

ספר שני

מב

במזמור הזה יספר שהיה מדוכה בצרות רבות ובטוח בה' תמיד, וחפצו לבוא אל בית אלהים.

(א) לְמַנְצֵחַ מִשְׁכֵּיל לְבְנֵי-קָרַח:

כִּי אֵיל תִּעְרַג עַל-אֲפִיקֵי-מַיִם
כִּן נַפְשִׁי תִּעְרַג אֵלַיָּהּ אֱלֹהִים:
צִמְאָה נַפְשִׁי לְאֱלֹהִים לְאֵל הַיְיָ
מִתִּי אָבוֹא וְאֶרְאֶה פְּנֵי אֱלֹהִים:
הִיטָה לִי דְמַעְתִּי לֶחֶם יוֹמָסוּ לֵילָה
כִּי אֶמַר אֵלַי כָּל-הַיּוֹם אֵיךְ אֵל הַיְיָ:
אֵלֶּה אֶזְכְּרָה וְאֶשְׁפָּכָה
עָלַי וְנַפְשִׁי

כִּי אֶעֱבֹר וּפְסָךְ אֶדְרֹם עַד-בַּיִת
אֱלֹהִים

בְּקוֹל-רִנָּה וְתוֹדָה הִמְזִין חוֹגֵג:

ת"א מתי אבוא סנהדרין ו', מ"ב :

מב (א) לבני קרח. אסיר חלקנה ואציאסף הם היו תחלה צעלת אציהם, וצטעת המחלוקת פרטו, וכשנצטעו כל סציותם ופתחה הארץ את פיה כשאר מקומם צתוך פי הארץ כענין שנאמר וצני קרח לא מתו, ושם אמרו שירה ושם יסדו המזמורים הללו ועלו משם ושדתה עליהם דוח הקודש ונתנצחו על הגלויות ועל חרצן הצית ועל מלכות צית דוד: (ב) כאיל תערוג על אפיקי. לשון ערב נופל על קול האיל כאשר יפול לשון נהם לארי ושקוק לדוב ונעה לשוודים, ולפנוף לעופות, אמרו דצותינו האילה הזאת חסידה סצחיות וכשהחיות למאות למים הם מתכנסות אליה שתתלה עיניה למרום ומה היא עושה חופדת בומא

(3)
(ג)
(ד)
(ה)

ומכנסת קרניה לתוכה ונועה, והקצ"ה מרחם עליה והתהום מעלה לה מים: כאיל תערוג, כאילת תערוג לא כאמר וכאיל יערוג לא כאמר אלא כאיל תערוג דצד הכתוב צזכר וצנקצה הזכר עורג על עסק המים כמו שפרטנו, הנקצה כשהיא כודעת לילד ורחמה נר והיא לועקת והקצ"ה מרחם ומזמן לה נחם ומכיסה צצית הרחם שלה ורחמה נפתח. ומכחם צצד תערוג עם לחייו בערוגת הצסם אכן לא יתכנו דצדיו, גם דונש פתר אותו לשון קול של איל (סא"א): (ג) מתי אצא ואראה פני אלהים. לעלות לרגל ונתנצח כאן חורצן הצית וכאמר כאן מה תשתוחחי ג' פעמים כנגד שלש מלכיות העתידות לצטל עצודת המקדש וישראל לועקים ונגאלים, מלכות צצל ויון ואדום: למאה נפשי. כנסת ישראל אומרת כן צגלות צצל: (ד) היתה לי דמעתי לחם. מכאן שהלרה משצעת את האדם ואינו מצקש לאכול וכן הוא אומר צחנה ותצכה ולא תאכל (שמואל א' ה'): (ה) אלה אזכרה. כי אעצוד צסך פשווי"אה צלע"ז. את זאת אני זוכרת ונפשי משתפכת צזכרי עליית הרגלים שהייתי עוצרת צגדודי צני אדם ומדדה עמהם עד צית אלהים: סך. לשון חצצון סך צני אדם. ד"א סך לשון סך וסוכה כלומר צעגלת לצ שהיו מחופות כמין סוכה ושמן צלשון

Zweites Buch.

42.

Schilderung seiner höchstgedrückten Lage, seines steten Gottedvertrauens und seines Wunsches ins Gotteshaus zu kommen.

1. Dem Sangmeister eine Unterweisung von den Söhnen Korach's.
2. So wie der Hirsch nach frischen Quellen schmachtet, So schmachtet meine Seele, Gott, nach dir.
3. Meine Seele lechzt nach Gott, des Lebens Quelle. Wann werde ich wieder hingehen, wieder mich vor Gottes Antlitz zeigen?
4. Meine Thränen werden mir Tag und Nacht zur Speise, Da mich Feinde täglich fragen: Wo ist nun dein Gott?
5. Ueber mich ergießt sich meine Seele, wenn ich denke, Wie ich mit Erfolg hinauf in Gottes Tempel wallte; Mit Dank und Freudengefängen, unter der feiernden Menge.

כב (א) משכיל , סס
 מין השיר, וענינו כמו
 שתרגם הרב (אייכע
 חונטעררווייזונג) כי זו
 יסביל המסורר לסודות
 חת סומעיו חיק יתנהכו
 וינחתו צעת לרה. לבני
 קרח, כי הרד"ק וז"ל:
 יתכן לפרש כי דוד חזר
 חלה המזמורים זרוח
 הקדש ונתנה לבני קרח
 המסוררים הנמלחים בזמנו
 ולפי סגנו קרח היו נזיחים
 יחס חלה בני צניהם חליהם
 ואחר לבני קרח לקלר
 עכ"ל. וז"ל כי הם חזרו
 צחמת השיר שלפנינו צסט
 וזרוח דוד מלכס דהיונו
 כסרלו להורות חת העס
 מוסר השכל (וכמו סזכרנו)
 נסחו חת משלס ותלו הדבר
 צמלך דוד סהי' מדוכה
 צלרות רנות וצטוח
 צה' תמיד, וכאלו
 סר' התלך הוח צעלמו

חַת הַשִּׁיר הַזֶּה צִימִים הָיָה כְּסִי' נִדְדָּף מִסֵּנוּ סְחֹל . וַיִּתְכַּן עוֹד סְהִיָּה לְבַל יִחוּתֵן הַמַּסֻּרְרִים
 צִימֵי דוֹד סְהִיָּה מִתְסַפַּחַת הַקְּרָחִי סָרַר מִיּוֹחַד צְסִיכִיָּהִם וּמִלִּינֹתָם, וְרוּחַ חֶדֶד לָהֶם (כַּחֲסָר הַחֲכָתִי
 מִזֶּה הָעֵינִין צִהְקֹדֶמְתִּי), וְזֶה טַעַם סָס הַכֹּלֵל לְבִנֵי קֶרַח צִתְחַלַּת חָלוּ הַשִּׁירִים סְחֹזֵר חֶדֶד מִחֲזֹרָתָם:
 (ב) כִּאִיל תַּעְרוֹב, חֵיל עַל לְטוֹן יִקְצֶה כְּמוֹ עֵץ צֶה סִנְתָהוּ (הַרְחֲצֵ"ע), וְהַטַּעַם סְהוּחַ סָס הַמִּין הַכּוֹלֵל
 זְכָרִים וּקְצוֹת, וְנָחַר צֵל' זָכָר וְגַד וְסָסִי. תַּעְרֹב, לְדַעַת כֹּל הַמַּסְרָסִים הוּחַ לְטוֹן לַעֲקָה וְעִרְוָה לְחֵיל
 כְּנִהּיָתָה לְחָרִי וְנַעִיָּה לְשׁוֹר וְבו', וְתַמָּה חֲנִי עַל דְּצִרְיָהִם, חֵיךְ שִׁכְחוּ וְלֹא רָחוּ כִּתּוֹז לְסִנְיָהִם תַּעְרוֹב
 נִסְסִי? חֲנַל צִחֲמַת סוֹרֵס עֹרֵב מוֹרָה צִלְטוֹן יִשְׁמַעְחֵל עַל הַתְּחֹוֹה וְהַתְּסוֹקָה לִדְצֵר מֵה, וְכֵן יִהְיֶה טַעַמֹּו
 כַּחַן כְּמוֹ סְחֵיל זֶה הַצּוֹרַח מִסֵּנוּ הַכֹּלְצִים הַלְּדִים וְהוּחַ עֵיף וַיִּבַּע מִשְׁתּוֹקֵק חֵל מוֹלַח מִיִּס לְהַסִּיז נִסְסִי,
 כֵּן נִסְסִי וְבו', וְזֶה יִהְיֶה נִדְדָּף לְתִינַת לְמַחֶה צִסְסוֹק הַסְּמוּךְ, וְכֵן תִּרְגַּם הַרְבֵּ (סִמְחֲצֵטֵט). עַל
 חִסְיָקִי מִיִּס, סִיכְסֵנוּ לְעֵיל (וִ"ח ע"י); סְהוּחַ מוֹלַחוּ מִיִּס, וְעַל צִתְקוּס חֵל וְרָצִים כְּמוֹהוּ, וַיִּתְכַּן סְחֹמֵר
 חִסְיָקִי וְלֹא חֲמַר מִיִּס סְתָס, לְפִי סְהִמִּים צִתְקוּס מוֹלַחִס וּמְקוֹרִיָּהִם קָרִים וּמְתוֹקִים וְעִרְוִים לְנִסְסִי
 עִיָּסָה יוֹתֵר מִצִּשְׁחָר מְקוֹמוֹת חֲסָר הַס נּוֹלִים סָס, וְלְדַעַתִּי כּוֹוֹן הַר"הֵת לִזֶּה צִתְרָבוֹמוּ (פִּרְיִסְעַן
 קוֹוַעֲלֵעַן). אֵלֶיךָ חֲלִיָּסִי, לְעַנְדֵךְ צִחֹלֵךְ (סְסוֹרֵנִי) וְהַכְּתוֹז הַסְּמוּךְ לְעַד עַל דְּצִרְיָו. (ג) צִמְאָה,
 הַמִּים יִרְרוּ הַחֵדִס רַבֵּעַ וַיְחִיָּה וְתַסּוֹז נִסְסוּ חֲלִיָּו וְלֹא כֵּן הַלַּחֵס ע"כ דְּמָה הַכְּסָסוּ לְצִית כִּהַכְּסָף
 הַלְּמַחֵל חֵל הַמִּים וְצַעְזוֹר כִּי חִיָּו צִנִּי הַחֵדִס תְּלוּים צִמִּים ע"כ לְחֵל חִי (הַרְחֲצֵ"ע), כְּלוֹמֵר הַחֵל חֲסָר
 עֲמוּ מְקוֹר חַיִּים, וְכֵן תִּרְגַּם הַרְבֵּ (לְעִבְעֵנְסִי קוֹוַעֲלֵעַן) וְהוֹסִיף חֵיךְ עֵרֵךְ הַתְּלִיזָה צִסְמוֹת מְקַנְיִלוֹת צִהְצֵרָה
 כְּצִמּוֹזֵן, מְקוֹר מִיִּס וּמְקוֹר חַיִּים. וְאַרְאָה, עַד"כ סֵלֵס סְעִמִּים צִסְנָה יִרְאֶה וְבו': (ד) דְּמַעַתִּי לַחֵס,
 סְחֲצִכָּה מְדַצְרֵי הַחֲוִינִים וְהַדְּמַעַה תְּמִידָה לִי צִוּם וְנִלְיֵלָה כְּמוֹ הַמַּחְכֵּל, כְּלוֹמֵר חֵיךְ יוֹס סֵלֵל חֲצִכָּה צו
 סְעִמִּים, וַי"ת סִינְכָה צַעַת הַמַּחְכֵּל (רַד"ק). כִּאֲמוֹר, חֲלִי, תִּרְגַּם יוֹנָתָן כְּפִי הָעֵינִין צִדִּיתָר לִי סְנֹחֵת
 וְכֵן הוּחַ צִת"ח: אֵיָּה חֲלִיָּיךְ, סְחִינִי מוֹסִיעֵךְ. (ה) אֵלֶה, וְהִיָּתָה סְנַת הַדְּמַעַה כִּי צִזְכְּרֵי חֲלֵה סְחֹמֵר
 וְחֲסִסְכָּה עֲלֵי נִסְסִי, חֲסִסוֹךְ כְּמִים לְצִנִּי הַנִּמָּס כְּדוֹנֵב חֲסָר הוּחַ מִשְׁכֵּן נִסְסִי הַחִיּוֹנִית מִתּוֹךְ לְעַר (סְסוֹרֵנִי).
 אֲזַכְּרָהּ וְחֲסִסְכָּה, זְמַן מוֹרֵכֵצ מַעְחִיד וְהוּחַ, כְּלוֹמֵר תְּמִידוֹ כִּסְחֲזָכוֹר חֲסִסוֹךְ, וְכִכֵּר צִחֲרֵנוּ זֶה הַדְּרֵךְ מִן
 הַלְּטוֹן, וְהוּי"וּ מְקַסְרַת צִסְנָה. כִּי, וְתַהוּ הַזְּכִירָה? כִּי חֲעַזוֹר צִימִים קְדַמוּנִים לְרָחוֹת סֵנִי חֲלִיָּים

רש"י

תהלים מב

מִהֵלֶּשֶׁת וְחַחֵי וּנְפִשֵׁי וְתַהֲמֵי עָלַי
 הוֹחֵלֵי לְאֱלֹהִים
 בִּי-עוֹד אֹדְנָה
 יִשׁוּעוֹת פָּנָיו :
 אֱלֹהֵי עָלַי נַפְשֵׁי תִשְׁתַּחֲחַח
 עַל-פֶּן אֲזַכְּרֶךָ מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן
 וְחַרְמוֹנִים מִהַר מְצָעַר :
 תְּהוֹם-אֶל-תְּהוֹם קוֹרָא לְקוֹל
 צְבֹרִיקָה
 כָּל-מִשְׁבְּרֵיךָ וְגַלְיָה עָלַי עֲבָרוּ :

(ו) אגדה ואלסקופיטי: אדס. אדדה עמהם כמו מדדים עגלים וסייחים והלשה מדדה את צנה ותיצה זו משמשת כשתי תיבות, אדדה עמהם אטויי"אמין סנצל"א זלע"ז. ומנחם חזרו ל' ידירות כמו נתתי את ידיות נפשי צנף חויצה. ודונס פתר אדס לשון דממה וכן דוס לה' והתחולל לו ופתרון אדס אאלס ואחרים עד אצא צית אלהים צדנה כמו אשמרה לפי מחסום צעוד רשע לנגדי וכמו ואני כחדש לא אשמע ובאלס לא יפתח פיו ודס הוא טודס צתיצה: אדס. אדדה עמהם

(ז) המון חוגג. שהיו הולכים לחוג, ועל ככה יסד הפייט (צסחרית פ' סקלים ציוולר של אלה אזכרה ע"ס) עולם המון חוגג ושועף כנהר. ומ"א ל' יונוי שקודין לצריכת מים חוגגין: (ז) תשתוחחי. לשון כי שחה לעפר נפשנו (לקמן מ"ד) ושח כשהוא מדצד זלסון התפעל התי"ו חולקת את אונות שדטי התיצה כדרך כל תיצה שיסודה שי"ן צתחלתה: הוחילי. המתני ולפי לגאול: (ז) אזכרך מארץ ירדן. ממה שעשית לנו צידדן והרי חרמון אחד כל הכעם שהכעסנוך צשיטיס, הוצסת לנו את הידדן: מהר מלער. מהר סיני שהוא לעיר לשאר ההרים אחד שהכעסנוך צו צמעשה העגל סלחת לעונונו והלכת עמנו, כל אלה אני זוכרת צגלותי שמנעת מלהטיב לי וגזרותיך מתחדשות עלי זו אחר זו: (ח) תהום אל תהום קודא. לרה קודא להצרתה: לקול לצודיק. טוטקנאל"ס זלע"ז, המקלחים עלי פודענות כמים שועפי' עד כי כל משצדיך וגליך עלי עצרו משצדיך לשון

ת"א תהום אל תהום העניית ב' כ"ה:

יכלו דצרו לשלוס (צדלשית ל"ז) דצד עמו זסלוס: המון חוגג. שהיו הולכים לחוג, ועל ככה יסד הפייט (צסחרית פ' סקלים ציוולר של אלה אזכרה ע"ס) עולם המון חוגג ושועף כנהר. ומ"א ל' יונוי שקודין לצריכת מים חוגגין: (ז) תשתוחחי. לשון כי שחה לעפר נפשנו (לקמן מ"ד) ושח כשהוא מדצד זלסון התפעל התי"ו חולקת את אונות שדטי התיצה כדרך כל תיצה שיסודה שי"ן צתחלתה: הוחילי. המתני ולפי לגאול: (ז) אזכרך מארץ ירדן. ממה שעשית לנו צידדן והרי חרמון אחד כל הכעם שהכעסנוך צשיטיס, הוצסת לנו את הידדן: מהר מלער. מהר סיני שהוא לעיר לשאר ההרים אחד שהכעסנוך צו צמעשה העגל סלחת לעונונו והלכת עמנו, כל אלה אני זוכרת צגלותי שמנעת מלהטיב לי וגזרותיך מתחדשות עלי זו אחר זו: (ח) תהום אל תהום קודא. לרה קודא להצרתה: לקול לצודיק. טוטקנאל"ס זלע"ז, המקלחים עלי פודענות כמים שועפי' עד כי כל משצדיך וגליך עלי עצרו משצדיך לשון

באור

צטילה. אעבור, נדעת המפרטים הוא עתיד צמקוס עבר ושעורו כמו עזרתני, חצל צחמת יט הפרס רצ צין עזרתני לאעזור, כי עזרתני, יאמר חסי' על פעם אחת חצל טעם אעבור הוא מעט מורכב מעבר וזהו, כלומר אני הייתי עונר פעם אחר פעם, וצל"ח יט תיצה מיוחדת להברכזה הזאת (ח"ך פסלעגטע), ואס שלח שמש צה הר"ה כחן, זה מטעם לחות המליצה, כידוע למצין צדרכי ל"ח ויט מפרטים מי יחן כי אעזור עתה כמו שעזרתני כצד והרששו הוא הוכון. בסך, פידושו צמנין הקהל וצכללי, ודומה לו צדצדי רנותינו ז"ל סך הכל ושרשו סבך (שלמה ו' מלך), ועיין צמחסף לחדש חלול תקמ"ט). אדדם, נסקדה ממנו תי"ו התפעל והרשוו חתדס וענינו הנועוץ והאלוך מעט מעט (הנ"ל), וכן תובס-הרצ (וואלזטע). אדדם, אדדה עמהם וכן ולא יוכלו דצרו לשלוס, דצד עמו זסלוס (נש"י), וכצד העיר הר"ה על זה (צסקרמתי לתרבימו על התורה) שמלחנו שיצוא הכנוי צפעל תחת יחוסים אחרים שאינם יתם הסעול (עיין סס): בקול ננס ותודה, של המון חוגג, ויש חומרים שצ' צקול מוסך עלמו וחדר עמי' ושעורו צתוך המון חוגג, וחסרון הס"ח מסויעתם, והדעת מכרעת וכן תובס הרצ נ"י, וסירט חוגג מרצים צשמחה, וכן חוכלים ושותים וחוגגים (ס"ח ל'), או יתכן שהטעם על חב הרנלים, וכמו כן וארחה דלעיל, וכן תובס הרצ כחן (פייערנדען). (ו) סה, אחר שתשצפן נסזו עליו צצכרו חלה הסמחות יסוצ וינחם אותה וחומר לה תז תשתוחחי וכו' (מדגני הרד"ק), וכן היה דרך המלך תמיד כאשר כצד הערנו עליו פעמים

באור

Psalmen 42.

רעות, וזה שאמרנו לעיל
 שני קרה יסרו הסיר
 הזה צטס וצרות דוד מלכס
 רוח הקודס אשר צו, סע"י
 הריחו צירחת ה' ה' לכו
 נכון ונטוח צלהיו.
 תשתוחחי, מענין כי
 סחא לעטר נססנו וסרו
 מסל לעצנון לצ ורוח וענה,
 כמו סלהיסק קוממיות
 ויד רמא מסל חל ססמחה
 וסירות מצלי עול, וסעס
 ספסעל צעצור הנסס הו
 צעלמא ססצו לה סעצנון
 הו ע"י ועיונותיה
 ומסצנותיה, וכן הו צל"ח
 (צ"ך בעטרובעו). ותהמי
 עלי, תרעס וסרבו עלי,
 כמו יסמו בליו (ירמי' ה')

- 6. Seele, was betrübst du mich?
 Warum ist dir so bang in mir?
 Harre nur zu Gott!
 Ihm werde ich einst noch danken,
 Für seines Angesichtes Heil.
- 7. Betrübt ist meine Seele in mir, o Gott!
 Wenn ich hier an dich gedenke, hier an Jordan's
 Ufern,
 Am Gebirge Schemon, winziges Gebirge!
- 8. Abgrund ruft dem Abgrund zu; deine Wasserfälle
 brausen,
 Deine Wellen, deine Fluthen alle, stürzen über
 mich.

כי כל זמן שחדס סרוי צסחד ונדחגה לנו נקסו תמיד ולא ימלא מנוח, וכן כתיב צרבוה ונדחגה
 תסתה (יחזקאל י"ג), ותצין מזה כונת הו"ה סתרגס (בחנגע ציין) וסעס עלי, ו"ח צסצילי,
 כלומר צסציל צרותי, כמו ומעי המו עליו (ס"ה ה'), ו"ו"ת חללי צקרצי, ותרגום סרצו נוסה לטעס
 סצ'. הו"חילי, סמתיונו לפי לגחולה מחלסיס (רס"י). כי, צטוח חני סעוד חודנו צימים סצחיס
 צעצור הו"סועק סתצוח לי מחתו, וזה טעס יסועות סניו, וסס סניס כצו צחרנו לעיל (סיר ע'
 ד'): (ו) אלחי וגו', ססונת מה ססתוחחי (סרצנ"ע), וסעס להצדיק חת נססו סלח על חוסר
 מעדניס סחצלייס סתמה כי חס על ססתמנעות מהסססח צנחלת ה'. עלי ססתוחח, ירחה מזה סתיצת עלי
 צססוק הקודס מוסכת חרת עמה, ויחיס נוסח סמלילס כזה:

מה תשתוחחי נפשי
 ומה תהמי — עלי.

על כן, כצו חמרנו סתיצת כי וכן נרדפיס ולזה יהי" כחן טעס על כן כטעס על כי, וטעס הנו"ן
 לדעת קלת יודעי סמלילס צעצור ה"ח סגרונית, וסעוד סכתו נססי ססתוחח עלי על כי נכרתתי
 לצוכך מחנך ינדן לה ממקוס מסכן כצודך כין סר"הת לזה צתיצת (היר) ססוסיק סעמיס לחזוק
 וליופי סמלילס. אזכרך, טעס סעתיז עיין לעיל (ס' ה'), סארץ ינדן, כי סס הוה גולה כחטר
 נרחה מס' סמוחל סרוחס סמקוס סחנותו צימים ססס הוה על סרוז מוין הו"סמון חטר על סני
 יס סערצה הוה יס סמלח חסדות הו"דן סעימיו יורדוס לתוכה, ולכן סרגס סרצ (חן ינדן'ס
 חו"סערן), וצחיות הו"דן בצול ח"י על סו כל סתונח יהי' סס ארץ ינדן כנוו לח"ל מעצו לנחל
 הוה, וכחטר חמר צחדיח כי גרסוני הו"ס מהסספת צנחלת ה', ויקרח ג"כ ארץ חרמוניס, כי
 הרי חרמון צקרן לפונית מזרחית, ומסס יסרדו וינדו' תימנס חת סני מזוח כל חצל סמכסי עד
 חרץ סבלעד, וסס יקרחו הרי סבלעד, ועצרו דרך חוץ חרנון, וסס יקרחו הרי חרנון עד קלה
 סצול הוה חרץ מוחצ, וכל סרריס סחלו נחחיס ונצלצו סז צזה כהדרר חחד (חין קעטטעכע
 געבירגע), וסוצצו סמבציליס חת סחרן קדמה מזרחי, ותחר סצול ועצו הרי חמנה ימה, סמה
 חחרי חרמון דרך מצוח ססמס, ועלה לפונ' הרי סלצנון עד הו"ס סגדול צוחכה לצדן, ולזה יכלול סמסורר
 כלס צסס חרמוניס, ויקרח להסו"ס ססס הר' מלער, חע"ס ססס בצוהיס ורמי' נבד סררי קדס חטר
 חמד חלהיס לסצתו, וכמו סתרגס סרצ (ווינלינגעס געבידג'ג), כלומר ספל סמדרגס. (ח) תהום חל
 סהו"ס קורח, סרי חרמון וכן סרי סלצנון ססמוניס חליהס מלחיס מעיונות הו"רדיס מרחסי סלעיחס
 סצוהיס, וסחומות הו"לחיס צצקעה, גס סנהר סגדול נהר ינדן מסס סחלו לנחת, כי מקירו מעין
 סנוצע צין סרי חמנה צצקעה חחת קטנה חטר סריס סניצ לה, וסחדות מיס יולחות מלרי סרריס מצין
 נקיקי וסעיסי ססלעיס ונוסלות חל סמעין ויחחדו עמו ויכלו יחדיו כמרחק חוזה סרסחות מפתח לחרן
 עד סינקעו סמיס ויהיו לנהר סוטף סהולך על כל גדותיו כידוע לצעלו סגעאגראפ'יא. וסנה סמסורר
 ועלה צמיונו כחלו הוה גולה למקוס סנורח סזס ומתצודד צין סרריס, ויסמע קול סחון מיס כציריס
 סנוסליס וסחומות הו"לחיס צחוקה, וססחון סהו"ס יחחוק ע"י כפילת הקול סיטו"ס מן סרריס ססוצצו, ו
 יודמה כחלו וענה חיש חת חחיו, וכחלו סהו"ס חל סהו"ס קורח, וע"י ססחון הוה ועלו גס על זכרנו
 לצותיו סרצות וסעלומות, חטר גס סס עצרו עליו כטעף מיס רצו"ס, לקול לצודיק, צחור סמחמר הקודס
 וסעוד סכחוצ לקול לצודיק נסמע כחלו סהו"ס חל סהו"ס קורח, וסרצ סרגס כפי סעיין וכסי לחות סמלילס
 צל"ח. צצודך. חין לנו"ר חלח מעסה צני חדס, וסו"ס ידוע מדצו חו"ל ססס הקו"ס סעסו"ס להמשיך

ר ש"י

תהלים מב מג

יוֹמָם | יִצְוֶה יְהוָה | חֲסֹדוֹ

וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עַמִּי

תְּפִלָּה לְאֵל חַיִּי:

אֹמְרָה | לֹא סָלַעַי לְמָה שְׂכַחְתִּנִּי

לְמָה קָדַר אֵלֶיךָ בְּלַחֵץ אוֹיֵב:

בְּרַצַּח | בְּעַצְמוֹתַי הִרְפוּנִי צוֹרְרִי

בְּאִמְרָם אֵלֵי פְלִיְהוּם אֵיךְ אֵלֶיךָ:

מִה־תִּשְׁתַּחֲוֶהוּ | נַפְשִׁי

וּמִה־תִּהְיֶה עָלַי

הוֹחִילִי לֵאלֹהִים

כִּי־עוֹד אוֹדְנֶה

יְשׁוּעַת פָּנֶי וְאֱלֹהֵי:

(ט) גלוי ים על שהים גלוי עולים למעלה ומשתזרים ונופלים:

(ט) יומם יצוה ה' חסדו. יצוה האור של גאולה ויצוה ה' חסדו לנו: וצלילה. צחשך הגלות והלדה: שירה עמי. תהא חנייתו צתוכנו שירה לשון חנייה כדמתרגמינן ויחן ושדא.

(י) וזו למדתי מתוך מסודת גדולה שחזר את זה עם ויהי שירו חמשה ואלף (מלכים א' ד'), צאלפ"א צית"א של שתי תיבות החלוקים צפתרוכך למדו שאין זה לשון שיר. ומדרש האגדה פותרו לשון שיר וכך הוא פותרו שכך יסדאל אומרים להקצ"ה זכרנו מה שעשית לנו צמלדים מלוח אחת שלויתנו ציום צערצ פסח ושמדכוה וצלילה גאלתנו וסדנו לפניך את ההלל ועכשיו הדצה מלות חני שומרת ואין אתה גואלנו ועל זאת אומרה לאל סלעי למה שכחתני וגו':

(יא) קודר. לשון שמדות כמו וקדר עליהם ומיכה (ב'): ברצח צעלמותי חרפוני לודרי. נדמה לי כאלו הורגים אותי כך עוד צעלמותי

(יב) פני ואלהי. הקצ"ה שהוא אור פני ואלהי עדיין יש לי צו תקוה ולמה תהמי:

(יג) ת"א יומם יצוה תענית צ' ו"ח. עכ"ס ח' ג' עקודה שער כ"ח כל ה"ז זור:

(א) שפטני. נקמני: מגוי לא חסיד. הוא ישמעאל סגד צין סני לדיקים ולא למד

מג

תפלה להנצל מאויביו הרעים. ולבא אל בית אלהים:

שִׁפְטֵנִי אֱלֹהִים |

וְרִיבָה רִיבִי מִגּוֹי לְאֶחָסִיד

מֵאִישׁ מִרְמָה וְעוֹלָה תִּפְלִטֵנִי:

(א) יומם יצוה תענית צ' ו"ח. עכ"ס ח' ג' עקודה שער כ"ח כל ה"ז זור:

(ב) ת"א יומם יצוה תענית צ' ו"ח. עכ"ס ח' ג' עקודה שער כ"ח כל ה"ז זור:

מה שזודרי מכעיסין ומחרפין אותי: (יב) פני ואלהי. הקצ"ה שהוא אור פני ואלהי עדיין יש לי צו תקוה ולמה תהמי:

מג (א) שפטני. נקמני: מגוי לא חסיד. הוא ישמעאל סגד צין סני לדיקים ולא למד

באור

ולהוליך המיס מתקום בצוה למקום נמך גם לתועלת דנר מה גם לתענובות צני החדם שיתענובו צם צננותיהם וסרדסיהם חל קול המיס הנוסלים ויקרח להנחלים ההולכים צין ההרום לנורו ה' עד"ה המסלה מעינים צנחלים צין הכים יהלכוין ולקמן ק"ד), וזה טעם לנוויך טהס גדולים ונסנצים מלנורו החדם, וכן תרגם הרצ (דיינע וואססערפעלע). כל משנריך ונו', הס הצרות שנמשלו לטטף מים כזיריסי, ונקרחו מי הים הים גלים, צענור שלסעמיס יבנהו גל עלי גל, ותרגם החזיה עד לטמיס, ונקרחו מ שבריים צענור שלסעמיס יסדדו ונעסו סצריס סצריס ותרג החזיה מלולה צלצ ימיס. (ט) יומם ונו', כיון סזכר לרותיו חסר הוא עצוע צהס כצמיס עמוקים

באור קיא

Psalmen 42, 43.

ואמר לנסו סוכל זה לא
 ינך ח"ו לחנון מכל וכל, כי
 יומם ילום ה' הסדו עליו.
 לעזרו זעסקיו סלריך
 להתעסק להגיל ולהחיות
 נסו, וגם זלילה, הוה
 הזמן שזני חדם סונוס
 מעסקיהם וסוכנים על
 מטותיהם, והוה זמר
 נסו לא יסקט לזו ולא
 ינוח, ויהי' הסיר מנוסתו,
 סיר לחל חי, לקר זו השמן
 הלילה החרכה, ויסם תרגם
 הרז (בליבט כחך) ונו',
 באלו חמר ה' ננז עליו
 המיד לתמכו ולסעדו, יומם
 זחסדו הגדול לסמרו
 מהמוקסים הסוכנים חותו
 וזלילה זרוח קדשו סלח יבוע
 זמר נסו. יומם, כל עזו
 שהשמש מאיר על החן,
 וכן הוה טעם יומם זכ"מ
 (חינטערדיו) זלסון רומי
 וזל"ח (דעם טחגס),
 כי מן הידוע כזר סתינת
 יום זל"הק תורה לפעמים
 על העת זכלל (לייט),
 ולפעמים תורה זפרט על
 חותה העת שהשמש זורחת
 זה (טחג), לא כן טעם
 יומם שהתינה היא תורה
 זלזד זמן זריחת השמש זלידוף
 זחינת ההתשכה (וועה)
 רענד דעם טחגס).

9. Des Tag's befiehlt der Herr seine Gnade über mich,
 Und des Nachts bleibt noch sein Lied bei mir,
 Ein Gebet zum Gotte meines Lebens.
10. Zu Gott ruf' ich: Mein Schutz! warum vergiffest du mein?
 Warum muß ich betrübt, gedrängt vom Feinde wandern?
11. Ach, es zerschmettert mein Gebet, wenn die Widersacher höhnen,
 Wenn sie unaufhörlich fragen: Wo ist nun dein Gott?
12. Seele, was betrübst du dich?
 Warum ist dir so bang in mir?
 Harre nur zu Gott!
 Ihm werd' ich einst noch danken,
 Ihm, meinem Gotte!
 Meines Angesichts Heil.

43.

Gebet um Beistand gegen seine feinde, und um Beistand ins Gotteshaus kommen zu können.

1. Gott richte mich, und führe meine Sache wider das lieblose Volk;
 Rette mich von jenem falschen, ungerechten Manne!

שירה, על דרך סכתיז הוה סס המקרה זלזד (געזאנג) וע"ז הקרי שוררו נגד הכינוי סל חסדו,
 והעטם זעזור רוח קדשו חו זעזור הכונה שהיא חליו, וכזר חמר הדד"ק זמ"ח כי הכנויים
 זסמות יסלו על הסעל ועל הסעול כמו מונד נבעי ועמודו, הסר מעלי נבעק, וכן רזיס. תפלה,
 זעזור שהסם שיר הוה זולל לכל מליצה הכלוה זכלי זמר, ולכן יפרט ויפרט שחותו הסיר סזכר הוה
 סיר תפלה, וטעם לחל חוי, שזחסדו יחי' ולח ימות זלרותיו. (וי) אומרה, וזתפלה הזאת סני
 חומר לחל, חתה סהוה סלעי למח סכחתני. סלעי, סס הקריח' (וואקאטיץ), כן תרגם הרז והוה
 הנכון. שבחתבי, הטעם זעזור חורך הגלות (הרז"ע), נרחה כאלו הוה סוכח. כי חין סכחם לפניו.
 למה, כי חף ספור ידך נטוי' עלי לסמני, הנה לוררי הכסילים לא יזינו חת זחת זיחסנו סחין לי עוד
 יסועה נך ולכן חרפוני לחמר חיה חלהיך, והחרס' היא כולח זעלמותי. קורדי, כטעם קודר סחותי
 דלעיל (סיר ז"ה י"ד). (יא) ברצח, לדעת כל המסרטים ספירטו כן הוה זעינו, הי' רחוי לכתוז כולח
 זכ"ח הדמיון, ולכן הותר נרחה זטעם הכתוז הוה זזר שהוה לוח זעלמותי חרפוני לוררי, ומה זחת
 זחרס ונו', וטעם סס רצח זטעם סס מוסטט, ע"ד שם עצם כמו זעם, והדומים זנה המסקל, זל"ח
 (וארד), וכן נרחה דעת הר"ה, חף שהוה תרגם כפי הענין. (יב) מה ונו', כיון סזכר אלהיך
 חזר לנחם נסו זמחמר הנחתה סעלה כזר זרעיונו לחמור זעח על ה' שהוה זחת אלהי': ישועות
 פני, זחור כנוי חודנו, כלומר חותו שהוה יסועת פני וחלהי כן תרגם הרז והוה הנכון, וטעם
 פניו, לפי שהפנים הוה עקר הרחש, והרחש הוה עקר חחדם, ושנה לחמור פני זמקום פניו דלעיל,
 מטעם אלהי הסמוך, ועקר הטעם זסנוי כונת ז' המחמרים, כי לעיל כוון על היסועה זלזד, וכאן
 כוון על זחינת ענין חלהי, וכמו סזכרנו.

בג (א) שפסני, גם זמה סלח יסומן חסיר הוה זסיתן מיוחד, גם פוכן ענינו יעידו עליו. שהוה
 מתוזר חל הסיר הקודם לו חזור גמור, ועיון מה סכתזנו לעיל (סיר ו') מזה הענין: וריבה
 מנוי, קח מטסטי מחלה המחרפים חותי והס רזיס על כן חמר מגוי, (הרז"ע), וכן חמר המזחזר
 על יד תרגום מה"ר על התורה, (זרחסית ז"ה ז"ב) וז"ל: ומלת נוי ועס כולל גם קבוץ זלתו
 מסודר, כמו זל"ח (פחוק) ע"ס. לא חסיד, סמדתו הסך מדת חסדו, כי תינת לא חלק מהסס וחייני

רשי

תהלים מג מד

כִּי־אַתָּה אֱלֹהֵי מַעֲזֵי לְמַחַתְנֵי
 לְמַחַתְנֵי קִדְרֵי אֶתְהַלֵּךְ בְּלַחֲץ אוֹיֵב:
 שְׁלַח־אוֹרָה וְאַמְתֵּךְ
 הַמָּחַ יִנְחֵנִי יְבִיאֵנִי
 אֶל־הַר־קֹדֶשׁ וְאֶל־מִשְׁכְּנֹתֶיךָ:
 וְאֲבוֹאֶה אֶל־מִזְבֵּחַ אֱלֹהִים
 אֶל־אֵל שְׂמַחַת גִּילֵי
 וְאוֹדֶךָ בְּכִנּוֹר אֱלֹהִים אֱלֹהֵי:
 מַה־תִּשְׁתַּחֲוֶהוּ גִפְשֵׁי
 וּמַה־תִּהְיֶה עָלַי
 הוֹחֵלִי לְאֱלֹהִים
 כִּי־עוֹד אוֹדְבֵי
 יִשׁוּעַת פָּנָי וְאֱלֹהֵי:

ממעשיהם: (ג) שלח
 אורך ואמתך. מלך
 המטיח סנדמה לאור
 שנאמר (לקמן קל"ג).
 ערכתי נד למטיחי,
 ואליהו הנציח שהוא
 אמיתי נציח נאמן:
 ינחוני. מינטרוכ"ט
 מו"ו זלע"ז: (ד) אל
 אל. אל הקצ"ה שהוא
 שמחת גילי: ואורך
 זכור. על שהולאתני
 מגלותי:

מד (ב) באזנינו
 שמענו. מכאן אתה
 למד שהיו מדברים בני
 קרח שזיל דורות הללו
 הצאים אחריהם שאילו
 שזיל עלמס לא היו
 להם לומר אצותינו
 ספרו לנו שהרי הם
 עלמס דאו נסי המדבר
 והיס והידדן ומלחמת
 יהושע כך מפורט צאגדת

מד

באור

בו ישכיל המשורר את לב שומעיו כי לא בכח יגבר איש
 ואין מושיע בלתי אלהים לבדו,

(א) לַמְנַצֵּחַ לְבְנֵי־קָרַח מִשְׁכִּיל:
 אֱלֹהִים בְּאָזְנֵינוּ שָׁמְעֵנוּ
 אֲבוֹתֵינוּ סִפְרוּ־לָנוּ
 פֶּעַל פְּעֻלָּת בְּיַמֵּיהֶם
 בְּיַמֵּי קָדָם:

סומן הסליה, ולכן הוא
 במקף. כאשר נצר הערנו
 ע"ז ויהי' ח"כ ענינו כמו
 (חונגיטיג, זיעבלאג)
 זל"ח, וטעם סס חסיד
 עיון לעיל (סיר י"ח כ"ו).
 מאיש, הידוע, נטעם
 מאיש חמס דלעול (סס
 ח"ט) כון הרצ המתרנס
 לזה צתיצת (יענעק),
 וחפטר שלא יסדטנו לכבוד
 קונו שהוא מטיחו. (ב)
 כי טעם חלתי מעזי כי
 חין לי עוז לקחת משטטי
 ממנו רק זך (הנ"ל),
 וכיון שזכר מעוזי שהוא

נדף אל סלעי יזכור בס"א אלהים באזנינו פענות ג', כ"ד. עקנים מ"ח, י"ט:

דעיונו זכנוי לשון מעט ליופי הסשתנות ואמר זנחתני נכד שבחתני גם אתהלקך נכד אלקך:
 אתהלקך, כצר חמר החכס ר' הירן וויזל טעם הסתפעל צהבליכה על ההלוק צלו כוונה למקום
 מיוחד, ולזה יהיה ב"כ טעמו מטעם גע ונד (זיך הערוונן טרייבען). (ג) שלה אורך, שלא חגטט
 בעור צחפילה. ואמתך, שלא חסי' תועה מן הדין היטר ויפה חמר הנחצ"ע וז"ל: אורך נכד
 קורר, ואמתך נגד איש מרמה, ינחוני נכד אתהלקך ע"כ, כי הם נעיונות דומות ע"י

באור קי

Psalmen 43, 44.

ההיסק, ולזה יעלה חיס
 חת החיו נמחצנת החוסני-
 יבחוני, יבחוני כמו חרעה
 לחק חסמור נחסרון וי"ו
 המחצנת (סלמה ו' מלך).
 הר קדש, זהו הר המוריה
 שנחר כנר מימי קדם
 לזית ה' ואף סלח ה'
 מסכן לצוד הסס סמה כי
 חס צימי דוד, חסר סירתו
 צה חל מלכותו סכר
 נטחה חליו ע"י סמוחל
 הרוח. משכנותיך,
 טעס הרניס י"ל לפי סעדיין
 לח ה' המסכן קנוע
 ונוסע ממקום למקום, כמו
 סגמלח כתוב סס ע"ס
 סמוחל הנניח: (ד) אל
 חל, סהוה סמחת נולי,
 (כס"י ורח"ע) וכן סרכס
 סרז וטעס הסמיכות
 למעלת הסמחה כמו מלך
 מלכיס. (סלמה ו' מלך)
 ולפי מה סהנחו לעיל
 (סיר ל"ג) נדר הגילה
 סהיח הראות השמחה
 סתקועה צלו ע"י מעסיס
 חו דנניס, וסחי' ח"כ
 השמחה תמיד סכת
 הגילה, יס"י נ"כ כחן
 סירוס שמחת גילי סמחה
 חסר צעורה חגיל, וכן
 נראה דעת סר"ה:
 ואורך ננור, כנימי
 קדס תחת סלעת כזחת
 חקונ ננור, וי"ו וחזוה
 עס וי"ו ואורך סתובן
 וי"ו החמ"שך כמו סתונס
 סרז ודח"ס). אלהים,
 סחפה חלה, וכיון סוכר
 אלהי סוב זכר מחמר
 הנחמה. וראה נח יופי מתכונת השיר באחרות הכללי והשתנות החלקים, והסיום הנחמה
 וננטחון מטעם המלך, והנסל המחמר סעמיס חו סלס למחצנת סעני ניס, זה מדין בני סקרתי כחשר
 דנרו על זה סהקדמהנו:
 מד (א) משכיל, סס סחיר, לפי סרו יסכיל סמסורר חת לז סומעיו כי לח נכח יבנר חיס, וחיו
 מושיע צלתי חלהיס לנרו, ומתוכן ענינו נכר סחנרו צימי מלחמה כסחי וסרלל נגפסיס לפני
 חויניהס צחיה מערכה סערכו לקרחתס, כי כן חמר (ססוק יו"ד) ולח הנח צלצחותנו, חך סלח
 היתה סמכה הזחת עלומה כל כך סיכנעו עי"ו לבחרי תחת יד חויניהס, ולכן נקס מהס סיעורס
 צהמערכה ססמוכית סילטררו לערוך לקדחתס, לעמוד על נפסס ולנלח חת חויניהס צחופן סלח יצוהו
 עוד עליהס למלחמה, חף כי סלח נוכל לקצנ ולחמר צהדיח צחיה זמן וצימי מי נעסה הדנר הזס מסתימת
 סרטי הקורות סלח ססרו צסיר זה: (ב) אלהים, שער הכתוב כזה: אלהים באזנינו שמענו
 פעל (חסר) פעלת בימי קדם (כז) אבותינו ספרו לנו פעל (חסר) פעלת בימיהם. ולח נח
 והצונן כן צלסון הכתוב כן צתונס סרז נ"י, כי חו סעמוד על סנרל עזמי סצין דרני השיר לדרכי
 סהגרה גס צנתוח סמחמריס גס צהסוק חלקיהס, גס צעוינת מלות סמחצרות: (ג) אתה סורסה,
 טעס כפילת סכיוני עיין צס'! נתינות סלנוס ע"ס יסודה חתה יו דוק, כי ענין ססוק זה הוה סיוסך
 ענין ססוק סלחמרו, וסוסיף סרז לתונס (דוח ועלבטט), ע"ד סדרטו חו"ל ע"ס וענרתי צחין

2. Denn du bist meine Zuversicht. Warum verlässest du mich?
 Warum muß ich betrübt, gedrängt von Feinden wandern?
3. Ach, sende mir dein Licht, deine Wahrheit!
 Laß diese mich zu deinem heiligen Berge,
 Zu deiner Wohnung wieder führen.
4. Daß ich zum Altare Gottes walle;
 Zu Gott, der Freude meines Sauchzens,
 Daß ich meinem Gotte wieder auf der Harfe danke!
5. Seele, was betrübst du dich?
 Warum ist dir so bang in mir?
 Harre nur zu Gott!
 Ihm werd' ich einst noch danken,
 Ihm, meinem Gotte,
 Meines Angesichtes Heil.

44.

In sinniger Weise lenkt der Dichter das Herz des Zuhörers darauf, daß der Mensch nicht durch eigene Kraft siegt, und daß es außer Gott allein, keinen Retter gebe.

1. Dem Sangmeister, von den Söhnen Korach's eine Unterweisung.
- 1.
2. Gott, mit unsern Ohren hören wir;
 Uns erzählen unsere Väter
 Thaten, die du ausgeführt in ihrer Zeit,
 In Tagen jenes Alterthums.

רש"י

תהלים מד

אתה ידך וגוים הורשת ותפעם
 פָּרַע לְאֲמִים וְתִשְׁלַחֲם :
 כִּי לֹא בַחֲרָפָם יִרְשׁוּ-אֶרֶץ
 וְזָרוּעֵם לֹא-הוֹשִׁיעָה לָמוֹ
 כִּי-יִמְנָה וְזָרוּעָה וְאוֹר פְּנֵיהָ
 כִּי רָצִיתָם :

אתה הוא מלכי אלהים
 צוה ישועות יעקב :

בך צרינו נבגח
 בשמך נבום קמינו :
 כי לא בקשתי אבטח
 וחרפי לא תושיעני :

כי הושעתנו מצרינו
 ומשנאינו הבישות :
 באלהים הללנו כל-היום
 ושמך לעולם נודה סלה :
 אף-זנחת ותכלימנו
 ולא-תצא בצבאותינו :
 תשיבנו אחר מני-צד
 ומשנאינו שסו למו :

- (ג) תילים : (ג) תרע לאומים, הרעות לשצעה חומות גדולות וטילחתם מפניכו ואתה צידך וכוחך הודעתם מתוך חרלם ותטעם לאצותינו צתוכס : (ד) רציתם. לסון דלון : (ה) צוה ישועות יעקב. גם עתה : (ו) נבום קמינו. כדמס וכדפוש אויזינו לסון מתצוססת צדמין (יחזקאל ט"ז) תצוס נופת (משלי כ"ז) והיו כגצורים צוסים צטיט חולות (זכרי' י') : (ז) אף זנחת ותכלימנו. אף אס אתה תכלימנו אנו שמך לעולם נודה : (יא) תשיבנו אחר. לסון הווה הוא : ססו למו.

באור

- (ח) תלויס וכו' חנו ה' חנו הוא ולא אחר. ידך, לדעת המסרטיס תחסר צי"ת השמוט כמו הנמלח צית ה' וחין לורך צוס כלל אס נחמר שתיצת ידך היא תוספת צחור של אתה, כאלו חמר נס לא נעשתה השמוטיה שעשית אתה לחזותינו ע"י שליח ותלחך כי אס ידך עשתה, כענין הכתוב (שמות ל"ב), שה' חמר חל משה ושלחתי לפניך תלחך וכו' כי לא חעלה זקרון וכו' ומשה השוי צתפלתו ילך נח ה' זקרון, וכן יעידו על זה שני סמני הספיק,

ת"א כי לא בקשתי צתרה ח', ק"ס. עקידס סער כ"ד.

שמסרו לנו דעלי המסורה לפניס ולאחרים אשר ע"י נדלת התיצת הזחת מעלס המחמר לצלתי היותה חלק מחלקיו, והרצ תרגס כסי לחות ל"א. ותפעם, צהחון שנחלו כחזרה רענן לעשות ענף תלמעלה וסרט ממטה. תרע, לסון סצר כמו תרועס צסנטי צרנל דלעיל (סיר צ'), ולכן תיצת לאמים יחם הפעול (כמו תיצת בוים צדלת הנחסונה לעומתה), והלמ"ד יסוד זה, וטעם העתיד סעס אחר פעס, עיון לעיל ומ"צ ס"ה). ותשלחם, תרגס הרצ (זיח אויסגעברייטעט) מענין ודליותיו שלחה (יחזקאל י"ז) והוא הנוכח צלתי ססק, כי צזה יהי' ותשלחם נרדף חל ותפעם ומ"ם הכבוי צשתיהס על האבות, וחזתהיינה סתי הדלתות מקבילות כדלוי. ויס להצצונק, צהיות סכנווי הנוכח והנסתרת שויס' צתחרס צעתיד, עד שתוכל להסצ כבוי הגושא צסלסת הסעלוס החלה שהחז התי"ו, על כל אחד מטיי הנושאים הנכונים גם על שניהס יחד, אס ננתת הדלתות למחלקותם כזה :

אתה | ידך |
 בחוסן סתהיננה הדלתות
 האחרונות
 גוים הורשת ותמעם
 מסנות שתיבן על
 הראשונה ?
 תרע לאמים ותשלחם
 אז ננחםס כזה ; אתה ידך
 דהיינו שתפסן הדלת הא'
 אל הנושא הא', והדלת הז'
 גוים הורשת ותמעם
 אל הנושא הז'

תרע לאמים ותשלחם :
 (ד) כי לא נחרנס ידנו
 חרן , סלח נחלו מאונתה :
 הושיעה לנו כי ימיוך
 ובו' ותוסב גם על סס
 אור, חף שבוט סס זכר,
 כי כן הדיון זל"הק שמיך
 הפעל תמיד כמיך חותו
 הנושא מנושאיו הסמוך
 חליו, וסס ימיך סס נקבה
 כידוע, ואור סניך, טעמו
 ידוע שהוא הכסבה זרואן.
 רציתם וזית זהס כמו
 היקרך, כסתבי ודומיהס
 וכלל ידוע הוא מחלקי הדבור
 לה"הת נחנורו חור לנתוצ' :

3. Du selbst, mit deiner Hand, hast Völker verjagt,
 sie eingepflanzt;

Nationen verderbt, sie ausgebreitet.

4. Nicht mit ihrem Schwert' erwarben sie Land,
 Ihr Arm gab ihnen nicht Sieg.
 Deine Rechte, dein Arm, das Licht nur deines
 Angesichtes,

Denn du hattest Wohlgefallen an ihnen.

5. Du bist derselbe noch! mein König, Gott!
 Ach! verordne Hilfe für Jakob!

6. Daß wir niederstoßen unsern Feind, durch dich;
 Auf unsere Widersacher treten in deinem Namen.

7. Denn ich verlasse mich auf meinen Bogen nicht,
 Mein Schwert kann mir den Sieg nicht geben.

8. Nur du errettest uns von Feinden,
 Mach'st zu Schanden, die uns hassen.

9. Dann rühmen wir uns täglich uns'res Gottes,
 Und danken deinem Namen ewiglich.

2.

10. Zwar ist verwirrt, beschämt du uns,
 Und zeuchst nicht aus mit unserm Heere;

11. Wendest uns vom Feind zurück,
 Daß uns're Hasser Beute holen.

(ה) אתה הוא, לדעת הר"ה סתובס (דערועלבע נחך) יהי' תינת הוא, גשוא המאמר, כלומר
 חתה הוא עדין האל התקוף והחזק שהיית מקדם, ולכן לזה גם עתה ישועות עמך יעקב, וטעם
 מלכי יחס הקרויה כטעם אלהים, כי כן סתנס הרצ נחמד בסימן הקריאה כזה! ומס נחם
 טעם זה לחצור-המאמרים ויוסי מלינותם. וכן הרמת גם רש"י ז"ל עליו זנועס קולר דכרו, ועל
 סחמתו סתינת הוא יהי' גשוא המאמר, יסודו זמן הבינוני סלח נמלח זל"הק, ויזוח השם
 תחתיו, והכנוי הוא תהת השם, ולכן גם מן הרחוי סיהי' סטעס אתה הוא כטעם אתה
 זוכר, ואנחנו נחדיך הדבור זזה הענין חי"ה זמ"ח. צוה, ע"ד כי מלחמו יזיה לך : (ו) בך,
 וזה סניך לרינו ננכה ונשמך וכו' (חנן יחיה), וכענין זה תרגס הרצ. בששך, סמוסי הזי"ת
 רזיס, והנה זי"ת זשמך זי"ת העור (דורך), כי טעס נזיס זרכליו, וזי"ת זרכליו היא
 זי"ת האמלעי (מיט). וכן זי"ת בך כזי"ת זשמך זעזורן הכפל זמ"ס. קמינו, כמו לרינו לפי
 טהס קמים על הסדס לרעה. קדחס קמים (כד"ק) : (ז) כי לא נקסתי, נכד ענין כי לא נחרנס,
 כענין אתה הוא נכד ענין אתה ידך, וחצור כזה הוא אחד משלימות המלצה כחשר יצין המשכיל.
 אבטח, חמר הרחצ"ע וז"ל : דכרי דורך קסת מהמוננו וחצרו, הבצור טיש זנו ע"כ זל"י עכ"ל,
 והוא רחוק מאוד חזל הטעס זזה שאף כי ידנר המסורר זסס העס כלו וזינרוס המביעיס אל
 הכלל, הנה זכ"ל הוא חדס ולא יראה ללננ, וכסזח לדנר מן הנטחון, חין ינעה זחחיו סלח
 ינעחו סס, אז לפחות קלתס זנבורתס, ויסימו רק זהס כסלס, ולכן רק ממדת נססו לננ דנר
 סחין לך ספק זזה, וכיון שחמר קסתי חמר גם חרבי זעזורן הכפל זמ"ס. וחד מן חצרוה מלח הטעס זננין
 המאמרים ונלחות המנטח, וראה כונת המסורר זדלת הראשונה להרחיק סתי חותיות הדומות,
 וזדלת הסניה סלח להדניק סתי הזרות סות יחד, וחמר כי הרחשון וכנר על הלסון, והז' לא
 ינעס אל החוזן. והנה חף כי יספ דנר מ"מ דעת הז"המ נוטה לטעס הרחשון, לפי ססניה גם הוא
 זתרכומו מל"ר חל לסון יחיד, ויעיד עי"ל סיסודו זעלמות המלצה : (חזל על מלכי דלעול, ס'
 ה') לא יסאל הסואל, כי הוא מחספט הלסון, וכן חמר יהודה ונחמר חל ארבי') : (ח) כי, ידעתי
 גם ידעתי חס זנכנר הימים והמלחמות סערכנו נללנו ונוסענו מאויזינו, חינו כי חס חתה שהוסעתנו
 וכו' : (ט) באלהים הללנו, גם תלינו זימים ההס תמיד היסועה זן ולא זחמר, ונהלל חותנו
 זמה סניה עס סכולתך. וששך, וכן תמיד כסתלח לנו ישועה נודה לסמך : (י) אף, סה יתחיל
 החלק הז' לתרגס הרצ נ"י, טענין מאמריו הוא נזדל מענין המאמרים הקודמים, כן בזמן, הענר
 והנכה, כן בהקורות, ישועס ולנה, והחבור זין סני חלה חלקי הסיר הוא זמה ססייס זמחמר

רש"י

תהלים מד

תִּתְּנֵנוּ כְּצֹאן מֵאֲכָל
וּבְגוֹיִם זָרִיתָנוּ :

תִּמְכַר-עַמְּךָ בְּלֹא-הוֹן
וְלֹא-רִבִּית בְּמַחֲרֵיהֶם :

תִּשְׁיַמְנוּ חֲרָפָה לְשַׁכְנֵינוּ
לְעַג וְקָלָם לְסַבִּיבוֹתֵינוּ :

תִּשְׁיַמְנוּ מִשָּׁל בְּגוֹיִם
מִנֹּד-רֹאשׁ בְּלֵאמִים :

כָּל-הַיּוֹם כָּל-מַתִּי נִגְדִי
וּבִשְׁתַּת פָּנָי כִּסְתָנִי :

מִקּוֹל מַחֲרָף וּמִגִּדָף
מִפְּנֵי אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם :

כָּל-זֹאת בְּאֵתָנוּ וְלֹא שְׁכַחְנוּךָ
וְלֹא-שִׁקְרָנוּ בְּבְרִיתְךָ :

לֹא נִסּוּג אַחֲזֹר לִבְנוּ
וְתַט אֲשִׁרְנוּ מִנֵּי אֲרֻחֶךָ :

כִּי דִבִּיתָנוּ בַּמִּקּוֹם תַּנִּים
וְתַכֶּם עָלֵינוּ בְּצִלְמוֹת :

אִם-שִׁכַּחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ
וּנְפָרֵשׁ כִּפֵּינוּ לְאֵל-זָר :

הֲלֹא אֱלֹהִים יַחְקֹר-זֹאת
כִּי-הוּא יֹדֵעַ תַּעֲלָמוֹת לֵב :

כִּי-עָלֶיךָ הוֹרְגָנוּ כָּל-הַיּוֹם
בְּחִשְׁבָנוּ כְּצֹאן מִבְּחָה :

(יב) צזזו ככסינו איש לו: (יב) זריתנו: אפנדיטנו"ס
זלע"ז: (כ) כי דכיתנו
צמקום תניס. כי זה
משמש זל' כאשר ואף
כאשר הספלתנו צלדן
ערצה ושואה מדבר
מקום תניס. וכסית
עלינו צלל למות חסך אף
צכל זאת אם שכחנו סס
אלהינו הוא יחקור זאת
כי הוא יודע תעלומות
וגו': (כג) כצאן טזחה.

באור

(יב) החזרון לחלק הא' ושמן לעולם נודה, חסר ממנו נמשך הרעיון הסתום כי עוד יד' ה' נסוי' להושיע את עמו, והוא צלחת מתגבר לפי הרחות אל העת הנוכחת שהיא עת לרה, ולכן חסר המשור סוף כי זנחת עתה וגו' כי כן תעוד עליו כל התלחה חסר מלחמנו, מ"מ לח יהו' כן לעולם, וזה טעם אף, בענין שחגס הרצ נ"י (לנוחרי, וכיון שהחל נח לדבר צלרות הנוכחות הנה, הוא הולך ומסרש כדרך המלוכה. זנחת, חותנו, ונשמט הכנוי נעבור לחות הלשון, והכנוי הסמוך מוסר אל שני הסעלי' כחוד, וכן השמיט הר"הת כפי לחות הלשון חסר חונס זה המחמ, דהיינו כנוי הנושא וכנוי הסעל: (יא) תשיבנו אחור, כי צמה שלח תלח עמנו תכרוחנו לשוב אחור ולנום חסנו חויננו. שסו, מנחי הלמ"ד, כמו והמה טופיס חת הגרנות (ט"ח כ"ב) וענינו ידוע וטעם למו להס לטונתס, הנבינה צזחה המלה מלעיל, צהיות המ"ס מ"ס הכנוי וחונה מן היסוד, ולכן בס הטעם הסמוך נסוב אחור: (יג) בלא הון, חין הון חלח

תמבר עמך המורה ו'. ל. הלא אלהים עקידה סעו י"ד: כי עליך ניטין ה' נ"ז:

באור

Psalmen 44.

קצון ממון כז וזה שתרגם
 הרז וסיר גערינגען
 פרייג) או טעם הסלים
 חלק מהסס כ"ל. ולא
 רזית, לח תרצה כושר
 דהמחיר שתקבל תחתיו,
 כלומר לח תקבל מחומה
 (ועיין סי' החכס ר' יוחל
 ׳ן שוענ עפ"ו צספר מכלול
 יוסי לר' סלמה ׳ן מלך
 טיפה סידס): (טו) משל
 תרגס הרז מטעם טס
 שנינה, ויהוה ססס הנדף
 חליו, ועיין צספר נתיבות
 הסלוס להר"ם (דזרוס
 ר' ז' ור"ח ל"ז). מנוד,
 ע"מ מקום וענין הנד ידוע,
 והטעם כמו יניעו לחסס.
 בלאטים, הלמ"ד יסוד
 ורחויה להיות דבוטה ונסמע
 להקל: (טז) כלימתי,
 חפילו יחיד יהודי צנויס
 וחדסו (הרז"ע), והנה
 חף הכלימה והצוטה ממדות
 הנפסיות, וזה טעם היחיד
 כמ"ס לעיל (ס' ז'), גס
 יתכן סה הטעם דהו מן
 חזריח טהצחנו (וע"ס):
 (יז) מקול מחרף, הטעם
 צודון ונסרהסיה, (הרז"ע)
 וכיון הרז המתרגס לזה
 צתיצת (לוערס) ומי יתן
 וכדע חס ירמו זה המחמר
 על דגרי כנסקה חסר סלחו
 סנחריו מלך חסור חדוניו
 לחרף חלהיס חו ויצוח
 ויקרח צקול גדול יהודית
 לחזני העס חסר על החומה
 לחען הענירס על צרית ה'
 ומלכס, הלח הוא צכתוציס
 על ספר (מלכיס צ' י"ח)
 ויהו' ח"כ לס"ז חצור הסיר צימי חזקיה מלך יהודה. ומתנקם, מנקהיס להיקס ממנו הרז"ק), כתרנס
 הרז נ"ו (רז"ב בערינגע), חמנס וסחל הסחול מה יתחונן חדס על המתנקס, והלח הוא חיונו נוקס
 חלח צעור הדעה חסר נעסיה לו, ויהו' חס כן דס המתחונן צרחשו? לכן יסס סי' החכס ר'
 סלמה ׳ן מלך טעם מתוקס וז"ל: כלומר סמחה עלמו צהרצותו להרע כאלו לוקח נקמה ומסלס
 כמול ע"כ, חס סנחמת לח גתלנו לו רעה מעולם, והוא טעם נכון כטעם צנון ההתפעל כמו יש
 מתעשר והדומיס. (יח) כל זאת וגו', עין המשניל תראה צזה הססיק ההעברה מן הספור
 חל התפלס לחמור כסס סלח סכחונך צכל סצרות חלה וגו', לכן וסריו הר"ם לחלק הג' מן
 הסיר. באמתנו, טעם סכנוי כטעם כליות דלעיל (ס"ד): (יט) גסונ, סצנון גספל כטעם צכוון,
 ותיצת לבנו נושא המחמר. גתס, לדעת המפרשים לח סצור עומד צמקיס סניס. חצל לדעת
 הר"ם תהי' וי"ו סל ותס וי"ו המקשרת צסנה, כלומר לח סצ לצנו חסור טע"ו יהו' חסורנו
 נוטה מן סדך היסר, והוא הנראה יותר נכון: (כ) כ', כחסר דכיתנו, וכן תרגס הרז (דח).
 במקום, תניס וכן צללמותי מסל חל הצרה: (כא) שם חלהינו, עיין הטעם לעיל (סיר ט' י"ח):
 (כב) אלהים יחקר, תחת כנוי סוכח ליוסי הלסון. וטעם הסמך, חף כו סדניתנו צמקוס חוסך
 וצלמות, י"ו ידעת כו לח עזנוך סס כו כל חסך לח יחסיך מתך, וחחה יודע תעלמות לצ. (כג) עליך.

12. Gibst uns hin wie Speiselämmer ;
Streu'st uns unter Heiden aus.
 13. Verkaufst dein Volk für geringen Preis,
Erwirbst nichts für ihren Werth.
 14. Machtst uns unsern Nachbarn zur Verachtung,
Angränzenden zu Schmach und Hohn.
 15. Machtst uns zum Spottlied unter Heiden ;
Barbaren schütteln über uns das Haupt.
 16. Da steht nun täglich meine Schmach vor mir,
Und Scham verhüllt mein Angesicht,
 17. Vor Schänder und Läst'rer lauter Stimme,
Vor Feind und Nachbegierigen.
- 3.
18. Dieß alles ist uns überkommen,
Doch haben wir nicht dein vergessen,
Sind deinem Bund nicht falsch geworden.
 19. Noch ist unser Herz nicht abgefallen,
Daß unser Gang von deinem Pfad gewichen.
 20. Da du uns hingestoßen in der Drachen Wohnung,
Und uns bedeckst mit Todesschatten.
 21. Hätten wir unsers Gottes Namen vergessen,
Einem fremden Gotte Hände gefaltet ;
 22. Würde das nicht Gott erforschen ?
Er kennet ja der Herzen Heimlichkeit ;
 23. Aber täglich würgt man uns nur deinetwegen,
Und achtet uns wie Schafe, zum Schlachten
bestimmt.

רשימי

תהלים מד מה

עֹרָה | לָמָּה תִישָׁן | אֲדֹנָי
 הַקִּיצָה | אֶל־תִּזְנַח לְנֹצָח:
 לָמָּה־פָּנִיךָ תִסְתִּיר
 תִשָּׁכַח עֲנִינוּ וְלִחְצֵנוּ:
 כִּי שָׁחָה לְעַפָּר נַפְשֵׁנוּ:
 דָּבַקָה לָאָרֶץ בְּמַנְנוּ
 קוֹמָה עֲזַרְתָּה לָנוּ
 וּפִדְנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ:

(כד) כללן של טבח: (כו) ופדנו למען חסדך. ואין לנו זאים זכה מעשינו אלא למען חסדך עשה: (כה) מה (א) על שושנים. לכבוד תלמידי חכמים יסדו השיר הזה שהם רבים כשושנים ונאים כשושנים ומרטיצים מעשים טובי כשושנים: משכילי ע"י תודגמן. שיר ידידות. שיר אהובים שיר של שח להם להאביזם על הצדיות ולהאביז תודתם עליהם: (ב) רחש לזי. כך התחיל המשורר צעירו הסדין לזי צקדצי דזר טוז צצחקך אתה ת"ח דחש לשון נענוע וכן כל לשון שידין ודיחוש: אומד לזי מעשי למלך. השיר הזה שיסדתי ועשיתי לזי אומרו למי שהוא הגון למלך שנאמר (משלי ח') זי מלכו ימלוכו: לשוני. לח צעירים כעט סופד מהיר דחיתי ציסודו של דזי משה דדשן מהיר צלשון עדזי צקי: (ג) מצני אדם. העוסקים צמלכת חיי שעה, למה לפי שהולק חן צשפתותיך להודות צהלכה, הולק כמו נשפך כמו מולקות (זכדי ד' ו') וולק עליה שמן (ויקרא צ') על כן צדכך, כמו שנאמר ה' עוז לעמו יתן ומה שכתן ה' יצדך את עמו צשלוס (לעיל כ"ט): (ד) חגור הדצך- על ידך. להלחם

מה

השיר הזה שור המשורר למלכו ביום חתונתו שהתחתן עם בת מלך ארץ אחרת.

(ב) לַמְנַצֵּחַ עַל־שֹׁשְׁנִים לְבַנֵי־קִרַח
 מִשְׁכִּיל שִׁיר יְדִידָת:

רָחַשׁ לִבִּי | דָּבַר מְזֹב
 אָמַר אֲנִי מַעֲשֵׂי לְמַלְךָ
 לְשׁוֹנֵי עֵט | סוֹפֵר מְהִיר:

(3) אומרו למי שהוא הגון למלך שנאמר (משלי ח') זי מלכו ימלוכו: לשוני. לח צעירים כעט סופד מהיר דחיתי ציסודו של דזי משה דדשן מהיר צלשון עדזי צקי: (ג) מצני אדם. העוסקים צמלכת חיי שעה, למה לפי שהולק חן צשפתותיך להודות צהלכה, הולק כמו נשפך כמו מולקות (זכדי ד' ו') וולק עליה שמן (ויקרא צ') על כן צדכך, כמו שנאמר ה' עוז לעמו יתן ומה שכתן ה' יצדך את עמו צשלוס (לעיל כ"ט): (ד) חגור הדצך- על ידך. להלחם

יְפִיפִית מִבְּנֵי אָדָם

(ג) מצני אדם. העוסקים צמלכת חיי שעה, למה לפי שהולק חן צשפתותיך להודות צהלכה, הולק כמו נשפך כמו מולקות (זכדי ד' ו') וולק עליה שמן (ויקרא צ') על כן צדכך, כמו שנאמר ה' עוז לעמו יתן ומה שכתן ה' יצדך את עמו צשלוס (לעיל כ"ט): (ד) חגור הדצך- על ידך. להלחם

הוֹצֵא חֵן בְּשַׁפְתוֹתֶיךָ
 עַל־כֵּן בִּרְכָה אֱלֹהִים לְעוֹלָם:
 חֲגוּר־חֲרָבָה עַל־יַרְדֵּךָ גִּבּוֹר
 הוֹדֵךְ וַהֲדַרְךָ:

(ד) חגור הדצך- על ידך. להלחם

ת"א עורה למה תישן סועה ט', מ"ה. עקידה שער ח', כל המזמור: רחש לבי מנחות ה', ס"ג: אמר אני, עקידה שער ל"ו: חגור חרבך שנת ו'. ס"ג:

באור

צענוך שאין לנו זואים לעוז ארנך ודחן. כצאן שבחה, שהם מוכניס לטווח אותם, לא לרעותם ולהחיותם (נד"ק): (כה) למה סניך, או תסתיר או תשכח, דצנה תורה כלשון צ"ח (מדצני הכ"ל): (כו) שחחה לעפר נפשו, מכונד הינון, וכן דצקה לארץ צטנוו מכונד הצרות, וטעם דצקה

באר קיט

Psalmen 44, 45.

24. שלח נוכל לקוס, כתרגם
 הרצ (קלעבטו): (כו)
 קומה, הסיוס נתפלה,
 שהיה כוונת הסיר וטעם
 עזרתה לנו כטעם עזרתינו
 והכנוי ליעימת המצטח
 ותסלום הדלת הז' ננד
 השניה. חסדך, חסנפסנו
 מטעם חסדי חנות
 הנחמנים תהי' הסתימה
 כלה מעין הסתימה:

24. Erwüth're dich, was schläffst du, Herr!
 Erwache, verstoß uns nicht so gar!
 25. Warum verbirgest du dein Antlitz,
 Vergiffest unj'res Elend's, unj'res Druck's?
 26. Schon ist unj're Seele bis zum Staub gebeugt,
 Unser Leib klebt an der Erde.
 27. Auf! o, du unj're Hilfe!
 Rette uns um deiner Güte willen!

45.

festgedicht zur feier der Vermählung des Königs mit einer ausländischen Prinzessin.

מה (א) שושנים,
 סס כלי הנבון.
 משביל, טעמו יפייס
 צמחון. שיר ידירות, שיר
 חכונים (רס"י). וכן חמד
 הראצ"ע ידירות כמו
 חכנות, ולכן הנכון צטעס
 הסיר שהיה עטרת
 הסאת וידירות שער
 המסורר למלכו ציוס שמחת
 לנו וציוס חתונתו סתחתן
 עס צת מלך חרן חחרת
 כאשר נראה עוד ליותר
 מתוכן-מחמרי הסיר, וכן
 תרגם הרצ (חיין איבעס-
 געזאנג): (ב) רחש לבי,
 טעם רחש ידוע מלסון
 חרמי כי כן ת"ח יסלרו
 המיס סרן ירחסון מיה

1. Dem Sangmeister auf Schochanim von den Söhnen Korach's, eine Unterweisung und Liebesgesang.
2. Mein Geist beginnt erhab'ne Lieder,
 Wonach! dir weih' ich mein Gedicht,
 Dir meine Zunge, meinen Meister-Griffel.
3. Du bist der Schönste unter Menschenkindern,
 Um deinen Lippen fließt Goldseligkeit;
 Dich hat auf ewig Gott gesegnet.
4. O Held! gürt' an, das Schwert an deine Hüfte!
 Dies ist dein Schmuck, die Majestät!

רחוש, וכוונת המסורר צוה המחמר לחמר, כל כך תתפעל נפסי מסנת שמחת זה היום עד שהוליה והניע
 לצי דצר טוב כלומר שיר טוב, וצחיות טעם שרץ מטעם אותן הסעלים שהם עומדים ויוולחוס
 יחדיו (כידוע תס' נתיצות הסלום סמות ח') לכן יהי' כחן טעם רחש, גם על התפעלות ותנועת
 הלז עלמו, גם על הולחת הדצר טוב. והנה הנחת מלת לז צל"ע על מקור הרעיונות ולא כן צל"ח,
 ולכן תרגם הרצ (צייסט). אימר חנו, כיוון שזכר במחמר הקידס התפעלות לזו לנד, ולא זכר
 סנתה, כי כן דרך התפעלות החמיהו לקר, הוסיף עתה לפסח אחר סכנר ססן לזו במחמר קלר
 ורצ הענין, חומר חנו מעשי ולשוני ועשי עט סיסר מהיר למלך, כלומר תה סקורחתי רחשות לזו
 דצר טוב, זה צענור שחני חומר מעשה זה דהיונו מעשה הסיר שחני מחנר חל מלך נכנר ונשנצי
 וטעם אומר חנו, קובע חנו כטעם הסעול (לונאגען, בעסטיווען) צל"ח. והם הוה בבחינת
 ההשלבה צמדגני יכונה צל"ח (ווייהען) כתרגם הרצ נ"י, ולזה הוה תוסיף גם על לשוני ועט
 סוסר מחיר, כלומר סנו קוצע לשוני ועשי חל המלך לדצר ולכתוב צסנחו. מהיר, צקי ורגיל לסי
 שהרגיל דצר מה יעשה מלחכתו צמהירות ולא יחטא, והיותר מהיר הוה נ"כ המולח, וכ"ז צתינת
 (אייסטער) שתרגם הרצ, ונחוי למסורר כזה חסר רוח חלסיוס יפעמו לחמר על עטו שהוה קט
 סוסר מהיר. והנה הססוק הזה יהי' כעין פתיחה חל הסיר ויכלול צהמחמר הז' הסבה הפועלת
 וצמחמר הז' הסבה התכליתית וכונה הסיר שהוה חל המלך גם תעיד על דצרו המסורר שהס
 יולחיס מן הלז ושהוה סמה סמה צמורה וצרוה צשמחת מלכו, ותעיר חוץ שומעיו להסתח
 ולהניס הדצרים חל לצס. הקורח המשכיל יתצונן לזה, ויתענג צתסוחות חן דצרו המסורר הסלס:
 (ג) יסיפית, התחיל המסורר חת שיר ידירות צסנח המלך. וידצר ציוסי חכמתו ונצורתו ולדקתו,
 ולדעת הראצ"ע יהיס כסל הס"ח והעי"ן ליתרון, וכסל"ה העי"ן והלמ"ד הוה לחסרון כמו חדמדס:
 הוצק חן, מנורת וילוקו על העולה כלומר כשחתה מדר דצרוק הס דצרו חן כאלו הולק החן
 צססתותיק (הראצ"ע ורד"ק), וזה מדרכו החכמה. על כן וגי', חו סיהי' טעמו כטעם על כי, כאלו
 חמר כל זה היתרון לך לסי סצנכך חלחיס, חו טעמו כמו לכן (געוויס), וכאלו חמר יתר הוסי
 ויתר חכמה המה יעידו כי צנכתך הוה צנכת חלחיס הקימת לעולם, ותרגום הרצ נוטה לטניהס:
 (ד) גבור, יחס הקריחה (וואקאטיץ) כלומר חתה נצור. הודך וסדך, הטעם על החוצ, כי זה
 צמחת הוד המלך וסדרו לרצו רוצ הצדק ולהוכיח חת הרשעה צצווע כחו וכמו סיזכור צמחמר

רש"י

תהלים מה

וְהִדְרֵךְ | צִלַּח רֶכֶב
עַל-דְּבַר-אַמַּת וְעֲנֹה-צַדִּיק
וְתוֹרָה נִזְרָאוֹת יְמִינָה :
חֲצִיף שְׁנוֹנִים
עַמִּים תַּחֲתֶיךָ יִפְּלוּ
בְּלֵב אוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ :
כַּסְאֶךָ אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד
שֵׁבֶט מִיְשׁוֹר שֵׁבֶט מַלְכוּתְךָ :
אֲהַבֶּת צֶדֶק וְתִשְׁנֵא רִשְׁעִי
עַל-יָבֵן | מִשְׁחָךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ
שֶׁמֶן שִׁשׁוֹן מִחֲבֵרֶיךָ :
מִרְוָאֵה לֹּת קִצְיֵעוֹת כָּל-בְּגְדֹתֶיךָ
מִן-הַיְכָלִי שֵׁן מִנִּי שִׁמְחֹךְ :
בְּנֹת מַלְכִים בִּיקְרוֹתֶיךָ
נִצְבָּה שֶׁגֶל לִימִינֶךָ
בְּכַתֵּם אוֹפִיר :

(ה) מלחמתה של תורה והוא הודך והוא הדך: (ה) על דבר אמת. להורות כדת ולהתנהג צענות לדק: ותודך. התורה ודבר האמת שתעסוק בו היא תורה אותך טכסיסי (ו) המלחמה לעשות ימינך נודאות לפי שהזכיר תלמוד תורה כלשון מלחמה נופל בו ל' ימין המיומנת להלחם. (ז) כלומר הסדר להלחם ציד ימין): (ז) חציך שנונים. כלל אויבי המלך שנונים אגיוסו"ל זלע"ז: (ח) והדי זה מקדא מסודם מלית שהנו למידיס קדוים חלים שנאמר כחלים ציד גבור כן צני הנעורים (לקמן קב"ז) ותלמידי חכמים (המזויינים) זהלכה קדוים אויזים זה לזה לפי שעה שנאמר אל יזושו כי ידצרו את אויזים זשער (שס): עמים תחתך יפלו: זשכר התורה ופלו עמים של עוזדי כוכבים תחתיהם של ישראל: (ז) כסאך אלהים. כסאך שר וטופע לעולם ועד כענין שנאמר נתתיך אלהים לפרעה (שמות וי"ו) ולמה זשציל זשצט

* שו"א באתנח * הק' דגושה אחר ת"ג ע"ד הארמית

ת"א והדרך צלח רכב שנת סס. מנחות ר', פ"ח: חציך שנונים קדושים ח', ל' כסאך אלהים, עקנים מ"ז, כ"ז: בנות מלכים ר"ה ח', ד'. ע"ה ה', ס"ה.

מיסור שצט מלכותך שמשפטיך אמת ודאו אתה למלך: (ח) משחך שמן ששון. כל לשון גדולה נופל עליה לשון משיחת שמן כדת המלכים: (ט) מר ואלהות קליעות. קידה מתרגמינן קליעות: כל צבדותיך. כל צבדיך מריחים כדיו זשמים. ומדרשו כל צבדותיך מתכפרים ומריחים דיו עד: מן היכלי שן מני שמחך. יותד מהיכלי שן משוזחים ההיכלות המתוקנים לך צגן עדן לשמחך זהם, שן איזייר"ל זלע"ז: מני שמחך היכלות אשר מני הם שמחך שנותנים שדך: (י) בנות מלכים. יהו מצקורת אותך כענין שנאמר ושדותיהם מניקותיך (ישעי' מ"ט): ציקרותיך. קו"ף דגוש לפי שהוא לשון צקור וזע"פ שכתוב יו"ד לפניה דליתו צקוד רז סעדיה תיזה זו סדורה עם מי נתן למשיטה יעקב (שס מ"ז) שכתב צו יו"ד, והסמ"ך מודגשת. ומנחם חזרו לשון יוקד כמו יקר מכלי פז (סא"ח): שגל. מלכה כמו והשגל יושצת אללו (דניאל ה') ואשתיין צהון מלכא ודצדצוהי שגלתיה ולחינתי' אשתך

באור

הסמוך: (ה) והדרך, טעם הכפל לאמר הנה צביות שזה הדך לכן זלח וגו', זה טעם הסמיק

באור

Psalmen 45.

זל"הק וטעם סת"הכ
 להר"ה סחנרו עוד
 ליופי המלכה הקשכנזית
 כתיבת (זף). צלח נרדף
 לתיבת רכב טעם
 ההעברה, רק בצירוף
 נחינת ההצלחה ומה
 הטעם וללחו הירדן (ט"ז
 ו"ט). ורכב, הולך לכסול
 נחינת ההעברה נרדף
 מופשט מנחינת ההלכה
 משום חנור על דבר חמת,
 טז"ח סנת ההעברה זל"ה
 כלומר ענוך למלחמה תהיה
 על דבר חמת, והרז תרגם
 כפי הענין וכפי לחות ל"ה
 וענוה לך, יתכן לדעתו
 שהיה כמו והנזחה עודד
 הנזחה שענינו נזוחת עודד,
 וכן כחן על דבר חמת ועל

5. Die Majestät! — so zeuch dahin! Es glückt!
 Zum Schutz der Wahrheit, der geplagten Unschuld
 Sie wird dich Wunder lehren, deine Rechte.
6. Wie scharf ist dein Geschöß!
 Hinstürzen Völker unter dir!
 Es trüßt in's Herz der Königsfeinde.
7. Dein Thron wird ewig steh'n vor Gott!
 Gerechtes Zepter ist das Zepter deines Reich's.
8. Du liebest Tugend, hassest Frevel;
 Drum salbet Gott dich mehr, als and're Fürsten,
 Dein Gott mit Freudenöl.
9. Von Aloe und Myrrhen duftet dein Gewand,
 Aus helfenbeinen Zimmern dir zur Wonne.
10. Des Festes Feier schmücken Fürstentöchter;
 Zu deiner Rechten strahlt die Liebe,
 In Ofirs Goldgeschmeide.

דבר ענוה חס הוא ענות לך, ונשמט הסמוך זעזור נתוח המחמר, וטעם ענוה לדעת
 הר"ה טעם ענוה. ותורף נורחות ימיון, שתעסה נסלחות בחויזין יותר מה
 שחשנת לעשות. והנה זהות שהמקור והלוי שוים זל"הק יש עוד לפרש מחמר והדרך וכו' על דרך
 חמר, כחילו הוא סירוס של הודך והדרך הקודם והיו ח"כ חזר הענינים חבור חרנך וכו'
 ותורף וכו' ומחמר וסדרך כעין מחמר מוסגר זינייס. וחשגר שכיון המסורר לז' הטעמים כחחד,
 מה שח"ח למתרגם חל לשון חמר המזדלת צין מקור לזווי: (ו) חציך, שהם שנונים צעת שהעמים
 תחתין יסלו, יסלו חליך זל"ה חויזו המלך, על כן צחה מלת יסלו במקום חתנת כחלו היא סמורה
 (שה' רחוי לכתוב בחולם העי"ן) כי היא תשדת זעזור שתי מלות, (הרחז"ע), ול"נ טעם הסמיכות
 וחליך שנינים כ"כ עד סיפלו ע"י עמים תחתין (כלומר המון רב) כסיפלו (החלים) זל"ה חויזו
 המלך: (ז) בסאך, תרגם הרז כטעם הרחז"ע ששעורו כסאך כסא חלבים, מטעם וישז שלמה
 על כסא ה' כלומר שה' יסבוה עליו ויקימנו עולם ועד: ש"ב מישור, יחסר סו' יחס הסנה כי
 המקשרי עם המחמר הקודם כי כן דרך המלכה למעט נוחסים: (ח) אלהיך, עטם הבינווי
 לפי שהיה הולך זדוכיו. מחבירך, יותר משחר המלכים כי כן יקראו צני חזם השווים זמדרנה
 חזירים, והטעם שמן ששון לפי שהשכיל מחוד זמלכותו, קרא השמן שנמשח בו שמן ששון כחלו
 חמר השכיל מלכותך יותר ממלכות כל שחר המלכים זעולם: (ט) סר והללות, מסורס זססר
 נתיבות השלום (סמות ל'). קציעות משום חסרון הוי"ו שלא כדרך ל"ע, חמר הרחז"ע: והנכון
 שקציעות מבזרת המקצועות והמלה סמורה חל זבדותין ע"כ, ויתורגם ח"כ זל"ה (פחלזטען דיי
 נעט געוואנדעט), והרז המתרגם לח תרגם תיבת קציעות כלל חך תרגם כפי הענין. מן היכלי
 סן, הזנדים נוחים רוח מן הכלי עונב אשר חתה יושז זחס והמקושטים זשן הפיל. מני שמחוך,
 הוי"ד נוספת (לנועם ההנדה), וסירוסו מחסר שמחוך ר"ל היכלי סן אשר שמחוך, כי דורה נחה
 מרחינה לזו של חזם (הרד"ק), וטעם כל הכתובי לפי שזכר זמחמר הקודם שמן המשחה הנעשה
 מזשמים טושים וקראוהו זשם שמן ששון, זה ועלה על זכרונו ששון החג ושמתת יום החתונה,
 אשר זכרו לעיל. וירחה זדמיונו חת המלך כשהוא מלוזס לכבוד החג זננדים נחים ומזשם זשמן
 טוב, ויושז עם חוהזיו וקראוהי המשחה זמנחר חדוי היכלו: (י) בנות מלכים, מדרך מלכו חרלות
 המזרח לקחת להם נשים רזים לחין מספר, ולקנלס ממדרגות שונות חף שיהי' צנות שפחות, כי
 לח ירחו כי חס חל היוסוי ולכן דרך כבוד ישנה הוא למלך שתהיינה צנות מלכים צנות הנשים
 אשר לו. ביקרותיך, נללעה ס"ח הסעל זדגס הקו"ף, וחע"ס שהיה כתובה, חו צח הדגס לתפארת
 הקדיחה והונחה הוי"ד והוטלה תנועת' צנות הסירות והוא תוחר וסירוסו זנכזדות שלך כלומר
 זנשים הנכזדות שלך יהיו זשן צנות מלכים, (מדזרו רזי שלמה זן מלך), וכן הוא דעת הרחז"ע
 והרד"ק, ולפי ענ"ד נראה שטעמו מטעם זנון הכזד, ר"ל לפי שנמלח משקל כזד מזה הסורס זפסוק
 הזן יקיר לי חסרים (ורמי' ל"ח) שסירוסו דזר חסן (פרעליחזום), והטעם זדזר יתכן לומר
 זמה שהיה נותן יקר לזעלו לזם יהי' גם כחן טעם ביקרותיך, זחונן הדגרים המיקרות חותך
 לפאר זה היום יהיו ג"כ צנות המלכים שזין נשין, אשר כלס נקנלס היום סזינוך להסתחות
 לך ולתת לך זרכה, וכדרך הזז תרגם הרז נ"ו. נצבה שגל, הוא המלכה כמו דכתיב והשגל
 יושנת חללו (נחמי' ז'), כי חף סיקנלו מלכו חרלות המזרח נשים רזים לחין מספר, הנה חמת
 היא הנזחרת מלס, ונושחת חן זעיוי המלך לחהנה חותה מכל נסיו ולתת כתר המלכות זרחשה

תהלים מה

רש"י

שִׁמְעֵי-בַת וְרֵאֵי וְהִפְיֵי אֲזַנְךָ
 וְשִׁכְחֵי עֲפֹךְ וּבֵית אָבִיךָ :
 וַיִּתְאוּ הַמַּלְאָךְ יִפְיֵךְ
 כִּי-הוּא אֲדֹנֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוֵי-לּוֹ :
 וּבַת-צֹר | בַּמִּנְחָה
 פְּנִיךָ יִחַלּוּ עֲשִׂירֵי עָם :
 כָּל-כְּבוֹדָהּ בַּת-מֶלֶךְ פְּנִימָה
 מִמְּשַׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה :
 לְרִקְמוֹת תוֹבֵל לְמֶלֶךְ
 בַּתוֹלוֹת אַחֲרֶיהָ
 רְעוּתֶיהָ מוֹבְאוֹת לָךְ :
 תּוֹב לָנָה בְּשִׁמְחַת וְגִיל
 תְּבֹאִינָה בְּהִיכַל מֶלֶךְ :
 תַּחַת אֲבֹתֶיךָ יִהְיוּ בְּנֵיךָ
 תְּשִׁיתָמוּ לְשָׂרִים בְּכָל-הָאָרֶץ :

(יא) התולד ליומיוך. צבתם
 חופיר, צקצולת עדי זהב
 הצא מחופיר: (יא)
 שמעי צת וראי. שמעי
 כנסת יסדאל וראי דרך
 הנוצי והטוי חזק
 לתודה: ושכחי עמך.
 הכותים שאת לדולה
 צנייהם: וצית חזיקי,
 ע"א שעצדו חזותיך
 צעצד הנהר: (יב)
 ויתאו המלך יפיך. ואם
 פעשי כן יתאו המלך
 הקצ"ה לנווי מעשיך:
 (יג) ובת לד צמנחה
 פניך יחלו. כמו (שמות
 ל"ג) ויחל משה וצטכר
 זה תזכו שיצאו לך
 חטכודים ודודון אותם
 שהם עכשיו עשירי עם:
 (יד) כל כבודה צת מלך
 פנימה וגו'. אותם שכל
 כבוד תלוי זהם והם
 כנסיוח של מלך חטכר
 נהגו עלמם צלניעו'
 עתה צנדיהם חטכזים
 ממשצלות זהב של כהנים
 גדולים משצלות קלדט=
 כל"ש צלע"ז: (טו)
 לרקמות תובל למלך.
 צצגדי רקמה יצואוס
 מנחה למלך על כל
 הארץ, רקמו' חצרודי"ן
 צלע"ז. שנאמר והציאו את
 כל אחיכם מכל הגוים מנחה וכו' (ישעיה ס"ו): צתולות
 אחריה רעותיה. מן עוצדי כוכבים ומזלות ילכו אחריהם כענין שנאמר (זכריה ח')
 והחזיקו צבנף איש יהודי לאמר נלכה עמכם כי שמענו אלהים עמכם: מוצאות לך. כלפי הקצ"ה
 אמרו המסורד: (יז) תחת אצותיך וגו'. לכל אחד מיסדאל אמר: אצורה שמך. כלפי

דא"ש * ב' טעמים

ת"א שמעי בת חגינה צ' ט"ז כל כבודה, יצמות ח', ע"ז. סצועות
 זף ל': תחת אבותיך צתרה ד', ת"ה, ודף קכ"ט: סוכיות ח'
 י'. תמורה צ', ט"ז.

באור

והיו תקרה המלכה, כמו שחזו נוהים צמעשה דחסתר, ואף צימינו עדיון מצוי המנהג הזה צארלות
 ההם, וזה הכת הכתוב כאן, וכאלו אמר הע"ם שצנות תלכים רבים צנטיך היקרות העומדות
 סציוניך, הנה אחת היא תמה וצרה העולה על כלנה צהוד ויוסי היא חרוסתין הנלצת לימינך
 והמוכנת להיות לסגל לך. שגל, טעם השם אמר הרד"ק וזה לשונו: לפי שהיא תיוחדת תמיד למטכצו
 (מן יסגלנה), והאחרות צחות חליו לעתים כשתקראנ', עד כאן, כי כנוי כזה לא יהיה שם צנות
 צלטון הקודם, ועדה הנקצה. בבתם חופיר, צקצולת עדין זהב הצא מחופיר (רס"ו), רצונו לומר
 צנה שהשם בתם חינו כנוי לזה צוקת, כי חס לכל דצר יקר ונחשב, צל' חטכנוי (קלוינארה, גע'
 סחיידעו, וזה טעם סמיכות כהם של חופיר, כלומר הדצר החטכצו הצא מחופיר, והוא הזהב
 הטוב, כמו שנראה מספר (מלכים ח'), וכן תרגם הרצ"ג. והנה הר"ם תרגם טעם הססוק

באור קכא

Psalmen 45.

- 11. Prinzessin, höre! gönne mir dein Ohr!
Bergiß dein Volk, und deines Vaters Haus;
- 12. So wird der König Lust an deiner Schöne haben.
Er ist dein Herr! du, neige dich vor ihm!
- 13. Dir bringt die Tochter Zor Geschenke;
Des Volkes Reiche fleh'n um deine Gunst.
- 14. Im Frauenzimmer glänzt das Brautgeschmeide,
Die Feierkleidung goldgestickt.
- 15. Sie wall't in künstlichem Gewebe,
Dem Fürsten zugeführt. Ihr treten nach
Zungfräulich die Gespielinen, dir zugeführt.
- 16. Sie wallen frohlockend und freudig,
Hinauf in des Königs Pallast.
- 17. O, daß an deiner Ahnen statt,
Einst deine Kinder werden
Des Reich's Beherrscher, eingesetzt von dir!

השכל יסג דבורה עליה, וטעם בת הוא לסוף גדולה ויחוס, שאינה שפחה או חמה, כי אם גבירה ונת חורין, וזה שתרנס הרב (פרינלעסטין). וראי, רחיה הלז וטעמו כמו והצנינו. והשי חזק, לדברי. ושכחי עמך, לפי שמתולדות לב בני חדם המוכרחים לנסוע אל חזק אחרת שיטערו על חזק אצותם ועל מספחתם שעזרו, לכן ידבר המסורר על לבה, שחשכה עתה וצית חזיה: (ב) ויתאו המלך יסוף, ואם תעשו כך יתחיה המלך יסוף (מדברי רש"י) וטעם הוי' לתשובה התנחיל וכן תרגם הרב נ"י ויהי' המסך התנחיל מנ' לעמים: (ח) לפי שהלזל והלער יזלו את היוסי, (ז) שאם ירח' המלך שתפנה צית חזק וחרן מולדתך צהצנתך אחרת גם הוא ירצה להאזן אחרת ויסוף יקר מאוד צעינו. כי הוא חרוניק, צהיות שהוא כזר נחמד להיות חרוניק ולזה הטוב הוא שתשתחוי לו ותעשו ולונו, ואז תהי' נחשבת צעינו גם צעיני אהציו ועצדיו: (ג) ובת לור, כמו בת ליון, היא העיר הסמוכה לחזק ישראל על לז לפניות מערצית. במנחה, סוף יחלו, וכן סוף יחלו עשירי עם המלך שהוא חרוניק ויתכן לומר יחלו על צת לור, מטעם הקצון שצתוכה, כי כן נחמד לפעמים העם חסר חתה יושב בקרבו, ולפעמים דבר אל העם ויסעו, וטעם יחלו מטעם ויחל משה, וטעם סוף סוף של לזון וכן תרגם הרב (אופן דייגע גונסט): (יד) כל כבודה, הוסיף לדבר צהצחה וטעם כבודה נרדף לתפארת, ושעור הכתוב כך הוא: התפארת האמתיה לצת המלך שלפנינו היא פנימה צנססה וצמדותיה היוקרות יותר ממעלות זהה שהם לצוט' כי הפנים הוא החלון, והלצוט הוא הזב, או יתכן ג"כ לומר, שכל כבודה של צת המלך חסר חנו דוחים וחושנים שהיא ממעלות זהה לצוטה, היא צחמת פנימה, כלומר לא שעדי לצוטים ועדה אחרת, חזל היא תעדה את כליה, ותרגם הרב נוטה לטעם הפני. כבודה צת מלך, כטעם והכנזחה עודד הכנזח: (טו) לרקמית, כמו צרקמות וענינו ידוע. בתולות אחריה, המה הנערות שנותנים צחלות הקדם לבגירה כשהיא נשאת לחיט, כאשר נתן לזן לצנותיו. גם צחסתר כתיב וישנה ואת נערותיה, ויקראם נערותיה לצלתי היותם שפחות כי אם מורע תיוחס מילדי הפרתמים ומבודרים מעלות ורחויות להלות לצת מלך ולסרתה. סובאות לך, מה יסוז ויסג הדבור אל המלך: (טז) בשמחות וגיל, צתוף וחליל וכנור והדומה. הביאנה צהיכל מלך, המסורר יחלף וילך ממחזה אל מחזה, טעם יחזה צדמיונו והנה המלכה עומדת על יד המלך ושרותיה סניצה, וטעם יחזה צדמיונו הליכותיה כשהיא צחה מצית הנשים אל צית המלך: (יז) תחת אצותיך, יפה פירט הר"ם ססוק זה כדון תסלה צעזור המלך. כלומר מי יתן ויהיו צנין לשרים צחרן תחת אצותיך, ויהי' ח"כ טעם יהיו מצנין התנחיל והספק, (דחם זיא ווערדען), וכמו כן תשיתמו, וטעם אצותיך על דרך כבוד להיותו מלך צן מלך: (יח) אצבירה שמך, ר"ל צעיר ידידות הלו חני מזכיר שמך טעם טוב צכל דור ודור חסר ירחיהו, ועל כן על הטעם הטוב הזה עמים יהודוק לעולם כי מטצע החנשים להורות שלמות הטלמים (אזן וחיהו). וכן תרגם הרב. יהודוק, הנכון כתרבוט הרב, והה"ח יסוד צה, כלומר יתנו הוד, דהיינו כאשר יקראו צעירי זה ממעלותיך הנכבדות והיוקרות, גם היוקר והגדולה חסר הנחילן חלפין, יודו סלך נחה ההוד הזה ויחשרך. ואם נשינ עתה לכלל השיר נוחה: א שיתכן היות חזרו צעת שהתחתן המלך שלמה את פרעה מ"מ ולקח את צתו לו לחטה (ח) צמה שהתתן הזה היה כבוד גדול לשלמה, שנשא את צת מלך גדול, גם הי' לו לעזר להתמיד ולהנין מלכותו, וכמו שכתב האצנכחל טע, (ז) צמה שנמלח טכנדה המלך יותר משאר נשיר צהצנותו לה צית מיוחד (ג) צמה שלא תקרא לעולם צספרי הקדש צמהה הסרטית, כי אם

רש"י

תהלים מה מו

אֲזַכִּירָה שְׁמֶךָ בְּכָל־דֶּרֶךְ וְדָר
עַל־כֵּן עַמִּים יְהוֹדוּךָ לְעֵלָם וְעַד:

מו

שיר תודה על הצלת העיר הקדושה מאבודן הרעש הנודא.

(א) לַמִּנְצָה לְבְנֵי־קִרְחָה עַל־עֲלָמוֹת שִׁיר:

אֱלֹהִים לָנוּ מַחֲסֵה וְעֹז
עֲזָרָה בְּצָרוֹת נִמְצָא מֵאָד:
עַל־כֵּן לֹא־נִירָא בְּהַמִּיר אֶרֶץ
וּבְמֹזַת הָרִים בְּלֵב יַמִּים:
יְחַמְרוּ יְחַמְרוּ מִיָּמִינוּ
יִרְעִשׁוּ־הָרִים בְּגֵאוֹתָיו סֶלָה:
נִהַר פִּלְגֵיו יִשְׁמְחוּ עִיר־אֱלֹהִים
קֹדֶשׁ מְשַׁכְּנֵי עֲלִיּוֹן:
אֱלֹהִים בְּקִרְבָּה בְּלִתְמוֹז
יִעֲזָרֶה אֱלֹהִים לְפָנוֹת בְּקָר:
הָמוּ גֹיִם מִטּוֹ מִמְּלָכוֹת
נָתַן בְּקוֹלוֹ תְמוֹנָה אֶרֶץ:
יְהוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ
מִשָּׁב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה:
לָכוּ חֲזוּ מַפְעָלוֹת יְהוָה
אֲשֶׁר־שָׁם שָׁמוֹת בְּאֶרֶץ:

הקצ"ה אמרו המשורר: (יח)
מו (א) על עלמות,
שם של כלי שיר
לכדי הימים: (ג)
בהמיר ארץ. לעתיד לזכר
ציום שנאמר הארץ כנגד
תצלה (ישעיה כ"ח)
דלו בני קרח גם שנעשה
להם שנצטוו כל
סציוותיהם והם עמדו
צאוד ואמרו לישראל
צדוה הקודש שדוגמת
הנס הזה יהיה עשוי
להם לעתיד: (ד) יהמו
יחמרו מימיו. יגדשו
רפש וחומר וטיט (שם
כ"ז) כמשפט, ומנחם
חצרו כמו מעי חמדמרו
(איכה ז') רבזנירוכ"ט
צלע"ז: ידעשו הדים
צגאותו של הקצ"ה
שנזכר צדאש המזמור:
(ה) נהר פלגיו יישילו"ט
צלע"ז:
נהד גן עדן: (ו) לפנות
צוקה. לקן הגאולה: (ז)
המו גויס. לשון הומה,
תמוג תמסו כן פתד
מנחם (שמות ט"ו)
כמוגו כל יושבי כנען
וכן כמוג לז, (יחזקאל
כ"ח). חצל דונס פתד
אותם לשון הנעה וכן
(שמואל א' י"ד) ההמון
כמוג וילך והלוס וכן
כלס: (ט) אשר שם
שמות. אשר שם ארלות

באור

שם בת פרעה, זה
לבוזל יחוסה, וכן כחן
חמר שמעי בת, (ד)
זמה שחמר המסורר ובת
זרה, שידוע שחירם מלכה היא חוהב מחוד לשלמה ושכרתו צוניהם צרות עולם. ב למה קרא הסור
הזה שיר משביל כי זו ושכיל המסורר לחמור, (ח) הסוד והדר הנחה למלך, וזה ללח רכב
ובר', (ז) חין תתנהג המלכה שיתחור המלך חת יסיה: ג חין ערך הסור שזתחיל צסנה הפועלת,
וסייס צסנה התכליתית, כפי תולדות הדברים המתהוים בעולם שיקדם הסועל ויחזק התכלית, לא

ת"א על כן סנאדנין י"א, ז"ל: לכו חזו צרכות ח', ז':

זוה שיר משביל כי זו ושכיל המסורר לחמור, (ח) הסוד והדר הנחה למלך, וזה ללח רכב
ובר', (ז) חין תתנהג המלכה שיתחור המלך חת יסיה: ג חין ערך הסור שזתחיל צסנה הפועלת,
וסייס צסנה התכליתית, כפי תולדות הדברים המתהוים בעולם שיקדם הסועל ויחזק התכלית, לא

באור

Psalmen 45, 46.

סכיון המסורר לזה בונה
עלמית, חצל הוא נחשך מן
ההתפעלות החמתית
סרתך לזי :

מו (א) עלמות, שס כלי
הנכון, והנה לדעת

ו"ח שהזיח הרחצ"ע מזוע

צני קרח הי' זה המסורר

צומי חזקיהו צבז סנחרז

חור, חצל הנרחם מתוכן

הסיר הוא שהי' תיזורו

מיד אחר הרעס הגדול

שהי' צימי עזיהו מלך יהודה,

כאשר הוא צכתוצים (זכרו

י"ד) על פלישת העיר

הקדושה ומצינותיה מאנדון

הרעס : (ב) מחסה, צחטף

החי"ת ומסקלו מפעה,

וכן מעשה מחנה

ודומיהם, ויש מחסה

צטור החי"ת ומסקלו

מפעה כמו מלוח

מראה, וההנדל סניניהם

כהנדל מלוח צחיר"ק הת"ס

למלוח צפתח הת"ס כאשר

נחירך לזר צטמטו הת"ס

חי"ה צמקום אחר.

עזרה הה"ח לנקינה כי

כן תעיד הנגינה שהיא

מלרע, ופנו"ל הפ"ח להיות

גרונית, כי כזר ימלח

השתנות משקל פפעל לנקנה

על ח' מב' חוסני צטור"ח

קמ"ץ צחיר"ק וצסת"ח, כמו

צדקה כבשה מלכה : מאור, מלה אשר תורה עלרצוי הדצר הן צנמות הן צחוכות, ולזה יהי' גם טעם

נמלח מחוד הרבה פעמים, כלומר בכל פעם ופעם שיזקק לחותו הוא במצא, וכענין זה תרגם הרב :

(ג) בהמיר חין. מתולדות הרעס להמיר הנקעות להקים והרים לנקעות כשירעשו מוסדי הארץ,

ובמוט הרים וגו', גם זה מתולדות הרעס אשר המלחו על הרוז צחרות הסמיכות לים. בלב

ימים, חל לז ימים, כמו מי יעלה צהר ה'. (ד) יחמרו, מענין חמרים חמרים, כלומר יעשו

המים הגלים הגזוהים צהמית הים צחוקה (הרד"ק) : מי"מיו, של הים הגדול סזכר. בגאותו, צגאות

הים צטור בליו : (ה) נהר, גם זה מתולדות הרעס לחרוז נהרים עלומים, ולהפכס ליצטה, ולכן

אמר המסורר כאן שהנהר הסמוך לירושלים שהוא נחל קדרון : פלגיו, הם פלגי המים הקטנים

הנפלים מתנו כמו מי הסלות ומי עין שמש ועין רובל, ומי נפתח הסוצנים ומסקים את עיר

ירושלים ישמחו וגו' ואמר פלגיו, להורות על ההפוך העלום שהזיח הרעס צחרות חחרות נהרות

גדולות ויהמו יחמרו תימיהם ופלגי נהר עיר הקדוש הולכים לאש וישמחו וגו', וכן הרב

המתרגם לזה צחית (יענעס בעל"ין דענחך) : ישמחו, כחרגום הרב (ערקוויקט) כי חיי חז"ס

תלוים צמים. קדוש משכני עליון, יתכן שעתו לע"ד לפי שמשכן חרון ה' הים צעתות שונות

צמקומות הרבם, וירושלים המקודש והנצח שזהם : (ו) אלהים צקרה, לכן כל חמוט כוון הרב

המתרגם לזה צחית (קאן). לפנות נקר, כסיפנה הנקר וילך לו ויצח החשך תחתיו, ונקר משל

חל ההלחה, כמו שהחשך והלילה הם משל חל הלה, וזה שתרנס הרב (איהר אחרגען) :

(ז) המו, וכן מטר גם נתן תרגם הרב צלסון הוה להיות חזור שני הכתוצים הצחים כזה :

צעת שהמו גויס וגו' ה' לנחות עמנו וגו' צהמט היחוסים כדרך המלילה, וטעם העצר זל"הק

שאין לה הוה צעור הרעס מער. נתן צקולו, מתולדות הרעס להוליד גם רעמים ורוח סערה,

18. Ein Denkmal will ich deinem Namen stiften,
Von Kind zu Kindeskind.
Dich soll die Nachwelt glücklich preisen.

46.

Loblied auf die Errettung der heiligen Stadt, vom
Untergange durch ein heftiges Erdbeben.

1. Dem Sangmeister, von den Söhnen Korach's, ein
Gesang auf Alamoth.

- 2. Gott ist uns're Zuversicht und Stärke;
In der Noth ein Helfer, leicht zu finden.
- 3. Darum fürchten wir uns nicht, wenngleich der
Erdball wanket,
Gebirg' in's Weltmeer stürzen.
- 4. Seine Fluthen brausen, stürmen,
Daß Berge vom Ungeßüm erbeben.
- 5. Jenes Stromes Bächlein, sie erquickten dennoch.
Gottes Stadt, des Höchsten heiligen Wohnsitz.
- 6. Gott thront in ihr, sie kann nicht untergeh'n,
Gott steht ihr bei, wenn sich ihr Morgen wendet.
- 7. Heiden beben, Reiche fallen;
Er donnert, der Erdball vergeht.
- 8. Der Herr, Zebaoth ist mit uns;
Jakob's Gott ist uns're Beste, Selah!
- 9. Geh't, schauet die Werke des Herrn,
Der auf dem Erdkreis solch' Ummwälzung schafft!

רש"י

תהלים מז

מִשְׁבִּית מַלְחָמוֹת עַד-קִצְחַת הָאָרֶץ
 קָשָׁת יִשְׁבֵר וְקִצֵּץ חַנְיָה
 עֲגָלוֹת יִשְׂרָאֵל בְּאֵשׁ:
 הֲרַפּוּ וְדַעוּ כִּי-אֲנֹכִי אֱלֹהִים
 אָרוֹם בְּגוֹיִם אָרוֹם בְּאֶרֶץ:
 יְהוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ
 מִשָּׁגֵב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה:

(י) הגוים שמהם: (י) משבית מלחמות מעלינו: עד קלה הארץ. שכל ארלות הגוים יהיו עמנו צלום. קסת. עכ"ס יסדר. (ס"א"ח).
 (יא) עגלות ישראל צלום. רכבי מלחמות העכ"ס: (יא) הרפו, עלמכס כל הגוים מעכ"ס מלצא עוד על ירושלים. ודעו. כי אנכי אלהים שאעשה צבס דין: ארום צגוים. אפרומס צנקמתי אטר אעשה צלותן הגוים (ס"א"ח):

מז

חבורו בעת שכבש המלך דוד את ירושלים מידי היבוסי, והיה בזה למלך על כל הארץ.

(ב) למנצח לבני-קרח מזמור:

כָּל-הָעַמִּים תִּקְעוּ-בָהּ
 הֲרִיעוּ לְאֱלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה:
 כִּי-יְהוָה עֲלִיּוֹן נוֹרָא
 מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל-כָּל-הָאָרֶץ:
 יִדְבֹר עַמִּים תַּחֲתֵינוּ
 וּלְאֲמִים תַּחַת רַגְלֵינוּ:
 יִבְחַר-לָנוּ אֶת-נַחֲלָתָנוּ
 אֵת גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר-אַהֲב סֵלָה:
 עֲלֵה אֱלֹהִים בְּתִרְוַעָה
 יְהוָה בְּקוֹל שׁוֹפָר:

מז (ב) תקעו כף. התעדדו יחד זה עם זה להדיע לאלהים צקול רנה: (ד) ידבר עמים תחתינו. יתן דצד צע"ס תחת נפשינו להיות חמתו מתקדרת צהס ואנו ניוולים כענין שכלמר ונתתי כפרך מלרים וגומר (ישעיה מ"ג). ומנחם חצד ידצד לשון הנהגה: (ה) יבחר לנו וגו'. ויחזיקנו לתוכה ואז יתעלה צתרועה וקול שופר שנתקע לפניו צסיד על עולות וצחי שלמים ונחמר זמרו אלהים

באור

(ו) תמוג, תמס, בן סתר מנחס, וכן למוג לצ ומדברי רש"י וכן תרגם הרב, וחמר הרצ"ע וז"ל הטעם חסך תולדתה שסיח יצטה מחוד ע"כ, וקול דין משל: (ט) לבו, אל החלונות הנחרנות מן הרעש. שמות, תרגם הרב (אווועלונג), מטעם המיר דלעיל כי הוא תרגם הענין לצד ולא המלות: (י) משבית מלחמות, אף שאינו מסורס צתפוג, הנה נראה מענין הפ' סלפנינו שצעת הרעש שהוא היו ב"כ מלחמות צעולס, שלחמו אחס עמוס זה נגד זה ונצנתה מלחמתס ע"י הרעש צחצדן כלויס ולצחס, והי' כאלו חמר להס ה': הרסו מלסרלות כחכס ונצורתנס חוים צחחור,

*סג"ל בלו מק"ף

ת"א ידבר עמים שנת ו', ס"ג. מנחות צ', י"ח: עלה אלהים עקידה שער ס"ו:

המלות: (י) משבית מלחמות, אף שאינו מסורס צתפוג, הנה נראה מענין הפ' סלפנינו שצעת הרעש שהוא היו ב"כ מלחמות צעולס, שלחמו אחס עמוס זה נגד זה ונצנתה מלחמתס ע"י הרעש צחצדן כלויס ולצחס, והי' כאלו חמר להס ה': הרסו מלסרלות כחכס ונצורתנס חוים צחחור,

באור

Psalmen 46, 47.

ודעו כי חזקי חלבים
 אשר לי הכח והגבורה
 והמתלהב בחזק, ותצו
 מזה כוונת ה"ה"ת נחמדו
 (וי"ח מעשטיג) וכו'.
 ישר, וקץ, ישרוף,
 חרום, כלם מרכזים מעתיד
 וזהו, כאשר כנר הערנו
 על זה הדרך פעמים רבות.
 עגלות, סיניח נהם כלי
 הנסק או מן הלחמים
 (הרז"ע), ישרוף נחש,
 ידוע שגם זה מתולדות
 הרעש להוליה חש ונסות
 מתחת לחזק, התכונה
 זלשוות העמים נסם
 (לאוה), והוא נוזל כנהר
 שוטף: (א) הרפו וגו',
 דברי השם שחמר לחומות
 העולם נשזור קשתם,
 כי סנירת הקפת וכו',
 דהיינו פעולות הרעש
 הם הם האמירה, וכמו
 שחמדנו לעיל, ותחמר
 חס כן מלת לאמר, מטעם
 התלויה שתקצר ניחוסיו
 המחמרים חזל הרז"ע
 חמר: ערם שזור קשתם
 הוא זלתי נכון, כי לא
 צחמר ולא נדנרים ידבר
 ה' עם החומות כי חס
 נסועל ידיו אשר ירחוס:
 (יב) ה' וכו', נראה
 שכוונת המשורר שסיר הזה
 לחזק הנטחון חל ה' זלז

10. Wie mächtig er dem Kriege steuert in aller Welt
 Bogen zertrümmert, Speiße zerichlägt, Wager
 verbrennt.
 11. „Laßt ab, erkennet, daß ich Gott bin!
 Ueber Völker erhaben, über den Erdkreis
 erhaben!“
- Chor.
12. Der Herr, Zebaoth ist mit uns;
 Jakob's Gott ist unsere Beste, Schlag!

47.

König David entreißt Jerusalem den Jebusitern, und
 setzt sich dadurch in den Besitz des ganzen Landes.

1. Dem Sangmeister, ein Psalm von den Söhnen
 Korach's.
2. Alle Völker frohlockt mit Händen!
 Jauchzt Gott mit fröhlichem Schalle!
3. Denn der Herr, der Höchste, Ehrfurchtswürdigste,
 Ist großer König auf dem ganzen Erdreich;
4. Zwingt Völker unter uns;
 Nationen unter uns're Füße.
5. Wählt uns unjer Erbtheil;
 Jakob's Herrlichkeit von ihm geliebt.
6. Gott fährt empor unter Jauchzen,
 Der Ewige unter heller Posaune.

חזיו צות ישראל, ולכן הכפיל מחמר ה' לצחות שהציוח כנר לעיל (ס' ח') להעמידו נסוסו לפי שהיה תוכן
 כל הסיור וכן הסרודו ה"ה"ת וס"כ"ו צתינת (ק"ה"ה), כאלו הוא עדת השומעים שנתפעלו על ידי
 הסיור וחומרים חמתו ה' לצחות עמנו משנב לנו חלבו יעקב סלה! והנה כאשר נעיון צמתכונת
 הסיור, נראה שהוא דומה מעט למתכונת סיר ת' דלעיל, כי המשורר צהתצוננו על שמות הרעש
 צארץ והללת עיר הקדושה יסטיט לו ממנו הנעיון שאין זה כי חס יד חלבים שהצולה, ותתפעל
 נסטר כל כך נחסד חלבים עד שתסתק נחמר אלהים לנו וגו' וח"כ הנמשל ממנו על כן לא
 נירח וגו' כי חס יהמו מימיו של הין נכר, נהר סלנו וגו' ואם נס ה"ה"ו גויס וגו' ה' לצחות
 וגו', זהו החלק ה"ה"ת מהסיור, אך כשתקצר נסטר מעט יוסיף בהלק השני לחמר חיק יודע לו
 הדבר שהוא וצמה יחמת המחמר הזה וחמר לבו חזו וגו' ותודו כי ה' צבאות עמנו וגו',
 סיום החלק ה"ה"ת כפיס החלק ה"ה"ת נס בעין הסתוה, אשר ע"י זה יתחזרו החלקים לסיור חמד:

מז (א) למנצח, יתכן חזרו צעת סכנש המלך דוד חת ירוסלום מידי היוזסי, העיר אשר נחר
 ה' נסנתו והי' עי"ז למלך על כל הארץ, כוכתיו סס (ס"ז ה') וידע דוד כי הכינו ה'
 למלך על כל ישראל: (ב) תקעו כף, סימן השמחה וחמר חל כל העמים שיסמחו צמלכות ה' כי
 הוא מוסל לדיק צכל החזק: (ד) ידבר, כי הוא ועסה צחזן כולונו כיד המלך צענדיו, ועסס
 ידבר מסורס לעיל (סיר י"ח): (ה) יבחר לנו, חע"ס שהוא מלך על כל הארץ צכ"ו יצחר לנו
 חת נחלתנו, זה חין ישראל, וחת נחזן יעקב זה ורוסלום אשר חס, לשכון סמו סס, וסעסס
 כסעס סיר כ"ד שהצחו לעיל (עיון סס): (ו) עלה, כיון שזכר נחזן יעקב יסוד לעיון הסבה
 הכורמת חת הסיור וחמר עלה חלבים על הר ליון צהרועה, והוא מוסב על העלות חרון הקודס
 לעיר דוד, והמסיל המשורר צרעיונו חת ה' למלך חתלח הסב מן המתחמה ועמו יולחים לקרחתו
 צהסיס וצמחולות: (ז) זמרו חלבים, טעם הפעול כאלו חמר זמרו מזמור שתוכן ענינו הוא

רש"י

תהלים מז מח

זָמְרוּ אֱלֹהִים זִמְרוּ
 זִמְרוּ לְמַלְכֵנוּ זִמְרוּ :
 כִּי מֶלֶךְ כָּל־הָאָרֶץ אֱלֹהִים
 זִמְרוּ מִשְׁכִּיל :
 מֶלֶךְ אֱלֹהִים עַל־גּוֹיִם
 אֱלֹהִים יֵשֵׁב | עַל־כִּסֵּא קִדְשׁוֹ :
 נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ
 עִם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
 כִּי לְאֱלֹהִים מִגְּנֵי־אָרֶץ
 מֵאֵד נִשְׁלָה :

- (ז) ובו' : (ט) מלך אלהים על גוים. כך יאמרו הכל: יש על כסא קדשו. עכשיו הכסא שלם והגדולה ניכרת ויגידו כי כאספו לעידו: (י) נדיבי עמים. שהתנדבו עלמם לטבח ולהרוג על קדושת שמו: עם אלהי אברהם, שהיה נדיב לצדקתו, שהיה נדיב לצדקתו, שהיה נדיב לצדקתו. עתה נודע כי לאלהים מביני ארץ היכולת צידו להיות למגן על כל הצועמים צו:

מח

חבורו בעת שנועדו מלכים רבים וכתרו בדית להלחם על ירושלים וה' הפיר עצתם.

(ח) שיר מזמור לבני־קרח

גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד
 בְּעֵיר אֱלֹהֵינוּ הֲרִ־קִדְשׁוֹ :
 יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל־הָאָרֶץ
 הֲר־צִיּוֹן יִרְכָּתִי צְפוֹן
 קָרִית מֶלֶךְ רָב :
 אֱלֹהִים בְּאֶרְמְנוֹתֶיהָ נִודַע לְמִשְׁנֵב :

- (ז) כשיזנה את עירו והי' צעזילה גדול ומהולל: (ג) יפה נוף. עיר שהיא נוף, יפה לטון נוף של אילן. דבר אחד כלת של יופי שכן קודין צרכי הים לכלה נכפי' ומנחם חצרו כמו שלשת הנפת קונטדיח"ה צלע"ז, (יהושע י"ז), אצל דונט פתר אותו לטון נוף של אילן ונקרא הר ציון יפה נוף כי הוא הר הזתים סא"א: משום כל הארץ. ומה הוא משום ירכתי לפון, אכנלא"ש צלע"ז. ירך המזבח לפונה שסס שוחטין חטאת ואשמות ומי שהיה עלצ על עצירות שצידו מציא חטאת ואשמות ומתכפר לו והוא יולא מהם משם שמה ועל ידי הקרצנות טובה צאה לכל העולם: (ד) נודע למשגב. כשישכונזה לעתי' יאמרו

זמרו אלהים ר"ה דף ל"ג: כי מלך, סס: נדיבי עמים סוכה ד', מ"ט. חגיגה ח', ז': גדול ה' ר"ה ד', ל"ח. תמיד ו' ל"ג: יפה נוף ר"ה ב', כ"ז:

באור

אלהים, או שהלמ"ד גדל"ת הסני' תמסך אחרים זמרו למלכנו ורצו ככה. זמרו למלכנו, פעם הזוי על כל העמים כשהחלת הסור, וכמוהו פעם הגווי למלכנו, וכן יצארהו המסורר צהמחמר סלחצרו כי מלך כל האון חלשים, ולכן כסתזמרו חלשים חלשו ישראל תזמרו למלכנו, כי אחד

באור

Psalmen 47, 48.

הוא מלכנו, ומה הזמירו?
 שיר משכיל, ומה ישכיל
 הסיר? כי מלך ה' על
 ברים רבים אף שאינם
 עומדים בצריחתו, כחוננוס
 הרב (היידען), חזל ישב
 על כסא קדשו, זה הר
 ליון, נקרב ישראל עמו,
 והטעם מפורט לפיל (סיר
 כ"ד), וטעם ישב עזר
 והוא, על היותו נחר
 מיתו קדש: (י) נדיבי
 עמים נאספו, כמו שהמלך
 יושב על כסאו ועצדיו
 עומדים סביבו, כן יעלה
 המסורר גדמיונו חלשים
 סחוף מלך מלכים יושב
 על כסא קדשו זהר ליון,
 ומלכו עמים כלם נאספים
 סביבו להיות עם חלמי
 חזרה, כלומר לקבלו
 עליהם למלך, וכוון סר"ת
 לתיבת להיות שהחיה
 צמה שלח הרגס (לוק
 פ"הקע), כי חס (לו חיי
 נענ פ"הקע). באספו,
 לא סיסעו המלכים מארלס
 ויזווחו ירוסלימה' כי חס
 מליון הר ה' ולא סכזור
 על פני כל הארץ, ואף
 סמלכו החון יחוקים זה
 מזה, הנה ננחית
 מי סחמר חת סטמים וחת
 הארץ חני מלך, הם כלם
 נאספים יחד. אלהי חזרהס
 כי הוא הודיע סמו

7. Lobfinget Gott, lobfingt!
Lobfingt unser'm Könige, lobfingt!
8. Denn Gott ist auf dem ganzen Erdreich König;
Rührt das Saitenspiel zum Unterweisungskied.
9. Gott ist König über die Heiden;
Gott sitzt auf seinem heiligen Throne.
10. Versammelt sind die Fürsten der Völker,
Zu einem Volke des Gottes Abraham's.
Denn Gottes sind des Erdreichs Schilde.
Hoch erhaben ist er!

48.

Viele Könige treten zusammen und schließen einen Bund mit einander, um Jerusalem mit Krieg zu beziehen, doch Gott vereitelt ihre Pläne.

1. Ein Sing-Psalme von den Söhnen Korach's.
2. Groß ist der Herr, und hochgerühmt
Sein heiliger Berg in un'res Gottes Stadt.
3. Schöner Landzweig! des Erdballs Wonne;
Berg Zion! zur Mitternacht ihm,
Eines großen Königs Residenz;
4. Gott in ihren Ballästen erkannt als Schutz.

בעולם חלמה כמו סחומר ויקרח סס חזרס צטס ה' (הרד"ק). סניבי חון, המה סמלכיס והסרס
 המנינים על הארץ, הן כולם ציר חלמים חסר הוא מחוד נעלה על כל:
 מ"ח (א) שיר, יתכן היות חזוור צעת סנועדו מלכיס רזיס ודכחו צרות להלחם על ירוסלים זה'
 הסיר עלתס, ואף סלח נמלח רחיו' לדצר זססר דצרי הימים למלכו ישראל ויהודה, מ"ח
 נמלח זכר לדצר לקחן (סיר ס"ג) סחף הוא חוצר גימים סהס (עיין סס). שיר מזמור, חמר
 סרלחז"ע וז"ל: לא יוכלני להסיר צין סיר מזמור, למזמור סיר, כמו מלור סחלמים מחלמים לור
 פ"כ: (ב) גדול ה' ומחלל מחוד סר קדשו סנעיר חלמינו, כן הוא סיעור הכתוב לדעת סר"ת
 והוא סנכון, כי חין יתכן לומר טעם מהולל מחוד צעיר חלמינו על סס, ולהלן הוא חומר
 סהלחן על קצוי חון, חזל סנחה עוד לענ"ד הוא סכיון סמסורר לחיות טעם ומהולל מחוד
 עולם ויודל, גדול ה' ומהולל מחוד, ומהולל מחוד סר קדשו סנעיר חלמינו כלומר כמו ססמו
 מהולל צביס, כן כסח קיסו מהולל, וטעם סהלול יסורס צסמוך: (ג) יפה נוף, מחוז סלסת
 סנסת ע"מ והוא זורה גנחת (סרלחז"ע), כי נחמר מן גוף גפת כמו מן רוח רחת, וסוח סס
 מוסחל מן נוף סחילון, כי סלטיסות סמחוז חל סמדינה חסר הוא חלק ממנה סלטיסות סנוף חל
 סחילון, וכן סונס סרז (לסרלנווייג). ירבתי לסון, לדעת קלה סמסרסוס הוא סמוך חל קרית
 מלך רז, כי חמר ססר ליון מלסון ירוסלים חזל לדעת צעלי גע"הגרלס"ח סעיר מלסון להר ליון,
 ולכן סעור סנחוז סר ליון סמסוחר צזה סירכתי כלסון חסר לו קנית מלך רז, וטעם ירבתי סמוך
 חל לסון, כי כן דרך סלסון כמו לסחת נבז חימיה. מלך רז, מלך גדול כמו על כל רז ציתו
 וסוח דוד, קנית חנס דוד (סרלחז"ע) חו חמר מנניו: (ד) אלהים וכו', כאלו חמר והמעלה
 סעולה על כלן היא סחלמים נודע צחמנוותיס למכבז סלח יחזרו, וחמר חרמנוותיס צמקוס סעיר
 לגדול ססלגס כאלו היה מורכבת כלה מחרמנות גדולה ויוסציה כלס קנינו חון: (ה) כי חנה,

רש"י

תהלים פח

כִּי־הִנֵּה הַמַּלְכִים נוֹעְדוּ
עִבְרוּ יַחְדָּו :

הַמֶּלֶךְ רָאוּ כִּן תִּמְהוּ נִבְהָלוּ נִחַפְּזוּ :
רָעְדָה אַחֲזַתְם שֵׁם
חַיִל כִּי־לָדָה :

בְּרוּחַ קָדִים תִּשְׁבֶּר אַנְיֹת
תִּרְשִׁישׁ :

כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ | כִּן רָאִינוּ
בְּעִיר־יְהוּדָה צְבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהִים יְכוֹנְנָה עַד־עוֹלָם סֶלָה :
דַּמִּינוּ אֱלֹהִים חֲסִדָּךְ בְּקָרֵב
הַיִּכָּלְךָ :

כַּשֶּׁמֶךְ אֱלֹהִים כִּן תִּהְלֶתְךָ
עַל־קְצוֹי־אָרֶץ
צֶדֶק מְלֶאכָה יִמִּינְךָ :

יִשְׁמַח | הַר־צִיּוֹן
תִּגְלַנָּה בְּנוֹת יְהוּדָה
לְמַעַן מִשְׁפְּטֶיךָ :

סִבּוּ צִיּוֹן וְהִקְיִפוּהָ
סִפְרוּ מַגְדָּלֶיהָ :

שִׁיתוּ לְבַבְכֶם | לְחִילָה
פִּסְגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ

לְמַעַן תִּסְפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרָיו :
*ח"פ באתנ"ח *סגול באתנ"ח

- (ה) כן : (ה) המלכים נועדו, להלחם עליוה צמלחמת גוג ומגוג: עברו יחדיו. למלחמה: (ו) המה דלו. את הקצ"ה יולל וכלחם צבויס ההס כן תמהו: נחפזו. פור"וכט אטורדי"ן צלע"ז. כמו וצחפזתס (ירמיה כ"ג): (ח) ברוח קדים. הוא לשון פודענות שהקצ"ה נפרע צו מן הדסעים כמו שנלמד ויולך את היס צרוח קדים וגו' (שמות י"ד) וכן צלוד דוח קדים שצדק צל צימיס (יחזקאל כ"ז) צרוח קדי' אפילס לפני אויז (ירמי' י"ח) : אניות תרשיס. הס שכיני לוד היא חפריקא ומלדוס היא: (ט) באשר שמענו. הנחמות מפי הנציאים כן דאינו: (י) דמינו אלהיס חסדך. הנציא חוזר ומתפלל להקצ"ה ולומר דמינו וקוינו אל חסדך לראות תשועתך זו צקדצ היכלך. ומנחם פתד אופו לשון מחשבה כמו אל תדמי צנפטך (חסתר ד') : (יא) כשמך כן תהלתך. כאשר שמך גדול כן תהלתך גדול צפי כל : (יב) תגלנָה צנות יהודה. כל שאר עדי יהודה הס לציון לצנות כמו ויקח את קנו ואת צנותיה: למען משפטך. שתעשה דין צלומות : (יג) סובר ליון. אתס הצוניס אופתה: ספרו. לשון מכין דעו כמה מוגדליס דלוייס לה: (יד) לחילה. לחומותיה כמו חיל וחומה (איכה ז') : פסגו ארמנותיה. הגזיהו צירכותיה. כמו אטרות הפסגה (דצריס ג'), דמתרגמי' דמתא : למען תספרו. את גוצה

לה: (יד) לחילה. לחומותיה כמו חיל וחומה (איכה ז') : פסגו ארמנותיה. הגזיהו צירכותיה. כמו אטרות הפסגה (דצריס ג'), דמתרגמי' דמתא : למען תספרו. את גוצה

Psalmen 48.

באור

וזתה נודע ה' למשכן להו
 כי סנה המלכים שנועד,
 כחן להלחם עליהם. (עיין
 לעיל ס"ח) מהרה עברו
 יחד מנני מלחת הסלס:
 (ו) המה נחו, לה ידענו
 מה נחו, חזל צוודחי
 דני נסלה נחו חסר על
 ידו תוסע יהודה. כן
 תמחו, כן זה מוסב על
 כל חלה ג' הסעלים
 הצחים אחריו לחמך
 סבל זה היה כחחד תוד
 כשרחו נלי הצדל רבעי
 ותח חזי הסכלת מתרנס
 מסביל היודע לקצר ולחזק
 מלולתו כמלילת המסורר
 עמרו, צחוסן שתהיונה
 סעולותיהם סוים נוסס:
 (ז) רעדה, ע"כ נחו
 וזה עעס נחסו (הראצ"ע)
 (ח) ברוח קדים רבו,
 צוודחי סזה מוסב על
 מעסה מיוחד חסר חירע
 צימים הסס חך סלח
 נזכר צסירוס. וסנה
 צחסיר (ס"ג) סזכרנו
 לעיל ימנו גם יוסני

5. Seht die Könige — hier kamen sie zusammen,
Und gingen allesammt vorüber.
6. Sie sah'n, staunten, entsetzten sich, flohen.
7. Zittern kam sie an, daselbst;
Angst, wie eine Gebärerin.
8. Mit dem Hauch von Morgen-Seite
Zerbrachst du Schiffe von Tarschisch.
9. Wie wir gehört, so sah'n wir jetzt,
An der Stadt des Herrn, Zebaoth,
An der Stadt uns'res Gottes,
Der sie auf ewig erhält.
10. Gleich ist deine Güte, Gott! mitten im Tempel,
11. Mit deinem Ruhme, deinem Lobe, am Ende der Welt;
Deine Rechte ist voller Gerechtigkeit,
12. Es freue sich Berg Zion!
Es jauchzen die Töchter Jehuda!
Ueber deine Richtersprüche.
13. Umringt die Tochter Zion!
Geht um sie herum!
Zählt ihre Thürme!
14. Bemerket ihre Zwinger!
Besteigt ihre Balläste!
Auf daß der Nachwelt ihr's verkündet.

לור צון חוינו וסרחל, גם ההתקשרות סצין חרסיו ללור ידוע תספרו הנביאים כי חנויות תכסו
 סור מציחוס סחורה ללור חסר היה סיותה סחר כוים ורכוסה רב מחו, סוחרים סרים וכנעניה
 נכדי חרץ, ולזה חסטר סנעת סהיה חסר נועדו המלכים להלחם נכד ירוסלים וצחוכס מלכי לור
 סמעטירה סצרו סחנוות ססנים מתרסוים מלחות זהב וכסף וסנינים וכל מסחר סונו, וכחשר סתעו
 חותו סחנסים ססס חסר צטחו על חילס וחין כחס חלה צמתוס, סדרו וננהלו וסצחו מן סמלחתה
 סס וסמלנים חסר חסס. חרשיש, חוף יס סחמלעו חו צחלק סחצריקרח כדעת קלת סחכמים,
 חו צחלק חירחפח, צהמדינה סקורין עתה סיססחניען לדעת קלתס, וסוים סחמלעו (דלו ח"ט=
 טעללענדיסע אעער) ממערב לח"י, ולור גם היה חוף יס סהוא צלד מערציה לסונית לח"י,
 ולזה דרך תרסוים לנוח לור ממערב למזרח, וכסונוס הרוח הקדים ממזרח למערב, יתנגד חל סססינות
 וימנעו חותס מלחתור חל סיוצתה, וינרו סהומות צחחת ססער: (ס) כאשר סמענו, ססי חנוותינו
 סנסוים סעסיות לעמך כן רחינו עתה צעינונו צהללת סעיר הקדוסה. בעיר חלחינו, חסר סוח
 יכוננה עד עולם וכן תרנס סרצ, כסי סכונה הנכונה, וטעס: כסילת ססס תחת סכנוי ליוסי סמלולת,
 וידוע סהוא מדוך ל"סק (חלקי סדצור להכ"ח). צבאות, כי סוח חרון לנחות מעלה ולנחות מטה
 (סרד"ק): (י) דמינו, מסרס ומנין וחל מי תרמינו, (יסעיה מ'). וסעור סני כחוצים סנחוס
 צחחד לחתך חומרים חנחנו ססוך צקרצ סוכלך ועמך, וסמך ותסלחך על קצוי חרון, ומס סוח ססלחך?
 כי לזק מלחה ימיך צכל ססעולות סתסעל צעולמך, וכן סחסר סתעסה עמנו סוח ע"ד סלזק
 ולזה יסמח סר ליון ותכלנה צנות יהודה למען מסססין. סהס כ"כ צלזק, וחונס לרוכים להצורה
 חס תססוט סנל צלזק, כסי זה סענון סכל סר"ח לסרס סמסך חנה סכחוצים ונס זה מענין חחדות
 סקדוסה וסכצוריס סזכרנו לעיל (סיר כ"ס): (יא) כשמך כן סהלחך, צמקוס כסמך וכסחלתך, ללחות
 סמלולת: קצוי, ע"ת מלכי צחלוק יסו"ח וסנפרד צחמס נקודות וחין קציה למכצותיו (יסעיה
 ז'): (יב) כבות יהודה, כל סחר ערו יהודה סס לליון לננות כמו ויקח חת קנו וחת צנותיה (רס"י):
 (יג) סבר ליון, סחמסך צעצור סר ליון סזכר, וטעס סקרוחח חל חוינוס דרך סתול, כי כן דרך
 סחוינוס כסילורו חל עיר לחססה יחסרו וירכלו חת חומותיה ומגדליה לבלות חת ערותה וצחוחה
 חוסן יקל לעלות צה ולנצסה, גם חנסי סעיר יסמרו מזה סטעס לסרחות לזרוס צנין ומככונת
 מצלריהס, וסמסורר צהסך יקרא צסס עתו חל סחויצ לנוח ולתור חת סעיר, וזה לחות ולעד כו
 חונס ירחוים ססנייהס, וחס גם ידעון מצוח סעיר לה יוכלו להרע להס. ציון, יסוסיף סרצ צתרכומו
 תיוצת (טח"טעדר), צעצור כנווי סנקצה ססמוכים. ספרו, צחסורה ז' רסי, חד ססרו חת יסרחל

תהלים מח מט

רש"י

**כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד
הוּא יִנְהַגֵנוּ עַל-מֹות:**

ואת יופיה לדור
שאלריכס: (טו)
עלמות. כאדם המנהיג
את צנו קטן לאט.
ומנחס פתר אותו לשון
עולם וכן פתרונו
ינהגנו לעולמים:

מט

תוכחה לכמה אנשים הבוטחים ברב חילם, ולא יבינו
לאחריתם.

מט (ב) שמעו זאת
כל העמים. לפי
שמו מור זה מיוסד על
צני אדם הבוטחים
צעודם אמר כל העמים
שכלם לריכס ייסוד:

(א) למנצח לבני-קרח מזמור:

**שמעו-זאת כל-העמים
האזינו כל-ישיבי חלד:
גם-בני אדם גם-בני-איש**

(3) חלד. היא הארץ על שם
שהיא נושנת וחלודה,
דדויל"יאל זלע"ז.
ודנותו פידשו על שם

יחד עשיר ואביון:

(6) החולדה שהיא ציצה
ואינה ציס דתנו דצנן
כל שיש ציצה יש ציס
חוז מן החולדה: (ג)

פי ידבר חכמות

(7) גם צני אדם. צני אצרהם
שנקרא האדם הגדול
צענקים (יהושע י"ד)

והגות לבי תבונות:

אטה למשל אזני

(8) קטורה: גם צני איש.
צני נח שנקרא איש לדיק
(צדאשית ו'): (ד)

אפתח בכפור חידתי:

למה אירא בימי רע

(1) והגות לצו' מהשנות לצו
תבונות הס: (ה) אטה
למשל אזני. לדברי תורה
שנקראת משל הקדמוני
(ש"א כ"ד): אפתח.

עון עקבי יסבני:

לכס חידתי זאת צכנור
וזו היא החידה למה אני
לדיך לירא צימי רע ציוס פקודת עון לפי שעון עקצי יסוצני עונות שאני דש צעקצ שאני

ת"א האזינו כל ישיבי חלד חולין ט', פ"ז: עון עקבי עכ"ז ח', י"ח:

באור

דו"הי וחד לחן, (העירנו על זה חלוסי ומיודעי תהום"ר ע"ס ספר מנחת סיני, ולזה הוא לוי מצנין
קל ועינו מנין כתובס הרצ (לעה"ט): (יד) לחילה, כמו יחנז חיל וחומה (חייכה ז'), הוא
חומה הסנה הסניב לחומה הגדולה (מדברי סדר"ק), והש"ח לנקנס ירסויה, ומן הדורי צמסק
כדון כנוי הנסתרת. פסגו, חין לו חנר צחקרת. והרצ תרנס מעין עליה וחאסר סזס שעס סס
פסגה על הנחה. למען הספרו, כלומר לח לכנוס ולתפרט חמרנו לכס סונו וגו' כי לנחת חין
לחל ידכס חך למען תספרו לדור אחרון יסיה והדרה וננורתה: (טו) כי זה, תרנס הרצ (דען)
לסיותו שעס הקריאה סונו וגו', כלומר ועל סאין חנו ירחיס תלהיחות לכס חת מנלריוו הסעס
זוס כי חנו צטוחיס סזס חלחיס הנעלה תחור על כל חוה יסי' חלהינו עולס ועד, והוה ינסבנו
תמיד. על מות, כלומר על כל סניה גדולה, ואס בס נגע חמות עד נססנו חוה ילילנו מידו,
חנל לח יתכן להסס שעס כיו על תספרו הסמוך, כלומר תססרו לדור אחרון כי זס חלחיס וגו'.

באור

Psalmen 48, 49.

ולהיות תרבומו זל"ח
(דאס) כי מה טעם עולם
ועד? ואין ידענו צמת
סעבר חס יחי' כן תמיד?
ולכן כנכון כתובס הרב,
וכמו שחמנו:

ממ (א) מומור, זה
המזמור הוא נכד
מחוד כי יש בו מסוד
חור ע"ס ונשמת החלמה
שלה תמות (הרז"ע):
(ב) שעמו זה ובו,
זו הדבר מודיע הוא
כולל לכל חי סנסה' חסר
נשמת חיים על כן החינו
כל יוטני חלד (הנ"ל)
וטעם חלד מסוד לעיל
(סיר י"ז): (ג) בני
הרב, הסחותים נמעלה.
בני חיס, הנדולים כמו
בדעון צן יוחס חיס ישראל
(הנד"ק), וטעם לרחשון
כדברי הרב חנן יחיוה ז"ל
למיותם נוטים אל היסוד
הפחות שנהם לחמתם
ולעפרם וטעם למני

15. Denn dieser Gott ist unser Gott, auf ewig;
Er führt uns über den Tod.

49.

Ermahnung an jene, die sich auf ihren Reichtum verlassen und nicht der Zukunft bedacht sind.

1. Dem Sangmeister von den Söhnen Korach's ein Psalm.
2. Vernehmet mich, ihr Völker alle!
Erdbewohner merket auf!
3. Der Großen Söhne! Söhne der Gemeinen!
Ihr Reichen und ihr Dürftigen!
4. Mein Mund soll seine Sprüche lehren;
Mein Herz von Weisheit dichten.
5. Mein Ohr vernimmt ein hohes Lied,
Und auf der Harfe spiel' ich's nach.
6. Soll ich verzagen in der bösen Zeit?
Trifft mich die Strafe meiner Untertreter?

נלפנ"ד מענין ישות, ולזה יקרא כל נמצא נשם איש (ויעונו) זל"ח, כדומם כתי, כמדבר כמלחך,
חף יולר כולם, חיס נתר, תוצרות חס חל חמותם, חיס וחשתו וחיס בנניאל, חיס מלחמה,
חין ישות זלי כח. ולכן הוא סס כנוד: (ד) והנות סס המוסט צמקוס המקור כדין הלסון, וטעמו
לני יחבג תנוונת, כן תרגס הרב והוא נכון מחוד, כי נזה נלס נפל הענין, וענין הזרע ידוע צמקמת
צחור מלת הביון להר"ה (עיון סס). תברנות, וכן חבמות ע"ד חרנים כלומר הרבה מחמנים
סל חכמה, והרבה מחצות סל תנונה: (ה) אשה למסל חוני, המסודר הזלתי כשתלח נסשו מרות
הקדס חסר תחל לפעמו, ידמה לו כאלו שומע צחוני דברים נבנים מפי נחוי מרוס נמרוס, ונשמתת
לני יססוק סיחו צחמות שחורות ולזה יחמר המסודר כאן, תה סחנשחתיכס מתחשנות לני תחינה
תצונות, הטעם לפי שחטה חוני למסל הנשמע לי מפי מוסלי עליון, וחיותו המסל חסמיע נס חתכס
צפי המחודר על הכנור, וזס טעם הנשחת פי ידבר חכמות. והנה צמס סהקדוס טעם הסנות לטעם
הדבור, (ח) סתח צמס דסייס, (ג) להיות המחשנה הסנה הקודמת למסונב הוא הדבור, זהו נצחינת
המדבר, חלל נצחינת השומע תפי' צחמת הדבור הסנה הקודמת חל המחשנה הנכרת על ידי, ולכן שטעמו
ובר', והסמוך חלוי פי ובר', וחחיו והגרות ובר', ודוק היטב על המחמנים הנחיס ע"י הסתפעלות
החמנים כי סס יסכיותו תמיד עם תולדות הדלויס הנחמנים. אפתח, חו ססוח מענין התרח, כמו
סתח חנליות רטע סתר חגודות מוטס (יסעי' נ"ח), והטעם על חידתי, כדוך שחומרים זל"ח (חין
רעטהזעל לחינעו). חו ססוח מענין התחלה, כדוך שטמחו חז"ל צוס סטורס, וכמו שחומרים זל"ח
(אנשטימאען), וסרצ תרגס נפי הענין וכסי לחות לשוני חסר תרגס צס. בכבור, כי צננן סמננן
וללחם עליו כוח ה', חידתי, מענין דבר חכמים וחידותם (מסלי ח') וטעם על דבריהם המעמיקים
סוד כל כן עד סימיו לרובי עם הארץ כחידה סתומה סחין לה ססר. והנה כל הפסוקים חלה חיוס כי
חס סתוחם חל ססיר חסר מזה הטעם ספרידו סר"ח נסומן תפי' מעלמות ססיר המתחיל צס' הסמוך,
וטרגס סנספסס ולטרך להוסיף עוד על דברי הרז"ע סחצחני לעיל (פ"ח) ולחמר סתוכן ענינו סחלה
העמוקה הנשחלת כמעט כלל הדורות פעמים רבות, על המלחות רטע וטוב לו לדיק ורע לו, והמסודר
ורוח קדשו יתיר סססס הזה צחמרו כי חין טוב וחין רע חמתי צע"ז נסיות בצול ועת קלוב לכל חסר
צעסה תחת ססמס וחין קיוס לכל סיקוס, והמות יחנוד חת סכל, חלל תקרת הלדוקוס וחצדן חרשעים
הוא צע"ה, חחרו ססרד סנסס מעל הבוק, חזי יתענב סטוב ויתנבע הרע, סס ח'ס חת סריו יחכל
וכנמול ידיו יעסה לו: (ו) למה חירח צימי רע, הנחיס עלי צסנות הע"הו החילי חו צסנות
סונחי סרודפוס חותי, הלח חין זה עונס חנה חלוי מחת ססס יתעלה היודע צנקיון כסי וצתוס
לצני חס שחמר. עון עקני יכונני, כלומר הכי יסוב חותי וינח עלי העונס סמוכן חל החננים
החלה סרודפוס חותי ונותנים עלי עקב, וטעם עון נטעס גדול עוני מנסוח (צרחסית ד') ועיון

רשיי

תהלים מט

הַפְּטָחִים עַל־הַיָּלָם
 וּבָרַב עֲשָׂרָם יִתְהַלְּלוּ:
 אֵחַ לֹא־פָדָה יִפְדֶּה אִישׁ
 לֹא־יִמָּן לְאֱלֹהִים כְּפָדוֹ:
 וַיִּקַּר פְּדִיּוֹן נַפְשָׁם וַחֲדָל לְעוֹלָם:
 וַיַּחֲיֵ־עוֹד לְנֶצַח
 לֹא יִרְאֶה הַשְּׁחָת:
 כִּי יִרְאֶה אֱחָכְמִים יָמוּתוּ
 יַחַד כְּסִיל וּבַעַר יֵאבְדוּ
 וְעִזָּבוּ לְאַחֲרֵים חַיִּלָּם:
 קִרְבָּם בְּתִימּוֹ | לְעוֹלָם
 מִשְׁכַּנְתָּם לְדָר וְדָר
 קִרְאוּ בְשִׁמּוֹתָם עָלַי אֲדָמוֹת:
 וְאָדָם בִּיקַר כַּל־יָלִין
 נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ:
 זֶה דְרָכָם כַּסֵּל לָמוֹ
 וְאַחֲרֵיהֶם | בְּפִיהֶם יִרְצוּ סֵלָה:

(ז) מוזלזל זהם שהם צעוני
 עצרות קלות הם
 מרשיעות אותי צדין וכל
 סכן העשירים: (ז)
 (ח) הבושתים על חילם.
 ומה זלע צממונס הלא:
 (ח) אח לא יוכל לפדות
 את אחיו צממונו לפי
 שאם צאים לפדות איש
 את אחיו יתיקר פדיון
 נפשם מכל הון לפיכך
 על כרחו חדל הוא
 לעולם מלפדותו: (ט)
 ויקר (טיחיה לנלח ולא
 יראה השחת) ומנחס
 חזרו לשון מניעה כמו
 חוקיר אנוש מפז
 (ישעיה י"ג) ואלך עם
 צחמת קדי (ויקר' כ"ז),
 כלומר וימנע פדיון
 נפשם: (יא) כי יראה
 חכמים ימותו ואין
 נילולין מן המות לפיכך
 ע"כ הוא חדל ליגע
 ולטרוח על פדיון אחיו:
 חילם, ממונס, צחכמים
 נאמר מיתה שאינס
 מתים צע"הז אלא הגוף
 צלזד וצכסיל וצעד
 נאמר אצידה שהגוף
 והנשמה אצודי: (יב)
 קרבם צתימו לעולם.
 מחשבותם לצנות להם
 צתים שיתקיימו לעולם:
 קדלו צשמותם. את
 צתיהם שהם צונים למען
 יהיה להם לצדקן ויקרא
 סלייקוס צנה: (יג) ביקר.
 לשון יקר ותפארת, (סא"ח):
 כמסל. לשון ממסל:
 נדמו. לשון דממה: (יד) כסל.
 שטו': ואחריהם צפיהם ירצו סלה.
 והצאים אחריהם ידצד:

ת"א ויחי עוד חגיגה ח' ה': כי יראה שם: קרבם בתימו
 מועד קטן ח' ט': ואדם ביקר שנת כ"ני קנ"ח. סנהדרין ד'
 ז"ח: נמשל כבהמות סנהדרין שם: זה דרכם שנת ז"ח:

יהיה להם לצדקן ויקרא שם העיר כשם צנו חנוך (צראשית ו') אנטיוכס צנה אנטוכי
 סלייקוס צנה: (יג) ביקר. לשון יקר ותפארת, (סא"ח): כמסל. לשון ממסל:
 נדמו. לשון דממה: (יד) כסל. שטו': ואחריהם צפיהם ירצו סלה. והצאים אחריהם ידצד:

באור

סם הצחור להנ"המ: (ז) הבושתים, עקני ההולכים צשרירות לנס וצוטחים על הכח אשר יש לחל
 ידס לעשות ככל האות נפש ע"י הממון שאספו וחלכו צע"הז, וזה שחרגס הרצ חילס (איהרע
 מחצ"ט), כי סם חיל נדדק לכס כח ונצורה, אך ההצדל סצוניהם כשיצוהו חלל הארס נרחס
 לע"ד כי הוא זה, אס יש לחל ידו לפעול פעולה גדולה וחזקה ע"י כח עלמי או צנח בוסר או
 צנח נפשו, שהוא יקרא צסס כח, וסוח המכונה צל"ח (קרחפ"ט, סטערקע); חלל אס יפעול
 הפעולה סזחת ע"י כח חמלעי, או ע"י רכוסו הרצ, או ע"י חוהצוה, וכל סדומה לזה, סנה
 נאמר שיש לחוס הזס חיל וסוח יקרא צל"ח (מחצ"ט), ולזה כל מה סיחי' חיל לדצד אחר, יסי'
 כח צפני עלמו, וסס גבורה צחוס חינו נוסל כי אס על אמצות הנפש צנחותיה (זעעלען =

באור קכב

Psalmen 49.

סטערקע, חוטה), ואין
 זה סותר כלום למה שאמרו
 לעיל (סיר כ') על סס זה
 לפי שנחמת חין אמצות
 חלה תוספות כח,
 (והמשכיל יצין) ; וכבר
 ידוע שיש בנדר ותם כח,
 חזל חין בנדר שחין
 לו חיל, כי אמצות נפשו
 היא הכח האמצעי אשר
 בו יעשה חיל, ויש להגדיל
 ציון סמיכות איש אשר
 יש לו חיל לסמיכות נבדר
 העושה חיל; חזל לח
 יתכן לומר איש כח מטעם
 הנזכר לעיל (ס"ב) וכי
 חי חסדך לסוס ישות
 צלי כח, חס כז ואס מעט;
 חן סמיכות איש נבורה
 צהות המקרה צהנושא
 עלמו יצנה ממנו התואר,
 נבור. ויש לדבר עוד צום
 חן שחין באן מקומו,
 וכבר הארכנו יותר

7. Die sich auf ihre Macht verlassen,
Auf ihren großen Reichthum trocken.
8. Den Bruder will der Bruder nicht befreien,
Verjagt das Lösegeld dem Richter.
9. Sich selbst loskaufen, kostet es zu viel,
Sie werden's ewig unterlassen.
10. Und wenn der Thor noch ewig lebte,
Und niemals das Verderben sehe;
11. So merkt er nicht, daß Weise sterben,
Daß auch der Thoren Schwarm vergeht,
Und Andern ihre Kräfte lassen!
12. Sie wähnen zwar: Palläste dauern,
Ihr Wohnplatz beibe für und für,
Ihr Name hochberühmt auf Erden.
13. Allein' des Menschen ganze Herrlichkeit,
Sie dauert kaum eine Nacht,
Wenn er dahin fährt, wie das Vieh.
14. Dieß ist ihr Thun: sich selber Thorheit;
Wenn's nur die späten Enkel rühmen.

מדחי, ונחזור לכוונתנו. וברוב עשרם יתהללו, כאלו השיבו צו הטוב והתכלית חמתי, לפי
 שלא יוכל חיש להתייבז נבדס צום העולם, והנמשך מזה שלא יצטור ולא יכלמו מלהקים
 כל תזמות לזס הרע, ולכן תרגם הרב (טרלטרלען): (ח) אח לא פדה, כל כן חסוד ויקר הממון
 צעיניהם סירצו יותר לרחות צחצון אחיס, ולא יחצו לתת מאומה מרכוסס לסדותס מלרה. לא יתן
 לחלסים. אשר ירטיעון חת האת. בפרו, אשר יוסת עליו להגילו מן העונס: (ס) ויקר וצומ' כלומר
 ממונס חציו עליסם חפי' מנוסס, כי חס יקר סדיון נפסס, שיסחל הנונס מהס ממון כז לסדות
 עלמס, גם זה לא יתנו. וחדל, הסדיון הזה לעולם, כלומר לא ימלא ולא יעשה, וזה אחד מסמוסי
 הוי"ו שהעיר עליסם סר"ם צחצורו חור לנתינה, ויקר. הסדיון, וחדל הסדיון, ווי"ו ויקר התנאי,
 (ווען), ווי"ו וחדל לתשובת התנאי (וה): (י) ויחי, ואס יחיס עוד החיס הבינו הזה לנלה,
 חז חמתי שהדין עמו להוצו כל כן ממנו, וטעם עוד צל"ה ק כטעס (כחך) צל"ה, כלומר חס יתוסף
 ויחוצר חל הענין האחד עוד ענין סני: (יא) כי יראה, חזל הי' לו לרחות צעין סכלו כתרנס הרב
 (וערקען), והוא מצנין התנאי (קאניונקטיבום) וראה (ער זחללעטע זעהען), וכן ויחי דלעיל
 (אחכטע ער לעבען). חכמים וכו', כלומר צכל כתי וכתה אשר יראה להמנות צתוכס יגצול המות
 חח חלדו, כי חס יחמר חכס חני, הלח החכמים ימותו, ואס יחמר מה לי ולחכמים אשר להס כז
 כעס צע"ס, הנה גם הסכלים יחצרו, וחזל חכמים חמר ימותו על דרך צודה, סמיתתס חונה
 חלח סטיר' הע"ה חזל מיתת כסילים היא חצרון גמור ולכן אבדו. יחר כסיל וצער, החכמה
 חונה חלח חחת חזל כמה מיני סכלים צעולם, ולזה יחמר שהס יחד יחצרו, וסר"ם הסלים ופי
 המליצה צל"ה צסס בנחי (סווארנן) שהוא סס לחצרת סקלים ורמשים והכסיל הוא הצועה צלצו
 ויסס כסלו צרוז חילו (חיין פֿון זיך חייגענלעמעכער מענט). והבער הוא נבער מדעת
 ולא ידע צין עוז ודע (חיין דוואער מענט). ועצבו לחחרים חילס, חזל ח"ה לעזוז כחו לחחרים
 מטעס המסורס לעיל (ס"ז): (יב) קרבם, מחשבותס כמו קרנס הוות דלעיל (סיר ה'), כלומר
 הטעס שלא יסניחו כל כן צמות הוא לפי שהוסציס צלנס שאס גם ימותו מ"מ מעשיהס קימים
 לעולם, כמו החצמונות הגדולות סצנו לעשות להס ססי ולזס יקראו עוד כל ימי החרן צסמותס.
 קראו, מצנין סועל צתמורת הסור"ק לקמ"ן קטן כדרכו וצלי חסלוס הדגס, והסעור יחסצו סיקראו
 צסמותס, חו סיקראו חלה המסכנות לעולם צסמותס, דהיינו צסמותס הצונים. עלי חצמות, כמו ארצות
 מטעס חל חצמה אשר נצנעתי וכו': (יג) ואדם ציקר. חסוצת המסורר חל מחשבות חותס החנטיס
 לחמור שהס טועיס כי הכל נסכה, ולא יחריך האדם ציקרו חצרו מיתתו הנמשלת למיתת צהמה
 הוורדת למע"ה חס לח הסלים נפסו צעודו צחיו. כל ילון. כלומר חסילו זמן מועט לא יעמוד ציקרו.
 במשל וכו', חס האדם הוא נמשל צמיתתו צצמות סנדמו ונכרתו: (יד) זה דרכס, הוסיף המסורר
 לחמר, ואס גם יחיס מחשבות החנטיס חלה סיקראו צסמותס עליו חצמות, מה יועיל להס חצרון
 שהוא חס המעיס אשר יעשו הס לרעתס ולחשחית נפסס, חזל כן דרכם החמידות שיחצו להיות
 מעלליסם כסל למו המחצו חת נפסס, צלצו סהדורות הצחיס אחריהם ילצו חת מעשיהס כפי'הם,

רש"י

תהלים מט

כִּצְאֹן | לְשֵׁאוֹל שְׁתּוֹ מוֹת יָרְעִים (עו)
 וַיִּרְדּוּ בָם יִשְׂרָאֵל | לְבַקֵּר
 וַיִּצְיָרֵם לְבִלְוֹת שְׁאוֹל מִזָּבֹל לוֹ :
 אֶךְ-אֱלֹהִים יִפְדֶּה-נַפְשִׁי (עז)
 מִיַּד שְׁאוֹל כִּי יִקְחֵנִי סֶלְהָ :
 אֶל-תִּירָא כִּי-יַעֲשֶׂר אִישׁ (עז)
 כִּי-יִרְבֶּה כְבוֹד בֵּיתוֹ :
 כִּי לֹא בָמוֹתָו יִקַּח הַכֹּל (עח)
 לְאִיֶּרֶד אַחֲרָיו כְּבוֹדוֹ :
 כִּי-נִפְשׁוּ בְחַיָּיו יִבְרַךְ (עט)
 וַיּוֹדֶה כִּי-תִמְיֵב לָךְ :
 תָּבוֹא עַד-דָּוָר אַבּוֹתָיו (כ)
 עַד-נִצַּח לֹא יִרְאוּ-אוֹר :

זהם ויספרו צפיהם מה
 אירע לדאשונים : ידלו ,
 לשון הדללת דברים ,
 דטירונ"ט זלע"ז .
 וחז"ל פירשו זה דרכם
 של רשעים שסופם
 אצודים אצל כסל למו
 חלצו יש להם על כסליהם
 ומכסות את כליותיהם
 ואינן יועלות אותם
 לשון מדעת' ושאל תאמר
 שכהה הו' להם על
 ששכחו שסופם למות
 ת"ל ואחריהם צפיהם
 ידלו כלומר יום אחריתם
 תמיד צפיהם ואין חרדים
 ממנו : (טו) כצאן
 לשאול שתו . כללן
 המתאסף לדור כן הם
 לשאול שתו דגשות התי"ו
 שנייה לשאול שותתו
 לשון שתותיה של שאול
 למדרגה התחתונה וכן
 שתו צשמים פיהם (לקמן
 ע"ג) גם הוא לשון
 שתות , קצעו צשמים

*וצורם קרי

פיהם לשונם הרע: מות ירעם, מלאך המות יאכלם, ואל תתמה על לשון אכילה זו שכן מלינו
 במקום אחר (איוצ י"ח) יאכל דדור צכור מות. ל"א לשון דליה כמו הידוע צדל (ירמיה
 ט"ו): וירדו צם ישדים לצקר. ליום הגאולה כשיזרח צקרם של ישראל יהיו דודים צהם כמו
 שנאמר ועסותם רשעים וגו' (סוף מלאכי): ולורם לצלות שאול. לורתם של רשעים
 תצלה את השאול, גיהנם כלה והם אינם כלים: מוצול לו. מהיות להם מדור והקצ"ה
 מוליא חמה מנדתקה ומלהטת אותם שנאמר (טס) ולהט אותם היום הצל. ודצותינו
 פירשו מוצול לו על שפשו ידיהם צצול שהחריצו את צה"מ: (טז) אך אלהים יפדה
 נפשי. אצל אני שהטיתי למשל אזני, אלהים יפדה נפשי שלא אלך אל שאול כי יקחני יפדה
 ללכת צדרכיו: (יט) כי נפשו צחייו יצדך. הרשע מצדך את נפשו צחייו ואומר שלום עליך
 נפשי לא יאונך טוס רעה אצל אחרים אין אומר"ל עליו כן: ויודך כי תטיצ לך. ואתה
 אם תשמע לדברי הכל יודוך כי תטיצ לנפשך לישר את דרכך: (כ) תבוא עד דור
 אצותיו כשתשלים ימך ותמות תצא ותראה את דור הרשעים אצותיו של רשע נידונים צביהנם

באור

וטעם יצרו יודיעו סרונים צם: וטו) כצאן לשאול שתו כמו הרועה שאוסף הלאן כן יהו' הרועה
 שלהם המות שואספם אל שאול והם שתו והכינו עלמם לאצדן נלחי צאחזם הדך הרעה (מדצרי
 הד"ק) הכי אין זה כפל למו. וירדו, סת"ח דג"ס וחצרו צכחונים וחד נסי צתורה (מס"ג) וצא
 אם כן המהוסך צמקום הישר, אם לח ניטר המהוסך צהסוך המהסך. לבקר, צס"א היודיעה ותנבם
 הדצ (יענען), והוא הצקר הידוע לצוא אחרי שתקין הנסמה מתנדמת העולם החלני. וצורם וכו',
 נלאו כל המפשיים למלוח מענה צזה המחמר, ודחקו ולא מלאו די מחסורו כן להצינו צפני עלמו,
 כן צהמסך המחמרים האחרים, ונלחם הו"ה צנה טכלו הו, וצעומק צונתו צדרכו הלשון, לצלות
 מלפניו צטוצ טעם וזעת להודיע טעורו כזה: וצורם הוא לבלות שחול מהיות השאול זבול לו אל

Psalmen 49.

באור

הלוי הנזכר. והנחור נחקור
 אחרי פרטי חלקי המחמר
 למען בנין עמנו. וצורם,
 כזר ימלאו שמות רבים
 הצנוים גם על משקל זכר
 גם על משקל נקבה, כמו
 אוסף, אספה, עול
 עולה, נחל נחלה,
 ורבים כמותם. וכן צור
 צורה, וכן חמר הכחצ"ע
 והרד"ק ולורס כמו ולורס
 חז"ל ידוע (משער ט'
 תמלות הגיון) סגדצרים
 הטבעים לח נקרא' התמונה
 המוחשת מחושים הצורה,
 כי חס עצמות הדבר
 המיוחדת אותו לעלם
 נדל, (דאז וועגן
 איינעם דינגעס), ויהי'
 ח"כ צור' האדם חלקו הטוב
 אשר חנו לו חלמים
 הנשמה העליונה; לבלות,
 הנחת טורט בלה זעלס

- 15. Gleich einer Herde, fahren sie in's Grab;
 Sie treibt der Tod. Die Seligen beherrschen sie
 An jenem Morgen. Nicht ewig faßt der Abgrund
 Ein Wesen, das ihn überdauert.
- 16. Der Herr erlöse meine Seele,
 Nimm er sie mir, nur von der Hölle;
- 17. Sie siehet ohne Meid, wenn Jener Schätze sammelt,
 Und seines Hauses Herrlichkeit vermehrt.
- 18. Im Tode nimmt er keine Schätze mit;
 Die Herrlichkeit fährt ihm nicht nach.
- 19. Ist seine Seele hier vergnügt:
 Einst werden sie dich selig preisen.
- 20. Er fährt doch seinen Vätern nach,
 Erblickt ewig nicht das Licht.

ורחשונה כשתמסוך דבר מה זמן יצ (דויערען, אנטערן) / וכן כתוב אחרי בלתי היתה לו ענדה
 (צרחות י"ח), אך להיות שכל הדברים הנוסלים תחת החושים יפסדו לעת זקנותם, לכן הושתל השגשג הזה גם
 על הבליה וההססד, ומזה הטעם לא נלוו סלמותיכם (דברים כ"ט), והוא עומד צנין, הקל, אך כשיצנה ממנו
 הצנין הכבד הוא יולא, ויהי' טעמו כפי הכונה השנית דבר המפסיד כמו בלה צטרי ועורי (חיכה
 ג'), חמס כפי הכונה הראשונה יחמר על הדבר המנלח לרעהו צענין ההמשכה הזמנית (איבער-
 דויערן), ומזה הטעם יבלו ימיהם זנעיתים (חיוז כ"ח), כלומר שיפסקו ימיהם טרם שיפסוק
 טובם, וצענין שאומרים זל"ח (דיח לייט איבער), וכן סירושו כאן. וזהו כי יה"ג שאליו, וכלול
 זו גם התכלית, והי' טעור החלק הזה ותכלית זורם הוא לנלח השחול צענין הקיוס התמידו (איהר
 וועגן חיזט בעשטיאמאט, דאז גראב לו איבערדויערן). וצורם, כפי הכתיב הוא פעל עם כנוי,
 כלומר לייך אותם צרוסן שינלו השחול (ער האט זיח געבי'רדעט, דאז גראז לו איבערדויערן).
 מזבול לו, מ"ס השלילה כמו וכדנתו מעשות דרכך (ישעיה נ"ח), כלומר וכי אפשר שיצול זורם
 תמיד חת השחול זהויות שהוא יחריך יותר מן השחול. ומעתה נצין כונת הר"מ, לפי שאמר
 המסוגר וירדו גם ישרים לנקר הידוע, הוסיף לפרט שצלי ספק יצוא הנקר הזה, כי זורם הוא
 לבלות שחול מהיות זה צול לו ודוק: (טז) אך חלמים וכו', כלומר ח"כ הדבר, כל תלותי
 וחסקי חינו כי חס שיפדה ה' נפסי מיד עונש הע"ה צפת סיקחני מן הע"ה, ואם צוחת חני
 צווח: (יז) אל תירא, נסטי כי תראה שיעשר איש חפילו חינו הבון, לחמור לית דין ולית דיון
 צעולס גם לא תקנח את החיט ההוא: (יח) כי לא וכו', וזמה נחמס הטוב ההוא אשר כרגע
 יעבור וחיונו: (יט) כי נסאו צחיו יצרך. מטעם והתנרך זלצרו, כלומר חס גם יצרך החיט העשיר
 הזה את נפשו צחיו לחמר לעלמו וירדו לך הצחים חחרוך כי תיטוץ לך צמעטיך, וכמו שאמר לקיל,
 וחחרויהם צפיהם ירלו, הנה מה תועיל לו הצרכה והתהלה הזאת, כי בכל זאת תצוה נפשו וכו',
 ויס פותרים הטעם, חס גם הנסיל הזה יצרך את עלתו צחיו, הנה לעתיד חחרים יודו לך אשר
 אתם לזק עשית, כי הטנת לך צמעטיך, וטעם כנוי הנובח, לנסאו ידבר כן שלח תירא, ותרגום הרב
 ז"ל נוטה צחמת לכל אחד מאלו צ' הכוונות והצוחר יצחר: (כ) עד דור חצותיו, חל דורות
 הראשונים, מטעם ויחסף חל עמיו, חו יהי' השיעור חל מקום חצותיו הוא השחול. וטעם דור
 כמו דורה, מלסון דורי נסע ונבלה (ישעי ל"ח). וטעם חצותיו, שהיו רשעים כמותו, ע"ד שאמרו
 חז"ל צרח כרעי' דחצוה והוא הנראה היותר נכון צעור ההמשך. עד נלח לח יצאו, הוא וחצותיו
 חור החיים הנלחיים כי לא יסדם חלמים מיד שחול: (כא) אדם צוקר וכו', כלל הנמשך מדברי
 השיר, כל חס שיט לו יקר וגדולה צע"הו יותר משאר חציו, ולח יצוה להסלים נסאו ולהחיות
 עדי עד, ידמה צעורו ויהי' נמשל כצחמות שנדמו ונכרתו צחין תקוה. והנה נראה שחשיר הזה יסרד
 לצ' חלקים, סיוס הח' וחוס צוקר כל ולין סיוס הצ' חוס צוקר ולא יצין, הכלל ידבר ביקר
 העולם הארצי שאינו יקר חמתי, אך בחלק הא' ידבר צעור רוח של חותן החנשים הבושח'ים על
 חותו היקר אשר כל ולין חמתי, חזל בחלק הב' יחמר שחלצו שאינו מועיל להם הצטחון הזה.

רש"י

תהלים מט ג

(כא) אָדָם בִּיקָר וְלֹא יִבֵּין
נִמְשָׁל כַּבְּהֵמוֹת בְּדָמוֹ:

אשר עד נלח לך ידאו
אור: (כא) אדם ביקר
ולא יבין. דרך החיים
כתונה לפניו שאם ילך
זה הדי נכבד ואינו מצין
את הטוב:

ג

מעבודת אלהים האמיתית ונגד רבוי הקרבנות והמתקדשים
והמטהרים.

(ב) מִזְמוֹר לְאַסָּף:

ג (א) אל אלהים ה'.

אקרא (אלהי
האלהים ה' שמו):
דבר ויקרא ארץ. והוא
הופיע מליון שהוא מכלל
יופי. מכלל. שם דבר
פרמנ"ט זלע"ז ועל
גאולת העתיד התנבא:

(ג) יבא אלהינו ואל
יחדש. עוד על דם עצדיו
השפוך: (ד) יקרא אל
השמים, לפקוד על שדי
העמים שצמדום ואל

(3) הארץ לפקוד על האדמה:

(2) לדין עמו. לנקום נקמת
עמו כמו כי ידין ה'
עמו ודם עצדיו יקום

(ד) (ז'ה): (3) יח
אספו לי חסידיו. ועוד

(7) יקרא לשמים ולארץ
שיאספו לו הבליות
כענין שנאמר עודי לפון
וצאי תימן (סיד ד'):

(5) כדתי בריתי עלי זבח,
שקבלו את התורה
צדית וזבח כענין
שנאמר הנה דם הצדית

(1) אשר כרת ה' וגומר

באור

הנה הוא גם ככל למה
לפי שהזוטה צוה לא יבין
להשיב החושר האמתית
ולס"ז התרמות ז'
הסיומים מעין הכלל
וההזדל מעין הפרט:

ג (א) מזמור לאספי יחוסו צם' דה"ו למלכו יהודה. אל אלהים, כמו אלהי האלהים. ה', שהוא
שוכן עד צלי סיגוי (הנחצ"ע) וכן תרגם הרב, (דער עוויגע) כלומר זה ה' אשר תסוני
זח והוסיע מהר פארן, ובאשר נאמר עוד. ויקרא חנן, קרא יושני הארץ הדרכים ממזכה שמש
עד מצוהו (הנ"ל): (ב) מציון, אלהים הוסיע כמו מהר פארן צימו קדם. מכלל יופי, מקום
הכולל צו כל היוסי כלומר עליו היוסי, וכל דבר מצד העולה על אחיו יכונה צל"ח צסס (קרחע):

אֵל | אֱלֹהִים יְהוָה דְּבַר
וַיִּקְרָא אֶרֶץ מִמִּזְרַח-שֶׁמֶשׁ
עַד-מָבְאוֹ:
מִצִּיּוֹן מְכַלְל־יָפִי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ:
יָבֹא אֱלֹהֵינוּ וְאֵל-יִחְרָשׁ
אִשׁ-לְפָנָיו תֹּאכֵל
וְסִבִּיבֵי נִשְׁעָרָה מְאֹד:
יִקְרָא אֶל-הַשָּׁמַיִם מֵעַל
וְאֶל-הָאָרֶץ לְדִין עַמּוֹ
אֲסֹפוּ-לִי חֲסִידֵי
כְּרַתִּי בְרִיתִי עָלֵי-זִבַח:
וַיִּגִּידוּ שָׁמַיִם צְדָקָה
כִּי-אֱלֹהִים | שֹׁפֵט הוּא סֵלָה:

מזמור לאספא יומא ה', נ"ד: ממזרח שמש, מקודה סער
נ"ו כל המזמור: מציון מכלל יופי יומא סס: וסביביו
בשערה יצמות ע"ז קב"ח. קמת ה', נ': יקרא אל השמים
סנהדרין י"ח, ל"ח: אספו לי סנהדרין י"ח. ק"ה ודף ק"י:

ג (א) מזמור לאספי יחוסו צם' דה"ו למלכו יהודה. אל אלהים, כמו אלהי האלהים. ה', שהוא
שוכן עד צלי סיגוי (הנחצ"ע) וכן תרגם הרב, (דער עוויגע) כלומר זה ה' אשר תסוני
זח והוסיע מהר פארן, ובאשר נאמר עוד. ויקרא חנן, קרא יושני הארץ הדרכים ממזכה שמש
עד מצוהו (הנ"ל): (ב) מציון, אלהים הוסיע כמו מהר פארן צימו קדם. מכלל יופי, מקום
הכולל צו כל היוסי כלומר עליו היוסי, וכל דבר מצד העולה על אחיו יכונה צל"ח צסס (קרחע):

באור קבה

Psalmen 49, 50.

(ג) יבוא חלניו ואל
 וחרס, לדברים הנעשים עתה
 צדורנו. וסביביו, ומה
 ססניז לו נסער' אחד ע"י
 רוח סערה. הצח חתו,
 וטעם משקל הנקנה, לסי
 שלח הוצרך המין, כדון
 ל"הק צמקיס הטומטו'
 (כעחוטרונן) צל"ח: (ד)
 יקרא, זה חלניו סינור ואל
 וחרס, ולכונתחת' הקודש חס
 ובו' כמחמר מוסגר.
 אל סמים, חל המלחנים
 ואל הארץ, חנסי הארץ.
 לדין, כמו להדין וסוח
 מקור מזנין סכנד הנוסף,
 וטעם המשפט לסי
 סנימי המסורר סיו צ'
 כתות צנני ישראל חסר
 עזנו הדרך סוסר והלכו
 חרות עקלקלית, הבת
 האחת לצנס ס' סלס עם
 ס', חך סטעו צתורתו
 וחטנו על מלית עקריות
 סהס עסלות, ועל עסלות
 סהס עקריות, וצטרע על
 דצרי הקרנות סחטנסוס
 לכונה ראסונה וחמרו צלנס
 סכל המרנה להקרנו סרי
 זה יקר ונחס צעיני
 ס', וסנה סוח סכל ורעות
 רוח כחסר יחסר צסמוך,
 וכן סוכיחו רונ סנציהיס
 חת חנסי דורותיס
 על המחטצה סנססלת
 סזחת (ועיון לעול. סיר
 מ') . הבת הב' סיו
 רשעיס צלצותס, סמחקדסיס
 וסמטסריס צחותס סמלות
 סנוסנות צין חרס למקוס,
 וצמלות סנוסנות צין חרס
 לחצירו ולכו חחרי סריכות לצנס הרע, עוסקיס ונחוליס וחומטיס ותמיד ירחת ס' צפיהס, ונס ננד הכתה
 סזחת נצחו סנציהיס דרך תוכחה, ונסרע סנציהיס יסעי' צפרטה קרח צנרון ואל תחסך ובו'. ונגנד צ'הכתות
 סחלה חמר חסף המסורר סחלה. דרך סירי, סכמו סנרחה כצוד ס' צימי קדס להנחיל תורתו לעמו,
 כן ירחס כצודו בס עתה, צרחותו ססרת צריתו וצלצול תורתו, להסיר חת סמזידיס ולהוכיח חת
 ססונגיס להורות סדרך סוסר, (ועיון צסתחלת ס' וזחת סצרכה) סתלילתה דומה מעט למלילת
 חלה סכתוציס סלסנינו: (ה) אספו לי חסידו, דצרי ססס ננד סכתה סרחהסונה סכורתיס צריתו
 צחסידותס לקיוס מלותיו וכורתיס חותה עלי זצח. צחסנס לי לצ סלס צלי קרצן חינו נרלה צעיני ס':
 (ו) וינידו סמיס לדקו, טעס קריחת חנסי סחנן לחסוף לו חסידו, וטעס קריחת ססמיס מעל, להניד
 לדקו צדורות סצחיס, חס לח יסמע עמו לחסרתו, כי סס קימיס לעולס, כי חלהיס, סוסט סוח
 ולסוסט קיוס נחור בס עדיס קימיס, ומחמר מוסגר סוח, דצרי סמסורר צין דצרי ססס סצחיס
 לפניו ולחחריו, ולכן ססגירו סר"ס: (ז) אלהים חנכי, ויותר מזס אלהיך חנכי סקצלת עליך
 צמענד סר סינו ורחיו לך לסמוע דצרי למען סמור מלותי כסונן: (ח) לא על, מיעוט זצחיק חוכיחך
 סלח עולותיך לנגדי תמיד די וסותי וסוח דין סתול, חו סיהו' נתוח סמחמריס כזה: לח על
 זצחיק חוכיחך ועל עולותיך, סלח סתה לנגדי תמיד. וחמר זבחיך ועולותיך צכיני סנוכח להרחיק

21. Ein Mensch in höchsten Würden,
 Wenn er kein Weiser ist,
 Führt hin, wie dummes Vieh.

50.

Von der wahren Gottesverehrung, gegen die massen=
 haften Opferspenden, die Scheinheiligen und die
 Frömmeler.

1. Ein Psalm Asaf's.

Der Götter Gott, der Ewige redet;
 Ruft der Erde vom Aufgang bis zum Niedergange.

2. Von Zion — Krone der Schönheit —
 Strahlt die Gottheit einher.

3. Er kömmt, unser Gott, und schweigt nicht,
 (Blitzstrahl verzehrt vor ihm;
 Um ihn her gewaltiger Sturm).

4. Ruft dem Himmel von oben,
 Ruft der Erde, zu richten sein Volk:

5. Versammelt mir meine Verehrer,
 Die mein Bündniß beim Opfer errichten.

6. (Der Himmel ist seiner Gerechtigkeit Zeuge;
 Denn er ist Richter Gott!)

רש"י

תהלים נ

שִׁמְעָה עַמִּי | וְאַדְבָּרָה
 יִשְׂרָאֵל וְאֶעֱיֵדָה בְּךָ
 אֱלֹהִים אֱלֹהֵיךָ אֲנֹכִי:
 לֹא עַל-זִבְחֶיךָ אוֹכִיחֶךָ
 וְעוֹלֹתֶיךָ לְנַגְדֵי תַמְיֵד:
 לֹא-אֶקַּח מִבֵּיתְךָ פֶּרֶךְ
 מִמַּכְלֵאתֶיךָ עֲתוּדִים:
 כִּי-לִי כָל-חֵיתוּי-יַעַר
 בְּהַמּוֹת בְּהַרְרֵי-אַלְפָּה:
 יָדַעְתִּי כָּל-עוֹף הָרָיִם
 וְזִיז שְׂדֵי עַמְדֵי:
 אִם אֲרַעֵב לֹא-אֶמַּר לְךָ
 כִּי-לִי הַבֵּל וּמְלוֹאֵה:
 הָאוֹכֵל בֶּשֶׂר אֲבִירִים
 וְדָם עֲתוּדִים אֲשַׁתֶּה:
 זִבְחַ לְאֱלֹהִים תוֹדָה
 וְשִׁלְמִם לְעֹלִיזֵן נְדָרֶיךָ:
 וְקָרָאנִי בַיּוֹם צָרָה
 אֲחַלֶּצֶךָ וְתִכְבְּדֵנִי:
 וְלִרְשָׁע | אֶמַּר אֱלֹהִים
 מַה-לָּךְ לְסַפֵּר חֲקֵי
 וְתִשָּׂא בְרִיתִי עָלַי-פִּיךָ:
 וְאַתָּה שָׁנֵאתָ מוֹסֵר
 וְתִשְׁלַךְ דְּבַרִי אַחֲרַיךָ:

- (ז) (שמות כ"ד) : (ח) לא על זבחין אוכין. אם איך מציא לי זבחים ולא עולתך נגדי תמיד, איני שם עיני ולצי על כך: (ט) לא אקח מציתך פר. לא שלך הם אלא שלי: ממכלאותיך. הוא דיר הללן כמו גזר ממכלה לאן (חזקוק ג) פאר"ק זלע"ז (י) בהמות צהרדי אלף. הוא (טו) המתוקן לסעודת העתיד שהוא דועה אלף הרים ליום וכל יום ויום הם לומחים. וי"מ אלף הרים אוו אלף פדים. או שם אלף פדים. וי"מ שהוא כמו שגר אלפיך כלומר הרים מלאים צקר צעזור שהזכיר לא אקח מציתך פר: (יא) וזיז שדי עמדי. רמז הסדה זיז על שהם זזים ממקום למקום אשצומנ"ט זלע"ז: עמדי. אני יודע את כלם: (יג) האוכל צטר אצידים. לא אמרתי לך להציא זבח שאני לדיך לאכיל' אלא נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה לזוני: (יד) זבח לאלהים תודה. התודה על מעשיך וטוב אלי זהו זבח שאני חפץ צו ואח"כ שלם לעליון כדריך כי אז יתקצלו לרלון: (טו) ותכבדני, שזה הוא כבודי שאושיע את הצוטחים צי: (טז) ותשא צריתי, תודתי:

ת"א כי לי כל חיתו מנחות י"ג. ק"ו: ידעתי כל עוף שם: אם ארעב שם: האוכל בשר עקרים מ"ג, כ"ח: ולרשע אמר סיבה ה', נ"ה. חגיגה צ', ט"ו, סנהדרין י"א, ק':

באור קבו

Psalmen 50.

הנחת עלמו מהקרנות:
 (ט) ממכלאותיך, כמו
 בור מתכלט לחן (מזקוק ב')
 והחל"ף וה"ה מתחלפים
 והם גדרות לחן מקום
 סגולתים הלחן (קלמה י'
 מלך): (י) כל חיתו
 יער, הוי"ו נוספת ללחות
 הלשון, כמו זנו לסור.
 בהמות צהריו חלף, כלומר
 הרים רבים מלחים צהמות
 רבות, ומלת צהריו חינו
 סמוך ורבים כמורה, (מדצרו
 הד"ק): (יא) וזין, ידוע
 מדצרו רז"ל שהוא לשון
 תנועה, כי בן חמרו לח ז'
 מתקומו, וכן תרגם הרב:
 (יב) אם חרעז, מזנין
 התנחיל כתרגום הרב, כלומר
 מכל זה יש לך לספור, שאם
 גם הי' נמתכונתי שחרעז
 לסעמים הנה לח חמר לך
 כי לי וכו': (יג) האוכל,
 ומכ"ס צהרות שזחמת חין
 לי לורך צזה כלל: (יד)
 זבח לאלהים תודה, תודת
 דברים כלל סלם. ושלם
 לעליון נדריך, סגרת לקיים
 מלותיו, והי' צרות שחללך
 ציוס לרה: (טו) ותבדנני,
 אז ע"י הנטחון הזה שאני
 עושה חסד לעושה טוב,
 חזל חס תדמה נוססך לתת
 לי שוחד צקרנותיך
 שחתה מקריצ לי וטנענורם
 חטיו עמך, הרי חתה מטיל
 צי דופי וחסרון חלילה
 המתנדב חל הסלימות, זה
 שתרגם הרב (זף) כוד:
 (טז) ולרשע חמר חלבים
 נבד הכת הצ' שזכרנו לעיל:
 מה לך לספר חקי כי מה
 שחתה הוגם צהס לח
 ללמוד הוא חו. ללמד
 כי חס. להרחות חסידותיך
 ומעלהך צרהסיה, וח"כ
 חינו חלח כספור דברים
 של מה צכך, כאלם המספר
 לחזירו מה שראה חו
 סמע, ולח לכוונה זאת
 לויתיק, זה שתרגם הרב
 (סז) ותרשא. ותשא
 צריתי עלי פיק, ולנך כל
 עתה: (יח) ותרץ כמו
 ותרצה, והעעס כמו
 צסיהס ורצו דלעיל (מ"ט),
 כלומר שחתה רוצה צו, וזה שתרגם הרב ז"ל (דוח ביוט זין פריינד).

7. Höre, mein Volk! ich rede;
 Israel! ich zeuge unter dir.
 Gott bin ich, dein Gott!
8. Ich strafe dich nicht, ob deine Opfer;
 Dein Altar raucht ja stets vor mir.
9. Ich mag kein Ding aus deinem Hause;
 Aus deinen Hürden keine Böcke.
10. Denn mein sind alle Thiere des Waldes;
 Mein auf Bergen das Vieh, bei Tausenden.
11. Ich kenne jeden Vogel im Gebirge;
 Was sich im Felde regt, ist mir bekannt.
12. Hungerte ich? dir sagt' ich's nicht;
 Denn mein ist Erde und was sie füllt.
13. Esse ich denn Fleisch der Stiere?
 Trinke ich der Böcke Blut?
14. Bring' nur Gotte Dank zum Opfer;
 Erfülle nur, was du dem Höchsten gelobst;
 "
15. Und rufe mich an in deiner Noth,
 „Ich rette dich: — so nur verehrst du mich“.
16. Aber zum Berruchten sagt Gott:
 Was schwagest du von meiner Lehre;
 Führst meinen Bund in deinem Munde?
17. So du doch hastest alle Zucht;
 Wirfst meine Worte hinter dich.

כלומר שחתה רוצה צו, וזה שתרגם הרב ז"ל (דוח ביוט זין פריינד).

רש"י

תהלים נ נא

אִם-רֵאִיתָ גִבּוֹר וְתָרַץ עִמּוֹ (יח)
 וְעַם מְנַאֲפִים חִלְקָהּ:
 פִּיךָ שֶׁלַחַת בְּרָעָה (יט)
 וּלְשׁוֹנְךָ תַצְמִיד מִרְמָה:
 תֵּשֵׁב בְּאַחֶיךָ תִּדְבֵּר (כ)
 בְּבֶן-אִמְךָ תִתֵּן-דָּפִי:
 אֱלֹהִים עָשִׂיתָ | וְהִחַרְשֵׁתִי (כא)
 דְּפִיתָ הַיּוֹת-אֱהִיָּה כְמוֹךָ
 אוֹכִיחֶךָ וְאֶעֱרֹכָה לְעֵינֶיךָ:
 בִּינֹנָא זֹאת שִׁכְחִי אֱלֹהִים (כב)
 פֶּן-אֲמַרְתָּ וְאֵינִי מִצִּיל:
 זָבַח תוֹדָה יִכְבְּדֵנִי (כג)
 וְשֵׁם דְּרֹךְ אֲרָאֵנוּ בַּיַּשַׁע אֱלֹהִים:

(יח) ותריץ עמו. נתדלית ללכת עמו: (יט) חצמיד מרמה. תדגול אללך דמיה לדמד רעה, תלמיד אגוסטול"ס זלע"ז, כמו (צמדדד י"ט) למיד פתיל. (סא"ח): (כ) תשב. צמוסז ללי': צצן אמך, שאין לך דין וריצ עמו שאינו יודע עמך: דופי. דצד גנאי לדחותו לשון יהדפנו: (כא) דמית, סצור אתה שאתה כמוך להפדלות צמעשיך הדעים: (וי"מ דמית כי אינני יודע הנסתרות): (כב) זוכה תודה. המצוא לי זצח של תסוצה והודאה על עונותיו הוא יכצדנני: ושס דדך. הסצ אלי אני ממלמד ושס דדך לחוטאים לשוצ אלי אני אדלנו ציסועתי:

נא

בו ותודה על הטאו בבת שבע, ויתפלל אל אלהים לכפר עונו.

נא (ה) נחשאתי כבדי תמיד. מתוך שאני מתחרט ודואג עליו דומה לי כאלו הוא לפני

(א) לְמַנְצַח מְזִמּוֹר לְדָרוֹד:
 (ב) בָּבֵא-אֱלֹהֵינוּ נָתַן הַנְּבִיא בְּאִשְׁר-בָּא אֶל-בֵּית-שָׁבַע:

(ג) חַנְּנִי אֱלֹהִים כְּחַסְדֶּךָ
 כָּרַב רַחֲמֶיךָ מִחַת פְּשָׁעֵי:
 דַּרְבָּה בַּבַּסְנִי מֵעוֹנֵי
 וּמַחֲשֵׁאתִי מִהַרְגֵנִי:
 כִּי-פִשְׁעֵי אָנֹכִי אֲדַע (ד)
 וְחַשֵּׁאתִי גִבְדֵי תָמִיד:

ת"א תשב באחיק סנהדרין י"א, ז': אלה עשית שס. זוכה תורה מנילה, צ' י"ח: סנהדרין ו', ת"ב: ושם דרך מועד קטן ח', ט'. סוטה ח', ה', חנני אלהים עקרוס מ"ה, כ"ג. כי פשעי יומח ח', ע"ו:

* הרב קרי

באור קבו

Psalmen 50, 51.

מכונה, וכמו שתרגם יונתן ורהסתי גם חזירו ברצותו עם אלהים דחיוז (ל"ד ע"ט) מתורגם ע"פ נוסח אחד שתרגום במדחטיו וסניסס חיוס לזר יחסנו אחרי שחלנו רצוא וסונ (יחזקאל ח' י"ד) מזה הענין, וכמו שהעיר כבר הרחנ"ע על זה, כי סרטי ל"ח ול"ה מתחלסים נפעלים כידוע: (י"ט) פ"ך שלחת חסטי ולא תכנססו מדבר רע. הצמיד, מטעם למיד סתיל, כלומר תחזר ותרכיז דכריס דמיס, וכן תרגם סרז (סמידעסט): (ב) באח"ך תדבר, ב"ת הנבול סנו כסתנח, חלל דכור יהיה העעס לגבאי, כמו ותדבר מריס וחסרן נמסה (נמדבר י"ג), וחין להחליסו עם הבי"ת החמלעי, שנמלחת גם כן זזה הסורס שטעמו על ידו כמו חך נמסה דבר (סס). דופי, חין לו רוע נמקרח ומקומו יעיד עליו שהיח לטין מוס וחסרון נתרנס סרז (סחנדפ"אק): (כא) אלה עשית, כלל אחרי הסרע, לעורר על חומרת העוונו' סזכר, זס טעס הפסיק למסורה, וטעס סי' סת"כ להר"המ. והחרשתי, מננין סתנחי והספק (קחניזכגטיך) כלומר חס החרשתי (מחלטע ח"ך סוויגען). דס"ת, לתסוצת סתנחי כלומר חו דמית (דוח וירדעסט גלויבען), מלסון

- 18. Erfiehst du einen Dieb, du bist sein Freund; Und Ehebrecher sind dein Umgang.
- 19. Läßest deinen Mund zum Bösen aus; Deine Zunge schmiedet Arglist.
- 20. „Sizest da, verleumdest deinen Bruder, Hefest deiner Mutterjohn Schandfleck an.
- 21. Dies thust du. — Schwieg ich nun; Du dächtest wohl, ich sei wie du, Mein, ich zeige dir's, ich lege dir's vor Augen.
- 22. Merkt es wohl, ihr Gottes-Vergessenen! Sonst raffe ich hin und Niemand rettet.
- 23. Wer Dank mir opfert, ehrt mich: Wer Acht auf seinen Wandel hat, Dem zeige ich göttlich Heil.“

51.

Eingeständniß seiner Sünde mit Bath Scheba und seine Bitte zu Gott, um Vergebung dieser Sünde.

- 1. Dem Sangmeister, ein Psalm David's.
- 2. Als der Profet Nathan zu ihm kam, da er zu Bath-Scheba eingegangen.
- 3. Erbarm' dich meiner, Gott! nach deiner Gnade! Nach deiner großen Güte tilge meine Schuld!
- 4. Wohl wasche mich von meinen Missethaten, Und reinige von meinen Sünden mich.
- 5. Denn ich erkenne mein Verbrechen, Und meine Sünde schwebt stets vor mir.

חל תדמי נכססך (חספר ד'), והטעם להסורחס סזחת, לפי סנדמס דמות סמוחסיס סחילונייס, לחותו דמיון סרעיונות סעולה על מחסנתנו, וחס סלפעמיס חיונו כן נחמת, (חיינבילדען): (צג) זוכח ונו', כלל סמסייס וחסממר ח' ונח תודה ולא ונח קוצנות יכדדני, נכר הכתה ח', יכברדנני, מלה זרה נדקדוק. ושם דין חממר ח' נכר הכתה ח' כלומר מי סמתקן דרכיו נטונ, ולא יסח סתלות נסיו לנד חותו חרחנו. בישע אלהיס, כלומר נישעי ססיוח יסע אלהיס, תסועת עולמיס, וכן תרגם סרז.

נא (ב) בבוא חניו, כי חו סתודה וחמר חטחפי לה', חלל זחת סתפלה חחר סהלך נתן חל ניתו חמרה (סרד"ק). כאשר נח ונו' סנה הוח נכתוניס (ס"ז ו"ח וי"ג): (ג) ששעי, כי זום ספסע היו סניס דנר נת סוע ודנר חוריס. (סרד"ק): (ד) הרב, סקרו כמו הרבה סכתיו תואר הפעל לנ' ספעליס הנחיס ככסני גם סחרני, וסנה דמס סנסמה סנתגחלה נעסות מס סחינו נכון יכדנר טעונף סחוח לרין לכנוס וססרה (סרז"ע): (ו) לבדך, תרגס סרז מסי סתו' ל' הירן ווינ' ני' כסס תחר לחלקיס (חיינלויגער). כי כן כתיב כי חתה סמך ח' לנדך, כלומר יחיד ומיוחד, והוח סכנון גלי ססק, כי חין יחמר כדעת סמסרסיס סקדמוניס סלה' לנדו חטח, וסלח גם נכר חורו' חטח ונגר סחר סתרכיס עמו. ולדעת רס"י סחמר לח סרעוטי חלח לך ססזסרת על

רש"י

תהלים נא

לֵךְ לְבַדְךָ | חַטָּאתִי

וְהִרַע בְּעֵינַיִךָ עֲשִׂיתִי

לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדַבְרֶךָ

תִּזְכֶּה בְּשִׁפְטֶךָ :

הֵן בָּעוֹן חוֹלָלְתִי

וּבַחַטָּא יַחַמְתַּנִּי אֱמִי :

הֵן אֲמַת חֲפֹצֶת בַּשָּׁחוֹת

וּבְסִתָּם חֲכָמָה תוֹדִיעֵנִי :

תַּחַטָּאנִי בְּאֵזוֹב וְאַמְהָר

תִּכְבְּסֵנִי וּמְשַׁלֵּג אֶלְבִּינִי :

תִּשְׁמִיעֵנִי שִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה

תִּגְלָגֵלְנָה עֲצָמוֹת דַּבָּיִת :

הַסִּתָּר פָּנֶיךָ מִחַטָּאִי

וּכְל־עוֹנֵתִי מִחָה :

לֵב טָהוֹר בָּרָא־לִי אֱלֹהִים

וְרוּחַ נָכוֹן חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי :

אֶל־תִּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ

וְרוּחַ קִדְשְׁךָ אֵל תִּקַּח מִמֶּנִּי :

*ב' טעמים

(ו) תמיד כל שעה : (ו) לך

לצדך חטאתי. לפיכך צידך לסלוח ואף מה שהרעתי לאורי לא חטאתי אלא לך שהזדהת על הדבר : למען תלדק לצדך, כמו צמנהגך.

(ז) (ס"א"ח) כח היה לי להתגזר על ילדי אלא שלא יאמרו העבד נלח את דברו שאמרתי לפניך

(ח) צחכני וכסני (לעיל כ"ו) וצחכתי ואלא במלאתי שלם כדי שתלדק אתה ולא אני, ד"ל למען

(ט) תלדק צדריך אם תמחול לי תלדק צדיך לכח כל הדשעים שאינם שזים שלא יכלו לומר אילו עשינו תשובה לא

(י) הועלנו : (ז) הן צעוון סוללתני. ואיך לא אחטא ועיקר ילדתי ע"י

(יא) תשמיש היא שכמה עונות צאים על ידו. ד"ל עיקר ילדתי מזכר ונקבה

(יב) שכלם מלאים עון. יש מדרשים למקדא זה ואינם מתישזים לפי ענין המדבר צמזמוד :

(יג) יחמתני. לשון חמימות כמו (צדאשית ל') ויחמכה הללן צבולן לשתות (ס"א"ח) : (ח) הן אמת הפלת צטחות.

והדיני מודה על האמת כי חטאתי : צטחות. אלו כליות שהן חלקות. ומנחם חזרו עם כמטחוי קשת (צדאשית כ"א), וכן

מי שת צטחות חכמה (איוב ל"ח) פתרונו לשון מסך כי כאשר יש לקשת מסך כן יש מסך לדעת (ס"א"ח) : וצטתוס חכמה תודיעני. וצלצ שהוא סתום הודעתני חכמה

להתודות : (ט) תחטאני באיזוב. כמי שמעבר המלודע וטמא מת : (י) תשמיעני שסון ושמחה, סליחת החטא : עלמות דכית. כשבעסת עלי : (יב) לב עהוד צדא לי אלהים. שלא אכשל עוד : (יג) ורוח קדשך אל תקח ממני, שלא יהא רוח הקודש מרוחק ממני

באור

הדבר, יסיו ח"כ כל העונות לה' לודו שהוא הזפיר על כלם, וכנר הנדולו חז"ל עזירות סנין

לך לבדך סנהדרין י"א, ק"י. עקידה טענ ס"ג : הן בעון חוללתי נדה ב', ל"א. עקויס טענ פ"ז : הן אמת עקריס מ"א, ס' : תחטאני באזוב סנהדרין ח', ק"א. חולין ז', כ"ג. נדה טס : לב שהור סוכה ד', נ"ז :

לך לבדך סנהדרין י"א, ק"י. עקידה טענ ס"ג : הן בעון חוללתי נדה ב', ל"א. עקויס טענ פ"ז : הן אמת עקריס מ"א, ס' : תחטאני באזוב סנהדרין ח', ק"א. חולין ז', כ"ג. נדה טס : לב שהור סוכה ד', נ"ז :

באור קכה

Psalmen 51.

חרס למקום, וסנין חרס
 לחינור. ומה שאמר
 האנן יחייח כי חורי'
 חינו חי לכסחסי' חוטה
 לו. גם זה חינו נכון כי
 חרצת צוה יקסה העון
 סלח יוכל עוד לפיוסו
 ולהסיג לו כולתו. וסרד"ק
 חמר עעס לנדך כי חין
 יודע זולתך מהחטה סזה
 סהי' בסתר, וחין סכה
 חת יוחז ססלח חליו דכרי
 חרודין גם סלוח צה סצע
 לחמור סרס חכני? ולכן
 סנכון כמו סחמכנו, וחססר
 סגס ספסוק מעיד ע"ז
 לפי סנחתת סחותיות
 סדומות חין ננלפות
 סילטרכו ספסק. למען,
 סנת כי ססעי חני חדע,
 לפי סחלדק דנדך על יחי
 נתן סנזיח, וסעס למען
 כסעס למען חסר יזיה
 (נכחסי' י"ח) וכסירס"י
 סס מסעס בעבור (עיין
 סס), וחף סחלק סס סרז
 סמח' עליד סרבו' סרמנ"ן
 נכו דעת סזחה, נרחה
 לי סחין סדין סמו, וחין
 כחן סמקוס לסחניך סזס
 סענין, חנל נדנר מסעס

6. Daß ich dir, Einziger! gesündigt;
Was Böses in deinen Augen ist, gethan.
Daß du gerecht seiest, wenn du sprichst;
Rein erscheinst, wenn du richtest.
7. In Sünden hat man mich gezeugt;
In Missethat empfing mich meine Mutter.
8. Sieh', du verlangst im Heimlichen die Wahrheit;
Du lehrst mich Weisheit im Verborgenen.
9. Entzünd'ge mich mit Zypor, daß ich rein sei;
Von dir gewaschen, glänze ich trotz dem Schnee.
10. O, laß mich Wonne und Freude hören!
Erquicke das Gebein, das du zerschlugst!
11. Verbirg dein Angesicht vor meinen Sünden;
Und lösche meine Missethaten aus!
12. Erschaffe, Gott! in mir ein reines Herz!
Und gib mir einen neuen Biederfinn.
13. Werwirf mich nicht vor deinem Angesichte;
Entziehe mir nicht deinen heiligen Geist!

הוהס סזס חו"ס צמ"ח. וי"מ למען זחה סחסחתי נגדו תמיד חצדק כלומר חלויק עלו חת סדין
 וחודס סלויק חתס: ולזה נוסס תרגס סרז ז"ל סתרגס (דחס דוח זייעסט). בדברך, מקור מנין
 סקל כמו נספעד. תזכה, סעל עומד, כלומר סחי' זך, זמן מורכז מעתיד וסוה, כחסר כנר סעורו
 ע"ז סדך זל"ס: (ז) הן צעון חוללתי, חחמר כי ילר לז סחדס דע מנעוריו ע"ד מליזי. יחמתני,
 מלס זרס דקדוק, והעסס יחמה ממני. (ח) הן חמת וכו', כלומר צמה סחסחתי לח כותי ח"ו
 סחמת סחסלת נטוחות והחמת סנסתוס תודיעני מלני מכל וכל, כי חס ילרי חקף עלו לפי ספה,
 וזה מחמר הן צעון וכו', הן חמת וכו', תחטחני צחוצ וחטהרי כלומר לפי סחין סעון תקוע צי
 ננססי כננסס סעוסה ציר רמה, חינו חלח כעומחם עוצרת, וחטהר חס כן צמי חטה ונחורו,
 וסוח ד"מ: (ט) תחטאני, מהסרסיס סמוריס על דנר והסוכו דסיונו צמנוי סנניניס כי סקל יורה על ענין
 סחטה, והכנז על סרת סחטה והעומחם. אלבין, חמרו עליו סמדקדקיס ססוח עומד חף ססוח מננין
 ספעיל וסוח נלתי נכון כי ספעיל יולח לעולם, חך לפי מה ססורנו חכמי סתולדות ממחלות
 סלנעיס סחניס כי חס ערך סחנועה סמסונת ע"ו קרנו סחור צטטה סמוחס סלנע, חס חזק
 וחס דפה, וססחנועה סהיח תוליד סנעס חרת נדומה לה צחור סן ססונז סקויין (עטהער),
 וסחנועה סחזקה סכולס סוח הלובן ססוח מכלל כל סלנעיס, ולכן סחנועה סנולדת ממנו צחור
 ססמוך חזקה כל כך, עד סהיח נעלמה סחור ותלנין חת סמוחסיס ססונניס כמו סנרחה צימות
 סחורף, סססלג מחיר נלילה חת עין סחין, ניין מזה סמיד כשנתלבן דנר מה ילבין ויסעול
 גם צחוריס, וזה טעס ספעיל סיסול לפעמיס גם על לנע סחודס, חס יחזק מחור, להיות סחזק
 סנלנעיס כידוע לחכמי סתולדות, וזה טעס סכנל צין חרמו ליחדימו, סססני חזק מן סרחסון,
 ולכן סרגס גם סרז כחן חלנין ובלענלען), סענינו ססלנת סזמר סניז: (י) תשמיעני ססון
 וסמחם, צחמך סלחתי. עצמות דכית, נדנרי זעמך. (יא) חסתר פניך, ד"מ וסעס סלח ורחה
 חרון חף ס' (סרז"ע): (יב) לב ססור. לפי ססחחוס סנעוסה ננז סניחוסו לחטה סססלל
 ליולרו סיעזרהו על ילרו, וזה לז ססור, (מדנרי סנ"ל). ורוח נכון, קיס צמענליך, חסר לח ימעד
 לעולם: (יג) ורוח קדסך, סחד סיסול ממעלת חכני רוח סקודס ומלחנו צחחרות ימיו סחמר רוח
 ס' דנר צי (סנ"ל): (יד) ורוח נדיבה, חסר לך וחסר צה ססלח למורדיס נך וסניזס חליך, סיח
 ססמכני סלח חסול עוד נמסורת סחטה וחו: (טו) אלמדה סוטעיס, ע"ו סמעסה חסר חירע

רשימי

תהלים נא נב

הַשִּׁיבָה לִי שִׁשׁוֹן יִשְׁעֶךָ (יד)

וְרוּחַ נְדִיבָה תִּסְמְכֵנִי :

אֲלַמְּדָה פְּשָׁעִים דְּרַכֶּיךָ (טו)

וְחַטָּאִים אֵלַיִךְ יָשׁוּבוּ :

הַצִּילֵנִי מִדְּמַיִם | (טז)

אֱלֹהִים אֱלֹהֵי תְּשׁוּעָתִי

תִּרְגַּן לְשׁוֹנֵי צְדָקָתְךָ :

אֲדָנִי שִׁפְתֵי תִפְתָּח (יז)

וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ :

כִּי | לֹא-תִחַפֵּן זִבַּח וְאַתָּנָה (יח)

עֹלָה לֹא תִרְצֶה :

זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נְשַׁבְּרָה (יט)

לִבִּי נִשְׁבֵּר וְנִדְפָּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה :

הִיטִיבָה בְּרִצּוֹנְךָ אֶת-צִיּוֹן (כ)

תִּבְנֶה חֻמּוֹת יְרוּשָׁלַם :

אֲנִי תִחַפֵּן זִבְחֵי-צֶדֶק עֹלָה וּכְלִיל (כא)

אֲנִי יַעֲלוּ עַל-מִזְבְּחֶךָ פָּרִים :

(סא"ח) : (יד) השיבה לי ששון יסעך. רוח הקודש שנסתלק מעלי : כדוצה. לשון נדיבות קלינות : (טו) אלמדה פושעים דרכיך. וממני ילמדו וישוצו אם יראו שתסלח לי : (טז) הצילני מדמים. שלא אמות בחדש על עונשו של אוריה שהרגתי : (יז) ה' שפתי תפתח. מחול לי ויהי לי פתחון פה להגיד תהלתך : (יח) כי לא תחפון זבח. שאין זבח חטאת זא על המזיד : ואתנה, שאם תחפון אתננו לך : (כ) השיבה : לצנות צית מקדשך צתוכ' צימי שלמה בני :

נב (ג) מה תהלל. ותתפאר צרעה שאתה עושה אתה הגבור צתודה : חסד אל כל היום. להליל את הנדף על ידך. ד"א חסד אל כל היום אילו

נב

בו ידבר מרשעת הרשע המלשין ומתהלל ברעתו ויבשר אחריתו המרה.

(ב) למנצה משכיל לדוד :

(ג) בבוא הוואג האדומי ויגד לשאול ויאמר לו

בא דוד אל-בית אחימלך :

(ד) מה-תהלל ברעה הגבור

חסד אל כל-היום :

תיא השיבה לי יומח ז', כ"ז ורוח נדיבה עקוים מ"ה, כ"ה :

במ"ס הבי"ת בקמ"ץ

Psalmen 51, 52.

באור קבט

14. זי, דרכיך. שחתה אל סוב
 וסלח. וחטאים, חלמה
 שחליך ינורו למען יטע
 להם, כן השעור סנכון
 ע"ס דרך המליצה: (טז)
 הצילני מדמים, מדמי
 חורים וסחר הנהגים
 עמו. צדקתך הנסוד ממנו
 צדקה, ולח חתר לדקן
 כי נחמת הצדק יחייב
 הפונט ע"ס הדין, לתת
 לחיט כפרי מעללו, חנל
 הצדקה נועה אל החסד,
 והיא התכונה או המדה
 לזכות לאחר זכיה מה
 לפני מסורת הדין ונרוח
 נדיבה, (ולזה קראו גם חז"ל
 המתנה לעניים נטס לזקם),
 וזה שתכנס הרצ כאן
 (גכחדע): (יז) ה' טפתי
 ובר, צהנסבתך עמו כסי
 מדת החסד ופי' יבוי
 תהלתך, וזאת היא תודתי
 חסד חקנך לך, לח זנח
 וקרננות: (יח) כי לח
 ובר, עיון לעיל נסיר
 הקודם. ואתנה. טחס
 ידעתי שתחסון נזנח סלח
 נתתי לך כהנה וכהנה אך
 ידעתי שחין רלייך נזה,
 חנל: (יט) זכחי חלמים,
 כלומר הרלי' לפני חלמים
 הס. ה. נסנר ולז נדכה,
 ונחלה חנו טז חליך, וי"מ
 וחתים מלסון מתנה כמו
 חתן, והפעם כמו זנח
 ומנה דלעיל. (כ)
 הטיבה, חמר סרזח"ע
 נטס חחד מחכמי ספרד
 כי חלה ז' הפסיקים
 הוסיפס ח' מהחסידיס סהים נננל ופי' מתנפל לפני ה' ומתפלל נזח המתמור ע"כ. הלח גם נזה
 ינטדק מה שחמרנו מזה הענין לעיל (ס' סיר י"ד) עיון סס: (כא) זכחי לדק, זנחיס המוצחיס
 נלרק, כתרנס הרצ (חפער אהנע טולד), והס זנחי עולה וכליל, לח זנחי חטאת ואסס, חסר
 מי זה יחמר סיחפלס ה'. והמך חלו המתמרים חל מה סקדס נעג"ד כך הוא, כסרתו זקני העס
 נננל לסתחמט נסיר תסונת חמך סלפנינו לסיר תסונת קחל הבולה נעת סנעלו הקרננות וניסדה
 התפלה תחתיהם, רחו גם לסנות כוונת נ' המתמרים החחרונים לחמר ה' ספתי ובר' ע"ד ונשלמה
 סריס ססתינו, כי לח תחסון זנח נמקוס הנה צחין מקדש ומזנח, והננחיס שחתה רולה נהס עתה
 הס לז נסנר ונדכה, וזותס לח תנזה לקנל תפלתנו, והוסיפו עוד עליו נחפלת הקהל לחמר
 הטיצה ובר' וחו תחסון נורחיו עולה ומנהה כסניס קדמוניות וחו יעלה סריס תחת מנעח ססתינו
 כחפך (והס סהוח נחמת ובר הכוונה החמתית סכיון חלי' המסורר החלחי וכמו שהערנו), תצין
 מזה כוונת הר"ת סהגניל חלו המתמרים וסמנס נתינת (קלהר):

- 14. Gib mir die Banne deines Heiles wieder!
 Laß mich den Geist der Großmuth unterstützen ;
 - 15. Dann lehr' ich Uebertreter deine Wege,
 Und Sünder, daß sie wieder zu dir kehren.
 - 16. Errette mich von Blutschuld, Gott! mein Heil!
 Daß meine Zunge deine Gnade preise!
 - 17. Herr! öffne meine Lippen,
 Daß deinen Ruhm mein Mund verkünde!
 - 18. Denn Opfer willst du nicht, ich gebe sie ;
 Brandstücke sind dir nicht gefällig.
 - 19. Das Opfer, das dir wohl gefällt, ist ein gebro-
 chener Sinn.
 Ein gebrochenes, ein zer Schlagenes Herz,
 O Gott! verächmähst du nicht!
- Chor.
- 20. Thue, Zion wohl nach deiner Guld!
 Erbaue die Mauern Jerusalem's!
 - 21. Dann werden Opfer ohne Schuld,
 Geweihte Gaben dir gefallen ;
 Dann besteigen Stiere deinen Altar.

52.

Schilderung des verläumderischen, seiner Bosheit sich rühmenden Frevelers, und die seines kläglichen Endes.

- 1. Dem Sangmeister, eine Unterweisung David's.
- 2. Als Doeg der Edomi kam, und dem Saul hinterbrachte, David sei in Abimelech's Haus angekommen.
- 3. Was rühmst du, Held! dich deines Frevels?
 Sie währt doch immer, Gottes Güte.

1. Dem Sangmeister, eine Unterweisung David's.
 2. Als Doeg der Edomi kam, und dem Saul hinterbrachte, David sei in Abimelech's Haus angekommen.
 3. Was rühmst du, Held! dich deines Frevels?
 Sie währt doch immer, Gottes Güte.

רש"י

תהלים נב נג

הוֹיֹת תִּחְשָׁב

לְשׁוֹנָךְ כִּתְעַר מִלְּפִי עֲשֵׂה רְמִיָּה:

אֶהְבֶּתָּ רַע מִטּוֹב

שֶׁקֶר | מִדְּבַר צְדָק סָלַח:

אֶהְבֶּתָּ כָּל־דְּבַר־בִּלְע לְשׁוֹן מְרִמָּה:

גַּם־אֵל יִתְצַק לִנְצַח

יִחַתֵּךְ וַיִּסְחָק מֵאֵהֶל

וְשִׁרְשֵׁךְ מֵאֶרֶץ חַיִּים סָלַח:

וַיִּרְאוּ צַדִּיקִים וַיִּרְאוּ עֲלִיּוֹת שְׁחָקוֹ:

הַגָּה הַגָּבֵר לֹא יֵשִׁים אֱלֹהִים מְעוֹנָיו

וַיִּבְטַח בְּרַב עֲשָׂרוֹ יַעֲזֵ בְהוֹתָו:

וַאֲנִי | כְּזִית רַעֲנָן בְּבַיִת אֱלֹהִים

בְּמַחְתֵּי בַחֲסֵד־אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד:

אֲוֹדָה לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ

וַאֲבִקֶּה שִׁמְךָ כִּי־טוֹב נִגְדַת חֲסִידֶיךָ:

נג

השקפת אלהים על בני אדם ומעלליהם הרעים.

(א) לְמַנְצִיחַ עַל־מַחְלַת מִשְׁפָּחִיל לְדָוִד:

אָמַר נָבֵל בְּלִבּוֹ אֵינִי אֱלֹהִים

הַשְׁחַתְתִּי וְהִתְעִיבוּ עוֹל

אֵינִי עֹשֶׂה־טוֹב:

* רבוש אחר שור"ק גדול

ת"א גם אל שנועות דף ל"ו. עקידה סער כ"ז. ויראו צדיקים סנהדרין סס:

(ד) לא נתן לי אחימלך לחם מדומה אתה סלמות צדעצ, יש חסד צהקצ"ה על ישראל כל היום ואם לא נתן לי יתנו אחרים: (ד) מלוטש. מחודד: עוטה רמיה. חותך הצמד עם השער: (ז) יתצק, ל' נתילה. יחתך. לשון סצירה. ויסחק. ויעקרך: וסדסך. יטרס אחרך לעקור כל הסרטים דיראדילינע"ר צלע"ז: (ח) ועליו ישחקו, וזה השחוק שיאמרו עליו הנה זה הגזר אשר לא שם מצטחו צהקצ"ה דאו מה עלתה צו: (ט) יעז צהוותו. מתגזר היה צדעצו: (י) ואני. הכדדף עתה צידך אהיה כזית דענן צצנים וצצני צנים צצית הקצ"ה: (יא) כי עשית. כשתעשה לי זאת וכלפי הקצ"ה אמר מקדח זה:

(ה) לא נתן לי אחימלך לחם מדומה אתה סלמות צדעצ, יש חסד צהקצ"ה על ישראל כל היום ואם לא נתן לי יתנו אחרים: (ד) מלוטש. מחודד: עוטה רמיה. חותך הצמד עם השער: (ז) יתצק, ל' נתילה. יחתך. לשון סצירה. ויסחק. ויעקרך: וסדסך. יטרס אחרך לעקור כל הסרטים דיראדילינע"ר צלע"ז: (ח) ועליו ישחקו, וזה השחוק שיאמרו עליו הנה זה הגזר אשר לא שם מצטחו צהקצ"ה דאו מה עלתה צו: (ט) יעז צהוותו. מתגזר היה צדעצו: (י) ואני. הכדדף עתה צידך אהיה כזית דענן צצנים וצצני צנים צצית הקצ"ה: (יא) כי עשית. כשתעשה לי זאת וכלפי הקצ"ה אמר מקדח זה:

(ו) יתצק, ל' נתילה. יחתך. לשון סצירה. ויסחק. ויעקרך: וסדסך. יטרס אחרך לעקור כל הסרטים דיראדילינע"ר צלע"ז: (ח) ועליו ישחקו, וזה השחוק שיאמרו עליו הנה זה הגזר אשר לא שם מצטחו צהקצ"ה דאו מה עלתה צו: (ט) יעז צהוותו. מתגזר היה צדעצו: (י) ואני. הכדדף עתה צידך אהיה כזית דענן צצנים וצצני צנים צצית הקצ"ה: (יא) כי עשית. כשתעשה לי זאת וכלפי הקצ"ה אמר מקדח זה:

(ז) יתצק, ל' נתילה. יחתך. לשון סצירה. ויסחק. ויעקרך: וסדסך. יטרס אחרך לעקור כל הסרטים דיראדילינע"ר צלע"ז: (ח) ועליו ישחקו, וזה השחוק שיאמרו עליו הנה זה הגזר אשר לא שם מצטחו צהקצ"ה דאו מה עלתה צו: (ט) יעז צהוותו. מתגזר היה צדעצו: (י) ואני. הכדדף עתה צידך אהיה כזית דענן צצנים וצצני צנים צצית הקצ"ה: (יא) כי עשית. כשתעשה לי זאת וכלפי הקצ"ה אמר מקדח זה:

(ח) ועליו ישחקו, וזה השחוק שיאמרו עליו הנה זה הגזר אשר לא שם מצטחו צהקצ"ה דאו מה עלתה צו: (ט) יעז צהוותו. מתגזר היה צדעצו: (י) ואני. הכדדף עתה צידך אהיה כזית דענן צצנים וצצני צנים צצית הקצ"ה: (יא) כי עשית. כשתעשה לי זאת וכלפי הקצ"ה אמר מקדח זה:

(ט) יעז צהוותו. מתגזר היה צדעצו: (י) ואני. הכדדף עתה צידך אהיה כזית דענן צצנים וצצני צנים צצית הקצ"ה: (יא) כי עשית. כשתעשה לי זאת וכלפי הקצ"ה אמר מקדח זה:

(י) ואני. הכדדף עתה צידך אהיה כזית דענן צצנים וצצני צנים צצית הקצ"ה: (יא) כי עשית. כשתעשה לי זאת וכלפי הקצ"ה אמר מקדח זה:

(יא) כי עשית. כשתעשה לי זאת וכלפי הקצ"ה אמר מקדח זה:

נג (א) על מחלת. שם כלי סיר. ד"א על מחלתן של ישראל כשיחדצ הצית וכצר אמר מזמור אחר דוגמת זה (לעיל י"ד) אמר כצל צלצו אין אלהים וגו'. הא' על חדצן צית דאשון וזה על צית סני: (ב) אמר כצל צלצו. זה על טיטוס כסגידר את הפרוכת וחדצו מטפטף דס אמר הרג את עלמו:

(ב) אמר כצל צלצו. זה על טיטוס כסגידר את הפרוכת וחדצו מטפטף דס אמר הרג את עלמו:

(ג) אמר כצל צלצו. זה על טיטוס כסגידר את הפרוכת וחדצו מטפטף דס אמר הרג את עלמו:

באור

חסד יגו' כלומר מה פועיל לך רפתן אם לא תנעל צה חסד האל אשר הוא תמודי לשמוני, ולכן

באור קל

Psalmen 52, 53.

לח תוכל לוי: (ד) הוות
 מסורס לעול (סיר ס')
 ותיו החסון לנוכח.
 לשונך, סחיה דומה
 צפעולותי התזיקות להער
 מלוטס היה עוסס רמי,
 כן הוא טעור הכתוב לדעת
 הר"מ, וכמוהו ת"י
 חיתרבוסחך תחסנ זלננך,
 לוסנח הין חותל חרופ
 עניד מלי מלסינותח.
 עושה, זלירי ע"ס הסיתן
 סומסר צתס"ג צמלכיס,
 והטעס על הלסון סינות
 לסעמוס ע"מ זכר כדכתוב
 ולסוני חס יהנה רמיה
 (חיוצ כ"ז ד'): (ה)
 אהבת רע מסוננ צתס
 סהעלמת זכות אחימלך
 סהוח לח ידע מחומה
 מעסקי, לסי סכונחן סיתס
 להרע, שקר מדנר לוק,
 צתס סהוססת כנני' לחמורי,
 ויסחל לו נחלהיס. (ו) כל
 דנרו זעל, דנרו ססחתס כו
 דנרו ססחיתו אחימלך
 ומססחתו (הרד"ק) וטעס
 חסנת כסול כנססוק הקידס
 גם חל ונר, כלומר
 יען ססחנת לרחות צרעת
 צני חרס סנז חלהיס
 יכחנה לך כסיהח תחול
 על רחסך. יחתך, כמו
 סוחתס חיס חס צחיקו
 (משלי ו') וענינו יקחך,
 וחסטר שטמס צנז ססרס
 לסיותו דנר סמויק כלס
 ובחליס. לבצח, תחר
 ספעל המוסנ עס כל ד'
 ספעליס החלויס צנז
 סכתונ, כלומר סתכלית
 כל חלו ספעולות תהיה

4. Du sinnst auf Unfall: Deine Zunge — Sie gleicht scharfgewetzten Klingen; Sie stiftet Trug und Meuterei.
5. Du liebst das Böse mehr als Gutes; Die Lüge mehr als Wahrheit reden;
6. Bist aller Unheil schwangern Worte, Betrügerischer Zungen, Freund.
7. So wird auch Gott dich so zerstören; Dich fassen, aus dem Zelte reißen, Und deine Wurzel aus dem Lande Des Lebens ziehen, auf ewige Zeit!
8. Dieses werden die Gerechten schauen, Und schauernd spotten über ihn:
9. „Scht da! den Mann! — Gott war nicht seine Zuversicht; Er traute seinen großen Schätzen. Die Zuversicht ward ihm zur Falle!
10. Ich aber bin dem jungen Delbaum Im Tempel Gottes grünend, gleich; Vertraue stets auf Gottes Güte.“
11. Dir danke ich stets — denn du thust es! — Dein Name ist immer mein Vertrauen, Denn er thut deinen Freunden wohl!

53.

Gott beobachtet die Menschen und ihre schlechten Thaten.

1. Dem Sangmeister auf Machalath, eine Unterweisung David's.
2. Im Herzen spricht der Schalk: Es ist kein Gott, Verderbniß liebt man, Gräuel und Unrecht: Niemand will das Gute üben.

לוי ער ולא תסוז עוד מסחת. ושרשך, מננין הכנז והטעס יעקר סרסך, והורחת סהפעול
 על סהיסך, כו חס סהוח חמת סיותס ססרס על דנר והסוכו, סנה סנניניס לח יסתו, וחין
 כחן מקורו לנכרו: (ח) ויראו לדיקיס ויירחו, כו מתולדות נסס החרס סיהחזנו רעיה כסהוח
 רוחס חצדון צעיניו חף כו סהוח צטוח סלח יצוח עלוי' וזיקסו. וחס גם, סיס לו לסמוח צמסלת
 סחוצדי, ולכן גם הדיקיס סחלה ונילו צרעדה, תצין מנה כוונת הר"מ. ועליו יסחקו, לחמר סנה
 סבנר ונר'. הנבר, חף הוא שם כבוד, מלסון בצורה כסס (מחן) זל"ח, כלומר רחו סחיס סנה,
 סחע"פ סהיס רחוי לקרותו צסס בנר צהיות לו חיל וכצוד, סנה צכל זה לפי סלח סס ס' מצטחו
 כסל כחו ונסל, תצין מזה ס' סת"הכ להר"מ. לא יסיס, טעס סעתיוד כטעס אעבור צסך דלעיל
 (סיר מ"ג). יעוז צהותו, יסיס סעויו צתס ססננ עתס הוות, הוא דטעתו ובחיותו, כן סכל הר"מ
 לסרס זה סמחמר: (י) ואני, חסר הוא כלה לחצדני חללוח וסעסס סני. כזית רענן, ססך וסרסך
 דלעיל. כבית חלהיס, כו סס ס' המעסס צין סניהס. כשחת' צחסו, ססך וינצח דלעיל; ויא' אורך,
 מסויס צהודיה ננד סחל וחומר: כו עסית, כו כנר ינחה צרותו משפט דוחב נגמר ונעסס כדרכו
 סתמיד' ססערנו עליו. שסך, סרסנוהו לעיל (סיר ס').

רשי

תהלים נג נד

אלהים משמים השקיף

על בני-אדם

לראות היש משכיל

היש את-אלהים:

כלו סג יחדו נאלחו

אין עשה-טוב אין גם-אחד:

הלא-ידעו פעלי און

אכלי עמי אכלו לחם

אלהים לא קראו:

שם פחדו-פחד לא-היה פחד

כי-אלהים פזר עצמות חנך

הבישתה כי-אלהים מאסם:

מי-יתן מציון ישעות ישראל

בשוב אלהים שבות עמו

יגל יעקב ישמח ישראל:

(ד) בלו סג. לשון סיבים: אין גם אחד.

(ה) מכל חייליו שימחה צידו:

(ה) הלא יש לידע לאוכלי עמי כמאכל לחם

וה' לא קראו שסופם שיפחדו שם פחד

זאחדית הימים: (ז) לא היה פחד. זה כפחד

הראשון שאידע לזלזל כי זגאולה זו פזר

הקצ"ה עלמות חונך החונים עליוך ירושלים

כענין שנאמר המק צעדו וגו' (זכריה י"ד),

וכן פתרו מנחם, ודונס פתח אותו כמו (משלי

כ"ג) חנוך לנער על פי דרכו וכ' של חונך

היא יסוד צמל' ככ"ף של חנוך (סל"ח):

הציטות. אפה ה' את כל אויזי כי מאסתם:

(ז) נד (ג) ובגבורתך תדיכני. תנקוס

נקמתי כמו כי ידון ה' עמו, (דברים ל"ג):

נד

תפלה לאל שיושעו ממבקשי נפשו ולהשיב להם רעתם.

(ב) למנצח בנגינות משכיל לדוד:

(ג) כבוא הזיפים ויאמרו לשאול הלא דוד

מסתתר עמנו:

(ג) אלהים בשמך הושיעני

ובגבורתך תדינני:

(ד) אלהים שמע תפלתי

האזינה לאמרי-פי:

ח"א כבוא הזיפים סוטה ע', מ"ח:

באור קלא

Psalmen 53, 54.

נג (א) מחלת, סס
 כלי הנכון. משכיל,
 הסקפת חלום על בני
 חדס ומעללים, והוא סיר
 ו"ד ספרנו ענינו וטעמו
 בחלק הא' מספרנו זה
 (עיין סס) ולא נעיר
 כ"ח על הסנויים סהס
 מעטים: (ב) עול, סס
 המוסס במקום תאר
 הפעל, ונחזירו עליה:
 (ד) כלו סג, מלסון
 בסונו חתור, ונחזירו
 הכל סה, פעלי חון,
 ונחזירו כל פעני און:
 (ה) אלהים לח קרחו,
 ונחזירו ה' לח קרחו.
 וחסר לתת טעם הסנוי
 נזה, נמה שהמזמור הרחשון
 הוא כנגד רשעי ישראל,
 (כמו שהעדרו ע"ו לעיל),
 אשר נודע להס סס ה' על
 ידי שליחות חני הנביאים,
 וכונת המזמור סלפנינו
 נגד האומות, אשר לח נודע
 להס חרון העולם כי חס
 על ידי כחותיו ופעלותיו
 וזה טעם סס אלהים:
 (ו) פחדו, וכן ידעו
 טעם העזר, לפי טנדעת
 המסורר, כנר נתקיים
 חזונו, לא היה סחד,
 כלומר במקום סלח היה
 סחד עד עתה, ולס"ז
 יכלול סס הרחפת הזמן
 והרחפת המקום יחד.
 כון הר"ה לזה נתינת
 (בחלד, וו"ח) ונחזירו
 נעדד החלק הס' מן
 המחמר: כי סור, חס סור,
 וטעם זמן העזר במקום
 הסוס, נהיות הסור סנת
 הסחד, והוא קודמת חף
 סנרחים מתחיים רבע

3. Vom Himmel schauet Gott;
Auf die beglückten Menschenöhne;
Ob Einer der Vernunft gehorche,
Nur Einer, Gott im Herzen forsche.
4. Alle stimmen sie zum Abfall ein:
Nicht Einer will das Gute üben, auch nicht Einer.
5. Sie werden inne werden, die Tyrannen!
Die jetzt mein Volk wie Brod verzehren,
Gott, den sie nicht gerufen;
6. Bald wird man fürchten, wo man nichts gefürchtet;
Wenn deiner Krieger Gebeine
Gott zerstreuet.
Beschäme sie! sie sind von Gott verachtet!
Chor.
7. Gott! der von Zion aus,
Den Israelen Hilfe jendet!
Wenn des verstoß'nen Volks
Der Herr sich annimmt;
Ist Jakob froh, ist Israel in Freuden.

54.

Bitte um Beistand gegen seine Feinde und um Bestrafung derselben.

1. Dem Sangmeister auf Meginoth, eine Unterweisung David's.
2. Als die Siphäer zu Saul kamen und sagten: David hält sich bei uns verborgen.
1.
3. Hilf mir, Gott! durch deinen Namen;
Schaffe mir Recht, durch deine Macht!
4. Gott! erhöre mein Gebet!
Merke auf meines Mundes Worte!

חדד. חנך, האויב החונה עליך להלחם חתך, כמו לח, ינורך רע (לעיל סיר ה'). הבישות, עזר
 במקום לוי נמקום עתיד מטעם סזכרנו, ונחה הוא למסורר המדנר נטס עמו לחזק ידיהם ולחמר
 ידעתי חת רוחך כי סניסות חנסי מלחמתך ולא תירח מפניהם: כי אלהים מחסס, ולכן לח יוכלו
 לק. ואס נחזון נראה שחף כי סנה המסורל כוונת חלה ז' המחמרים האחרונים כדי לתקנס ולהיותם
 מכוננים אל התכלית הנחה עתה נדורה, חעס"כ לח סנה חותס מכל וכל, חצל הסחיר חו הנשוא
 חו הנשוא מהמחמרים הראשונים, ולא סנה כי חס היחוסים, לחמר נמחמר ח' כזה כי חלמים,
 ונמחמר סז' הבישות נגד הבישו, גם כי אלהים נגד כי ה': (ז) ישועות, ונחזירו ישועות,
 וטעם הכתוב כנר סירסנו לעיל:

נד (א) משכיל, חסר סיתכן סס זה על הכתוב לקמן (פ"ז) סדרכי החמת של הקנ"ה לח ינחר
 לכף מעול הרעות לסזיק: (ב) בבוא הימים, סנה הוא נמחמרים (ס"ח כ"ג): (ג) תדינני,
 תטסוט דיני ותקח נקמתו: (ה) זרים, נרדף לתינת נרים ולתינת נכרי גם נמחמת סס המוסחל

רשי

תהלים נר נה

כִּי זָרִים אֶקְמוּ-עָלַי (ה)
 וְעָרִיצִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי
 לֹא שָׁמוּ אֱלֹהִים לַנְּגִדָם סֵלָה :
 הִנֵּה אֱלֹהִים עֵזֶר לִי (ו)
 אֲדַנִּי בְּסִמְכֵי נַפְשִׁי :
 יָשׁוּב הָרַע לְשַׂרְרֵי
 בְּאַמְתָּךְ הַצְּמִיתָם :
 בְּנִדְבָה אֶזְבַּח-לְךָ (ז)
 אֹדָה שְׂמֵךְ יְהוָה כִּי-טוֹב :
 כִּי מִכָּל-צָרָה הֲצִילָנִי (ח)
 וּבְאֵיבֵי רְאִיתָה עֵינָי :
 נה

(ז) לשוררני לעוני
 לשון אשורנו ולא קרוצ
 (צמד צר כ"ד): צאמתך.
 מתוך שאתה אמתית
 ואמתת ליפדע מהולכי
 דכיל ורודפי הרע לכך
 הצמיתם :
 נה (ג) אריד צשיחי.
 אסתאונן צלערי
 כמו זכר עניי ומרודי
 (איכה ג') וירדתי על
 ההרים (סופטים י"א)
 ומנחם פהר ל' ממשלה
 כמו ורדו צדגת הים,
 צשיחי לשון שיח, למי
 שיח, (משלי כ"ג)
 (ס"א"א): (ד) עקת. ל'
 מלוק: כי ימוט עלי חון.
 דואג ואחיותופל
 מכריעים עלי עונות
 להודות שאני צן מות
 ומתירים את דמי: (ה)
 יחיל. דואג: (ח) הנה

נה

תפלה להצילו מאויביו אנשי דמים ומאוהבי שקר דוברי
 שלום בפיהם ורעה בלבבם.

למנצח בנגינות משכיל לדוד: (א)
 האזינה אלהים תפלתתי (ב)
 ואלתתעלם מתחנותי :
 הקשיבה לי וענני (ג)
 אריד בשיחי ואהימה :
 מקול אויב מפני עקת רשע (ד)
 כי ימיטו עלי און ובאה שמוני :
 לבי יחיל בקרבי. (ה)
 ואימות מות נפלו עלי :
 יראה ורעד יבא בי (ו)
 ותכפני פלצות :
 * ישיב קרי

באור קלב

Psalmen 54, 55.

שכחנו לעול (סיר ע' ע"ס וצטיר י"ח. לא שמו חללים לנגוס, שלח סחרו מתנו טיטלם להם גמולם (הרד"ק): (ו) הנה חללים ונו', כיון שזכר חללים שז חל הנטחון כנדרכו התמידות. ה' צמתי נפסי לפי שפעולות ה' נעולם הנוסני' ע"י חמלעי' גוסניו', כמו ד"ת הללת דוד צחותו המעשה עלמה ע"י הסמועה ששמע שחול כי סטרו פלשתים על החון, ולכן חמר יד ה' היא צחותם הדברים הסומכים נפסי, כלומר שהיה מסננס, ולכן ילליחו תמיד. וכענין זה תרגם הרב: (ז) ישיב, ע"ד הק"י יולח והנושא אלהים, וע"ד הכתיב ישוב הוא עומד והנושא הרע, ויסה תרגם הרב כפי הכתיב, צעזור הלווי הנח חחריו, כי חין יתכן לומר עשה נח זאת חס צמחמר הקידם כנר נזר וחמר שהוא יפסה זאת צודאי, לכן הנכון כמו שזמרו טנס הוא דרך הפ"ה, יסוז נח לסוררי הרע שחצנו לעשות לו. והנה צה יסוד הציב לז' חלקים. בחלק ה' יזנר רק על הצלתו מידו הסכנה, ובחלק ה' יתסלל על גמול חויצו, לשורדי. מסורט לעול (סיר ה').

5. Barbären, wider mich verschworen, Grausam' Volk begehrt mein Leben! Denkt nicht an Gott! —
6. Aber Gott ist mir ein Helfer; Ist Erhalter meines Lebens.
- 2.
7. Laß das Unheil sich zu meinen Feinden wenden, Deine Wahrheit heiht es — laß sie schwachen!
8. Mit Freimuth bring' ich dir dann Opfer dar; Danke deinem Namen, der so wohl thut.
9. Er rettet mich aus aller Noth; Er läßt mich Lust an meinen Feinden schauen.

55.

Bitte um Errettung von seinen blutgierigen Feinden, und seinen lügnerischen, doppelzüngigen Freunden.

1. Dem Vorsänger auf Meginoth, eine Unterweisung David's.
2. Gott! Höre mein Gebet! Entzieh' dich meinem Flehen nicht!
3. Neige dich zu mir, erhöre mich! Wie ich kläglich zage, heule.
4. Daß der Feind so tobt, der Frevler drängt, Wollen Unheil mir zumwälzen, Sind mir heftig Gram.
5. Angstvoll schlägt das Herz in mir; Mich überfallen Todesschrecken.
6. Wandlen Furcht und Zittern an; Mich überdeckt ein kaltes Grauen.

באמתך, צעזור חמתך, ולזה כיון הרד"ק ז"ל צמרו. כי דרך חמת להמלי כני והם תנקטים לטכדני מן העולם; חמוס חין לורך לזה הענין הפרטי כי המסורר דרך כלל יחמר שחמת ה' תחייב למנוע רטע הדמעים, ויחטוז טזה ח"ה מזלתי טילמיתם. (ח) בנדבה, הסכמה החפסית לעשות הטוז מסחת היותו טוז (ס) גתיצות הסלוס שמות כ"ה), ולזה יקרא חיס טר וכדול צסט נדיב, לפי שהוא חסטי לעשות כרצונו, ומזה הטעם ונית חציו יעסה חפשי ציסרחל (ס"ח י"ז) מטעם בן חורים (קבלת י') שהוא לשון חירות וטירות כמו חורי יהודה (ינמיה כ"ז), וכן חומרים כל"ח (חין פרייחאוטה) והוסחל טס זה גס על איש טוז שהוא חסטי מולרו שלח ימנע חותו מעשות טוז, גס חין רוח נדוצה טורה ננסט האדם חלח מתוך רוחה, כי כל זמן שהאדם טרוי נלער ונלחן תקלר נסטי ורוחו צעמלו, ולח יהיה לו פנחי לסנות ולחטוז, ולכן תכונה התכונה היא כל"ח (גראטאוטה פרייחאוטה), וזהו שחמר המלך כחן כשחלמית חויצו חן ירות לו ותטוז חלי רוח נדוצה כצומי קדם, ונה חתן תודה לך: (ט) כי ונו'. כלל המסיוס חת הסיר נפסי דרך המלך ויהי המסמר ח' מעין החלק ח'. ראתה עיני. מה שחפסתי, (הרד"ק) וכן תרגם הרב (זוסט), ויהי מסמר הב' מן החלק הב':

נה (א) משכיל, הטעם על החמור צ' הכתובים האחרונים מזה הסיר. לרוד זה המזמור חמרו דוד כטורה מירוסלים מפני חנבלוס ונחמר לו כי חחיתוסל נקוסרים (הרד"ק). (ג) אריד, לשון תודה ויללה, כתרנס הרב (לחגען). וטנס נסיתי ענין דבור הנות וססור התלחות (גלמה ו' מלך), ואהימה, כמו ואהמה דלקמן (ס' י"ח): (ד) מקול, וכן מ"ס מפני. שתיחס מ"ס הסנה

רשי

תהלים נה

וְאָמַר מִי־יִתֶּן־לִי אֶבֶר כִּי־וָנָה
 אָעוּפָה וְאֶשְׁכְּנָה :
 הֲנֵה אֲרַחֵק נֶדֶד
 אֶלֶּיִן בַּמִּדְבָּר סֵלָה :
 אֲחִישָׁה מִפְּלֹט לִי
 מִרוּחַ סַעָה מִסַּעַר :
 בִּלְעַ אֲדָנִי פִלַּג לְשׁוֹנִם
 כִּי־רֵאִיתִי חָמָס וְרִיב בְּעִיר :
 יוֹמָם וְלַיְלָה יִסּוּבְכֶּה עַל־חַוְצוֹתַיָּה
 וְאֶזֶן וְעֵמֶל בְּקִרְבָּה :
 הַזֹּוֹת בְּקִרְבָּה
 וְלֹא־יִמְיֵשׁ מִרְחֹבָה תֶּדָה וּמְרָמָה :
 כִּי | לֹא־אֹיֵב יַחְרֹפְנִי וְאִשָּׁא
 לֹא־מִשְׁנֵאִי עָלַי הַגִּדְּיִל
 וְאֶסְתֵּר מִמֶּנּוּ :
 וְאַתָּה אֲנֹשׁ כְּעַרְכִּי אֱלוֹפִי
 וּמִי־דַעִי :
 אֲשֶׁר יַחְדּוּ נִמְתִּיק סוּד
 בְּבַיִת אֱלֹהִים נְהַלְךְ בְּרֹגְשׁ :

- (ו) ארחיק כדוד וגו', אחישה מפלט לי. אם היו לי כנפים הייתי מרחיק לנדוד וממחר להליל נפשי מידם שהם כדוח סועד רוח סעדה עוקדת חילנות כמו ויסע כעץ (איוצ י"ט), ומנחס חצר סועה כמו ויסעו צני ישראל (סמות י"ג): (י) פלג לסוגס. הצדילהו שלא ישמע אדם להם, ומנחס פתד פלג לשון חילוק (ס"א"ח): צלע דפ"א"י צלע"ז, כמו (איכה ז'), השיצ ידו מצלע כן פתד מנחס (ס"א"ח): כי דאיתי חמס וריצ צעיר. על ידס: (יא) יסובבוה, החמס והריצ: (יב) הוות. סצדי'. תוך ומדמה. לשון מכה: (יג) כי לא אויצ יחרפני. מימי שאשא חרפתי אלא קמתי עליו והרגתיו: לא משנאי עלי הגדיל. ואני צרפתי ונסתרתי ממנו אזל אתה על כרתי אני כושא את חרפתך שאתה מחרפני לפי שאתה אדם גדול צתורה: (יד) אנוש כערכי. איש חשוב כמוני: ומיודעי. כמו אלופי לשון ואדעך צטס (סמות ל"ג), דמתרגמי ודציתך. ומנחס פי' כי לא אויצ יחרפני ואשא יש עליו
- (ז) ארחיק כדוד וגו', אחישה מפלט לי. אם היו לי כנפים הייתי מרחיק לנדוד וממחר להליל נפשי מידם שהם כדוח סועד רוח סעדה עוקדת חילנות כמו ויסע כעץ (איוצ י"ט), ומנחס חצר סועה כמו ויסעו צני ישראל (סמות י"ג): (י) פלג לסוגס. הצדילהו שלא ישמע אדם להם, ומנחס פתד פלג לשון חילוק (ס"א"ח): צלע דפ"א"י צלע"ז, כמו (איכה ז'), השיצ ידו מצלע כן פתד מנחס (ס"א"ח): כי דאיתי חמס וריצ צעיר. על ידס: (יא) יסובבוה, החמס והריצ: (יב) הוות. סצדי'. תוך ומדמה. לשון מכה: (יג) כי לא אויצ יחרפני. מימי שאשא חרפתי אלא קמתי עליו והרגתיו: לא משנאי עלי הגדיל. ואני צרפתי ונסתרתי ממנו אזל אתה על כרתי אני כושא את חרפתך שאתה מחרפני לפי שאתה אדם גדול צתורה: (יד) אנוש כערכי. איש חשוב כמוני: ומיודעי. כמו אלופי לשון ואדעך צטס (סמות ל"ג), דמתרגמי ודציתך. ומנחס פי' כי לא אויצ יחרפני ואשא יש עליו
- (ח) ארחיק כדוד וגו', אחישה מפלט לי. אם היו לי כנפים הייתי מרחיק לנדוד וממחר להליל נפשי מידם שהם כדוח סועד רוח סעדה עוקדת חילנות כמו ויסע כעץ (איוצ י"ט), ומנחס חצר סועה כמו ויסעו צני ישראל (סמות י"ג): (י) פלג לסוגס. הצדילהו שלא ישמע אדם להם, ומנחס פתד פלג לשון חילוק (ס"א"ח): צלע דפ"א"י צלע"ז, כמו (איכה ז'), השיצ ידו מצלע כן פתד מנחס (ס"א"ח): כי דאיתי חמס וריצ צעיר. על ידס: (יא) יסובבוה, החמס והריצ: (יב) הוות. סצדי'. תוך ומדמה. לשון מכה: (יג) כי לא אויצ יחרפני. מימי שאשא חרפתי אלא קמתי עליו והרגתיו: לא משנאי עלי הגדיל. ואני צרפתי ונסתרתי ממנו אזל אתה על כרתי אני כושא את חרפתך שאתה מחרפני לפי שאתה אדם גדול צתורה: (יד) אנוש כערכי. איש חשוב כמוני: ומיודעי. כמו אלופי לשון ואדעך צטס (סמות ל"ג), דמתרגמי ודציתך. ומנחס פי' כי לא אויצ יחרפני ואשא יש עליו
- (ט) ארחיק כדוד וגו', אחישה מפלט לי. אם היו לי כנפים הייתי מרחיק לנדוד וממחר להליל נפשי מידם שהם כדוח סועד רוח סעדה עוקדת חילנות כמו ויסע כעץ (איוצ י"ט), ומנחס חצר סועה כמו ויסעו צני ישראל (סמות י"ג): (י) פלג לסוגס. הצדילהו שלא ישמע אדם להם, ומנחס פתד פלג לשון חילוק (ס"א"ח): צלע דפ"א"י צלע"ז, כמו (איכה ז'), השיצ ידו מצלע כן פתד מנחס (ס"א"ח): כי דאיתי חמס וריצ צעיר. על ידס: (יא) יסובבוה, החמס והריצ: (יב) הוות. סצדי'. תוך ומדמה. לשון מכה: (יג) כי לא אויצ יחרפני. מימי שאשא חרפתי אלא קמתי עליו והרגתיו: לא משנאי עלי הגדיל. ואני צרפתי ונסתרתי ממנו אזל אתה על כרתי אני כושא את חרפתך שאתה מחרפני לפי שאתה אדם גדול צתורה: (יד) אנוש כערכי. איש חשוב כמוני: ומיודעי. כמו אלופי לשון ואדעך צטס (סמות ל"ג), דמתרגמי ודציתך. ומנחס פי' כי לא אויצ יחרפני ואשא יש עליו

ת"א כי לא אויב עקרים מ"ד, מ"ה: ואתה אנוש סנהדרין סס. חנות ו', י"ג: אשר יחדו יומח ז' ל"ג ודף כ"ה. סנהדרין י"ח, ק"ז:

מן הענין מי יתן לי אצד כיונה אעופה ואשכנה אולו יכולתי להעלות אצד הייתי טם ונדוד מפני עקת רשע כי צלאתי מקדצ מעדת פדילים ללון צמדצד סלה אז לא אויצ יחרפני ולא הייתי כושא כלמתי וצטתי ולא נסתרתי מפניו כאשר הייתי נסתד מפניהם כסהייתי צתוכס ועתרון זה לא יתכן מפני הפסוקים הבתוצים אחריהם והס ולתה אנוש כערכי ומיודעי: (טו) אשר יחדיו נמתיק סוד צצית אלהים נהלך צרגש. לכן פותר אותו דונס צענין א' וזה פתרונו כי לא אויצ יחרפני ואשא חרפתי ולא משנאי עלי הגדיל ואסתד ממנו כי אם אלופי ומיודעי אשר יחדיו נמתיק סוד צצית אלהים

באור קלג

Psalmen 55.

הגורמת . עקת , שרשו
 עוק וטעמו מלוק . ימיסו
 עלי , יפילו ויסוצנו עלי .
 און , כטעם לח הזיט חון
 זיעקז (נמדזר כ"ג) שהוה
 מענין שבר (ועיין הנחור
 טס) כי הסקר והסגר
 חחיס הס מטעם שהערנו
 על תוצות עין חטח וחטס .
 ובאף יסעמוני , שנחתס
 עלי נחיתס גדולס וירדסוני
 עד מות , וכתרבוס הרז .
 (ו) ותכסני סלזות ,
 מתולדות הנסלה סיתקרר
 הדס על ידה , ולפי
 סהסרנשה הזחת תתסעט
 על כל הנפס נוסל עליו
 לשון כסוי . גס תנין מזה
 כוונת הר"מ : (?)
 ואומר , כלומר נתחלה
 כשנתחלתו מסני הסמועה
 הרעה ססמעתי חמרתי
 חין טוז לי מלהתרחק
 להיות לי נפסי לסלל ולעזוז
 חת המלוכה זיד מורדי
 למענלח חסחית עם ה' זנלני
 כסחגרה חרז חיש זרעהו

- 7. Ich sprach: O hätt' ich Taubenschwingen,
 Daß ich flöge fast zu suchen,
- 8. Ferne weg, in weite Irre;
 Uebernachte in der Wüste!
- 9. Wie würde ich eilen zu entkommen!
 Vor Sturm und Ungewitter.

* * *

- 10. Verderben bringe, Herr! und Zwiespalt unter sie,
 Schon seh' ich in der Stadt Gewalt und Hader,
- 11. Tag und Nacht auf ihren Mauern wandeln,
 Und Angst und Kummer lauern innerhalb.
- 12. Unfall drohet innerhalb;
 Trug und Arglist weicht nicht von den Straßen.
- 13. Denn schänd'te mich ein Feind;
 Dies wollt' ich dulden:
 Wenn wider mich mein Hasser pocht,
 Vor ihm verberg' ich mich.
- 14. Aber du ein Mann geschätzt, wie ich!
 Mein Rath, mein Busenfreund!
- 15. Mit dem ich süßen Umgang pflegte;
 Zu Gottes Haus in frohen Haufen wallte!

וחיש זחחיו , וכן חמר זחמת חל חתי הנתי טז עם המלך וחני הולך על חשר חני הולך , וללדוק
 חמר הסז חת חרון חלחיס העיר וכו' ואס כס יחמר (ה') לח חפלתו זן הנני יעסה לו כחשר
 טוז זעיניו - אעוסה וחשכונה , וכן חרחיק , חלון , מזנין התנחלי , והי"ו מחזרת זסינה , וכ"ת הרז .
 (ח) חנה וכו' , כלומר ולמען שחשכונה חרחיק נדוד כי לח חמלח מנוח זקרב חחי : (ט) מפלש ,
 סס ע"ת מקדש , והטעם חמר לעלמי החללה ממלחמת חויזו הדומה לרוח סועה וסערה , ומלת
 סועה תתפרס לפי מקומ' כי חין לה חזר זמקרה (דברי זד"ק) : (י) בלע ה' , חותן החגשים
 המחויזים כליה . פלג לסונס , שלח יסכיתו זעלחס ויחקועטו זיניחס , ותיצות בלע , פלג , קרוצות
 זמזטח , כי ז' וס"ח ממולח חחד , ומזטח העי"ן דומה זסיף למזטח הגימ"ל זקריחת הספרדים
 הנכונה , ולזה נזלעת התנועה ונח סח"ח זמקום ליר"ג . כי רחיתי , זלזו חחם וריז זעיר , כלומר
 חף כי מתחילה חמרתי ללכת לי ולעזוז חת העס זידסי , הנה עתה לח כן חדמה , כי ידעתי חת
 לזכס הרע שהחם יסחיתו חת עמי ולא יעשו שלום לי , ולכן התפללתי לסניך שהסר מחשבתס' ולא
 יסכילו זמעטיחס ; וכן מלינו סחחרי שזח דוד עד רחש מעלה הזתים חשר יסתחור סס לחלחיס . חמר
 חל חוסי חחרכי חשר זח לקרחתו , חס העיר תטוז והסרתה לי חת עלת חחיתוסל , וכסוי' גס
 החזרנחל סס (ס"ז ט"ו) , ולפי שהוה הסך הענין הקודס לכן הסרדוד הרז סמתרגס לחלק חז' מן
 הסיר : (יא) יסוכבוה , חחמס וריז שזכר , והוה זיך מסל על רזוי החמס שזתוכה , וכן ענין סחחמריס
 הזחיס : (יב) תוך , חפורס לעיל (סיר י') , ולפי שהחחמריס חללה חונס כי חס סנת התפלה ולא
 חלק מסנה . לכן ססניס הר"מ שלח לזלזל החמסך , כזין כל חחמר מוסנר זל"ח : (יג) ואשא ,
 וכן ואסתר מזנין סתנחי . ואסתר ממנו , שלח ירע לי , חזל זס שהי' חוהזו זנרחה , לח חוייתו
 נטמר ממנו , ופי' הנדיל , פיהו לדזר רע (הרד"ק) : (יד) ואתה , יסונ הדזור מן הנסתר חל הנוכח
 כי תתסעל נסשו כל כן זנבידת חיש סלומי חשר זטח זו , עז סיטתסך לזו לדזר מטסטיס חתו
 כחלו הוה עומד ונדו . אנ"ש כערכי , כלומר סחייתו חוטג חותך כחלו חייית כמוני זנדולה - אלופי ,
 סחיית מחלפני עלות זחכמתך כי כן כתיבי , ועלת חחיתוסל חשר יען זימיס חסס כחשר יסחל חיש
 דזר חלחיס וכו' (ס"ז ט"ז) . ומיודעי , לרף חר"מ זחשכל' תרגומו הכוונה הרחשונה והכוונה
 חז' מזה הסודס , דחיונו ענין הידיעה וענין החזה יחד לחמר חוהזו חשר חודעתו לו כל לזי :
 (טו) סוד , לשון חזורת חגשים , סכן מלינו בסודם כ"ע של ובקחלם , וזה סתרגס הרז (חוגגחג) .
 וטעם נמתיק שהיונו ממתיקים חיש לחתיו חת החוה והחזור סנין סנינו דזדרי חן וסכל טוז
 הערזים חל הנפס : ברנש , ענינו תנועה חזקה , וטעמו תוך חמון עם סמתנועע זסוזו וככרבור
 מחמת סמחה , כלומר כמו סנפתר חדרי היכלי נקסרתו חליו זעזותות חחזנה , כן כזדתיחו קבל
 העס להרחות זפרהסיה סחני חוהזו : (טז) ישיא מות , זה סחללו זרית סלומי' ובתלו רעה תחת

רשי

תהלים נה

יְשִׁימוֹת | עֲלֵימוֹ

יִרְדּוּ שְׂאוֹל חַיִּים

כִּי־רָעוֹת בְּמַגֹּרִם בְּקִרְבָּם :

אֲנִי אֶל־אֱלֹהִים אֶקְרָא

וַיהוָה יִשְׁמָעֵנִי :

עֲרֹב וּבִקֵּר וַצְהִירִים אֲשִׁיחָה

וְאֶהְמָה

וַיִּשְׁמָע קוֹלִי :

פָּדָה בְּשָׁלוֹם נַפְשִׁי מִקְרֹב־לִי

כִּי־בָרָבִים הָיָה עִמָּדִי :

יִשְׁמָע | אֵל | וַיַּעֲנֵם

וַיֵּשֶׁב קֶדֶם סֵלָה

אֲשֶׁר אֵינֶן חֲלִיפוֹת לָמוֹ

וְלֹא יִרְאוּ אֱלֹהִים :

שָׁלַח יָדָיו בְּשָׁלְמוֹ

חֲלָל בְּרִיתוֹ :

חֲלָקוֹ | מִחֲמַאת פִּי וּקְרֹב־לִבּוֹ

רַבּוֹ דְּבָרָיו מִשְׁמַן וְהַמָּה פְתֻחוֹת :

הַשֵּׁלַךְ עַל־יְהוָה | יְהַבֵּךְ

וְהוּא יִכְלַכְלֶךָ

לֹא־יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לַצַּדִּיק :

*ישיא מות ק'

ת"א ערב ובוקר זרכות י"ג כ': פדה בשלום זרכות ח' ח' ודף כ"ח: אשר אין חליפות זכות ח' ק"ה ע"ז: השלך על ה' כ"ה ד', כ"ו:

(עז) כהלך צדק. והדבר הזה ידוע כי האדם קשה עליו חרפת האוהב מחרפת האויב וגם יוכל להסתר מאויבו ולא יוכל להסתר מאוהבו צהנודו לו את כל לבו. כן מוכיח הענין: אשר יחדיו. היינו רגילים להמתיק סוד צתורה וצצית אלהים היינו מהלכים צדק צדק עם: צצית אלהים: צתי מדרשות: (מז) ישימות עלימו. ישיא הקצ"ה עליהם את מלאך המות. ישיא יסבך ויסית לשון הנחש השיאני ואוכל (צדאסית ג'). ומנחם פתר יש לשון יש כמו אם ישכס עושים (שס כ"ד) אשר ישנו פה (דצרים כ"ט). צמגודס. צמלונס: (יח) ערב וצקר ולהרים. ערצית וסחרית ומנחה תפלות: (יט) מקרב לי. מן המלחמות הצאים עלי: כי צדצים היו עמדיו וגו'. כי זאת עשה לי צצציל הדצים שהיו צעזרתי להתפלל עלי סנאמר וכל ישדאל ויהודה אוהבים את דוד: (ב) ישמע אל. תפלתם של אותם דצים: ויענס. המלך שהוא יוטצ קדם: אשר אין חליפות למו. לאותם הדשעים הדודפים אותי אין נותנים לצס אל יום חליפתם אין חרדים מיום המיתה: (כא) שלח ידיו. זה אחיתופל הדשע: שלח. טאנדיו"ט צלע"ז: צלומיו. צמי שהיה שקט ושלם עמו: (כב) חלקו. לשון חלקקות (לעיל ה') : מחמאות. לשון חמאה והמ' הדאשונה יסוד נופל היא צתיצת כמ"ס של מעשה ומ"ס של מאמר: וקדצ לצו. ולצו למלחמה: והמה פתיחות. מנחם פתר לשון חרצות כמו ואת ארץ נמדוד צפתחיה (מיכה ה') כפיות חרצ (סא"ח).

ה' כ"ה ד', כ"ו:

באור קלד

Psalmen 55.

טובה, זה יסוף כלומר
 וחייב המות לצוח עליהם
 ירדו שחול חיים, כלומר
 יחזרו צפתע סתחים. כי,
 הרעות המבולגלות לצוח
 עליהם צוים חידם עקב
 רשעתם ע"י גמול מסיבני
 הרעות האלה הן כנר
 צמבורים כלומר צניתם
 ע"י החתם שיעשו זהם,
 ונקצם נטו הרעות האלה
 אה חלליהם, ולא ימלטו
 חסניהם, וזה שתובם הרצ
 (העגן חוגליק) כלומר
 טסס מנדלים חת חידם
 צחיקס ע"י מעשיהם הרעים,
 כמו דרך משל צתעט
 דחשלוס וסיעתו, כי
 חס הם כצני צלעל עזרו
 צרית וזרון לצם השיחם
 לצנוד זה צחניו וזה צחדוני
 וזה צמודעו הלח תהרה
 תוסל אחוותם נס היא,
 וינדרו ויכסלו חיס צחחיר:
 (י) אני חקרה, כסילת
 הכנוי תורה על היסך הענין
 הקודם, כלומר חס יסוצו
 רעתם וחני חסוצ תשועתי
 צתסילתי, ונעצור ההסוך
 הסרידו הר"המ לחלק הב'
 מן הסיר: (יח) ערב וצוקר
 ולהיס. כלומר צכל עת

- 16 Ha! Tod und Untergang reizt dieses über sie!
 Lebendig sinken sie in Abgrund;
 Unglück hegen sie in ihrer Wohnung,
 Mitten unter sich.
- * * *
- 17. Ich rufe nur zu Gott empor,
 Und er erhöret mich.
- 18. Abends, Morgens, Mittags klag' ich, heule,
 Und er erhöret meine Stimme.
- 19. Erlöst mein Leben, sichert es,
 Daß Niemand an mich kann.
 Denn so oft sie an mich wollen,
 Vernimmt's der Herr und züchtigt sie.
- 20. Er, der von ewig her regiert,
 Sie, die sich ohne Wandel dünken,
 Und fürchten keinen Gott. —
- 21. Schon legt er seine Hand an Freunde,
 Bricht seinen Bund.
- 22. Glatt, wie Milchrahm ist sein Mund,
 Tück' und Krieg sein Herz,
 Gelinder fließen seine Worte als Del,
 Und sind gezückte Dolche.
- 23. O! Dem Ewigen befehl nur dein Geschick,
 Der wird dich schon versorgen,
 Der läßt nicht immer den Gerechten wanken.

שחשיחה ורחמה ישמע קולי, כאשר כנר שמע ויסדה נסאי סתהי' צלוי מנלתי קרב לי הקרב לרעהי, כאשר
 כנר סדה: (י) כי צרנים כלומר צעתים רנים שכנר היו עמדי להרע לי חמיד שמע האל בקולי, וצנן חני צטוח
 שישמע עוד לעתות צרה כיום הזה. תצין מזה טעם הענר והעתיד צל"הק וטעם ההוא צל"ה: (כ) ויעגם,
 ויכניעם מעוין לענות מפני (רד"ק), וכן תובם הרב. וישב קדם, צחור כנוי הנושא צמחמר הקידם
 לחוק המליצה מחוזק ההתפעלות, כאלו חמר ומי הוא המענ', חלליס שהוא יוסצ קדם. אשר
 חין חליסות למו, צחור כנוי הסעול צמחמר הקודם, כלימר וחת מי יענה חותם הרשעים חמר
 צלצם חין חליסות למו וכמו שחמר רס"י ז"ל שחין נותנים לצם ליום חליפתם. ומה נחה חף ועיס
 חרנם הרב טהכסיל והקציל הכנויים (ער, זיא). ולא ירחו חלליס, כי כן יעידו מעשיהם וחם
 חת חלליס הוא ירה, חיק הי' סולח ידיו וכו', תצין מזה סו' סת"הכ להר"המ והוא סו' ההענרה
 ממחמר למחמר. (כא) שלח ידו, על כל אחד מהמירדים, ועל אחיתוסל צסרע. בשלומיו,
 צחנסי סלומר. סחמאות, לדעת רס"י ז"ל, מ"ס הרחשינ' מ"ס המסקל והמלה סמוכה, והוא רחוק
 נטעם, ולדעת הרחצ"ע היא מ' הסמוס ודינה צל"י וסתוח' נעצור סחיל"ת הכרונית, וטעם סו,
 חמרי סו טסס חלקו, יותר מהחמות (וכענין זה חרנם הרב), וח"כ המלה נסרדת על משקל כצעות,
 וסרד"ק סו' נטעם כמיהו, חלל טצם צענין הסמיכות ססותר צו דצרו עלמו, וכן טעה חחריו ר' שלמה
 ו' מלך, כאשר ירחס המעיין צססריהם. וקרב, מלחמה וכל דצר המסכן, ועיין לעיל (סיר ל"צ).
 והמה סתיחות, סדצריס הרבים ססס יוקי למי חמר יחמן להס וטעם סס פתיחות על חרבות,
 לפי סכל דצר הדוקר צחצירו יעשה צו סרלה ויסתחהו, וזה טעם סתוחי חותם, סמסתחין סני החצן
 וירחס ססנימי, וסר"הת סכל לחצר צתובותו (געליקטע דחלכע), ענין החוצ, כלומר חרנות סתוחות
 מתערס, ומוכנות להזיק: (כב) השלך ינו'. מוסר הסכל לכל חיס טוב. יהבך, מה סנתן לך,
 כלומר מה סחטיל עליך, ונתובם הרב (דיין טיקוחו). וכלכלך, ת"י יזן יתן, וכ"ת הרב ופער

רש"י

ואומר חני לטון קללה הוא צלסון חרמי כדחמר כתצ חמימר פתיחה עלה והוא
 טער סמתח: (כב) יהבך. משלך. רו"הק מסיצ לו כן: יכלכלך. יסכול משלך

רש"י

תהלים נה נו

וְאַתָּה אֱלֹהִים | תּוֹרְדֵם לְבָאֵר
שִׁחַת

אֲנָשֵׁי דָמִים וְמַרְמָה לְאֲיִחָצוֹ
יְמֵיהֶם

וְאֲנִי אֶבְטַח-בְּךָ :

נו

נגד אויביו האכזריים שאחזוהו ובטחונו באלהים.

לְמַנְצָה | עַל-יְדֵי אֱלֹהֵי רַחוּקִים לְדָוִד מִכַּתָּם
בְּאֶחָז אוֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים בְּגַת :

חָנְנֵי אֱלֹהִים כִּי-שָׁאֲפְנִי אֲנוּשׁ
כָּל-הַיּוֹם לֶחֶם יִלְחָצְנִי :

שָׁאֲפוּ שׁוֹרְרֵי כָל-הַיּוֹם
כִּי-רָבִים לְחַמִּים לִי מָרוֹם :

יּוֹם אִירָא אֲנִי אֵלֶיךָ אֶבְטַח :
בְּאֱלֹהִים אֶהְלֵל דְּבָרוֹ

בְּאֱלֹהִים בְּטַחְתִּי לֹא אִירָא
מִה-יַעֲשֶׂה בְּשֹׁר לִי :

כָּל-הַיּוֹם דְּבָרֵי יַעֲצֹבוּ
עָלַי כָּל-מַחְשַׁבְתָּם לְרָע :

יִגְדְּרוּ יַצְפִּינֵנו
הִמָּה עֵקֶב־י יִשְׁמְרוּ כְּאִשׁוֹר קוֹו
בְּפִשִׁי :

*יצפוננו קרי

ת"א אנשי דמים סנהדרין ח' ע"ט ודף ק"י חזות ס' ו"ג : על יונת סוטה ח' י' :

כמו (מלכים א' ח') השמים ושמי השמים לא יכלכלוך לשון כלכול מתורגם מסווד כתרגם יונתן צן עוזיאל : מוט . מעידת רגל :

נו (א) יונת אלם רחוקים . על

עלמנו אמר שהיה רחוק מארץ ישראל אלל אכיש והיו אחיו של גלית מצקטים רשות מאכיש להרגו שנאמר הלל זה דוד מלך הארץ (ס"א

כ"ח) והוא היה ציניהם כיונה אלמית : (ב) שאפני . מלפנים לצלעני גולסי"ר צלע"ז כמו שאפה רוח (ירמיה ז') :

לוחם . לשון מלחמה : (ג) מרום . הקצ"ה שהוא יושב מרום : (ה) באלהים אהלל דצרו , אף

צשעה שהוא צל עמי צמדת הדין אהלל דצרו ואצטח צו : (ו) כל היום דצרי יעלצו . מעליזים

אותי רודפי עד שכל דצרי פי עלצ ולעקה : (ז) יגורו ילפונו . המה אורזים ולנים צמקום

שהם מקוים שאני אלך שם ושומדים את עקצי טר"ט צלע"ז . לדגלני ולהוליק רודפי שם . כל זה היה מקוצל על דשעי

ישראל האורזי לו ומאימתם צדח אלל אכיש : יגורו . יליו . ילפונו . יארוצו : כאשר קוו לנפשי . כשהם יודעים ומקווים לי

באור קלה

Psalmen 55, 56.

וארבעו), כלומר יעשה
 ככל לרכיך, וטעם והוא
 נכסילת הכנוי לחמר חתם
 עשה חת שלך והוא
 יעשה חת שלו, כיון הר"ת
 לזה נתינת (טחן). לא
 יתן טיבו' לדיוק מוט
 לעולם, כלומר נפילה
 בלח קימה, כי חס שנע
 יסול לדיוק וקס: (כד)
 ואמה וכו', כלומר וכן
 הדרך ציני וציניק חתם
 עושה חת שלך, ואני עושה
 חת שלי, חתם תורידם ואני
 חזטח נן, ויהי טעם שני
 הכתובים החלה בלל
 הנעשה לפרט כי מחמר
 המוסר שגדחשון הוא בללי,
 ומה שנשני הוא המעשה
 ע"ד המוסר הנ"ל והוא
 פרטי. לא יחלו ימיחס,
 לח יביעו עד חלי ימיחס
 (שלמה בן מלך) וכן תרגם
 הרב, וחפסר שחזר המלך
 חלה ב' הכתובים האחרונים
 אחרי שטמע השמועה כי
 חנק החיתופל חת עלמו
 צעזור שלח נעשת' עלתו.
 ואני חזטח נן, הסיוס
 בדרך המלך ומה שהזכירו
 לעיל טעם הכתובים תנין
 כוונת הר"ת:

24. Ja, Gott! stürzen wirst du sie hinab in tiefe Gruft!

Blutgierige und Falsche
 Erreichen nicht die Hälfte ihrer Tage.
 Dieses Vertrauen hab' ich stets zu dir.

56.

Wider die grausamen, ihn erfassenden Feinde, und sein dabei an den Tag gelegtes Gottvertrauen.

1. Dem Sangmeister auf Jonath Elem Rechofim, ein Kleinod David's, als ihn die Philister zu Gath griffen.

2. Sei mir gnädig, Gott! der Mensch will mich verschlingen.

Täglich ängstigt mich ein Bestreiter;

3. Täglich schnaubt ein Feind nach mir;
 Denn viel sind meiner Widerstreiter, Gott!

* *

4. So oft mir Angst wird, hoff' ich nur auf dich.

5. Ich rühme mich der göttlichen Verheißung;
 Vertraue Gott, und fürchte nichts.
 Was kann der Mensch mir thun?

* *

6. Täglich lauern sie mir auf,
 Sinnen nur auf meinen Untergang.

7. Sammeln sich zu Haufen, lauschen,
 Bemerkten meine Tritte, stellen meinem Leben nach.

* *

בו (א) יונת חלם רחוקים,
 סס כלי השיר, וחפסר
 טיהיה טעם חסס על שהי'
 נבונה על דרך יללם ודומה
 ללפסוף יונה עניה העוזבה
 מן זונה אשר שזוהו הסווי'
 ורחקיה ממנה, וטעם סס
 חלם מטעם כי לח אלמן ישראל על הזכר, שהוא גם כן נעזב מיונתו צארן רחוקי'. מבתם, כזר פורטנו
 לעיל (סיר ט"ז) וטעם על ההלול בהצטחת חלבוו שהכפיל בהסיר פעמים. באחרון וכו', הנה הוא הכתובים
 (ס"ח כ"ח): (ב) שאפני, שואף עליו וסוער פיהו לבלעני. לוחם ילחמני, לח חמר הלוחם כי
 חין כוונתו על לוחם ידוע, חזל יחמר לזה שהמיד יקרה לו לוחם הלוחן חותו, ואם יזרח וימלט
 מסני האחד, רגע יקום לוחם אחר עליו, כי כן קרהו צנת, אשר חסז להמלט שמה מסני המלך
 שחול, וזה שתרגם הרב (ח"יין בעטטרייטער). (ג) שאמר סורני, זה צנה וזה צנה כי רצים וכו'.
 לוחמים לי, כזר פורטנו לעיל (סיר ל"ה) שהטעם כמו נבדו וכן תרגם הרב. מרום, הקצ"ה
 שהוא יושב מרום (רס"י) וכ"ת הרב. (ד) יום אירתי כלומר כל יום שאירח מסני סכנת מה
 מיד חליך חזטחי וטעם החלוקה להרה"ת צעזור התעברה מן הספר חל הנטחון. (ה) באלהים,
 שער הכתוב בזה, צחלבים אשר חללנו צדנרו שדנר עלי ע"י שמואל הרוחה צחותו חלבים
 שהוא חל חמת וקיס צטחתי, ולכן לח אירתי. כי מה יעשו לי קמי שאינם חלה צטר רוס, וכיון
 שזכר מה יעשה עלה על מחצתו לזכור מה עשו הקמים, וזה טעם ההעברה לספור העול הנח
 בחלק הסמוך: (ו) יעצבו, יתכן טעמו כטעם הסרס הזם בלסון ישמעאל והוא מענין יתורה, כי
 כן יעיד עליו ההמשך וטעם דברי עסקי, וכדין הזה תרגם הרב. עלי כל מחשבותם, לח על סוס
 דבר אחר, ותכלית מחשבותם היא לרעת: (ז) יגורו, ענין חסיסה וקצון (הנד"ק) וכ"ת הרב. יצפוגו,
 עלמס ע"ד הקרי וע"ד הכתיב ולפינו אחרים לחרוז לי צמסתרים ויענין אחד. באשר, טעמו נטעם
 כי, כלומר לפי סקרו לקחת נפטי לכן עקזי ישמורו, והרב תרגם כפי הענין: (ח) העברה חל

רשי

תהלים נו נו

על-און פלט-למו

באת עמים | הורד אלהים :

נדי ספרתה אתה

שימה דמעתך בנאדך

הלא בספרתך :

אז | ישובו אויבי אחור כיום אקרא

זה-ידעתי פי-אלהים לי :

באלהים אהלל דבר

ביהוה אהלל דבר :

באלהים בטחתי לא אירא

מה-יעשה אדם לי :

עלי אלהים נדריך

אשלם תודות לך :

כי הצלת נפשי ממות

הלא רגלי מדיחי

להתהלך לפני אלהים באור

החיים :

(ח) דרך זו ילך : (ח) על און פלט למו. למנוח

הזלה ועושר על דבר עון ורשע. פלט כמו

לפלט מלפנים שכר מאת שאל על כך : צאף

עמים הורד. צאסף הורד אומה זו שאני

צתוכה מחכמתם ומחשבותם שאומרים

להדגני : (ט) נודי ספרת. אתה ידעתה

מנין המקומות שנודתי לצרחה. שימה דמעתך

בנאדך : שים דמעת בנאד שלך ותהא שמודה

לפניך : הלא בספרתך. צמניך תתננה למנותה

עם שאר לדותי. (ומנחם חצרו לשון ספר מנחם) :

(יא) באלהים אהלל. צה' אהלל. על מדת

הדין ועל מדתהרחמים אהלל : (יד) באור

החיים. לשון לאדן ישראל :

נו (א) למנצח אל תשחת. כך כינה

דוד המזמור הזה צעזיל שהיה קרוצ למות. ויסד

מזמור זה לאמר אל

נו

באור

התעוררת לאדם שאל ימנע עצמו מן הרחמים, ואף כי צרות עברו ראשו. צדיק הוא ה' ויושוענו ברב חסדו.

(א) למנצח אל-תשחת לדוד מכתם בברתו מפני-שאול במערה :

(ב) חנני אלהים | חנני

כי בקך חסיה נפשי

נדי ספרתי שנת י"ב, ק"ס : באלהים אהלל זכות ל"ע : לדוד מכתם זכות ח' ז' :

התנלה וטעם על און, יוסף סי' הר"ה נטעם לשוא כלומר לח תועיל להם הפליטה כי שוח וסקר ועמל ואון והצל ורוח צני חז אחד כלס, וכן נוטה לזה דעת הרב חנן וחיוח חך שלדעתו יהי פלט מטעם הנוי, ונחמת הואמקור, שטעמו תמיד נטעם המופתט, והכלל ששוח לנחות המנחה כדרך המלוכה וזה הנדלו. הורד, חמה חלום את העמים האלו צאסף וטעם עמים

באור קלו

Psalmen 56, 57.

רשעים נטעס נר'ים שפירשונו
 לעיל (סימן ט') וכתבנוס
 הרב (בארבעה עין): (ט)
 נר'י, ענינו ענין לער
 כמו מי ינוד לך (ישעי'
 נ"ח) מי ילטער לך.
 בנארך, כתוב צו האל"ף
 במקום וי"ו עי"ן הסעל
 (סלמה בן מלך) וכן הוא
 דעת הר"ם, וטעם הכינוי
 לנוכח כלומר הלכות הזכות
 לו מעמד, כמו הסר מעלי
 נבטך דלעיל. בספרתך,
 מקור מצנין הקל ע"מ
 שכבה. ומעתה נתזונ
 נשעור הכתוב כפי דעת
 הר"ם כי הוא זה, יען
 שחמר המסורר הורד נחף
 חלה האנשים הרודפים
 אותי, הוסיף לחמר וחס
 סהור חתה שחפה ספרת
 מספר הלכות המוכנו'
 לזרע עלי כפי מדת לדקדק,
 נתייחס סנה לכל הסנות
 ומיידן הכל, שימה נח בס
 הדמיון שחזכה צמר נפסי,
 נחשזן חותם הלכות ססערת
 לי למען מלח' הסכום מהרה,
 הכי לח נספרתך נס המה?
 כלומר הלח נס מיוך לי
 הס, ולזה תכלל' צין שזר
 לרותי, ומס נחם חף נעים
 הסי' הוא! הערה חל
 הנטחון. (י) אלו, ציוס חקרה
 יסונו, וזהוית שעתה חני
 קורח נס עתה נצר יסונו
 כיון הר"ם לזה נתונת

8. Umsonst sei ihr Entrinnen!
 Stoß sie im Zorn hinab, o Gott! die Barbaren!
9. Und hast du Leiden über mich verhängt;
 O, lege meine Thränen zu den Leiden!
 Sind sie nicht auch von dir verhängt?
10. Schon weichen sie zurück die Feinde, wenn ich rufe:
 Denn ich weiß es, Gott ist mir zur Seite.
11. Ich rühme mich der göttlichen Verheißung,
 Ich rühme mich des Ewigen Verheißung;
12. Vertrau' auf Gott, und fürchte nichts.
 Was kann der Mensch mir schaden?
13. Gott! zu Gelübden bin ich dir verpflichtet;
 Dir will ich meinen Dank entrichten.
14. Denn du errettest mich vom Tode,
 Auch meinen Fuß vom Gleiten;
 Daß ich wandeln mag vor Gott,
 Im Lichte der Lebendigen.

57.

Zuruf an den Menschen, daß er die Hoffnung nicht
 aufgebe und daß er, selbst im Uebermaß der Leiden,
 von dem allgerechten und gütigen Gotte Hilfe zu er-
 warten hat.

1. Dem Sangmeister, vertilge nicht; ein Kleinod David's
 in der Höhle, wohin er vor Saul geflohen war.
2. Erbarm dich, Gott! erbarm dich mein!
 Bei dir sucht meine Seele Schutz,

(ס"ן). ידעתי כי אלהים לי כי כן הנטיחני, וכן: (יא) באלהים, שהוא חל חמת ולא יסקר חלל
 דבר זה שפניחני. בה', היום נלחי וקיס לער ולא יכז, וי"ח טעם הכסל מתולדו השעשק,
 מסחת חונק תנועת הלז: (יב) אדם, ולעיל (פ"ה) בשר לטעם ההשתנות וסענין אחד: (יג) עלי,
 הסיוס כדני המלך. נדרתי לך לעשות הטוב והישר צעיון. אשלם תודות, תודת דברים
 כי לח יחסין זכה, וכן חמר חלסם, כתבנוס הרב (ענטריכטען): (יד) הלא, שלילות השלילה
 במקום המחוייב ליוסי המליצה. להתהלך לפני אלהים צהור החיים, חמר הרד"ק וז"ל: כי
 צעודני בולה ונדחם חין לי פנחי להפעסק דברני אלהים וכסתלול נפסי לח"י חתחצר עס
 חכמי ישראל וחלמד והפעסק עמהם צדוק הנשמה שהיא חור החיים והוא התקלכות לפני אלהים
 ע"כ. והנה חס נתזונ על מתכונת הסיג נחה שיסידרו חלקיו כזה: תפלה על ההללה, מידי
 הלצה, בטחון ההללה, ספור חמם הרודפים, תפלה על הנמול להס, בטחון הנמול תורה על ההללה,
 לח על הנמול, מטעם ננסול חוייך על תשמה.

בן (א) אל תשחת, הנה המפרשים אמרו מה שחמרו צענין התינות הללו, ואנו חין לנו להחריק סס
 נשמות המזמורים חלל שמונו לו יד נהקדמתנו (ע"ס). בברחו מפני שחול, וצחיותו נמערה
 חצר הסיג, כי צו"ת נמערה כצו"ת נצרתו יה"ג שצו, חלל לח יתכן לומר נצרתו נמערה, כי יחס
 החנם הנופל על הצריחה הוא יה"ג שחליו וחלו כתוב נמערה צחירק הו' סידורו נחחת מן
 המערות, חלל נחמרו נמערה נפת"ח המור' על ה"ח הידוע' שיעורו נהמערה חצר נס סס, ויתכן
 שהכוונה על חותה המער' הנכרת מפחת המעשה הנדול שאירע סס כאשר נח שחול להסנ חת
 נבליו. ולא חנה דוד השחיתו הנה הוא נכתובים (ס"ח כ"ד) (ב) חסיה, הרחוי חסתה וזח
 ע"מ הססק מדרך השלמים נתמורת ה"ח סטורס ליו"ד לנחות המנחח וטעם חסיה תנקט מחסה

רשי

תהלים נו

וּבְצֵל-כַּנְפֵיךָ אֶחְסֶה

עַד-יַעֲבֹר הַדָּוָה:

אֶקְרָא לֵאלֹהִים עֲלִיּוֹן

לְאֵל גֹּמֵר עָלַי:

יִשְׁלַח מַשְׁמַיִם וַיּוֹשִׁיעֵנִי

חַרְף שְׂאֵפֵי סֵלָה

יִשְׁלַח אֱלֹהִים חַסְדּוֹ וַאֲמַתּוֹ:

גַּפְשִׁי אֶבְתּוֹךָ לְבָאֵם אֲשַׁכְּבָה

לְהַטִּימִים

בְּנֵי-אָדָם שֵׁנִיָּהֶם חַנִּית וְחַצִּיִּים

וְלִשְׁוֹנָם חָרֵב חֲדָה:

רוּמָה עַל-הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים

עַל כָּל-הָאָרֶץ כְּבוֹדְךָ:

רֵשֶׁת אֶהְבִּינִי לַפְעָמִי

כַּפֶּף גַּפְשִׁי

כָּרוּ לִפְנֵי שִׂיחָה

גַּפְלוּ בְּתוֹכָהּ סֵלָה:

גָּבוֹן לִבִּי אֱלֹהִים גָּבוֹן לִבִּי

אֲשִׁירָה וַאֲזַמְרָה:

עֹרָה כְּבוֹדִי

עֹרָה הַנֶּבֶל וְכִנּוֹר

אֲעִירָה שָׁחַר:

אֹדָה בַּעֲמִים אֲדַנִּי

אֲזַמְרָךְ בַּלְּאֲמִים:

תשחת אותי ה': (ב)
חגבי חכני חכני שלא
אהדוג ושלא אהרג: עד
יעצור הוות. עד תעצור

הדעה: (ד) חרף (ג)
שאפי ויושיעני מחדפת
שאפי האומר לזלעני.

שאפי גולושנט"מוי
זלע"ז: (ה) גפשי צתוך (ג)
לזאים. אצנר ועמטא
שהיו לזאים צתורה
ואינם מוחים צשול:

אשכזה לוחטים. אשכזה
זלוחטים אכפנצלוויאנ"ץ
זלע"ז. צין הזיפים
זלוחטים אחר לשון
הדע: (ו) רומה על
השמים. הסתלק מן
התחתונים שאינם כדי

שתשדה שכינתך זיניהם
ועל הארץ תתכזר צו:
(ז) כפף גפשי האויב:
נפלו צתוכה. סופן
ליפול צתוכה. כפף

קלוי"נא זלע"ז. לשון
וזוקף לכל הכפופים
(לקמן קמ"ה): (ח)
גבון לזי אלהים נכון
לזי. נאמן עמך צמדת
הדין ונאמן עמך צמדת
הרחמים: (ט) עורה

כצודי. ולא איטן עד
שלט שעות כצודי כשאר
מלכים: עודה הנצל
וכנור. העידה אותי
אתה הנצל וכנור התלוי
על מטתי פתוח ללד

הלפון וכיון שמגיע חלות
לילה רוח לפונית מנשצת
צו ודוד עומד ועוסק
צתורה: אעירה שחר.
אני מעורר את השחר (י)
ואין השחר מעוררני:

באור

וכן טעם אחסה, כנעים תי"א
תנבוס הדג, צעצור צקשת
חגבי שקדם. אחסה, כל דכותיה

עורה כבודי, טס ד'. סנסדנין ח', ע"ז:

צטו"ח סנו"ל צר מן דין וחצוכו לכנח (לקמן סיב 5"ח), ונ"צ

באור קל

Psalmen 57.

הטעם זעזור ההספק.
 הוות, לרות רבות והסעל
 הקודם לשם. לח יסמור
 המספר, ולכן יעזור: (ג)
 גומר עלי, כתרגום הרז
 (בעטאיעסט), מטעם
 גמר דין שמשו צו חז"ל,
 כלומר חקרה לאלהים אשר
 הוא הוא הבורז עלי מה
 סיקוני, והוא בצר גמר עוז
 לו: (ד) ישלח משמים,
 כלומר וחס הסנה גדולה
 כ"כ עד שהין לי עוד
 תשוע' טזעית צחק, ישלח
 תשועה נסיה מן השמים
 (להוסיעני. חרף שחסי,
 יתן לחרסה הסואף עלי זלעני
 צטורו ויקס. חסדו וחמתו,
 ללנה ולמכן לי, ונחתת
 חני לריך לנה, כי לח
 יועיל לי עוד כח חנוסי
 צהיות סכנת נסטי עלומה
 כל כך, כי נסטי ונו': (וה)
 נשטי חשכנה, טעם כפילת
 הכנוי בנר ידוע ממה
 סקידתו, כלומר חתם היה
 עוזר לי חצל חני חין לחל
 ודו לעזרני, הנזין מזה
 טעם תיבת (היר) וטעם
 סיתן סת"הכ להרה"ת אשר
 צהס סכל להקצול הענינים
 כדרך המליצה וכמו שנחרנו.
 וטעור הכתוב לדעתו
 נסטי צתוך לנחיס חשכנה
 אשר הם לוחטים, כלומר
 אשר חמתם צוערת כל כך,
 עד שצעת טהס טוחטים
 עלי לטרפני יטרוף הצל
 סיהס כלבט חס והוח
 ד"ת, וכן צתוך צני חדם
 חשכנה אשר שניהם ונו':
 (ו) דומה ונו', להרחות
 נדלך זעזור נפלח צמקום
 סנראה שחי חפטר עוד
 לעזר כלל: (ז) בסף,
 הכוסף. שיתח, ציו"י
 כמו שוחח ציו"י נפלח
 צתוכה, סה יסוז הסיר

Schutz im Schatten deiner Flügel,
 Bis die unglückschwang're Zeit vorüber ist.

3. Zu Gott ruf' ich, dem Allerhöchsten;
 Zu Gott, der über mich beschließt.

4. Er sendet Hilfe mir vom Himmel,
 Beschämt meine Widersacher;
 Sendet seine Güte, seine Treue,

5. Hier ist mein Leben — unter Löwen.
 Flammen schnaubend; unter Menschen,
 Deren Zähne Lanz' und Pfeile,
 Deren Zunge scharfe Dolche.

E h o r.

6. Erhebe, Gott! dich über die Himmel!
 Ueber alle Welt
 Deine Majestät!

7. Nege legten sie meinen Tritten ein;
 Krümmten meinen Geist zu Boden;
 Gruben vor mir eine Grube, —
 Und fallen selbst hinein.

8. Unererschrocken bleibt mein Herz;
 Unererschrocken, Gott!
 Ich finge, schlage Saitenspiel.

9. Erwache, meine Ehre!
 Erwache, Harf' und Zither!
 Die Morgenröthe weck' ich auf.

10. Dich, Herr! erheb' ich unter Nationen,
 Dir tönt unter Völkern mein Spiel.

סתחוס ונהסך לרוח חחר, כי כן צהס התשועה סתחוס כסחירע לו סחול לידו ויכרות כנף מעילר נסל
 סלר צרסחו חסר טמן לחיס נקי וכחסר נסל לח הוסיף עוד לקום חס לח צלוקתו חמל עליו סנרדף
 לצלחי סגע צו להמיתו. וחסה צוה יחלק ססיר לסני מחלקות, חסלה קודס סהלה וסודה לחחר
 סלה: (ח) גבוץ לני, כלומר חוק וקיס ולא ירבז מסחד, וכתרגם הרז (חונערטרלוקען). וטעם
 סכל זעזור סתחוס. (ט) כבודי, נסמת סחדם כצודו, וטעם עורה סח' נבד חסירה, וטעם סנ'
 נבד חזמרה. אעירה סחר. צסירותי, סיקוס ויעלה על סחנף כלומר טרס עלות ססחר כצר חקוס
 להודות לך, וטעם סמסל כי כן דרך ססרס סיעירו חותס סמזמרוס מסנתס: (יב) דומה ונו',

רש"י

תהלים נו נח

כִּי-גָדַל עַד-שָׁמַיִם חֶסְדְּךָ (יא)
 וְעַד-שָׁחֲקִים אֲמַתְךָ :
 רִוְמָה עַל-שָׁמַיִם אֱלֹהִים (יב)
 עַל כָּל-הָאָרֶץ כְּבוֹדְךָ :

נח (א) מכתם. טס נעימות שיר :
 (ב) האמנם. לסון אמונה הוא : האמנם אלם לדק תדצרון וגו'. מזמור זה אמר על שאל אל המעגל אשר שאל שוכב טס ולקח את החנית ואת הלפחת והלך לו וקרא הלא תענה אצנר (ט"א כ"ז) כלומר הלא יש לך עתה להוכיח לשאל ולהראותו טעל חנס הוא דודפני שאלו דליתי הרגתיו וכך אמר צסירו האמנם נעלם מפוכס הדק שהיה לכס לדצר והמישדים שהיה לכס לשפוט הדק אשר תדצרון : (ג) אף כלל עולות הפעלון. ולא עוד אלא שכלצכס אתם חודשים דעה לפעול עול : עולות כמו עולות כאשר יאמר מן שור שורדים. ומעיד עיירים. ושלשים עיירים להם (שופטים ו') שהם ל' עיר וקדיה : צלדן חמס ידיכס תפלסון. צתוך הארץ אתם מכריעים חמס ידיכס עד שהוא (טוקל) משקל ד.3.

נח

בעת שברח מפני אבשלום בנו, נגד שופשי און מלאים עול ומרמה.

(ב) לַמִּנְצָח אֱלֹהֵי-תְשִׁיחַת לְדָוִד מִכְתָּם :

הָאֱמָנָם אֱלֹהִים צֶדֶק תְּדַבְּרוּן (3)
 מִיִּשְׂרָאֵל תִּשְׁפָּטוּ בְּנֵי אָדָם :
 אֶף-בְּלֵב עוֹלֹת תִּפְעֲלוּן (2)
 בְּאָרֶץ חָמָס יְדֵיכֶם תִּפְלִסוּן :
 זִרוּ רַשְׁעִים מִרְחָם (7)
 תַּעֲוּ מִכֶּטֶן דְּבָרֵי כֹזֵב :
 חֶמֶת-לָמוֹ כְּדָמוֹת חֶמֶת-נְחָשׁ (ה)
 כְּמוֹ-פֶתֶן חֵרֵשׁ יֵאָמֵם אֲזָנוֹ :

צסירו האמנם נעלם מפוכס הדק שהיה לכס לדצר והמישדים שהיה לכס לשפוט הדק אשר תדצרון : (ג) אף כלל עולות הפעלון. ולא עוד אלא שכלצכס אתם חודשים דעה לפעול עול : עולות כמו עולות כאשר יאמר מן שור שורדים. ומעיד עיירים. ושלשים עיירים להם (שופטים ו') שהם ל' עיר וקדיה : צלדן חמס ידיכס תפלסון. צתוך הארץ אתם מכריעים חמס ידיכס עד שהוא (טוקל) משקל ד.3.

ת"א כי גדול, ססחיס דף נ', עקידה סער י"ז : האמנם חולון ז', ס"ט :

תפלסון קונטעדיפיי"טן צלע"ז : (ד) זורו רשעים מרחס. ממעי חמס הם נעשים זדים להקצ"ה כדרך שעשה עשו ויתדוללו הצנים צקדצה (צדלסית כ"ה) : זורו. נזורו כמו שומו שמים (ירמיה כ'). וימדדוהו ורנו (צדלסית מ"ט). דומו מעט (איוב כ"ד).

באור

כיון שזכר צפ' הקודם גדל חסדו עד שמים, הכפול להזכיר גם עתה רוממת כבודו על שמים, להשלים צו הסידו ולחצר שתי המחלקית שזכרנו לעיל לחדד, ותא חזו צהגדל הלסונות וסנלותיהס, כי חס יהו' רומה פועל יוצא יהיה צנין חלס שתי הדלתות כזס :

רומה על שמים אלהים —
 — על כל הארץ — כבודך

אך צהיות פעעס רומה הוא צחמת עוסר, לכן יהיה צהננח צנין הדלתות כזס
 רומה על שמים אלהים
 — על כל הארץ כבודך

באור קלח

Psalmen 57, 58.

חזל זל"ח זהויה סהודת
 דפעל המונח על הענין
 הזו הוא מטעם פעולה
 תורת וזך ערהעבען).
 יסודיו הדברים נחוסן
 סיכלול גדלת ה' הפעילה
 והפעולה יחד, כסס
 הקריחה אלהים הכולל
 הפועל והפעול כצובל,
 חן גדלת ה' לח יכסול
 ויסנה כי חס נצחינת
 הפעולה נצדה, כסס
 כבודך שהוא הפעול
 כאלו יחמר נלסון הקודש
 חרים על שמים חלבים
 עלתך חס שנחת הענין
 ה' נכל שלש הדרכים
 סזכרנו, — על כל הארץ
 — כצורך, והן על זה :

11. Denn bis am Himmel reichet deine Güte,
 Deine Treu', so weit die Wolken gehen.

Chor.

12. Erhebe, Gott! dich über die Himmel!
 Ueber alle Welt
 Deine Majestät!

58.

Während der Flucht vor seinem Sohne Absalon, gegen
 die schiefen und boshaften Beurtheiler.

1. Dem Sangmeister, vertilge nicht; ein Kleinod David's.

2. Ihr Richter! heißt ihr dieses Recht gesprochen?
 Urtheilt ihr so nach Billigkeit, ihr Männer?
3. Im Herzen schmiedet ihr ja Bubenstücke,
 Und wägt Gewaltthat zu, statt Recht, im Lande.
4. Gottlose sind verkehrt, von Mutterleibe an,
 Betrüger bringen Irrsinn mit zur Welt.
5. Ihr Wüthen gleicht gift'ger Schlangen Wüthen;
 Der Tauben Otter, die ihr Ohr verstopft.

נח (א) לרור מכתם.
 יש חומר שחזור
 זה הסיר ה' צעת צרות'
 המלך מפני חשלוס ננו,
 כי בן מלחור (ס"ז ע"ו),
 שנו חשלוס צוה חת לב
 חסו ירחל נחמרו
 לכל חיש חשר יצוח

למסע ראה דצריך עונים ונכוחים וסומע חין לך תחת המלך מי יסומני טופט צארץ ונו', ולכן
 חמר צוה הסיר עליו ועל חסו סיעתו הכי זה חמת שחתם תשפטו לרק ולנזכס מלח עון ומרתה
 למרוד צחצ ונמלכות, וחין כונתכס כי חס לטונת נסכס למען רבות חיל: (ב) האמנם, תחר
 הפעל תדצרון, וטעמו החמת, כי חמן וחמת סורס חחד לשניהם, וסת"ח ה' לסנו ה' הברונית
 סי' השחלה. אלה, שופטים, מטעם צני חלים, ומטעם חלבים לח תקלל, ונשמטה יו"ד הרצים כדרכס
 צכמה תקוממות, וזהויה כי חין להפסיק צטעס חלים, מפני המשתת האמנס לרק חלטרך גס שתסוב
 הנבינה חחור, מפני קרוב הטעמים, ולזה השתנה התנועה מבדולה לקטנה כדרכה צענור הנח,
 ונשתנה לסבו"ל צענור הרחות שלח לדונה כחיר"ק גדול צהשמטה ברידח, כן נרחס לי דעת המוקד.
 מישרים תשפטו, כפל ענין, כלומר האמנס מישרים תשפטו חתס צני חדכו, ונדלת ה' צטס הכצור
 אלים, ונדלת ה' צטס הסחות בני חדם, כאלו חמר לעלמו למח קרחתו חתס צטס שחתס חיוס
 כחוייס לו, ע"ד חמתו חלבים חתס חכן כחדס תמותון (לקמן ס"ז): (ג) אף, כי צלצ עולות
 תפעלון צכל זה תעיו סניכס לחמר שמשרי' תשפטו? וטעם עולות צחולס כמו עול צקמ"ץ, כי
 כן נחמר מן מות מותס, מן און חונס, ומן תוך תוכס. תפעלון, צלצ להרביצ דעיונות ולחשוב
 מחשבות, כי גס המחשבה תכונה צטס פעולה, היותה דצר הנוסל תחת השנוי. חמס ידיוס תפלסון,
 ידוע שהפלס והמשקל דמיון המשטט, וזה שחמר צחותו הפלס שתשקלו צו לצני חדם לוק ומשרים,
 לתת לכל חיש חת הרחוי לו, הנס חתס סוקלים להס חת החמס וכאלו הוא לרק, וחמר עולת
 תפעלון כנד לרק תדצרון, היות ההסכמה. צלצ ונדצור וחמר חמס תפלסון כנד מישרים תשפטו, היות
 העטיה צסועל: (ד) זרו ובו', סועל ענר (עומד) ע"ת כי חורי עיוו והטעם כי מעת הולדס הס
 זרים צתולדתס משחר הילודים ותעו כפל צטעס (הרחצ"ע), וכדרך זה תרגס סרצ. (ה) חמת
 למו, חמר הרחצ"ע שהוא חסר הנסמן, וחיוו כן, כי הוח תיצה מליצית לנוסח המחמר צמקוס
 חמתם, וכן פלס למו דלעיל (סיר נ"ו), צמקוס פלסם, והסס יחוצר תמיד חל בניו הקנין
 ציחס המלטרך הוח סמיכות הענין, וטעם חמה צכל ססרי הנ"ך חיוו על החרס, כי חס על
 ההתקצפות להזיק, וזה שפרנס סרצ (חיהר ויטהען). פתן חרס, לח חרס צטצע כי חס יחטס
 חונו לצלתי שמוע לקול מלחשים, וטעם אשר צמקוס למען כתרנס סרצ (דח"ס), וכן לח תועיל
 לו הסוכת' לחותס הרטעים ערלי חון וערלי לב לצלתי קחה מוסר, וטעם המסל לפי חיש צחולות החוצה
 חנשים יודעים להוציח חרס הנחשים הסמור צכיס קטן תחת לשונס, וחז לח יזיקו עוד צנאיכותס, וילמדס
 חחרי כן לרקוד על סי נבין כלי סיר מיוחד, ויתעו חחנשים חסס חת עם הארץ לחמור סע"י כסוף

רש"י

תהלים נח

אֲשֶׁר לֹא־יִשְׁמַע לְקוֹל מְלַחְשִׁים
חוֹבֵר חֲבָרִים מְחַכֵּם:

(ו) כול לשון נפעלו: חמת למו. אדם יש להם להדוב את הצדיות כדמות אדם הנחש: כמו פתן יאעם

אֱלֹהִים הָרִם־שָׁנִימוּ בְּפִימוֹ

(ז) אזנו. הנחש כשהוא מזקין נעשה חרש באזנו אחת ואוטם און השני' צעפר שלא ישמע את

מִלְתָּעוֹת כְּפִירִים נְתוּץ | יְהוָה:

יִמָּאֶסוּ כְּמו־מַיִם יִתְהַלְכוּ־לָמוֹ

(ח) הלחש כשהחצר משציעו שלא יזיק: (ו) אשר לא ישמע וגו'. מחוצר

יִדְרֹךְ הַצֵּו כָּמוֹ יִתְמַלְלוּ:

כָּמוֹ שֶׁבְלֹל תָּמַם יִהְיֶה

(ט) למקרא שלפניו ואוטם אזנו צצזיל שלא ישמע לקול מלחשים: חוצר חצרים, שידע ללחוש את הנחשים: (ז) מלחעות. סינים הפנימיות שקודין מייש"לים צלע"ז: (ח) ימאסו. לעלמס טיהיו נמאסים צעיניהם

בְּפֶל אִשָּׁת בַּל־חָזוּ שְׁמַשׁ:

בְּטָרָם יִבְיִנוּ סִירְתִּיכֶם אָטָד

(י) מלחעות. סינים הפנימיות שקודין מייש"לים צלע"ז: (ח) ימאסו. לעלמס טיהיו נמאסים צעיניהם

כְּמו־חֵי כְּמו־חָרוֹן יִשְׁעָרְבוּ:

*חציו קרי

ת"א כמו שבלול מועד קטן ח' ר':

מדאגה (וכמו צמים) יתהלכו דוגמתו (יחזקאל כ"א) כל צרכים תלכנה מים מדמעתו (ס"א"א): ידרוך חליו. הקצ"ה לנדדס כדי שיתמוללו: יתמוללו, שי"אנט פריקיאר"ץ צלע"ז: (ט) שבלול. יש פותרין לוי"א לא צלע"ז. ויש פותרין כמו שצולה מים (לקמן כ"ט) ונפל הלמ"ד כמו מן ימל קלירו (איוצ י"ח) ומולל (לקמן ז'). תמס. נמס והולך תמס טס דצר הוא המ"ס יסוד ועיקר הוא והתי"ו צו יסוד נופל כמו תי"ו של תצל עשו (ויקרא כ): נפל אשת. טלפ"א צלע"ז. שאין להם עינים והיא תנשמת דמתרגמינן אשותא כך פירטוהו דצותינו. ויש פותרין נפל של אשה כמו אשת הזמ' (יחזקאל כ"ג). ויש תי"ו צלל דצקות כמו (משלי ד') עטרת תפארת תמגנך כמו נפל של אשה שלא חזו הכפלים שמש, וללשון דאשון הוא נפל, ואשת כמו ואני כצט אלוף (ידמיה י"א) שהוא כמו כצט ואלוף. ופי' מנחם ואלוף הוא שור אף כאן נפל ואשת (מלוא להגיה ס"א"א): (י) בטרם יצינו סירותיכם אטד. אטד צטדס ידעו קוליס רכיס שלכס להיות אטדים קסים כלומר עד שלא יגדלו צני הרשעים: כמו חי כמו חרון. כלומר צצורה

באור

ולחם המה עושים הדצר הזה, ולפעמים שלא יוכלו צמעיהם לקחת הארס לבמרי. וישנו הנהגים את הנובע זהם, ואז יחמרו שהנחש חרש ולא ישמע אל לחשיהם ולהטיהם. חובר חצרים מחובס. כלומר אף לחש היותר חכם שנמשסים לא יועיל למוע את הסתן ההוא מלהזיק. (ז) שנימרו, כלי הנשיכה שנו יעילו הנחשים את הארס צבוף הנסוך ודמה אוחס נס לבסינים צעצור הכח, וטעם ההמשך לחמור צהיות שהנחשים החלה יאעמו חזנס משמוע מוסר החכמה ולא יטיצו את דרכם, לכן קח נח מהס הכח להזיק. (ח) ימאסו, החל"ף צמקיס חות הכפל כדרך אשר צחור נהרים חללו, והוא כמו ימסו (הרצ"ע והרד"ק) וכן תרגס הרב. כמו מים יתהלכו למו. ת"ו ה"ך מיה יזלון להון. וכן תרגס הרב, כלומר כמו שהמים הרבים כל כך עד שאם ישפכו על פני דצר מה לא יחוצרו החלקים יחד כי אש יתפרדו על פני כל השטח, ואם חין מעצר יזלו למו, כן תצטל ותסוד חצורת חגשים הרשעים החלה ואל תחד בצורתם להזיק, וע"י שנתפרדה החצילה חס: ידרוך, כל אחד מהם חציו צפני עלמו להרע לי, כמו שידרוך מיד ותמוללו כלומר יצצרון החלים, ויהי' זה דומה נמה שחמר משל הקדמוני תחצ שהוכיח את צנו לפני מותו על שנחתם זה את זה וזה נהצוה לפנוי חסור חלים צצ לצצרים יחד ולא יכלו, ח"כ לוס לקחת אחד אחד ולצצרו, וכאטר זמס כן עשו

באור קלט

Psalmen 58.

לשזרם כלם עד תום כל
 החלים, לחמור כן חתם,
 בני! חס בשלום תשזו
 יחד, כן תקומו ותשכילו,
 אך חס תפדו חס מעל
 חזיו ונכשלתם לפני חריוכם
 ותחזרו מהרה, והרצ תרנס
 וכפי הענין. יתמוללו, כמו
 יתולל ויגש (הרחצ"ע),
 כי כוף החלים, מעץ הו'
 רק רחש' צדל, והען
 כשהוא לה ורענן לה
 צמחה ישזר אך כשהלחות
 ילחה ממנו והוא יגש.
 זכה ועירח ישזר ויזקע
 לזקעים רזים, וכן חלה
 החלים יתמוללו ע"י
 הדריכה עלמה, וזה שתרגם
 הרצ (לערטמ'יטרע),

6. Daß sie nicht höre der Beschwörer Stimme,
 Des weisen Meisters, Zauberspruch nicht höre.
7. Zerjamm'te, Gott! die Zäh'n' in ihrem Munde!
 Zermalme das Gebiß der jungen Löwen!
8. Laß sie zergeh'n, wie Wasser, das dahin fließt,
 (Der Pfeil zerjplitt're, den sie angelegt!)
9. Wie eine Schnecke, die im Geh'n zerjchmilzt —
 Wie Frühgeburt, die keine Sonne schauet. —
10. Eh' eu'r Gefäß des Dornes Brand gerochen,
 Noch roh, kaum angewärmt — weg führt's der
 Sturm!

ועם ההתפעל זהות סנת הפעולה זו זעלמו: (ו) כמו שזלול, מוסז חל המחמר הרחשון צפ' הקודם,
 ימסו כמו מים, ימסו כמו שזלול, ויהיה מחמר ידרוך וגו' כמחמר מוסגר, היותו צלחת חינו כי חס
 תולדות המסל הא' וכמו שזכרנו, וכן הסגירו הר"ם. שבלול, כתרגום הרצ (שנעקקע), והוא
 הסך החי צחך קלים' כדגיה ויש לו קרנים מרחבו כמחמת סרוק וסלחית, וכשהוא נסוח על
 העפר מניח ריר חזקו, ולכן ידמה כאלו הוא נחם צהליכתו, ואם שנחמת הולפת סרוק הזה מנטנו
 הוא לתועלתו להקל לו רמיסתו על הארץ לפי שעל גחווו ילך, הנה הסגורר יסח משלו כפי
 הרחות וכפי המקוצל חלל החמוץ ולטעם תוצר חזרים דלעיל. תחם, סרסך סמם על מסקל תבל
 ששטנו בלל והוא שם צמקיס תאר הפעל, כאשר כזר הערנו על זה. נפל חסת, גם הוא דבר
 עם ורך מאוד. והוא העוצר הנוסל ממעו חמו, קודם מלחת זמנו וערס סיגמור, כתרגום הרצ
 (פריהגעבורט). אשת, סס ישר (כתח'ינחטיך) ע"ת נסל סלח יסתנה צסמיכות כדון זה המסקל,
 ועיין מה שנכתב צפ' נתינות הסלום (צרחשית צ' כ"ג) על תינת אשה: חור, צו"ר כטעם חזה
 צה"ח צחלוף יהו"ח. והנה הברל ג' המסלום סזכר, הוא, כי מתחלה חמר לנד ימסו כמו מים
 כלומר סלח יחזקרו כחותיהם למעט הסוק, וחח"כ חמר סיהו מעטיהם לרע להם, כמו שבלול
 הנחם צהליכתו, וחח"כ סתופר מחשבתם צטרס תלז לאור, כלומר מן הכח חל הפועל: כמו נפל
 זה סלח ינמור צסולו, וזה טעם סימני סת"הכ לה"יהמז' אך קשר ההמשך צין ח' לנ' הוא מחמר
 ידרוך וגו' אשר יש צו- מנחונת הא' צעצור טעם היחיד סהיה תולדת הסרידה, ויש צו ג"כ מנחונת
 הצ' לסינת דריכת הסך סנת מלילתו וכמו שזכרנו, וסתסך צ' לנ' שוי המראה צצטר נושחיהם
 היותם סניהם מסך וסרות. (י) בסרם וגו', יוסיף לזר צמסלים ליוסי סמלילה, ויסיז עתה
 סדזור חל סמעולים אשר כזר הואיל לזר חליהם צתחלת סמומור, ונטח משלו מחותן ססיירות
 סהולכות דרך סמדנר חון ליה חין צה ען כי חס קוליס קטנים, וגם חלם ידחקי על הרצ כמה
 סרסחות זו מו', וכסהס עיסיס ויגעיס מדרכם וילחו למחוח וללקט סקוליס לסלית צהס חס
 ולצסל להס מעט תזון להסיז חת נססס והמה חוניס על סני סלדזה צחין מחסס מסני זוס ורוח,
 הנה יש סתנוח סתחום סער' ותסזר סקוליס סקלום מחודי, ותכנס סחס, ותספין סקירה ותוחלתס
 ככוצה, לחמר כן חתס לה תשכילו צמעטיכס ונח תמלחו מזמות לזכסס, ויהי סתמל סזס מעין
 מסל סנסל סקודס. יבינו סירותיכס חטד, צטרס סירגיסו ססירות מלח סלסד חסר חתתים' (סוד"ק) וכן
 תרגם הרצ. כמו, טעמו כטעם תינת (וויה) צל"ח, סמורה כן על שוי סאיכות כן על שוי סזמון,
 כלומר צעוד סזמון סצסירות חי, דהיינו צמעמדו סרחשון צלי סגוי. כמו חרון, מטעם נחר מסוח
 מלח (ירמי' ו') ססוח נרדף חל לסון סמימות וסזער וסדלקס, וסנדל סזיניהס לדעתי כן הוא,
 כי יש סדזר צלי סנעסס צו דוסס חח' מלנד סחמימות, וזה סמדננה סרחסונה (דיח ווערמע,
 דיטלע), צל"ח, אך כשהבנר סחמימות כ"כ עד סתסנה חת סדזר ססוח חו סיתחלל חו סיוצס, חו
 כחמר סיצוח לו חרון חו סיתר סדזר, ואס תכנר עוד עד סתחכל סניצ, יחמר עליו ססוח בער,
 ואס יססוך להצה סניצ יחמר עליו ססוח דולק, וזה סחמר כחן כמו חרון, כלומר צעוד סיצוח
 חרון למה סצסירי, דהיינו צעודו סיתחול להסנות, וסר"ת סוסף צתרגומו נוע' סמלילה צסוור
 חל סמדננה סרחסונה לחמר כמעט סוחס (קוינן סכגעווערשט), כפי תולדת סלסון חסר תרגם
 צה. ישערנו, יקחנו ססער. (יא) ישמח, וכן ירחץ מנין סתנחי, סלוחו סיסמח לדוק, ע"י
 סוחזה נקס צרסעיסי, וחז וסמר וגו', כן תרגם הרצ: (יב) ויאמר כל חדם, סו"ו מחזר צסנה, ולתסונת

רש"י

תהלים נח נט

(יב) **יִשְׂמַח צְדִיק כִּי־חָזָה נֶקֶם**
פְּעָמָיו יִרְחֹץ בַּדָּם הָרָשָׁע׃
 (יג) **וַיֹּאמֶר אָדָם אֶדְ-פָּרִי לַצְּדִיק**
אֵךְ יֵשׁ-אֱלֹהִים שְׂפָמַיִם בְּאָרֶץ׃

וצחוק וצחוקן יסעד' הקצ"ה. חי ל בצורה: (יב) ויאמר אדם אך פרי ללדיק. אז יאמרו הצדיות וודאי יש פירות ותשלום שכר צמעטה הלדיקים סנקס הקצ"ה נקמתם: יש אלהים. דיון סופט דשעים צארץ:

נט

נט (א) אל תשחת.

תפלה לאל להצילו מאויביו האורבים לנפשו ולקחת נקמתו מהם.

(ב) **לְמַנְצָה אֶל-תְּשַׁחֵת לְדוֹד מִכְתָּם**
בְּשִׁלַּח שְׂאוֹל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת-הַבַּיִת לְהַמִּיתוֹ׃

כך קדא טס המזמור על וטס שהיה קרוצ למות ולהיות נשחת ומצקט דחמים על הדצד: וישמרו אה הבית. כשאמרה להם מיכל חולה הוא (ט"א) ו"ט) והצדיותו צלילה: (ד) יגורו עלי. יכנסו צציתי לשמדני: (ה) בלי עון. לא חטאתי להם: ויכוננו. מזומנים להרוג: (ו) הקיצה לפקוד כל הגוים. ואת אלה הדשעים שפוט כמשפטי הגוים ועליהם אל תחן: (ז) ישובו לעדצ וגו'. הנה יציעון צפיהם. פתרון שכי מקדאות הללו נופל זה על זה. ישוצו לעדצ לא דים מה שעשו ציוס אלא אף לעדצ ישוצו על דעתם לשמור שלא אצרח ואלא מן העיר ומה עשו ציוס הנה כל היום יציעו צפיהם לרגל עלי

(ג) **הֲצִילַנִי מֵאֵיבֵי אֱלֹהֵי**
מִמֶּתְקוֹמִי תִשָּׁבֵנִי׃
 (ד) **הֲצִילַנִי מִפְּעֹלֵי אֶוֹן**
וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי׃
 (ה) **כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לַנְּפֹשִׁי**
יִגְוְרוּ עָלַי עֲזִים׃

(ו) **לֹא־פִשְׁעֵי וְלֹא־חַטָּאתַי יִהְיֶה׃**
בְּלִי־עוֹן יִרְצֶוּן וַיִּפְוֹנְנוּ
עוֹדָה לְקִרְאתִי וּרְאָה׃
 (ז) **וְאַתָּה יְהוָה־אֱלֹהִים צַבָּאוֹת**
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל

באור

(ח) **הַקִּיצָה לְפָקֵד כָּל-הַגּוֹיִם**
אֶל-תָּחֵן כָּל-בְּגֵדֵי אֶוֹן סָלָה׃
יָשׁוּבוּ לְעָרֵב
יִהְיוּ כַכָּלֵב וַיִּסּוּבּוּ עִיר׃

(י) החנחי. אך, כתיבס הרצ (פירוואהל), כי אך ואכן אחיס חס. שופטים, לסון רצום דוך כצוד נשעס אלהים:

*הב"ף בקמ"ץ והמסרת עליו צ' צענין

נט (א) בשלוח שאלו וגו', הנה הוא נ"ט: ישובו לערב סנהדרין י"א, ק"ט

באור קמ

Psalmen 58, 59.

נכחזים (ס"ח י"ט): (ב)
 תשנבני, כאלו תסימני
 צמקום רם ונשגב שלח יוכלו
 חלו, (הרד"ק), וכענין
 הזה תרגם הרב, חן יפה
 כח האז הוא המסורר מכח
 הזן הוא המעתיק בעזר
 החזקות ענין צ' החינות
 ממתקוממי תסנני,
 ססניסם לזון-קומה ורוממות
 כלומר הניס חותי זחוסן
 שלח יוכלו לי המרימים
 עלמם עלי: (ד) כי הנה
 חרצו, העזים הנזכרים
 צסחון, וחס סלוחי שחול
 הסמחיס לעשות ולון
 המלך. ינרו, יחספו
 ויחקצלו עלי. לא ססעי
 ולז חסחתי, יסונצו ססנזס
 הזחת והנחול הזה לקחת
 נסעי, וכן עלי עון מלדי:
 (ה) ירוצון, יפודס לקמן
 (ס"ז). ויכוננו, תי"ו
 התפעל נצלעת דג"ס סכ"ג
 ומססו יחכוננו (הרד"ק).
 עורה, כסעס הרחצ"ע
 ננד ויסתרו חת סנית,
 רלוגו צוס שלח יוכל הוא
 צעלמו לעמוד על נססו
 ולהמלט. לקראתי, יסס
 חמר הרצ צעל המחזר
 ססר ירועות סלמה
 מחורחת מלת לקראת
 היות' שם הפועל חסס
 קרא מטעם יקראנו חסון
 צדיק, עס לס"ד התכלית,
 כחשר חזרוך לנחר סס, ולס"ז
 חס יס' כנוי לקראתי
 סלסנינו מן כנוי הסעול,
 יס' סעיר המחמר עיכס

11. Der Fromme schaue Bestrafung, freue sich,
 Und bade seine Tritte in Frevlerblut.
12. So spricht ein Jeder: Unschuld bringt doch Frucht;
 Fürwahr, es ist ein Gott auf Erden Richter!

59.

Bitte um Errettung von seinen, ihm nach dem Leben trachtenden Feinden und um Rache gegen dieselben.

1. Dem Sangmeister, vertilge nicht; ein Kleinod David's,
 als Saul sein Haus besetzen ließ, ihn umzubringen.
2. Rette mich, mein Gott! von meinen Feinden!
 Sich're mich vor meinen Widersachern!
3. Rette mich von Uebelthätigen,
 Hilf mir wider Blutbegierige!
4. Denn siehe! auf mein Leben lauern sie,
 Kotten sich zusammen wider mich, die Frechen!
 Da ich nichts verbrochen, nichts begangen.
5. Laufen, ohne meine Schuld umher,
 Rüsten sich. Erwache!
 Begegne mir! und siehe drein!
6. O Ewiger! des Weltalls Herr!
 Gott Israel's! auf!
 Suche alle Erdbewohner heim;
 Keinem der Verweg'nen,
 Keinem Ungetreuen gnädig.
7. Abends kommen sie herzu,
 Lärmen, wie die Hunde,
 Wandern in der Stadt umher.

למען קראת חותי (איר לו בעגעגען), אך חס הכנוי מכנוי הקנין, חזו יס' סעור לקראתי, בעזר
 חסר קראתי, כלומר בעזר לרתי (וועגען דעססען וואס איר בעגעגעט, והרצ תרגם כסן הרחסון:
 (ו) צבאות, לצחות מעלה ולנחות מטה וכתרגום הרב (דעט וועלטאלס) וטעם ה' כסול ה' חלמים ה'
 לצחות. כל הנויס, כפי ההורחה הסליסית ססערנו סלים לעיל (סיר ע'). אל תחון כל צובדי חון, סעורו
 אין אחד מהם החון וכמו לח העסה כל מלחכה, ואין לסחלוף ססלילה ססס' על ססעולה, לא
 אל עס סלילות ססיקף אין כל סססולל חלקוי, צסיות דין נוסח לחוד ודין סעול לחוד, כידוע
 למסכילוי ססגיון. בוגדי חון, יס חון עלי צנידס, אך שחול מלנד סעסס און לדור צתס סרדסו
 מצלתי ססו' חמס צכסיו, הנה גס סו' בוגר צו, כי סלס לו רעס תחת סוצס, ולכן ימסו סססורר
 צכלל צובדי חון, ומזס סטעס צעלמו כקל סר"ס זס סמחמר סלח לחסר חוזק סמלילה: (ז) ישובו
 לערצ, ומתי סו' צחיס סיסוצו? אך הנכון כמו סתרגס הרב (קחחשען הערלנו), כטעס ויסורר
 חלוי (צכחסיות י"ט) וחנירו, והעד הנכון ע"ז סיס סיצס צלח ציחס סרס ושבת' חני לכחות
 דקסלת (ד' ח') סכרדף כחנירו וסגית' לטעס ונתתי חת לני, סל חותס ססססס עלניה ידמו
 ככלנ, חסר סלחו חרוניו לתור חתרו דנר מה, הנה הוא סולך וסונצ ותר וננוח עד סימלח חת
 סינקס, כן ססס סנינו חת סעיר למלוח חותי ולהסכירני צידי סחול. ויסובבו עיר, חססר סג"כ
 סלח סחול חנסיס חחריס ללכת סנינו סעיר סחס ילז וימלט מיד ססינציס סנית סיקחוסו ססונניס
 צעיר (רד"ק). וסכתוצ לא זכר חלח סעיקר, והוא סנת סמלוסס, צסיות סנס עלי זס חנו לריוניס

רשימי

תהלים נט

הִנֵּה אֲיִעֲזֹב בְּפִיהֶם
חַרְבוֹת בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם
כִּי־מִי שָׁמַע :

וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק לְמוֹ
תִּלְעַג לְכָל־גּוֹיִם :

עֲזֹב אֵלֶיךָ אֲשֶׁמְדָה
כִּי־אֱלֹהִים מִשְׁגָּבִי :

אֱלֹהֵי חַסְדֶּיךָ יִקְדַּמְנִי
אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בְּשׁוֹרְדֶיךָ :

אֶל־תִּהְרַגְנָם אֲפִן־יִשְׁכַּחוּ עַמִּי
הַגִּיַעְמוֹ בְּחֵילֶיךָ וְהוֹרִידְמוּ
מִגִּבְרֹת אֲדָנֶיךָ :

חַטָּאת־פִּימוֹ דְּבַר־שִׁפְתֵימוֹ
וַיִּלְכְּדוּ בְּגִאוֹנָם

וּמֵאֲלֹהֵי וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ :
כִּלְהָ בַחֲמָה פִלָּה וְאִינָמוֹ

וַיִּדְעוּ כִּי־אֱלֹהִים מִשְׁלַל בִּיעֲקֹב
לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה :

וַיֵּשְׁבוּ לְעָרֵב

יְהִמוּ כַכָּל־בָּרִב וַיִּסּוּבְבוּ עֵיר :

* חסדי קרי * הכ"ף בקמץ

(ח) אל שאל . (ח) חרבות
צטפתותיהם . ולומדים
צלצם מי שומע : (ט)
ואתה ה' אשר תלעג .
לכל גוים תשחק גם
לדשעים הללו : (י) עזו

(ט) אליך אשמודה . עזו
ותקפו של אויבי החזק
עלי . אליך אשמודה
ואלפה לעזרני הימנו :

(י) יקדמני . יקדים
לי עזרתי קודם שתשלוט
צו יד טובאי : ידלני

(יא) מה שאני תלצ
לדלות : (יב) אל
תהדגם . שאין זו נקמה
הנכדת : פן ישכחו עמי .

(יג) כי כל העתים נשתכחים
אלא הניעונו מנכסיהם
סיהיו עניוים והיא
נקמה שתזכר לאורך

ימים : (יד) חטאת . של
פיהם הוא דבר שפתימו
ונלכדיסצגאונס העניוים
הנרדפים על ידיהם

מפני האלה והכחש
שהם מספרים : (יד)
בלה . אותם צחמתך
מלך הסופע וידעו כי

(יז) אתה . מושל ציעקצ :
(טו) וישוכו לערצ .
מחוצד למקרא העליון
חטאת פימו הם מדצרים

(טו) באור

לפרס טפ (ט"ח י"ט י"ח)
עטס וישלח שאל מלחכים
וכבר שלח (ע"ט) . כי לפי
שחמר דוד ים וימלע

צליה ההוא צריך להזכיר למען גם ממנו חזרו חסד כנר סב פעמים ולא נס, כי צחמת לח תלה
דוד הטלת החנית צטחחת המלך עליו, חצל חסב כי רוח רעה הוא הנורס וכטתסור הרוח תסור
גם הסכנה, ולכן הלך גם עתה לציתו ולא סחד מחומה עד חסר חמרה לו מיכל חטתו עמוד
על נסאך, והראוי כי גם שאל לח היה מסתק שינח דוד אל ציתו ללון, חסילו לדעת ים חומריס
סכנר צעוד היוס טלח המלך ענדיו לתססו ולהציתו לסנור להמיתו הוא צעלמו וצורה, כן חל ציתו
כן צכל העיר סניצ, וכסלח יכלו למצוה אותו חז סלח לערצ המחרצי' חל ציתו לסמרו ולהמיתו
צנקר ויהי' זה טעס ישונו לערצ וטעס ירולון ויכננו דלעיל : (ח) הנה יציעון צסיהסי לסון הרע
עליו וזה חרצות צטפתותיהם טיוליחו עליו דנה צחצי העס להסצ סנחחס עלי ולמען יורו מיתתי
כי חזרו סלח חסצ שאל עוד להרוב חת דוד צערחה וצחסתר כמו סחסצ צרחסונס חצל רלה להרבו

באור קמא

Psalmen 59.

צברה סיוח, היה לריך
 להלדיוק עלמו צפני העם
 הארבעים חת סר לזחם
 היוולד וזח לטויהם ומטכיל
 צלל דרכיו, וטעם יציעון,
 כי מלחו לזנס כל כך
 מדברי מלסונות עלי עי
 טולזו מסיחס צחוקה כמעין
 הנוצע, כתרבוס הנו
 (ספרודעלן), וטעם
 ההמשך בענור יהמו סנס'
 הקודם, כי צעת סנס חת
 העיר הלטינו עליו, ולפי
 הרבוס הרז יהיס סיעור
 המחמרים: כזה הנה יציעון
 חרנות צפיהס. הנה יציעון
 חרנות צסחורתיסס. כי מי
 שומע, חס חמת הם מדברים
 חו סקר, כן הם חושנים
 לזנס, חמנס חתה סוח
 שסומע חת לזריהס ותחחק
 למו ותפר חת מחסנורתיסס:
 (ח) ואתה, כפל הכנוי
 לעורר על הסיפך כמו
 סזכרנו וכחרכוס סרז
 (חבער דוח). לכל בוים,
 כטעם בוים דלעיל (ס' ו'):
 (ו) עור, צו"ו כמו ענה
 צ"ח בחלוק חותיות
 החמתו וסוח סס הקריחה
 הצח חמיד על מסקל יסר,
 וכחרכוס הרז (דיח
 חללחכט). אשמורה,
 חלסה כטעם מסומרים
 לזקר דלקינ, ויסה חמר

8. Mit dem Munde sprudeln sie,
Mit den Lippen Dolche.
Denn wer hört es?
9. Du aber, Ewiger! verlachest sie,
Spottest aller Heiden.
10. O du Allmacht, deiner harr' ich!
Meine feste Burg ist Gott!
11. Seine Gnade ist mir nahe.
Gott läßt mich Lust an meinen Feinden seh'n.
12. Umkommen laß sie nicht!
Mein Volk vergäße sie gar bald.
Mein! in Elend treibe sie umher;
O du, unser Schild! laß sie gestürzt,
13. Kund thun ihres Mundes Sünden,
Ihrer Lippen schöne Worte;
Wie, verstrickt in ihrem Hochmuth,
Sie Trug und Meineid büßen.
14. Vertilg' im Zorne, vertilge sie!
So sind sie nicht!
Mein! erfahren müssen sie,
Daß ein Gott in Jakob Herr sei;
Herr sei über alle Welt.
15. Abends müssen sie dann kommen,
Lärmen, wie die Hunde,
Wandern in der Stadt umher,

הרצ"ע סחוח כנגד וישמרו חת הציות: (יא) אלהי חסרו יקדמני. כתיב חסדר וקרי חסדי צו"ד
 והענין אחד, חלח סהכתיב על עופה החסד והוא החל יתנך, והקרי על הנוקצלו והוא דור, כי
 חותיהס הסמוס ישמרו עם הסועל והסעול (הרז"ק), וטעם סמיכות חלחי חמד עם טעם סמיכות
 חזירי כל חסלי צס דלעיל (סיר ע"י ועיון הניחור סס), וכזלו חמר החלחים חמר חסדר וקדמני זח
 חלחים ינחני נקמה צסורני, חמנס ע"ס הקרי יתורגס (חיין גנעדירגער גחטט): (יב) אל תסנגס
 ובי', כלומר חל תפי' הנקמה גזה סתהרב', כי חז יסכחו עמי חותס מהרה ולח ינינו כי הוא זח
 מספטך צרסעים, חלל הניעמו, לזקס מזון ומחיה צין העס. והורידמו, ממעלת עשרס כדי סיספרו
 הם צעלמס צין העס חטאת סימו, כלומר מה סחטחו צפיהס דצזר ספתיסס וסילכדו צנחונס חחמת
 חלח וכחס סנחטמו צס, ונזח חחיסן יקחו עמי מופר מהס, כן סכל הר"ח למרס המתך חלח
 הכתוציס והרבותו כפי הענין. בחילך, יס למרס כחן סס זה על ג' דרכיס, (א) צנחן הכדול
 מכחס חף טהס חחוצי המלך, (ב) כזעת המסרסיס צין עמך, (ג) צחול מכותיך עד"הכ חני סולח
 חת כל מנפיתו (סמו' ע'). וסר"הג. לח סמר התלותי, חך סנכל זה נרחה תרבימו נוטה יותר חל
 הסן הכ'. סנגנו, סל כל החוסיס זך: (יד) כלה צחימה כלה, כמו סהטעס הח' סהציות למס
 חל יתרכס הוא לטוצת העס, כן הוסיף גזה עוד טעם חמר לטוצת החוטחיס צעלמס, וחמר חס
 כלה תעסה חותס. ואיבמו, ומה יועיל העונס? חלל וחור ויענטו צחופסן סידעו סחלס'ס מוסל צחוק,
 וצדיעה הזחת ויטיו דרכיהס לטוצ לזס, כן הוא הסורוס לדעת הר"ח, ומה נעים סירוסו! כי
 הנה זה מעיד על חסידותו סל המלך ע"ה סלח מחמת סנחה זקס להבדיל הנקמה, כי חס כפי
 חסנת הלדק לזד, חמר על ידו יהי' העונס לתועלת הנענס. אלהים מוסל, מוסך עלמו וחמר
 עמו מוסל ציעקז מוסל לחססי החין, וכחלו חמר ידעו כי חלחים מוסל ציעקז חמר הוא צעלמו
 מוסל לחססי חחוק, כלומר גדול כח ורז העלילי', וטעם חלחים מוסל החובז מספט ומיסרסס, לה
 מלכס חמר ישמחורו צרעתס: (טו) וישוברו וכו', מדה כנגד מדה, ועל מה יסוצזו עתה העיר

רש"י

תהלים נט ס

הַמָּה יְנוּעוֹן לְאֶכָּל (טז)
 אִם-לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ :
 וַאֲנִי | אֲשִׁיר עֲזִיָּה (יז)
 וַאֲרַנֵּן לְבִקְרַת חֶסֶדְךָ
 כִּי-הָיִיתָ מְשׁוּבָב לִי
 וּמָנוּס בְּיָוִם צָר-לִי :
 עֲזִי אֵלֶיךָ אֲזַמְּרָה (יח)
 כִּי-אֱלֹהִים מְשׁוּבָבִי
 אֱלֹהֵי חֶסְדֶּי :

ציוס' ולעדז הם שזיס
 לארוז אותם שהלשינו
 עליהם : (טז) המה
 יניעון לאכול. כאשר
 עשו הכלזים כל הלולה
 אם אינם שזעים שילינו
 מתוך שזעה וישנו :
 (יז) ואני. כשחמלט
 מהם לבקר אשיר עזי :
 (יח) עזי חליך.
 אלהים חליך שאתה עזי
 ומעוזי חליך אזמרה :

ס (א) על שושן עדות
 מכתם לדוד ללמד.
 (תו' מכתם) לשון כתם
 פז (שיר ה') דבר חמוד.
 ודעותינו דדשו על דוד
 שהי' מנהיג עלמו כמך
 ותם אפילו צמלכותו
 ואגדה אחרת שהיתה
 מכתו תמה שנולד מהול
 ע"כ (ס"א"ח) מכתם לדוד
 על עדותן של סנהדרין
 שנמשלו לשושן שנאמר
 שדך אגן הסהד וגו'
 (שס"ז) סוגה שזושנים
 כשנלך שילמדוהו מה
 יעשה כשנלחם עם אדם
 נהרים ושלח את יואז
 עליהם אמרו לו ליואז
 לא מצניו של יעקב אתם
 והכין היא השצועה
 ששזע ללצן עד הגל
 הזה (צדאשית ל"ח) ולא
 היה יודע מה להשיז צא
 לו חלל דוד אמר לדוד
 כך אמרו לי צני אדם
 צאו ושלאו את סנהדרין
 אמרו להם ולא הם עצרו תחלה את השצועה שנאמר (צמדצד כ"ג) מן אדם ינחני
 צלק מלך מואז ועוד כושן דשעתים (סופטים ג') אדמי היה : (ב) וישב יואז ויך את אדם
 וגו'. שמנה עשר אלף הכתוצים צמלכים (ט"ז צ"ח' וצדצרי הימים א' ו"ח) הרג אציטי פעם
 ראשונה ששה אלפים ויואז שנים עשר אלף. כשזצ מהכות את אדם : צהלרותו. כמו
 (צמדצד כ"ו) צהלרותם על ה' שנלחם צהם על שזעזו לצני עמון : (ג) זנחתנו פדלתנו.
 כשנפלה אדם צידו לפה צדוחו הקודש שעתידים למשול צישדל ולגזור צישדלל בזרות
 רעות עמד וציקש דחמים על שיעצוד גליות הרצה לרות סצלנו צימי השופטים מאויצנו סציו :
 אנפת. קלפת עלינו מעתה תסוצצ רלונך עלינו : (ד) הרעשת. חלגנו צכמה גייסות :

ס

יתאונן על צרות עמו הגדולות והרבות, ויתפלל לאל לשלח לו עזרה מצריו סביביו הנלחמים עליו.

(א) לַמְּנַצֵּחַ עַל-שׁוֹשַׁן עֲדוּת מִכְתָּם לְדָוִד לְלַמֵּד :

(ב) בְּהַצֹּתוֹ | אֶת אֲרָם נְהָרִים וְאֶת-אֲרָם צוֹבָה וַיֵּשֶׁב יוֹאָז וַיַּךְ אֶת-אֲדָוִם בְּגִיא-מֶלֶח שְׁנַיִם עָשָׂר אֱלָף :

(ג) אֱלֹהִים זָנַחְתָּנוּ פְּדַלְתָּנוּ אֲנַפְתָּ הַשׁוֹבֵב לָנוּ :

* ינועון קרי * סנו"ל בלי מק"ף והמסרת עליו ב' פתחים צטעס.

אמרו להם ולא הם עצרו תחלה את השצועה שנאמר (צמדצד כ"ג) מן אדם ינחני
 צלק מלך מואז ועוד כושן דשעתים (סופטים ג') אדמי היה : (ב) וישב יואז ויך את אדם
 וגו'. שמנה עשר אלף הכתוצים צמלכים (ט"ז צ"ח' וצדצרי הימים א' ו"ח) הרג אציטי פעם
 ראשונה ששה אלפים ויואז שנים עשר אלף. כשזצ מהכות את אדם : צהלרותו. כמו
 (צמדצד כ"ו) צהלרותם על ה' שנלחם צהם על שזעזו לצני עמון : (ג) זנחתנו פדלתנו.
 כשנפלה אדם צידו לפה צדוחו הקודש שעתידים למשול צישדל ולגזור צישדלל בזרות
 רעות עמד וציקש דחמים על שיעצוד גליות הרצה לרות סצלנו צימי השופטים מאויצנו סציו :
 אנפת. קלפת עלינו מעתה תסוצצ רלונך עלינו : (ד) הרעשת. חלגנו צכמה גייסות :

באיר קטב

Psalmen 59, 60.

16. לערצ: (טז) יניעון קרי,
 וכתיו יניעון, וסוף הנכרה,
 וסעס חמה יניעון
 להכול אחרי סלח יסנעו.
 וכן יניעון כפי הסודות
 ברידח מזה הסודות,
 אחרי סלח ילינו כי לה
 יהי' להם מקום לנון, כן
 היה סעור הכתוב להר"המ,
 וכבר אמר הרח"ע סמלת
 לה תפרת לחתניה לה
 יסנעו ולא ילינו, חף
 סלח סי' בחוה"ו: (יז)
 ואני, הסך חמה. לבקר,
 נבד לערצ, וסעס לנקר
 יפס סי' הרצ מטעס
 הגבול סלחו עד הנקר,
 כלומר חמה יסונו לערצ
 ויניעון כל הלילה לנלתי
 מלוח מנוח, ואני גם
 חני לה חלין חצל חסור
 לערצ וארון עד הנקר:
 (יח) עזי, ציחם סקנין,
 כחצר כנר נקנית לו
 הפצועה נבד עזו עלי
 הלטרסית צפת לרה, וכן
 אומרה נבד אשמורה.
 משגבי, ואלהי חסדי
 נ' נסוחים לנפח חמד
 אלהים, והנס סיוס
 החלק הכ' נעין סתיחתו,
 כי כן יסוד הסיר לנ'

- 16. Sie hin und her nach Speise irrend,
 Zu stillen ihren Hunger,
 Zu finden Lagerstätte.
- 17. Indefß ich deine Macht besänge,
 Bis am Morgen von deiner Güte jauchze,
 Daß du feste Burg mir warst,
 Zuflucht zur Zeit der Noth.
- 18. Dir, o Allmacht! tönen meine Saiten,
 Feste Burg ist Gott mir;
 Gnädig ist mir Gott.

60.

Klage über die großen und mannigfachen Leiden seines Volkes, und Bitte zu Gott: daß er ihm gegen den ihn befehdenen feind bestehe.

- 1. Dem Sangmeister auf Schuschon Eduth, ein Kleinod David's zum auswendig lernen.
- 2. Als er wider Aram Naharajim und Aram Zoba zu Felde lag, und Soab wieder hinging, und zwölf Tausend Edomiter im Salzhale schlug.
- 3. Verstoßen, hingestreuet hast du uns, Gott, Du zürntest — ach, nimm uns wieder auf!

חלקים, ויתענג נח הקורח המסביל הוא צעלו צבחונו על נועס מתכונתו, כפי הסתנותו סענתו
 וסתחדתו לכל ט'ימות הסיר, ואני לה אחריך עוד:
 ס (א) שושן עדות, כלי נבון, ללמד, תובס הרצ כטעס הרח"ע שחמר וז"ל: וסעס ללמד
 טוים טילמדוהו המסוררים להזכיר תמיד חסד הסס טגגנה ידו אחר טנחלס, ע"כ:
 (ב) בהצותו, צהלחמו, והנז סרטי המלחמות סלה וקורותה ועיין הקורח צסטר טמוהל סדוחס
 (ס"ג ח') ונס' ד"ה למלכי יהודה (נד"ה ח' י"ח) כפי מה סצחרו המסרטיס סס, כי חין להחריך
 סס כי חס צמה ססוח מעיין הסיר, וישב יוחז, צהלוחו ויסז, כן הוא דעת החכס כ' יואל צן
 סועז (צס' סמכלל לר' סלמה צן מלך) וסוח נכון מלוח כי חרץ יסרחל צין חדום וארס, ונעת
 סנלחס יוחז צחרס מרדו סחדומי'ס צדוד מלך יסרחל להסנז סחין לו עתה סנחי לעלות עליהס, חצל
 יוחז סר סלחז ומעריך המלחמות ססי מקלת חילו חל חדום צד חצוסי חחיו מטנחי, (כי עד
 עתה לה סי' קן המלחמות צחרס כנראה מתוך ספרי קידס), וסוח הכה חותס ויכניעס, ועסה
 צניוח זה סס גדול למלכו, צנסול רביס ציד מעטס וצניוחי צטר צוד חלוסי דרך, ונזה סחוסן
 כתיסנו הכתוביס צענין סמות הלוחמיס. ומה שחמר הרח"ע וז"ל: וסעס ויסז יוחז לחות כי
 נחלס דוד ואחרי כן סחליס יוחז חת חרס ע"כ, נראה כסגנה היולחת מלפני סלעי כי ויך חת
 חדום כתיצ ולא חרס, ואס סמך על צעל רעעמיס צס' ויעס דוד סס וס"ג ח') סנה המקרחות
 לה כתיסנו כריו, חצל סעסס סנכון סס צכתוב הוא כמו שחמר החכס כ' יואל צן סועז (עיין
 צמכלול הכ"ל). סס בניא, סס סיתה סמלחמה וסס וסללו חלליס י"צ חלף, חך הכה עוד מן הנסיס
 ססה חלף, ואותס לה מנה כחן חצל מנחן צס' סתיחל ונד"ה, ונתייסנו ח"כ הכתוביס גם צענין
 סמסטר: (ג) זנחתנו, מזה נחי' לדברי רח"ע סנחלס דוד צחיזה מערכות מלחמה טרס צוח הנלחון
 סנוצר צכתוב ויחנן סססמועה הצחה עד חדום כי נכף יסרחל לסני חויציהס סצנה מרידת סחומה
 סזחה, וסנה חצר זה ססיר צעת סולח סחלך חת חדום חצל עדיין סי' נחעסק צעסק חרמיה וכמו
 סצכרנו, וזה טעס קנח וסלה צין עליזה סנלוח, וכמו סנחמר עוד, וטעס סרצתנו סנלח צנו
 כמו סן יסון צס (סמות י"ג). תשובב לנו, מננין סכנו וסוח יולח לעולס, כמו לסונז יעקב
 חליו (יסעי' מ"ט) וכל דכותי, ולכן נחמר חו סתחסר ספעול רחמיך חו סיהי' טעס לנו כטעס

רש"י

תהלים ס

הִרְעִשְׁתָּהּ אֶרֶץ פְּצֻמָּתָהּ

רָפָה שְׁבָרֶיהָ כִּי־מָטָה׃

הִרְאִיתָ עִמָּךְ קִשָּׁה

הַשְׁקִיתָנוּ יְיָ תִרְעַלְהָ׃

נָתַתָּה לִירְאֵיךָ גַם לְהִתְנוּסָם

מִפְּנֵי קִשְׁט סִלְהָ׃

לְמַעַן יִחְלְצוּן יְדֵי־יְיָ

הַוְשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנוּ*

אֱלֹהִים | דְּבַר בְּקִדְשׁוֹ אֶעֱלֶזָה

אֶחְלָקָה שְׁכָם

וְעִמָּךְ סִכּוֹת אֶמְדֶּד׃

לִי גִלְעָד | וְלִי מִנְשֵׁה

וְאַפְרַיִם מְעוֹז רֵאשִׁי

יְהוּדָה מְחַקְקִי׃

מוֹאָב | סִיר רַחֲצִי

עַל־אֲדוֹם אֲשַׁלֵּיךָ נְעֹלִי

עָלַי פְּלִשְׁתֵּי הַתְּרוֹעְעֵי׃

*וענני קרי

(ד) פלמטה. שצרת אותה. וראיתי דכדכ דונס שהוא לשון ערבי אלל לא פירש אותו וזיסודו של דכי משה הדרסן פירשו לשון קריעה וראיה הציא לדכד וקדע לו חלוני (ירמיה כ"ג) מתורגם ופלים, אך אני אומר ופלים שתרגם יונתן לשון תקון חלון הוא ככל הפתחים שיש להם פלימין: דפה שצדיה כי מטה. לשון רפואה וזע"פ שכתוב זה"א

(ה) הרצה תיבות משמשות כן: כי מטה. לשון שפלות: (ח) יין תרעלה. האוטם את הלצ ועוטפו רעל לשון עטיפה הוא כמו והצדעים הודעלו. (נחום י'), וצלסון משנה מדיות רעולות: (ו) נתת ליראך נס. נסיונות של לדות הרצה: להתנוסס. להיות מנוסים זהם אם יעמדו ציראיתך: מפני קשט. לקשט מדותיך צעולם שכשתתן להם הטובה לא יהדירו כותים אחרדיך אלל יקסטו דיניך ויאמר יפה היטצ להם כי הם עמדו לו צכמה נסיונות: (ז) יחלצון. ינללו מדע:

(ו) הושיעה ימיך. אשר השיצות אחר צהתחזק אויזיהם עליהם: ענני. כי אם תענני יחללו הם שאני נלחם צצבילס: (ח) אלהים דכד בקדשו. סיקצן הגלות וזדעו ימסלו זהם (סא"א). ד"א אלהים דכד בקדשו שאהיה מלך עליהם: אלעזה ציטועתו. צפי' אחר מלאתי אלהים דכד בקדשו לעזרני כדכתיב (ט"ז ג') כי ציד דוד עכדי אושיע את עמי ישראל: אחלקה שכס. אחלק להם שכס צככסי אויזיהם: ועמק סוכת אמדד. סוכות זה איני יודע מאיזה אומה היא לא ידעתי סוכות שצאו לו ישראל כשנסעו ישראל מדעמסם היכן הוא וצפירושים אחרים מלאתי: אחלקה שכס. אחזיר להם נחלת יעקב אציהם: ועמק סוכות. כשאחלקהו לישראל שכס וסוכות צקלה ארץ כנען היו כמו שמליכו תחלת ציאתו של יעקב לארץ דרך סוכות ושכס: ד"א ועמק סוכות אמדד. סוכות לשון לודות ודמיונות כמו שנאמר ואת סוכות מלכס: אמדד. אני מודד את לודתס כמו שכאמר (שס' צ' ח') שני חצלים להמית ומלל החצל להחיות (סא"א): (ט) לי גלעד למלך עליהם: מחקקי. שדים שלי מחוקק ושולח ספרים ומלוה כמו (צדאשית מ"ט) לא יסוד

ת"א לי גלעד שס ק"ד: יהודה מחוקקי ינמות ו', ס"ז: מואב סיר סוכותין שס:

הושיעה ימיך. אשר השיצות אחר צהתחזק אויזיהם עליהם: ענני. כי אם תענני יחללו הם שאני נלחם צצבילס: (ח) אלהים דכד בקדשו. סיקצן הגלות וזדעו ימסלו זהם (סא"א). ד"א אלהים דכד בקדשו שאהיה מלך עליהם: אלעזה ציטועתו. צפי' אחר מלאתי אלהים דכד בקדשו לעזרני כדכתיב (ט"ז ג') כי ציד דוד עכדי אושיע את עמי ישראל: אחלקה שכס. אחלק להם שכס צככסי אויזיהם: ועמק סוכת אמדד. סוכות זה איני יודע מאיזה אומה היא לא ידעתי סוכות שצאו לו ישראל כשנסעו ישראל מדעמסם היכן הוא וצפירושים אחרים מלאתי: אחלקה שכס. אחזיר להם נחלת יעקב אציהם: ועמק סוכות. כשאחלקהו לישראל שכס וסוכות צקלה ארץ כנען היו כמו שמליכו תחלת ציאתו של יעקב לארץ דרך סוכות ושכס: ד"א ועמק סוכות אמדד. סוכות לשון לודות ודמיונות כמו שנאמר ואת סוכות מלכס: אמדד. אני מודד את לודתס כמו שכאמר (שס' צ' ח') שני חצלים להמית ומלל החצל להחיות (סא"א): (ט) לי גלעד למלך עליהם: מחקקי. שדים שלי מחוקק ושולח ספרים ומלוה כמו (צדאשית מ"ט) לא יסוד

רשי"י

תהלים ס סא

מי יזבילני עיר מצור
 מי נחני עד-אדום :
 הלא-אתה אלהים זנחתנו
 וְלֹא-תִצַּא אֱלֹהִים בְּצַבְאוֹתֵינוּ :
 הֲבֵה-לָנוּ עֲזֶרֶת מִצֹּר
 וְשׂוֹא תִשׁוּעַת אָדָם :
 בְּאֱלֹהִים נַעֲשֶׂה-חֵיל
 וְהוּא יְבוֹם צָרֵינוּ :

- (יא) לי כי גת מארץ פלשתים וכן עזה שכנסן דוד: (יא) מי יזבילני עיר מצור. או לעיר מצור לכבוש את העיר אם לא אתה תעזור אותי על מצורי אדום מי יזבילני ומי ינחני עליהם. צפירושים אחרים מלאתי כן על מצורי אדום אשר נחית עתה עליהם: (יב) ולא תלל. ואיך יולל: (יד) יבוים. ידמום:

סא

חבורו בעת גלותו ונפשו נכספת לבית אלהים ויתפלל אליו להאריך ימיו.

(ב) לַמְנַצֵּחַ עַל-נְגִינֹת לְדָוִד :

שִׁמְעָה אֱלֹהִים רִנָּתִי
 הִקְשִׁיבָה תְּפִלָּתִי :
 מִקְצֵה הָאָרֶץ | אֵלֶיךָ אֶקְרָא
 בְּעִטְףָה לִבִּי
 בְּצוּר-יָרוֹם מִמֶּנִּי תִנְחֵנִי :
 כִּי-הָיִיתָ מַחֲסֵה לִּי
 מִנְּדַלְעֵי מִפְּנֵי אוֹיֵב :
 אֲנֹרָה בְּאֵהֶלְךָ עוֹלָמִים
 אַחֲסֵה בְּסֶתֶר כְּנַפְיֶךָ סֵלָה :
 כִּי-אַתָּה אֱלֹהִים שָׁמַעַתָּ לְנַדְרֵי
 נַחַת יְרֵשֶׁת יִרְאֵי שְׁמֶךָ :
 יָמִים עַל-יְמֵי-מֶלֶךְ תּוֹסִיף
 שָׁנוֹתָיו כְּמוֹ-דָר וָדָוָר :

- (3) מאנסי שאני משלח על אויבי למלחמה: אליך אקרא. צעטף לצי עליהם ועל מה אני קורא לך שתנחני צור שהוא דם וחזק ממני: (ה) אנורה צהליך עולמים. זכני צעולם הזה וצעולם הצא: (ו) גתת ירושת יראי שמך. החזרת ערי

ת"א הלא אתה ניטין
 ס' : 7 : אנורה
 באהלך יצמות י' ל"ו.
 זכורות ס' ל"ח :

באר קמר

Psalmen 60, 61.

נחני עד חרום, כלומר מי
 סטורני עד כה הנח יעזרני
 עוד הלחם: (יב) הלא
 חתה חלבים, אשר זנחתנו
 בחיה מערכות ולא ילחת
 זלזלותנו, כלומר חתה
 מחלת וחתה תרפח: (יג)
 הבה לנו, כיון שזכר
 מלחמת חרם יסוב חל
 הפלם נביות הסכנה עדיון
 חיונה עונות. עזרת,
 סס ישר, כי כן יצוא מסקל
 הנקנה לפעמים צה"ח
 ולפעמים צה"ו ופוי'
 ורניס כמורה. ושוא,
 כתרנס הרב (חונניטן),
 ויהי' טעם טוח להיוותם
 נקיחת נטס תסועה, ויהי
 צלחת חיונה תסועה:
 (יד) באלהים, הוא סנוכל
 לעשות חיל, גם נטוחים
 חנו צו ססוח יצום לרינו,
 כדוך הזה סכל הרב לתרנס
 ולחצר המלחמים צארסן
 נחה:

- 11. Wer bringt mich in die feste Burg?
Wer führt mich nach Edom hin?
- 12. Bist du's nicht, Gott? Du hattest uns verlassen;
Zogst nicht mehr mit unserm Heere.
- 13. Ach schaff' uns Rettung aus der Noth;
Denn Menschenhilf' ist doch kein Nutz.
- 14. Mit Gott nur thun wir große Thaten;
Er tritt sie nieder, uns're Feinde.

61.

Während seines Exils, als die Sehnsucht nach dem Gotteshause in ihm wach wurde und er um Verlängerung seines Lebens gebeten.

1. Dem Sangmeister auf Meginoth, von David.

- 2. Höre Gott mein Schreien;
Merk' auf mein Gebet!
- 3. Von des Landes Grenzen ruf' ich dir,
Wenn mein Herz verzagen will.
Du führest mich auf hoherhab'nen Fels.
- 4. Denn meine Zuversicht bist du;
Ein fester Thurm vor Feinden.
- 5. In deinem Zelte wohn' ich ewiglich,
Geborgen unter deinen Fittigen.
- 6. Du hörtest, Gott! auf mein Gelübde;
Setzest wieder in ihr Eigenthum,
Die deinen Namen fürchten, ein.
- 7. Gib dem Könige ein langes Leben;
Zahre bis zum kommenden Geschlecht.

סא (א) ננינת, הע"ס
 סחוח נפת"ח חינו
 סמוך, (הנד"ק) ורניס
 כמורה, ויתכן היות חנורו
 צסור מנריחתו מעני
 הצלום צנו, ננרחם מתוכן
 הסיר: (ג) מקצה החנו.
 מנזול החוך כי צצר צח
 דוד מחנימת והוא מעצר
 לידון. בעשרוף לבי צח
 הלסון הזה צענין הלכה
 וכליקה כי החדס צעת
 לרתי הוא מדוכה ומעוני
 כחלו הוא מתעסף קלחו
 נקלתו (סלמה ו' מלך)
 והרצ תובס כפי הענין.
 בצור ירום ממני, צארסן
 סלח תטיב יוי לעלותו
 להחלט ממני הסכנה, סס
 חנחבי ננחת וצלי עמל,
 והרצ תרנס כפי הענין:
 (ד) כ"י סעמים ננות
 היות מחסה לי לסיכך
 חליך חקרה (הנד"ק): (ח) באהלך, כ"ע סל צסתר כנסף וסניסם לצון מחסה, כחדס החוסה
 צל קורת רפהו החטיצ עמו, ועקר הכינה על מקיס המטכן כמחמר המלך ללרוק (ס"ג ע"ז)
 וטעם עולמים זמנים חרוכים (ועיין לעיל ס"ף סיר י"ח): (ו) ירושת ירחי סמך, הובולת מהס
 ע"י חנסיס וסעיס ומורדיס נתת והחזרת לצעליסם הרחשוניס המת ירחי סמך, תנין מזה כונת
 הר"ם: (ז) ימי מלך, על עלמו חמר כן, כלומר מלך סמלכת חתה על עמך, וחין זה סמורד
 מלך סלקה סמלוכה צחוקה וצנו, כמו דוד ודוד, צ' דורות, (הנ"ל), וכן תרנס הרב: (ח) ישב
 עולם, לחורך ימים, כטעם ועצרו לעולם, וטעם יסצ על כסאיו. מן, ע"מ לו חת צ"ו מטעם ויתן
 ה' חת הרב (מדנרי הרצ"ע), וסעור הכת"ב כדו סיסצ המלך תמיד על כסאו (כי רק חת יהי'

רִישֵׁי

תהלים סא סב
 יֵשֶׁב עוֹלָם לִפְנֵי אֱלֹהִים
 חֶסֶד וְאֱמֶת מִן יִנְצְרֶהוּ:
 בֶּן אֲזַמְרָה שִׁמְרָה לְעַד
 לְשִׁלְמֵי נְדָרֵי יוֹם אִיּוֹם:

סב

תפלת המדוכא ובטחונו באלהים שישלם לרודפיו כמעשיהם.

(ב) לְמַנְצֵחַ עַל־יְדוּתוֹן מִזְמוֹר לְדָוִד:

אֵךְ אֶל־אֱלֹהִים דּוֹמִיָּה נַפְשִׁי
 מִמְּנוֹ יִשׁוּעָתִי:

אֵךְ הוּא צוּרִי וַיִּשׁוּעָתִי
 מִשְׁנֵבִי לֹא־אֶמוֹט רַבָּה:

עַד־אֲנָה | תְּהוֹתָתוֹ עַל־אִישׁ
 תִּרְצָחֶוּ כְּלָכֶם כְּקִיר נִמְוִי
 נִדָּר הַדְּחִיָּה:

אֵךְ מִשְׁאַתּוֹ | יַעֲצוּ לְהַדְיָה
 יִרְצוּ כְּזָב בְּפִיו יְבָרְכוּ
 וּבְקִרְבָּם יִקְלְלוּ־סֵלָה:

אֵךְ לֹא־אֱלֹהִים דּוֹמִי נַפְשִׁי
 כִּי־מִמְּנוֹ תִקְוָתִי:

אֵךְ הוּא צוּרִי וַיִּשׁוּעָתִי
 מִשְׁנֵבִי לֹא אֶמוֹט:

(ז) ידושתם על ידי: (ז) ימים על ימי מלך תוסיף. אם נגזר עלי למות צחור הוסיף ימים על ימי עד ששנותי יהיו שצעים שנה כמו שני דוד ודוד: (ח) ישב. המלך לעולם לפני אלהים: חסד ואמת. שהוא עוסק בהם יהו מזמנים לכלרו: מן. הזמנה כמו (יונה ד') וימן ה' קקיון: (ט) בן אומר. כמו שתטיז לי כן אומר שמוך להיותי משלם נדרי יום יום:

(ט) סב (א) על ידותון שם כלי שיר ומדרש אגדה על הדתות ועל הוינין הנגזרים על ישראל מאויזיהם: (ב) דומיה נפשי. מלפה נפשי כמו דוס לה' והתחולל לו. (לעיל ל"ז): (ג) לא אמוט דצה. מטות גדולות. ומדרש אגדה דצה גיהנס: (ד) תהותתו. מנחם פי' מגדת התיו לאכלה (ידמיה י"ז). ויתא דאשי עם (דצדים ל"ג). עד אנה תאספו על איש. ול"ג שיש לפתרו לשון הוות ויהא ה"א ות"ו שורש כאשר יאמר מן מת מות. כך כאמר מן יסוד הת הות ולשון דצים הוות והיא לשון מחסזה שצד ותדמי'. ויש מפרשין תהותתו כמו תאדיכו לשונכם על צנב אדם צדע. ודימוה ללשון הערצ כשמרצה דצדים (סא"ח): כקיר נטוי. המוכן ליפול על צני אדם: (ה) משאתו. לפי שאתם יגורים מן צני אדם שמתא ימלוך וישלם גמולכם יעלתם

"לפי גרסת צין נפתלי תרצח"ן הרי"ש בפת"ח ועם הגרסא הזאת מסכים תרגום ארמי.

ישב עולם עירוצין ח' ס"ו: אל אלהים דומיה עקרים מ"ז כ"ד: עד אנה סנהדין י"ח, ק"ע:

ת"א (סא"ח): כקיר נטוי. המוכן ליפול על צני אדם: (ה) משאתו. לפי שאתם יגורים מן צני אדם שמתא ימלוך וישלם גמולכם יעלתם

באור קמה

Psalmen 61, 62.

הוֹסַסְתָּ שְׁנוֹתָיו, לְסוֹצְחוֹ
 הֵן זָלַז עַצְדּוֹ לְשֹׁמְרוֹ
 וּלְעַצְדּוֹ זָלַז סֵלֶם וְנִסְסָה
 חֶסֶדָהּ עִטָּה חֶסֶד וְחֶמֶד:
 (ט) כֵּן כִּמוֹ חֵן, כְּלוֹמַר
 זְחוּסָן זֶה. לְשִׁלְמֵי נְדָרֵי,
 לְמַעַן חֶסֶלֶם זָלַז יוֹם וְיוֹם
 נְדָרֵי סְנֵדְרָתִי לְךָ לְזֹמֵר סֶמֶן
 זְמִירוֹ תוֹדָה לְשִׁלְמֵי,
 לְסֵלֶם סְלִי חוֹ עֵינָיו חֲזֹמְרָה
 לְשִׁלְמֵי נְדָרֵי, כְּלוֹמַר זַעַת
 סֶחֶסֶלֶם נְדָרֵי וְחֶקְרִיז קִרְבָּן
 חוֹדֵם חֲזֹמְרָה בַּסּ מְכַזְּבֵיךָ,
 וְחֹלֵי סְטַעַס לְשִׁלְמֵי מַעֲנִין
 זַחַח סְלֵמִים:

סב (א) על ידותן
 סס כלי הנכון,
 ויתכן שהמסורר ידותון
 המליצה הכלי הזה, ולכן
 יקרא על שמו. בזמור
 לדוד, נראה חזונו זעת
 שחזר הסיר הקודם לזה:
 (ב) אך, לדעת הרמ"מ
 הוא מוסך עלמו ואחר
 עמו. אך חל חללים,
 אך ממנו: דומיה, ע"מ
 בסן סוריה, וטעמו
 מצוהר לעיל (סיר ל"א):
 (ג) משנבי, זלח וח"ו
 המחזרת להיותו מוסכ
 על חונת אך הוא במחמר
 הקודם הנכסלות צמוזן
 אך הוא לורי, אך הוא
 משנבי, והרז נורכס כסוי
 הענין וכלחות ל"ח:

רבה, תוחר הסעל זסלס סס המקרה: (ד) תהותתו, תקרנו הוות להלמות גזר. תרצחו,
 זנון הכזד והנכון זפתח כקריח' ין נפתלי וענינו השחתה וזלזול הלטיסות החלקים אשר על
 ידה יתעלס ויתקיס הדזר, ומטעס זה נוסל גם על ההרונס זנע"ק וזכזד, כלכם יחד חל חיס
 חחד, וטעור חלו שני המחמרים כזה:

- 8. Daß er vor Gott auf seinem Throne bleibe;
 Befiehl, daß Treu' und Güte ihn bewacht.
- 9. So tönt dir ewiglich mein Saitenspiel,
 So zahl' ich die Gelübde, Tag für Tag.

62.

Gebet eines Tiefgebeugten, der sein Vertrauen in Gott setzt, daß er seinen Verfolgern nach ihren Thaten zahlen wird.

- 1. Dem Sangmeister auf Jeduthun, ein Psalm David's
- 2. Nur in Gott getröstet sich mein Geist,
 Von ihm nur kommt mein Heil.
- 3. Nur er ist Fels und Rettung mir,
 Und hohe Burg, sehr wanken kann ich nicht!
- 4. Wie lange stürmt ihr zu auf Einen Mann,
 Und brechet sämtlich ein, gleichwie
 In morsche Wand, in sinkendes Gemäuer?
- 5. Nur ihn von seiner Höh' zu stürzen,
 Beschließen sie im Rath; beliebten Heuchelei;
 Gleißnen Segen mit dem Munde;
 Hegen Fluch im Herzen.
- 6. Sei nur in Gott getrost mein Geist!
 Denn meine Hoffnung kommt von ihm.
- 7. Nur er ist Fels und Rettung mir, und feste Burg;
 Mein, stürzen werd' ich nicht.

עֲדָאנָה תְהוֹתָתוֹ עַל־אִישׁ —
 — — — תְרַצְחוֹ — — — כֻלְכֶם

בְקִיר נְטוּי. כְּלוֹמַר כְּחֹלוֹ יִהְיֶה זֶה הָאִישׁ קִיר נְטוּי חוֹ בְדֵר הַדְּחוּי' הַמּוֹכֵנֶת לְסוֹל וּלְהִזִיק הַעֲוִנִים, וּלְכַךְ
 רָחוּי לְהַרוֹם חוֹתָהּ, כֵּן תִּחְמְרוּ עַל חֵם זֶה סִחוֹ זְלִיעַל וּמְסוּכָן לְזִרוּת וּמְלוּיָה לְהַעֲזִירוֹ מִן הָעוֹלָם
 וּנְרָחֵם שְׁכִיּוֹן רַש"י לְזֶה זְנוּעַס קָלוֹר לְשׁוּנוֹ: (ה) אַךְ, חֵין עֲלֵתָם וּמַחֲסִנְתָם כֻּלָּל זְעַזוֹר הַלְדָק
 וְהַמְטַסֵּט, כִּי חֵם יַעֲלוּ לְהַדִּיחַ הָחֵם הַזֶּה. מִשְׁאֲתוֹ, כְּלוֹמַר מְנַשִּׁיחוֹתוֹ, אֲשֶׁר זְעַזוֹרִים יִקְנָחוֹ
 חוֹתוֹ, וּלְדַעַת רַש"י מ"ס מִשְׁאֲתוֹ סָנֵה הַבוֹרְחַת כְּלוֹמַר זְעַזוֹר בְּדוֹלְתוֹ יַעֲלוּ לְהַדִּיחַ חוֹתוֹ וְהַטַּעַס
 חֲחָד: לְהַדִּיחַ, יִסֵּה חֲחָר הַרְחַצ"ע וּז"ל: וְהַזְכִּיר לְהַדִּיחַ חוֹתוֹ זְכִזָּז אַחַר בְּדֵר הַדְּחוּי' ע"כ כִּי הוּא
 מַעֲיִן הַמְלִיצָה כְּאֲשֶׁר בְּזֵר הַעֲרָנוֹ ע"ז סַעֲמִים רַזִּים. יִרְצוֹ כּוֹז, כְּלוֹמַר וּזְעַזוֹר עֲלֵתָם זֶה יִלְטְרָכוּ
 חֵל הַכּוֹז גַּם יַעֲלוּ חוֹתוֹ וַיִּחְזְרוּ לְהַטְתֵּם זֵר כִּי חֵם נֶחֱמֵן לְסוּי שֵׁל כֵּל אַחַד מֵהֶם הֵנֵה, יִבְרָכוּ,
 לְהַיּוֹתֵם חוֹתִים, כִּי כוֹנֵתָם לְהַצִּיחַ הַזְרָכָה וְהַסְלוֹס חֵל הַעֵס, וְכִמוֹ שֶׁחֲמַר חֲזַסְלוֹס מִי יִתֵּן וְגו'
 וּזְחֵמַת. בְּקִרְבָּם, תְּנוּת הַקְלָלָה, כִּי חֲחָתָם וְהַרְיוֹז סַעוּסִים יִסוּזְרוּ ע"כ שְׁמָה וּקְלָלָה, תַּזְיִן
 מִזֶּה כוֹנֵת הַר"ה"ת: (ו) אַךְ וְגו', יִסוֹז לְדַזֵּר עַל נַסְסוֹ לְזַלְתִּי יִרְחַת הַקְלָלוֹת הַחֵלָה, וַיִּחְזְרוּ
 חֵל הַמַּחְמְרִים הַקּוֹדְמִים זְשִׁינוּי לְשׁוֹן מַעַט לְנוּעַס הַמְלִיצָה: (ח) עַל אֱלֹהִים, תְּרַכַּס הַרְז (בִּיחָת)
 כְּמוֹ וְעֵלְיוֹ מַטָּה מַנְסָה, כְּלוֹמַר חֲלָלוֹ, וְהַטַּעַס הֵנֵה הוּא זִידוֹ לְתַת לִי יִשְׁעִי וּלְהַסִּיז חֲלָלוֹ כְּזוֹד

רשי

תהלים סב סג

עַל-אֱלֹהִים יִשְׁעֵי וּכְבוֹדֵי
צוּר-עֵזִי מִחֲסֵי בְּאֱלֹהִים:
בְּמַחֲוֵי בֹוּ בְּכָל-עֵת | עִם
שִׁפְכוּ-לִפְנֵי לִבְבְּכֶם
אֱלֹהִים מַחְסֵה-לְנֹו סֵלָה:

אֵךְ | הַבֵּל פְּנֵי-אָדָם כְּזָב פְּנֵי-אִישׁ
בְּמֵאֲזָנַיִם לְעֹלֹת הַמָּזָה מִהַבֵּל
יַחַד:

אֶל-תְּבַחֲוּ בְּעִשְׂקָ וּבְגִזְלֵ אֱלֹ-
הַהַבֵּל:

חֵיל | פִּי-יִנּוֹב אֶל-תְּשִׁיתוּ לֵב:
אֲחַת | דְּבַר אֱלֹהִים שְׁתִּים-זָוֹ
שִׁמְעֵתִי

כִּי עֵז לְאֱלֹהִים:

וּלְךָ-אֲדַנִּי חֶסֶד

כִּי-אַתָּה | תְּשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשָׂהוּ:

סג

בו יספר דבוקו באלהיו ואיך נפשו נכספת לכבודו בבית קדשו.

(ב) מְזִמּוֹר לְרֹדֶף פְּהִיּוֹתוֹ בְּמִדְבַר יְהוּדָה:

(ג) אֱלֹהִים | אֵלֵי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךְ

ת"א על אלהים עקרים טס: בשחו בו טס מ"ד, מ"ז: אחת דבר סנהדרין דף ל"ד, ולך אדני, ר"ס א', י"ז. עקידה טער י"ז, עקרים מ"ד, ל"ח:

צאגדת תהלים. ויש לפתרו עוד ולך ה' חסד כי יש צידך לשלם לאיש כמעשהו: סג (א) במדבר יהודה. צורח מפני שאלו: (ב) אשחרך. אצקש ואדרוש לך כמו ושחדתני ואינני. (איוצ ז'). אם אתה תשחר אל אל (טס ח): למאה לך נפשי. למא ותאצ

(ח) להדיח עליו הרעה: צפיו. של כל אחד ואחד מהם יצדכו: וצקדצם. וצמחצותם יקללו סלה:

(י) אך הצל בני אדם. (ט) ואל תיראו מהם מאחד שהקצ"ה מחסה לנו צעת לרה סלה: צמאזנים לעלות. אם

(י) צאו לעלות צמאזנים והצליהם טוים כן פשוטו. ומדרשו לענין הזוגות: (יא) חיל כי ינוצ. אם תראו רשעים שממונס מלליח וגדל אל תשיתו לז: חיל, ממון: ינוצ. ילמח לשון תנוצה: (יב) אחת דצר אלהים. ששמעתי מתוכה שתיים ומה הן שתיים כי עז לך לשלם לאיש כמעשהו. והשני כי

(יב) לך ה' החסד ומאיה דצור שמענוס מדצור שני של עשרת הדצרות שמענו ממנו שהקצ"ה פוקד עון ונולד חסד שנאמר זו (שמות כ') פוקד עון אצות וגו' לכך צטוח אני שיסלם שצר טוצ לדדיקים ופודענות לרשעים, זו למדתי מיסודו של ר' משה הדרשן. ורצותינו דרסוהו אזכור ושמור דצור אחד נאמרו:

(יג) ומהו החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו ולא מעשהו ממש אלא מקלתו כענין שנאמר (עזרא ט') כי אתה אלהינו חשבת למטה מעוכינו. כך נדרש

(יג) פוקד עון ונולד חסד שנאמר זו (שמות כ') פוקד עון אצות וגו' לכך צטוח אני שיסלם שצר טוצ לדדיקים ופודענות לרשעים, זו למדתי מיסודו של ר' משה הדרשן. ורצותינו דרסוהו אזכור ושמור דצור אחד נאמרו:

(יג) ומהו החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו ולא מעשהו ממש אלא מקלתו כענין שנאמר (עזרא ט') כי אתה אלהינו חשבת למטה מעוכינו. כך נדרש

צאגדת תהלים. ויש לפתרו עוד ולך ה' חסד כי יש צידך לשלם לאיש כמעשהו: סג (א) במדבר יהודה. צורח מפני שאלו: (ב) אשחרך. אצקש ואדרוש לך כמו ושחדתני ואינני. (איוצ ז'). אם אתה תשחר אל אל (טס ח): למאה לך נפשי. למא ותאצ

באור קמו

Psalmen 62, 63.

הנלקח עתה ע"י דינת
 החנאים הרשעים החלה
 כן ע"י מידתם: באלהים,
 חמלא לור עזי ומחסי, ויהיו
 שניהם סעול הנושא
 המסתפר ולפעמים יהיה
 כל אחד מהם הנושא ברידה
 ואז תחסר זי"ת הסמוס
 צתינת חלבים להיותו
 הנושא הנח תמיד על
 מסקל יטר וירצ תרגם
 כפי הענין שהוא אחד
 צחמת ועל חסרון וי"ר
 המחננת הנה חין זה מן
 הנמען זל"ע כידוע
 למדקדקים: (ט) עם,
 סם הקריחה כאלו חמר
 עמי-צחצחתי חתכס חוכיחכס
 צמה שנסיתי חני צעמתי
 להסבילכס שחם תדנו
 להרושע, נטחו צו צחלבים,
 והוא יהיה מחסה לכס:
 (י) אך, אל תנצתו צנוי
 חדס כי המה. הכל, סכל
 הרצ לתרגם מטעם שסמטר
 צו חז"ל, הסל היוצא
 מסיו, כלומר דבר שאינו
 עומד וקיים. בני חוסי,
 ואפילו הגדולים שבהם
 (עיון לעיל סיר מ"ט פ"ב)
 חנין מזה כוונת הסל
 כן צתרגומו כן צמי'
 סתה"כ. כזב טס זה

- 8. Mein Heil und meine Würde ist bei Gott;
 Mein Schutzfels, meine Zuversicht ist Gott.
- 9. Geliebtes Volk! vertraut ihm alle Zeit!
 Schüttet aus euer Herz vor ihm!
 Gott ist uns're Zuversicht.
- 10. Menschen sind nur Hauch, — die Großen Trug;
 Auf der Wage hebt ein Hauch
 Sie allesammt empor.
- 11. Verlaßt euch nicht auf Raub und Frevel!
 Seid nicht in Wahn so sehr bethört!
 Fleußt Reichthum zu, so hängt eu'r Herz nicht dran.
- 12. Ein Wort hat Gott gesprochen;
 Das ward ich oft gewahr:
 Macht steht nur bei Gott.
- 13. Doch Gnade, Herr! steht auch bei dir!
 Jedem lohnest du nach seinem Werke.

63.

Schilderung seiner Anhänglichkeit an Gott und seiner Sehnsucht, ihn in seinem heiligen Hause verehren zu können.

- 1. Psalm David's, als er in der Wüste Sehuda's war.
- 2. Gott! mein Gott bist du! dich suche ich Morgens früh;

מצואר היטצ צם' נתינוס הסלוס להרם"מ. במאזנים לעלות ידוע שצמחזנים יעלה הקל ויודר
 הכנר, ולזה חמר חס יצחו כלס צלר אחד צהמחזנים יעלו המה יחד מחמת ההצל המונה
 צלר האחר, כלומר שהס קלים יותר מהצל. יחד, גם צני חדס גם צני חוסי הקטנים עם הגדולים:
 (יא) אל הנטחו, הטעם הזכיר צתחלה אל הנטחו צצני חדס להוסיעכם יוחל תוטרן צממוכס
 סיעמוד לכס צצרתכס וזה טעם חיל כי ינוצ מטעם עשה לי חת החיל הזה (הרצ"ע). אל תהצלו,
 צעצור כי הנטחון צהצל גם הוא הצל (מדצרי הרד"ק) וכענין זה תרגם הרצ. חיל כי ינוצ,
 כלומר חפילו כי יסרה וירצה לכס חיל סלח צעוסק ונזל, כי חס כפי מערכת תולדות הזמן
 הנה גם לזה. אל תסיתו לז, כי חין לצטוח עליו: (יב) אחת, יס דצר אחד סדצר חלבים,
 וחיתה שמתתי. שתיים, כלומר יותר מטעם אחד עמדותי עליו שהוא חמת. שמעתי,
 מטעם חסר לח תשמע לשונו כלומר הננתי צמה שאירע לי והוא הוא הדצור, ומהו הדצר שמתעתי.
 כי עת לחלבים, לצדו ולא לצולתו: (יג) ולך חדני החסד, כיון שזכר עזו של הקצ"ה
 זכר גם חסדו וטובו. (מענין התאחדות הקדושה והגבורה שזכרו צסיר כ"ט). ודצר על לצו,
 חן הכוונה על לז שומעיו לצטוח לה' בכל לז ולעצדו צחצחה, כי כמו שצידו להפרע מן הרשעים,
 כן הוא נחמן לשלם שבר המטיצוים, וזה טעם. כי חתה תשלם וכו', עם חסיד תתחסד ועם עוים
 תעו ידך:

ג (א) בהיותו צמדצר יהודה, לכחורה נראה שצצור סיר זה הוסי צומן שצרה מפני שחול, כי
 כי כן כתיב צס"ק סהלך למדצר יהודה והוא מנבצ לח"י, חמנס הס' האחרון מזה
 הסיר יסתור צהכרת הדעה הזאת, צחמרו והמלך ישמח ויתהלל כל הנשצע צו שמוסצ ע"כ על
 עלמו, וזה"ש סכצר הוסי נמטה ע"י שמוחל, הנה צכל זה לח נחלא סקרה עלמו צסס מלך כל עיד
 שחול חי, וציותר שהוסי משציע חת החנשים ההולכים עמו סלח להסתגב צו הנהגת מלכות כי
 אז צחמת הוסי חדין עם שחול להסתגב עמו כמורד צתלכות, חצל דוד לח כן עשה ולכן חמר ננד
 ה' ונדד עצדי שחול גם ננד חנסי, למתה תשמע לחמור הנה דוד מצקס רעתך, דע ורחה כי

תהלים סג

רש"י

צְמֵאָה לָךְ | נִפְשֵׁי כַמְּהָ לָךְ בְּשָׂרֵי
בְּאֶרֶץ-צִיּוֹן וְעַיִן בְּלֵי-מַיִם :

אני לצא אליך צצית
תפילתך: כמה לך צצתי.
לסון תשוב ואין לו
דמיון: צאך ליהו

כִּן בִּקְדָשׁ חֲזִיתָךְ
לְרֵאוֹת עֵזָה וּכְבוֹדָךְ :

צמדצד: (ג) כן צקדש
חזיתך וגו'. כמו כחשך
למלתי לראות עוזך

כִּי-טוֹב חֶסֶדְךָ מֵחַיִּים
שִׁפְתֵי יִשְׁבְּחוּנָךְ :

זכודך כדרך שחזיתך
צמקדש מסכן שילה
תשצע נפשי צמרלות

כִּן אֲבָרְכֶךָ בְּחַיִּי
בְּשִׂמְחָה אֲשֶׁא בְּפִי :

עזך וכזודך: (ה) כן
אצרכך צחיי. כמו אז כי
אז מתרגמים וצכן.

כִּמוֹ חֵלֶב וּדְשֵׁן תִּשְׂבַּע נִפְשֵׁי
וְשִׁפְתֵי רִנָּוֹת יִהְלֵל-פִּי :

כלומר אז כשאזא לפניך
אצרכך כל ימי חיי:
צשמך אשא כפי. להתפלל
ולהלל: (ו) ושפתי

אִם-זִכְרֹתֶיךָ עַל-יְצוּעֵי
בְּאֲשֵׁמֹרוֹת אֲהַגִּה-בָּךְ :

דנכות יהלל פי. לשונות
של דנכות כמו (צדאסית
י"ח) ויהי כל הארץ
ספה אחת דמתרגמינן

כִּי-הָיִיתָ עֲזָרְתָה לִּי
וּבְצֵל כְּנַפְיֶךָ אֶרְבֵּן :

ליטנא חד: (ז) על
יצועי. כשאני שוכב על
משכבי אני זוכר אהצתך:
צאשמורות. הלילה:

דְּבַקָה נִפְשֵׁי אַחֲרֶיךָ
בִּי תִמְכָּה יְמִינָךְ :

ארה צן. אחשצ צן:
(ט) בוי תמכה ימינך.
שלא אפול: (י) והמה.

וְהִמָּה לְשׂוֹמְאָה יִבְקֶשׁוּ נִפְשֵׁי
יָבֹאוּ בְּתַחֲתֵיּוֹת הָאָרֶץ :

צויס אפילה שלא ארגיש
צהס. יצאו צתחתיות
ארץ. צמקוס שפל שאל
ושחה יצאו ויפלו: (יא)

יִבְיָרוּהוּ עַל-יְדֵי-חֶרֶב
מִנַּת שׂוֹעֲלִים יִהְיוּ :

יבירוהו על ידי חרצ.
יצואו על רודפי צויצוס
ויבירוהו כל אחד מהס
ע"י חרצ שימיתו אותו

ת"א כן אברכך נרכות צ' ט"ז: כמו חלב טס: דבקה נפשי
עקריס י"ד:

ל' בדירה כמו המוגרי' צמודד (מיכה א') פדן נחל מעס גר (איוצ כ"ח): (מלאתי
מנת שועלי'. יסוצס חרצ שועלים ילכו צו): (יב) והמלך ישמח. על עלמו היה אומר שברו

באור

הין צידי רעם ונח חטאתי לך אחרי מי ולא מלך ישראל אחרי פרעוש אחד, ויהיה ה' לדין ובו'
ואפי' אחר שכבר נת שחול לח לקח התלוכה צכח החסוחה הנחשונה, חצל צחצרון משחו אותו
חוישי יהודים למלך על צית יהודה (ס"צ צ' ו) ואח"כ זקני ישראל למלך על כל ישראל (סס ה')

באור קמו

Psalmen 63.

ומכ"ס שלח הים מתרחם
 כמלך וקורח עלמו נסס
 זה כל ימי שחול משיח
 ה' ולזה ח"ח מנלתי
 נחמר שחזור הסיר הזה
 גם כן כחזור סנ' הקודמים
 דעת נריותו מפני זנו וחס
 רחיו שנעת היות הלך
 מחנימה והוא בחלק גד לנד
 מורה של ח"י, הנה נחמר
 שבול מדבר יהודה הנה
 עובר פני כל הדרוס עד יס
 המלח ועלה לפונה פני
 המזרח עד בגול מדין ומזרח
 וכסענר המלך חת היורד,
 לח הלך מיד מחנימה,
 כי חס נסע מסעות נרות
 וחנה יום אחד יומים
 נמדנר הזה, וזה מה
 דכתיב והגידו לדוד חל
 תלן בעצרות המדנר (ט"ז)
 וזריך עוד עיון
 עזר העצרת היורד, חך
 לח נחין עוד: (כ)
 אשחרין שכל הנה"מ
 לחזר בתרבותו ז' ההורח'
 מזה הסרט לחוק המלינה
 לחתור גם בעלות השחר
 כנר חנקסן: צמאה לך
 נפשי, כחן בחרן ליה
 ועיף צלי מים חסר ילמח

- Nach dir dürstet meine Seele, sehnt sich mein
 Fleisch,
 Hier in dürrem, schmachtendem, wasserlosem Lande
 3. Deine Herrlichkeit zu schauen, deine Pracht,
 Dort im Heiligthum sah ich sie dereinst.
 4. Meine Lippen preisen dich:
 Deine Huld ist köstlicher als Leben.
 5. Gerne jegu' ich deinen Ruhm also mein Leben lang:
 Hübe meine Hände empor, rufe deinen Namen an.
 6. Wie von Mark und Fette satt, würd' ich laute
 Lieder singen,
 7. Wenn ich dein gedächte, Nachts auf meinem Lager
 Bis zur frühen Wache, immer von dir reden;
 8. Unter deiner Flügel Schatten laut frohlocken,
 Daß du meine Hilfe warst.
 9. Meine Seele hängt dir an;
 Deiner Rechten folg' ich nach.
 10. Die mir nach dem Leben stehen, finden ihren Untergang,
 Fahren hin in tiefsten Abgrund;
 11. Fallen fortgeschleppt vom Schwerte;
 Werden wilder Füchse Theil.

ה הלמח למים, הנה לי משנה למחון, נסס החיונית הנימחת למים, ונסס המסכלת הלומחת לך.
 זמ"ח / זמסק ה"ח (ע"ד השלמים כמו בנה לני) וחין לה חזר במקרה ופירושה כמו תחז (מדנרי
 זרד"ק). ועיף, העיסות תנע חל הבוג כשתסיר ממנו הלחות ע"י יגיעה רכה, ולזה מתוחר
 גם חרן ינסה נחמר זה בעצור חסרון הלחותית המחיים ונתרבים הרז: בלי מים, ז' תינות
 המחוצרות זמקק לעשות תחר אחד וכתרבוס הרז: (ג) בן וכו' הולך ומפרט הלמחון, למחם נפשי
 לרחות עוץ לתשועתי וכצורך להשתענב נפשי צלומות (וטעם שני השמות האלו עיון לעיל סיר
 ז"ט), כי כן: חותיק, מחורר צ' המדות הללו שהייתי זמקוס קודם, וחז: (ד) ששת', היו משנחים
 אותך בכל יום! שטוב חסוך מחיים וטעם ינחונך מעמיד כטעם העצור צסך דלעיל. סיר מ"ז) ומי יתן
 נ: (ה) בן אברכה, כל ימי חיי, ושחשכ כפי צוכורת סמך צהודים, כי לו תגיע לי זאת, הנה
 אז יהיה קי מהלל: (ו) שפתי רננות, כחילו היתה נפשי שנעה מחלצ ודען, ויהיה זה חפילו
 נשחר ז"ח יסנים, כי גם: (ז) על יצועי, זכרתך כל הלילה ונחמורת הנקר עוד חבהם נך,
 (שכל הר"ח להסתנבר צזה טעם השחרך דלעיל) ונטעם חרנים של יצועי טעה הרד"ק ולח רחם כי
 הוא מנהב הלסון כי הן כתיב ונחללו יצועי חזיו ועוד, (ד"ה ח' ח') ועטם הלסון לפי שכתרי'
 הילועים צמטה הם רני המספר וחם יחמר צלסון יחיו כמו חז חללת יצועי (צרחשית מ"ט) חז
 יהיה הטעם על מקום המלע, וכן יחמר צלסון חשכנו (דחם בעטט) גם (ד"ח בעטטען):
 (ח) בצל כנסין, טעם שפתי רננות, וכחלו חמר כי צהיותו חז זמקוס הקדוש חסר חסג לצטח
 טס הנה חרנן שהייתי עזרתה לי: (ט) דבקה נפשי אחרין. לצלתי חטה, ולזה גם. בי תמכה
 ימינך, לצלתי חתע: (י) והטה, וי"ו הספוך חצל המה חסר ינקשו נפשו יהיו לשוחם. יגירה,
 המבירים כל אחד מהם ע"י, וענון הגרה הוא ענון התכה (ר"ל חולה) כמו המים הנברוס,
 והוסחל ג"כ זה הלסון צדנרים ינשים כשמתבלבלים מנצוס לנמין, כמו וסברתי חזנים, (מדנרי
 סלמה צן מלך) וכדוך הזה תיגם הרז. מנת סועלים יהיו, כי לח יחספו ולח יקצרו כי חס
 יחבלו החיות חת חלליהם: (יב) המלך וכו' ססיק זה יכלול תוכן כל הסיר לחמר, מי שחז
 מלך צחמת צדנר ה' ישמח צחלסיו המושיע אותו, וכל הנסצע צו, כלומר הנחמן לו וקיים
 צצרותו. יתהלל, צחמונתו, כי צה יללח, חצל. יסבר, צכ"ף כמו צבית"ל, וכן ויסכרו

רש"י

תהלים סג סד

וְהַמֶּלֶךְ יִשְׂמַח בְּאֱלֹהִים (3)
יִתְהַלֵּל כָּל־הַנְּשַׁבֵּעַ בּוֹ
כִּי יִסְכַּר פִּי דוֹבְרֵי־שָׁקֶר :

כצד היה נמשח: יתהלל כל הנשבע בו. כשיראו שתושבינו ויתפארו כל הדצקים צד ונשבעים צטמך: כי יסכר. יסתום כמו ויסכרו כל מעינות תהום דצה. (צראסית ח')

סד

אויבים ומלשינים הנופלים ברשתם אשר טמנו לו.

סד (ב) שמע אלהים קולי צשיחי.

(א) לַמְּנַצֵּחַ מְזִמֹר לְדָוִד :

נבד (ב) שמע אלהים קולי צשיחי. מזמו' זה דרשוהו צעלי אגדת תהלים על דניאל שבוטלך לגוב אריות ויפה נופל כל לשון המזמור על האגדה לפה דוד צגוח הקודש כל המאורע לו והתפלל עליו שדניאל מזרעו היה כמו שנאמר לחזקיה (ישעיה ל"ט) ומצניך אשר תוליד יקחו והיו סרוסים צהיכל מלך צצל אלו דניאל חנניה מישאל ועזריה:

שִׁמְע־אֱלֹהִים קוֹלִי בְּשִׁיחִי (3)
מִפֶּחַד אוֹיֵב תִּצַּר חַיִּי :
תִּסְתִּירֵנִי מִסּוּד מְרִעִים
מִרְגֵּשֶׁת פִּעְלֵי אוֹן :

(3) ויפה נופל כל לשון המזמור על האגדה לפה דוד צגוח הקודש כל המאורע לו והתפלל עליו שדניאל מזרעו היה כמו שנאמר לחזקיה (ישעיה ל"ט)

אֲשֶׁר שָׁנְנוּ כִּפְחָרֵב לְשׁוֹנָם (7)
דַּרְכּוֹ חֲצֵם דְּבַר מֶר :

(2) לפה דוד צגוח הקודש כל המאורע לו והתפלל עליו שדניאל מזרעו היה כמו שנאמר לחזקיה (ישעיה ל"ט)

לִירוֹת כְּמִסְתָּרִים תָּם (ה)

(2) חנניה מישאל ועזריה: מפחד אויב, אלו האחדרפנים שנתיעלו עליו שנאמר (דניאל ו') אדון סדניאל ואחדרפניאל

פֶּתְאָם יִדְהוּ וְלֹא יִירָאוּ :

(7) והיו סרוסים צהיכל מלך צצל אלו דניאל חנניה מישאל ועזריה: מפחד אויב, אלו האחדרפנים שנתיעלו עליו שנאמר (דניאל ו')

יִחְזְקוּ־לָמוֹ | דְּבַר רָע (ו)

(7) והיו סרוסים צהיכל מלך צצל אלו דניאל חנניה מישאל ועזריה: מפחד אויב, אלו האחדרפנים שנתיעלו עליו שנאמר (דניאל ו')

יִסְפְּרוּ לְטִמּוֹן מוֹקְשִׁים

(7) והיו סרוסים צהיכל מלך צצל אלו דניאל חנניה מישאל ועזריה: מפחד אויב, אלו האחדרפנים שנתיעלו עליו שנאמר (דניאל ו')

אֲמָרוּ מִי יִרְאֶה־לָמוֹ :

(7) והיו סרוסים צהיכל מלך צצל אלו דניאל חנניה מישאל ועזריה: מפחד אויב, אלו האחדרפנים שנתיעלו עליו שנאמר (דניאל ו')

יִחַפְּשׁוּ־עוֹלֹת תִּמְנוּ חֲפֹשׁ מִחַפְּשׁ (ז)

(7) והיו סרוסים צהיכל מלך צצל אלו דניאל חנניה מישאל ועזריה: מפחד אויב, אלו האחדרפנים שנתיעלו עליו שנאמר (דניאל ו')

וְקָרַב אִישׁ וְלֵב עָמַק :

(7) והיו סרוסים צהיכל מלך צצל אלו דניאל חנניה מישאל ועזריה: מפחד אויב, אלו האחדרפנים שנתיעלו עליו שנאמר (דניאל ו')

וַיִּדְם אֱלֹהִים חֵץ פֶּתְאָם הָיוּ (ח)

(7) והיו סרוסים צהיכל מלך צצל אלו דניאל חנניה מישאל ועזריה: מפחד אויב, אלו האחדרפנים שנתיעלו עליו שנאמר (דניאל ו')

מִכּוֹתָם :

(7) והיו סרוסים צהיכל מלך צצל אלו דניאל חנניה מישאל ועזריה: מפחד אויב, אלו האחדרפנים שנתיעלו עליו שנאמר (דניאל ו')

ח"א והמלך ישמח שצת 3, ל"ג :

(7) והיו סרוסים צהיכל מלך צצל אלו דניאל חנניה מישאל ועזריה: מפחד אויב, אלו האחדרפנים שנתיעלו עליו שנאמר (דניאל ו')

מתכוונים לטמון לדניאל מוקשים להלכד צהם שאמרו לדיוש אתייעטי כל סדכי מלכותא וגו' לקיימא קיים מלכא וגו' (שס) שלא יתפלל שום אדם תפלתו לפני שום אלוה חוץ ממך עד שלשים יום: (ז) יחפשו עולות. מוקשים. עלילות כמו שנאמר (שס) הו

באור קמח

Psalmen 63, 64.

מעיונת תהום, כלומר
 יסגר ויחלם (מדברי הרד"ק)
 פי דוברי שקר, החומרים
 על לדיק פתק שהוא זלתי
 נחוי למלכות, כחזשלוס
 וסיעתו :

סד (א) מזמור לדוד,

גם זה המזמור
 צנרתו חמר (רד"ק), חו מסני
 טחול חו מסני חזשלוס. כי
 צזה וצזה הוליו עליו
 דצה: (ב) בשיחוי הוא
 מסור התלחות (הנ"ל) וכן
 תרנס הרנ. מסחד, מסני
 חויז, וצח יחס הקנין
 צזה הדך כמו חחל
 תת פחדך, וירחחך
 (דברים ו') : (ג) מסוד
 תרעים, מקצון תרעים
 ונקדח הקצון סוד, לפי
 סמתקצלים זעלי הסוד
 והעלה יחדיו צמקו' טיחמרו
 כל אחד סודו ועלתו ותלח
 ההסכמה מציניהם כחחד
 (רד"ק) וכדנך הזה תרנס
 הרנ, כי התיצה
 החשכניות (רחטה) הונחה
 גם על קנון היועלים גם
 על העלה. מרנשת, כנר
 פירטנוהו לעיל (סיר נ"ה)
 שהוא ענין תנועה חזקה כן
 לעוצה כן לסורענות וכן
 טעם למה רנשו גויס דלעיל
 (סיר ז') : (ד) דרכו
 חלס, לח חן מתס כי חס
 חן שלהס והוא. דבר
 חר, כלומר לשון הרע
 חמר חמות, תצין מזה
 טעם סיחני סתה"כ להר"ח:
 (ה) ירהו ולא יירחוי
 לשון נוסל על לשון ליופי
 המליצה : (ו) יחוקו ונר',
 כנר' ינקשו לחוק הדצר הרע
 טלצצס טלח יצטל ע"י חחר,

Chor.

12. Der König freue sich in Gott!
 Es rühme sich, wer Treu' ihm schwört,
 Der Lügner Mund verstumme!

64.

Gegen die Feinde und Verläumder, die in das ihm ge-
 legte Netz selbst gerathen.

1. Dem Vorsänger, ein Psalm David's.

1.

- 2. Erhöre, wenn ich klage, meine Stimme Gott!
 Behüte mich vor Feindes Angst!
- 3. Verbirg mich vor der Bösen Rath,
 Vor'm Ungestüm der Uebelthäter,
- 4. Die, wie Dolche ihre Zunge schärfen;
 Legen ihr Geschöß an — giftige Verläumdung. —

2.

- 5. Zielen heimlich auf den Frommen;
 Drücken's plöglich ab, ohn' alle Scheu.
- 6. Sie schmieden bösen Anschlag feste;
 Sinnen, wo sie Stricke legen:
 Sprechen: Wer bemerkt sie dort?
- 7. Vermummt sind ihre Bubenstücke;
 Verjhlagen ihre Ränke;
 Im Innersten verborgen,
 Im Herzen tief versteckt.

3.

- 8. Allein auch da trifft Gott;
 Ihr schneller Pfeil verlegt sie selbst.

ולנה צמסתרים יפעלו: יספרו, חיס לרעהו חיוה חוסן מעולה יותר לטמון המוקטים טלח יודעו לעין.
 מי ירחח למו, להמוקטים, כלומר מי יטניה עליהם צזה מקוס הסתס ולא יסמר מהס הנודק:
 (ז) יחפשו עולות, מטעם התחסס וצוח צמלחמה (ח"א כ"ז) טענינו הסתר עלמן צנבדים חחרוס
 לצלתי הכיוך, וכן כחן טהחגטיס החלה יחסרו חת מעלליהס צמלצוטי הדק וסיוטר וכן תיגס
 הרנ (פערטאוואטען) וטעם עולות צחולס כנר פירטנו לעיל (סיר נ"ח) שהוא כמו עולת צפת"ח.
 תמנו, צתי"ר ע"ס המסורה, וצנופח רט"ו ז"ל טמנו צטי"ת, והוא אחד צהצרה ודחלוק חותיות המולח,
 גם סירוטו הוא הכון צודחי, עמנו חת העולות חסס מחוסס כלומר התחססות גדולה מאוד,
 והוסף המסורר צמליצתו לחמור כי חס מחוסס יותר מתה שהוא צקרז חיס וצלצ העמוק עמוק
 מכל. תצין מזה כוונת הר"ח: (ח) ויררם לשון הוה, צי"ו המהפכת מעתיד לעצר ומעיין לענת,
 כי חס יחסנו טעמנו עלילותיהס חסס מחוסס חן גם טס ירחח ה' וירס: חן סתחוס חיו מכותס,
 כלומר ורה צזה חחוסן טיחיו מכותס מחותו חן סתחוס טהורו חס עלחס לירות חס ויחנך

רש"י

תהלים סד סה

וַיִּבְשִׁילֵהוּ עַל־יָמוּ לְשׁוֹנָם

וַיִּתְנוּדוּ כָּל־רְאֵה בָם:

וַיִּירֹאוּ כָּל־אָדָם וַיִּגִּידוּ פִּעַל

אֱלֹהִים

וַיַּעֲשֶׂהוּ הַשֶּׁכִּיל:

יִשְׁמַח צְדִיק בַּיהוָה וַחֲסָה בּוֹ

וַיִּתְהַלֵּל כָּל־יִשְׂרָאֵל לֵב:

סה

שיר תודה לאלהים על ברכות השדות אשר היו שוממות ואבלות בסכות מלחמות ישראל על העמים סביבותם.

(א) לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד שִׁיר:

לְךָ דְמִיָּה תְהַלֵּלָהּ | אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן

וּלְךָ יִשְׁלַם־נֶדֶר:

שָׁמַע תְּפִלָּה עֲדִיָּה כָּל־יִשְׂרָאֵל יִבְאֹר:

דְּבַר־י עֹנֹת נִבְרָו מִנִּי

פִּשְׁעֵינוּ אַתָּה תִּבְפָּרֵם:

אֲשֶׁר־י | תִּבְחָר וּתִקָּרֵב יִשְׁכֵּן

חֲצֵרֶיךָ

בְּשֹׁבְעָה בְּמִוֵּב בֵּיתְךָ קָדֵשׁ הַיְכָלְךָ:

בִּירְאֹת | בְּצִדֶּק תַּעֲנֵנוּ אֱלֹהֵי

יִשְׁעֵנוּ

מִבְּמַח כָּל־קְצוֹי־אָרֶץ וַיָּם רַחֲקִים:

לך דמיה ערוצין צ' י"ט. מגילה צ' י"ח. עקרים ת"ד ת"ה:

(ט) צעין עולה להשכחה לדיאל: טמנו. כלצס ולא גילו דעתם את חפש העלילה המחופש על ידם וקדצ מחשבותם ועומק לצס: וקדצ איט.

(י) איט מהם כל אחד ואחד טמן מחשבתו: (ח) ויורם אלהים. ידה אותם לבוצ האדיות כדכתיב (טס)

(יא) ואמר מלכא והיתיו לבצריא אלן די אכלו קדוהי די דניאל ולבוצ אריותא דמו וגו':

(יב) (ט) ויבשילהו עלימו לשונם. הכשלון שדימוה להכשילו עלימו נהפך: יתנוודו. צדאסס להכניע ראש ולשחק עליהם כל רואה צס: (יא) ישמח לדיק. דניאל: ויתהללו כל ישרי לצ. יתפארו על יוסד לצס וישתצחו צעלמס כי צעומיס הם טהקצ"ה צעזרתם:

(ג) סה (ב) לך דומיה תהלה. השתיקה תהלה לך לפי שאין קץ לשחק והמרצה צצח אינו אלא כגודע: אהיס צציון. אלהים השוכן צציון: (מלאתי) שימו כבוד תהלתו, לא יותד מדאי, אך דומיה תהלה וכמדומה הללוהו צאימה צלסון הללויה טס צן שתי אותיות מתורגס דחילא עזי וזמרת יה (לקמן קי"ח) ויד על כס יה (שמות י"ז) ולסון וגילוח צדעדה דומה לזה ד"א לך דומיה תהלה (ס"א"א). (ההגה"ה ת"א טייך לקמן ס"ו פ' ג')

(ד) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(ה) (ההגה"ה ת"א טייך לקמן ס"ו פ' ג')

(ו) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(ז) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(ח) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(ט) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(י) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(יא) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(יב) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(יג) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(יד) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(טו) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(טז) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(יז) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(יח) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(יט) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(כ) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(כא) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(כב) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(כג) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(כד) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(כה) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(כו) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(כז) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

(כח) אלהים צציון את אשר דוממת והחדסת על מה טעשו אויביך צציון תהלה היה לך טהיכולת צידך להנקס ואתה מאריך אף: (ד). דברי עונות גצרו מני. ואין לנו יכולים להספיק

באור קמט

Psalmen 64, 65.

סתוחר הפעל פתחוס עולה
 ויורד : (ם) ויכשילוהו
 וכו' , הם הכשילו לשונם
 על עמם כלומר דבריהם
 הרעים מדברו עליהם וסוּו
 (הרד"ק) , הלא זאת יזחר
 המסורר משל חן פתחוס
 שחשבו לירות לחחרים והי'
 סבבו שהורוהו על עמם ,
 והוא רחי' נכונה להשכלת
 תרגום הרב, וטעם ויכשילוהו
 לשונם כטעם ותרחוהו את
 הילד, וידוע כבר שהכנוי
 הנח לפני הסס לח יסמור
 המין. יתנודדו בראשם,
 להניע ראש ולשחוק עליהם
 כל רוחה צס (רס"י) וכן
 תרגום הרב, כל רואה בם,
 יבדל רחי' צטמוס צי"ת
 לרחים צטמוס הסעול
 צל"הק, כהבדל פעל (גע-
 העו) לפעל (חננעהען)
 צל"ח , שהוא נוטה יותר
 לענין הצטס צכוונה .
 (י) וייראו, והו צעת נקמתם
 ירחו כל חזם את מעשה
 ה' כי נורח הוא (חצו
 יחייח). וינידו, חין זה כן
 חס סועל חלהים , ויזינו
 סזס מעשיהו : (יא) והסה
 בו, לשון הוה. ויתהללו.
 צו : כל יסרי לב, חסר לח
 יחפסו מעשיהם. והנה
 יסרד חסיר לחצעת חלקים,
 חלק הא' (פ"צ ג' ד')
 תפלה להגלל מרדוסת
 החוין, בחלק הב' (ה' ו'
 ז') ודבר תבולל הסכנה
 לחור' הכוונת הרשעים החלה

- 9. Sie fället ihre eigne Zunge,
 Daß ihrer spottet, wer sie schauet.
- 10. Und Alle die es sehen jagen:
 O! Gott hat das gethan!
 Erkennen, daß sein Werk es sei.
- 11. Der Fromme freuet sich in Gott,
 Und findet Schutz bei ihm.
 Seiner rühmet sich,
 Wer grades Herzens ist.

65.

Dank für die von Gott nunmehr gesegneten Fluren, welche, durch die frühern Kriege mit dem Feinde, wüßt und niedergedreten waren.

- 1. Dem Sangmeister, ein Psalm David's zum Singen.
- 2. Der Seele Ruhe ist es, Gott!
 Zu Zion dich zu loben,
 Gelübde dort dir zu bezahlen.
- 3. Erhörer des Gebets! zu dir kommt alles Fleisch!
- 4. Ist uns der Sünden Last zu schwer;
 Die Missethaten; — du verzeihst sie.
- 5. Wohl deinem Liebling, den du aufnimmst,
 Daß er in deinem Vorhof wohne!
 Da wird man satt der Güter deines Hauses,
 Satt deines Tempels Heiligthums.
- 6. Dein Drohen selbst, o Gott des Heils!
 Ist furchtbar, doch gerecht,
 Du bleibst die Zuversicht der Erden Enden,
 Die Zuversicht entfernter Küsten.

צהסתר , בחלק הג' (ח' ט' י') יחמר סגבל זס לח יוכלו להסת' מסני השגחת ה' ומספסו ,
 בחלק הד' (פסוק י"ח) עליזת הצטחון והסיוס כדרך המלך :
 סה (א) מזמור לדוד, מתוכן חסיר נראה סהי' חיצורו חחר מלחמה מה סהי' לישראל עם הגוים
 חסר סצינותיהם, וצטנת החרצ צח גס הרעצ הכרוך תמיד צעקצו, כידוע צצעת כזאת תחצנ
 ותחטס החרץ, ויזוטו החכרים דיקס , וגס התעט סיהי' להס יקחו סודדים, וכחשר נחללו מלרה
 זחת, וסצו והרביטור צטוצ צרכת סלום וסוצע, סר המלך צסס עמו סיר תודה לה' : (ב) דומיה,
 סס המוססע , כלומר התהלה לך חלהים צציון הוא נותנת דומי' למהללי, וכן כחשר יסולם לך צציון
 הגדור צעת לרה יחי' זה דומי' למסלס, ויהיה סעור מליזת הכתוב כזה :
 לך דומיה תהלה אלהים בציון
 ולך — יסלם — נדר — וטעס סס זה כבר צחרנו פעמים :

רשי

לסדר כולם לפניו לפי שהם רצו אללל אחד חנו מתפללים לפניך שפסעינו אתה תכפרם : (ה) אשרי . מי אשר תצחר ותקרב חסר יסכן צחלדך : כצבעה צטוצ . סצציתך ועקדושת היכלך ססכינתך סודה סס : (ו) נוראות צלדק תעננו . (צלדקתך תעננו

רש"י

תהלים סה

מִכֵּין הָרִים בְּכַחוֹ נֶאֱזַר בְּגְבוּרָה :
 מִשְׁבִּיחַ שְׁאוֹן יָמִים שְׁאוֹן גְּלִיָּהֶם
 וְהַטֹּון לְאֲמִים :
 וַיִּרְאוּ אֲשֶׁר יִשְׁבִּי קִצּוֹת מֵאוֹתָתֶיךָ
 מוֹצֵאֵי בָקָר וְעֶרְבֵי תְרֵנִין :
 פְּקֻדַת הָאָרֶץ | וְתִשְׁקָקָה
 רַבַּת תַּעֲשִׂרְנָה
 פִּלַּג אֱלֹהִים מִלֵּא מִים
 תִּכְיֶן דְּגָנָם כִּי־כֵן תִּכְיֶנָּה :
 תִּלְמִיָּה רוּחַ גִּיחַת גְּדוּדָה
 בְּרַב־יָבִים תִּמּוֹנְגְנָה צְמַח־הַתְּבַרְךְ :
 עֲשֶׂרֶת שָׁנַת מוֹבְתָךְ
 וְיַעֲפֹן יִרְעָפוֹן דְּשָׁן :

(ז) לעשות נוראות צעודי כוכבים ומזלות :
 (ח) מצטח. אתה ומנוס לכל יושבי קלות ארץ מקלה הארץ ועד קלבו : ויס רחוקים. אפי לדחוקי שזים אתה מצטח שכל מקום ממסלתך :
 (ז) מכין הרים בכחו. שמתחיה ההרים שהם קסים בכחו ומזמן ומכין זהן מזונות ומכין מטר כדכתיב (לקמן קמ"ז) המכין לארץ מטר המלמיה הרים : נאזר בגבורה, לפי שכל להזכיר גבורת גשמים אמר נאזר בגבורה: (ח) משביח. משפיל וכן וחכם צאחור ישצחנה (משלי כ"ט). צטח גליו אתה תשצחם (לקמן פ"ט) : (ט) מוצאי צקר ועד צד תרכין. לך את הצדיות ישבי הקלוות צצקר אומרים צרוך יולד המאורות וצער צרוך המעריצ ערצים : (י) פקדת הארץ. כשאתה הפך להטיצ אתה פוקד את הארץ ומסקה אותה: רצת תעשדנה. הרצה אתה מעשדנה מפלג סלך שהוא מלא מים ותכין צו דגנס של יושבי קלוות כי צכן אתה תכין אותה (יא) תלמיה. הן שורות המחדישה: דוה. כמו לרוה: נחת גדודיה. כמו לנחת גדודיה להניח לגדודי לעשות נחת לצדיות אתה תמוגננה צדציצים של מטר תמוגננה לשון המסה: (יב) עשרת שנת טוצתך. על ידי הגשמים אתה מעער צכל טוצ את השנה שאתה הפך להטיצ: צמעגליך. הם השמים שהם אצק רגליך : ירעפון. יטפון: דשן. טומן : (יג) ירעפון. השמים צנלוות המדצר: (יד) לבשו כדים הללון.

ת"א פקדת הארץ תענית ח' : תלמיה רוה טס דף ז' ודף ח'. כחונות ח', י' :

המעריצ ערצים : (י) פקדת הארץ. כשאתה הפך להטיצ אתה פוקד את הארץ ומסקה אותה: רצת תעשדנה. הרצה אתה מעשדנה מפלג סלך שהוא מלא מים ותכין צו דגנס של יושבי קלוות כי צכן אתה תכין אותה (יא) תלמיה. הן שורות המחדישה: דוה. כמו לרוה: נחת גדודיה. כמו לנחת גדודיה להניח לגדודי לעשות נחת לצדיות אתה תמוגננה צדציצים של מטר תמוגננה לשון המסה: (יב) עשרת שנת טוצתך. על ידי הגשמים אתה מעער צכל טוצ את השנה שאתה הפך להטיצ: צמעגליך. הם השמים שהם אצק רגליך : ירעפון. יטפון: דשן. טומן : (יג) ירעפון. השמים צנלוות המדצר: (יד) לבשו כדים הללון.

באור

ישלם נדר, צמק, לחצרו לתיצה חחת ולעשותה צו הדלת חלק המתננד לתיצת תהלה גדלת הראשונה, וכמו שזכרנו: (ג) שופע תפלה, עדיך כל צטר יצוחר צחסלתס כסתצוה עליהם לרה ולוקס, וכן צחנו חנחנו עדיך צעת טחי' לר לנו, ואף כי: (ד) דברי עוונות, וסשעינו בצרו מנו, כל:מר שעינותינו סנצו עלינו הלרות האלה, עד כי ברול עונינו מנסוה, והעונס הזה מיוך צח לנו, צכל זה צחנו עדיך להתנסל תחנהנו לסניך כי. אתה תכפרסי זחת היא מדת שובך, לכסר לשצים, לחנן חת אשר תחון ולוחס חת אשר תרחס: (ה) אשרי ובו', כיון שזכר מדת טצו של הקצ"ה הכוללת כל המרחס שרהם חצו הנציחיס מחחורו הסס יתעלה תשתסך תלוות נססו להחצונן צדרכי ה' לחמור חצרי החיס אשר תצחר ותקרב כמוהו לשכון חצריך לדעת דרכיך והנהבחך צעולמך, כי כסנכס לזח חז נסצעה. משוב ציתך, כהדח זכתיצ צכל ביתי נחמן הוא (צמדצר י"ג) ועיון צספר נתיצות השלוס להר"המ (שמות ל"ג). קדוש היכלך, עיון מה סהערנו מזה הענין לעיל (סיר כ"ט): (ו) גוראות ובו', והנצחר ירחז כמוני הווס טחס גס נורחות תעננו (מסעס ויענס דלעיל סיר נ"ה), כלומר תרחנו יוך הצולה והנורחס ססועס לענוט, הנה חין זה מחמת שנחס ונקמה חלילה, כ"ח כסי תסספ הוצק וצכל זה חתס אלהי ישענו, המחיס תסועס צעתה, וכל כונתך חיינה חלח

באור קנ

Psalmen 65.

לעוצת החוטא, ונעזור זה
הנה חתה מצטח. כל קלוי
חרן, כלומר היושבים שמה
כעסם וכל החרן נחו. וים,
ההולך רחוקים: (ז) מבין
ובר, מי סלו הכח והנצורה;
(ח) משביח ובר, לו נ"כ
הקדושה והכבוד, ונלונו
זה שקט ודממה (עיון לעיל
סיר כ"ט) ועסם תשזיח
ענין הכנע' והסקטה ע"ס
שנים עדים (תהלים ס"ט
ומסלי כ"ט). והמון לחומים,
והמית לחומים, והנס זכר
ימים, ונד הרים, הררי
עד תאות נצעות עולם,
כמו שזכר צפ' הקודם ים
רחוקים עס קצוי חרן,
וזה טעם המסך הכתובים,
וכיון שזכר הסקטה שאון
גלי הים, שהוא משל הנחת
כלל הצרות, הנה זה יסודנו
לזכור גם הסקטות שאון
לאמים, הנלחמים ציטרחל,
הנעשה חז צפרט, ומה
נחה חף נעים ההעזרה
הזאת מן הכלל אל הפרט
ומן המשל אל הנמשל!
(ט) ויראו, ירחת רוממות
והעד פנין. מאותותיך,
מ"ס הסנה הנורמת וכאלו
אמר נעזור אותותיך
ירחוק וכן תרגם הרב
(אב), ואין להחלים'
עס מ"ס וירחת מאלהיך
שהיא מ"ס תפני, ועעמו
ירחת העונט. מוצאי

7. Der du mit deiner Macht
Der Berge Grund gelegt,
Mit Allgewalt Umgürteter!
8. Du stillst der Meere Brausen,
Das Brausen ihrer Wogen —
So wie der Völker Ungestim.
9. Ob deine Wunderzeichen staunen
Die Einbewohner ferner Zonen.
Du machst frohlocken
Des Morgens und des Abends Anbeginn.
10. Du suchest heim die Erde, wässerst sie,
Bereicherst sie gar sehr!
(Voll Wasser ist das Brunnlein Gottes!)
Wohl bekleidet ihre Frucht,
Wenn du so den Boden ebnest;
11. Tränkest ihre Furchen,
Senkest ein das Aufgepflügte;
Schmelzest es mit Regenguß,
Segnest ihr Gewächß;
12. Bekrönst das Jahr mit deinem Gute,
Von deinen Spuren triefst Ueberfluß.

כל ערצ וזקר, זה החלם להיות, כתרגום הרב (אנבעגין), כי גם הוא מהורחת זה
השט, וטעם ערצ וזקר כיון שזכר יוספי קלות וזכר גם מאותותיך שהם אותות השמים
אשר יליחת קלתם נערצ וקלתם נזקר. תרגין, ידוע כי תחלת הערצ והזוקר זקק היא
עת. רננה לכל היוצרים מטעמים רנים: (י) פקדת, לטובה. ותשקקה, כמו ותשקה אותה, אע"ס
שחינו? תשרט אחד, כי כן נאמר טוב, יטב. ננו, וילנז ודומיהם, וכן שוק ושקה, ויתכן עוד שהוא
מטעם ושקוי לעלמותיך, היות המים הליחות המחיה את הנמחים כשקוי לעלם. רבת, תאר הפעל
תעשרנה. פלג, כנר פירטנו לעיל (סיר מ"ו) שהוא חלק קטן היולח מנהר גדול, ואמר כאן דרך
גיוס ונדיחות חין לתמיה צמה שחמתי רנת תעשרנה כי הנזר הקטן טיס לחלמים הוא תמיד
מלא מים, וא"כ חינו חלח כמאמר מוסברי וכן תרגם הרב. תכין, הארץ דגנה כאשר כן תכין
חתה אותה לרות תלמיה ולנחת נדודיה וכו': (יא) נחת תרגום וירד ונחת (סלמה ז' מלך).
נדודיה, מענין לח תתבודדו כי החרישות שיחרוט הארץ הם כמו שרירות נצטר, (הכ"ל).
והנה נעזור המחרסת זחין ותעשה תלם תרים העסר מצ' לדיה, וכסידר הבשם עליו ישנז ויוריד
הגוים אל תוך הנמך וישיה פני העפר, תצין מזה כוונת הר"ה. תמוגגנה, ענינו ענין המסיסה
(הכ"ל), דהיינו שימם הזרע וישרוט זחין. צמחה תצרך, אחר שכנר ילח מן הארץ שלא יכנו
השמש או שזפון והדומה לו: (יב) שנת, צמוכת וחיינו סמוך כמו עזרת דלעיל, (סיר ס')
והטעם עזרת השנה, כלומר נתתה תפחית לה צמוכתך. ומעגליך, ירעפון דסן, ע"ד שחומרים
לחיס כל מקום אשר תדרוך כף רגלך תלמח לך צרכה כן אמר המסורר להקצ"ה כצוכול, זכל
מקום שהיו מעגליך תרחם הנרנה, כלומר על כל פני האדמה שירדת עליה צהשנחתך לטובה, והוא
דרך כלל, ונכתובים הנאים יפיר זה הענין לאמר: (יג) ירעפו נאות, דסן, חסי' צמדנר. ונבעות

רשי

תהלים סה סו

יִרְעֻפוּ נְאוֹת מִדְּבַר (יב)
 וְגִיל גְּבֻעוֹת תַּחְגְּרֶנָּה :
 לְבָשׁוּ כְרִים | הַצֹּאֵן (יד)
 וְעַמֻּקִּים יַעֲטֹפוּ-בָר
 יִתְרוּעְעוּ אֶת-יִשְׂרָאֵל :

יתלצטון הסרון והערצה
 מן הללן הצאים לרעות
 הדשא אשר הלמית
 המטר: ועמקים יעטפו
 73. על ידי המטר יהיו
 מעוטפים העמוקים
 צתזואה ואז יתדועעו
 הצדיות תדועת שמחה
 וישירו מדו3 הצדכה:

סו

סו (ב) זמרו כבוד
 שמו. זמרו כבוד
 שמו. א"כ ספרו כבוד

שיר תודה על הצלת בני ישראל מידי אויבים חזקים ועזים
 לוחציהם.

שמו צמר וסיר: (ג)
 מה נודא. כל אחד
 ממעסיך: צדו3 עזך.

(ב) לַמְּנַצֵּחַ שִׁיר מְזֻמָּר :

כשאתה מראה לעולם
 עוזך על ידי דבר או

הִרְיֵעוּ לְאֱלֹהִים כָּל-הָאָרֶץ :

חד3 או רע3 או צדקים:
 אויזך. יהדשעים מדו3

זָמְרוּ כְבוֹד-שִׁמּוֹ (3)

פחד מודים על כחט
 ועצירות שצידם (ע"כ
 התוס'): (ה) נורא

שִׁימּוֹ כְבוֹד תְּהַלְתּוּ :

עלילה. ייראו על צני
 אדם פן ימלא להם פסע
 כי כל מעשיהם גלויים

אִמְרוּ לְאֱלֹהִים מַה-נִּזְרָא מַעֲשֵׂיךָ (ג)

בְּרַב עֲזִיָּה יִבְחָשׁוּ לָךְ אֵיבִיךָ :

לך: (ו) הפך ים ליזטה.
 ים סוף: שם נשמחה
 צו. מלאתי שם הים דבר

כָּל-הָאָרֶץ | יִשְׁתַּחֲוּוּ לָךְ וַיִּזְמְרוּ לָךְ (7)

יִזְמְרוּ שִׁמְךָ סֵלָה :

שהיה נשמח צו כלומר
 שדאה הים את הקצ"ה:
 (ז) אל ידומו. אל תהי

לָכוּ וְרֵאוּ מַפְעָלוֹת אֱלֹהִים (ה)

נִזְרָא עֲלֵיכֶם עַל-בְּנֵי אָדָם :

אל ידומו. אל תהי

הַפֶּךְ יָם | לַיַּבְשָׁה (ו)

בְּנֶהָר יַעֲבֹרוּ בְרִגְלָם

שֵׁם נִשְׁמַחָה בּוֹ :

מִשָּׁל בְּגִבּוֹרָתוֹ | עוֹלָם (ז)

עֵינָיו בְּגוֹיִם תִּצְפִּינָה

הַסּוֹרְרִים | אֶל-יְרֵימּוֹ לָמוֹ סֵלָה :

ת"א לבשו כרים י"ה
 ח' ח' ודף י"ח:

* ירומו קרי

באור קנא

Psalmen 65, 66.

13. גיל תחבורה, עד"מ.
 והטעם צעור התזוהה
 סה"ח תזוהה גיל ליושני
 הארץ: (יד) כרים, כמו
 כר נחצ שסורו מוסור
 ומקום מרעה הכנסיס ושחר
 הצהמות נקרח כן, וחמר
 כי הכרים הם מלחים לחן
 כאלו הם מלוטטים צלחן
 כלומר שרועים על פני
 המוסור והם מכסי' את
 עין הארץ, (שלמה בן שלך).
 ועמקים יעטפו כר, כלומר
 יתכסו מרוצ התזוהה
 (הנ"ל), וזכר בצעות
 ועמקים. לסי טיש שנים
 סיתזרכו הנצעות לזד, ויש
 סיתזרכו העמקים לזד,
 כידוע מתולדות הזמנים,
 חזל הטוזה שזכר המסורר
 היא טוזה שליתה המתפרסת
 על פני כל הארץ, וחמר חלל
 בצעות תחבורה להיותן
 מסוצנת מכל לז, וחלל
 המיסור לזיס' סה"ח כמו
 לטון כסוי, וחלל עמקים
 לטון עטיפה, כאדם המתעטף
 צעליתו ואין נראה כלום
 ממנו. יתרוצרו חף וסירו,
 כל צ"ח עם הצהמות והחיות
 (כד"ק) וכזה תרגם הרנ,
 והנה הסור הזה הוא אחד
 מהסורים היותר נחמדים
 צמותורו תהלים חסר יעורר
 ההתפעלות צנסס כלי קורח
 משכיל להתרועע כס הוא,
 ולתת תודה לה' בכל לצו

- 13. Es triefen Auen in der Wüste,
Die Hügel gürten sich mit Fröhlichkeit;
- 14. Die Triften kleiden sich mit Schafen,
Kornfrucht hüllt die Thäler ein;
Alles jauchzet, Alles singet. —

66.

Dank für die Errettung der Israeliten aus der Hand ihrer starken und mächtigen Dränger.

1. Dem Sangmeister ein Psalm-Lied.

- 1. Jauchzet Gotte, alle Lande!
- 2. Laßt, zu Ehren seines Namens,
Hohen Lobgesang erschallen!
Preiseth ihn in Wettgefängen.
- 3. Sprecht zu Gott: „Wie wunderbar sind deine Werke!
Unter deiner Allmacht
Schmiegen sich die Feinde.
- 4. Der ganze Erdfreis betet an, lobsinget dir,
Lobsinget deinen Namen, Selah.“
- 5. Gehet, schaut die Thaten Gottes,
Sein Walten über Menschenkinder, wunderbar!
- 6. Er wandelte das Meer ins Trockne,
Daß man durch den Strom zu Fuße kam.
(Da freuten wir uns sein.)
- 7. Der ewig herrscht mit Allgewalt.
Sein Auge schauet auch auf Heiden,
Die Empörer; nie werden sie erhöht!

על גדל טומו ונרבתו שסס צעולמו:

סו (א) שיר מזמור, חזרו כמו הסור הקודם אחר הללה מידו חווצים חזקים ועזים חסר לחור
 את בני ישראל: (ב) שימו כבוד תהלתו, מתורגם כעין טעם הראצ"ע שאמר: צתלתו
 חכודו, כלומר שימו לכם כבוד צטורי תהלתו: (ג) בורא, סעל הקודס לטס, ואין טעם נורח
 טיש לירח מפניהם, חלה הוא כטעם בפלא, כלומר מעשים הסוצצים ירחת כבוד לעוטס, וכתובס
 הרב. יכחשו לך, טעמו מצוהר לעיל (סור י"ח): (ד) עלילה, סס ססעול ע"מ חכילה מלסון
 חסר עולל לי וסעור הכתוב לכו ורחו צתפעלות חלהיס העלילה על בני חדם שהיא ע"ד נורח, כי
 יעשה נסיס ונסלחות למען יחלוץ יודיו וזה סמוסיף וחומר: (ו) הפך וכו', יחמת את הכלל
 ע"י אחד מן הסרטיס היותר נפלה לחמר כי למען שגמח צו וצתסועתו יספוך יס לונסה עד
 סיוכלו העוצרים לעצור את הנהר צרגל. שם נטמחה צו, צעת סה"ח היינו סמחיס צו וצתסועתו,
 והסמחה הזאת היא הסנס התכליתית כמו שזכרנו. ודהכלית תולד מן המעשה חף שהיא קודמת
 צתחטצה כידוע. והנה צמה שחצר המסורר את המחמר הזה חל צ' המחמרים הקודמים ציחם
 התולדה, ולא חצרו ציחם הסבה (דהיינו סלח חמר. למען נטמחה צו), צזה הוליו מענין ההפשטה
 כריח חל ענין ההחלטה, והוא מטעם סנולת המליזה חסר כנוהו צסס העש"י (ועיין צהקדמתנו)
 והצן ע"ז: (ז) מושל צבצורתו עולכי, חין עולס צכל המקרח רק זמן ונלח והטעם סה"ח מושל
 לעולס כמו מושל נלח צרוצ בצורתו (כחצ"ע) וכן תרגם הרנ. בגוים, כלומר הסנחתו על כל
 יסוצי חלל וחף סחינס מכירים אותו. הסוררים, מדרך היסר והולכים עקלקלות צדרך לצס, אל
 ירותו לתו, כטעם חלף הלך לו. חו יהי' טעם למו צעצורס, כלומר צעצור מעטיהם חל ירותו,
 וענין ההמסך צמה שזכר צס' הקודס הסגתת ה' צטוציס לטוזה, וזכר צס' זה הסנחתו צרשעים

רש"י

תהלים סו

בָּרְכוּ עַמִּים אֱלֹהֵינוּ
 וְהַשְׁמִיעוּ קוֹל הַהִלָּתוֹ׃
 הַשֵּׁם גַּפְשָׁנוּ בַּחַיִּים
 וְלֹא־נָתַן לַמּוֹשׁ רַגְלָנוּ׃
 כִּי־בַחֲנַתָּנוּ אֱלֹהִים
 צָרַפְתָּנוּ כַּצָּרָה־כֶּסֶף׃
 הִבֵּאתָנוּ בַּמְצוּדָה
 שְׂמַת מוֹעֵקָה בְּמַתְנֵינוּ׃
 הִרְכַּבְתָּ אֲנוֹשׁ לְרַאשֵׁינוּ
 בָּאֲנוּ בְּאֵשׁ וּבַמַּיִם
 וְהוֹצִיאָנוּ לְרוּיָה׃
 אָבּוֹא בֵּיתְךָ בְּעוֹלוֹת
 אֲשֶׁלֶם לְךָ נְדָרַי׃
 אֲשֶׁר־פָּצוּ שְׂפִתַי
 וְדַבַּר־פִּי בַצָּר־לִי׃
 עֲלוֹת מַחִים אֲעֲלֶה־לְךָ
 עִם־קַטְוֹת אֵילִים
 אֲעֲשֶׂה בְּקָר עִם־עוֹדֵדִים סֵלָה׃
 לְכוּ־שִׁמְעוּ וְאַסְפְּרָה כָּל־יְרֵאֵי
 אֱלֹהִים
 אֲשֶׁר עָשָׂה לְגַפְשֵׁי׃
 אֱלֹהֵי פִי־קָרָאתִי
 וְרוּמָם תַּחַת לְשׁוֹנֵי׃
 אֲזֶן אִם־רָאִיתִי בְּלִבִּי
 לֹא יִשְׁמַע אֲדֹנָי׃

(ח) ידס דמה: (ח) ברכו עמים אלהים. על נפלאותיו שהוא סס נפשו צחיים צגלות ואיכס יכולין להשמוד אותנו: (י) כי צחנתנו. צלרה צגולה לרפתנו להסיר הסיגים ממנו שגסוז צתסוזה לפניך כמו שגודפים הכסף להסיר הסיגים ממנו: (יא) הבאתנו צמלודה. צמקוס לך כמו צמאסר: מועקה. לשון מסגר וכל המעיק המליק כמוהו: (יב) הרכבת אנוש לראשינו: מלכי כל אומה ואומה: (יג) אבוא ביתך. צצנותך צית המקדש נשלים נדדונו סכדדנו צגולה: (טו) מחים. שמנים לשון מוח: (טז) בל יראו אלהים. הם הגדים שנתגיידו: (יז) אליו פי קראתי. כשהיינו צגולה קראנוהו וספרנו רוממותו צלסוננו: ורומה. כמו ונתדומס: מלאתי צפי קראתי אליו ורומס. סס מלה רוממות שלו מוכן תחת לשוני להול או צפה כמו (איז) כ') יכחידנה תחת לשוני: (יח) און אס ראיתי וכו'. לל פעל עמנו כחטאתנו עשה עמנו בלל רואה ולל שומע

ת"א הרכבת אנוש צרכות ר' ח' מנילה ח' י"ח. מליעה ח' ח' ע"ה: אבוא ביתך חגיגה ח' ז': און אם ראיתי קדוסי ח' מ':

*פת"ח באתג"ח

באור קנב

Psalmen 66.

להסדע מהם וכיון שזכר
 אל ידמות יזכור נפילת
 החוצים והללת ישראל
 מידם, וזה זכרו וכו' :
 (ח) עמים, זעזור זבויס
 זס' הקודס : (ט) בחיים,
 זפת"ח ה"ח הידועה, וזה
 שתרנס הרצ (לו בעססע-
 רעק לעבען) : (י) בי, חק
 הלה שהזחת עלינו לה
 היתה לרעה לנו חק למען
 נסיו ונטיז דרכנו, ואין זה
 כי אם לרסחנו כלרף המלרף
 חת הכסף להסיר חת זדולו
 מעליו : (יא) מועקה,
 שרשו עיק והוא לשון
 לרה, ונראה לי שהוא כלי
 מחסר הנתן זמתני חסיר
 ומילר חת רבליו כל
 כך שלא יוכל להרחיז
 לעדיו לזרות : (יב) הרכבת
 חנוס לרחשינו, משל
 השכרות והעזרות, וטעה
 חנוס לשון פחיתות ונח-
 כאלו חתר עשיתנו עזדים
 לעזדים. באנו, נסכנת
 חס ומיס, כי החוצים
 וסרפו הערים ויסתמו
 מקורי המיס לזלתי נוח
 העירה. לרר', לשון
 שוצע ומסתה, וכתובס הרצ
 (פריידענמאהל), והטעם
 על זנחי תודה ושלמים
 שהעלו לה', וטעם ה"ח
 הידועה כאלו חתר להרו'
 הזחת שחנו מלוי' חללו
 עתה וכדמסרס והולק : (טו)
 מח'ם, לשון מוח וסומן,
 כלומר, זחמות סמניס :
 (טז) לכו שמעו, לי,
 יסוז הדזור נגד הקרוחיס
 על הזנח, כי כן הי'
 המנהג זימיס ההס
 זקהריז חיש זנח
 תודה לה' על נמולו חסר
 בתל עמו יקרח עליו
 ריעיו ומיודעיו לחכול
 ולשתות עמו, וטרס

8. Rühmt Völker unsern Gott!
 Laßt sein Loblied laut erschallen!
9. Der uns erhält zum bessern Leben;
 Der unsern Fuß nicht gleiten läßt.
10. Denn, Gott! geprüft hast du uns,
 Geläutert wie man Silber läutert;
11. Hast uns verstrickt in Schlingen,
 Unsern Lenden Lasten angehängt;
12. Liegest Menschen fahren über uns,
 Brachtest uns in Feuernoth, in Wassernoth;
 Allein du führtest uns heraus, zum Freudenmahl.
13. Deinem Tempel walle ich mit Brandopfer zu,
 Bezahle was ich dir gelobt;
14. Wie ich meine Lippen aufgethan;
 Wie ich versprach in meiner Noth.
15. Feiste Opfer bring' ich dir,
 Der Widder Duft steigt dir empor;
 Rinder führ' ich zu, und Böcke.
16. Kommet, hört ihr Gottverehrer!
 Ich erzähle, was er mir gethan.
17. Ich rief ihn an mit meinem Munde:
 Bald war auf meiner Zunge Lobgesang.
18. Hätt' ich Unrecht vor in meinem Herzen,
 Würde mich der Herr wohl hören?

חכלס ושתס יספר לסניהס כן תלחותיו כן חסדי ה' ותללותיו, ואס חננו ה' זרוח דעת להטיו
 נבן, יעריכנו לסניהס זסיר מזמור, תפלה (או ספור התלחה) הלה ותודה, דמיון זה המזמור כ"ז דלעיל,
 ה' דכתיב סס זקהל רצ נדרי חלס נגד ירחיו יחללו ענויס ויזעעו וטעם יחי לזכס לעד לתרנוס
 הרצ (שכחתי להעיר ע"ז זסיר הנ"ל). את אשר עשה לנוסי, ומה עשה? כי הנה חנני : (יז) אליו
 פי קרחתי, זתפלה על לרתי ומיד, ורומם תחת לטוני, זעודי זתפלתו הצילני, ולזה הסוז ותשתנה
 מיד לטיר תודה ורוממות : (יח) און אס רחיתי זלני, כלומר לו היתה זלני מחזנת חון זודחי
 שלא הי' ה' שומע תפלתי, וטעם ראיתי רחית הלז ומניין התחתי (קאניונקטיבון) : (יט) אכן,
 זחמת שמע חלהיס וזה לחות שאין חון זלני : (כ) ברוך חלהיס אשר לא הסיר תפלתי, מחתר

רשימי

תהלים סו סו

אֲכַן שָׁמַע אֱלֹהִים
הַקָּשִׁיב בְּקוֹל תְּפִלָּתִי :
בָּרוּךְ אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא-הֶסִיר
תְּפִלָּתִי
וְחִסְדּוֹ מֵאֵתִי :

סו

שיר תהלה לאלהים.

(ב) לְמַנְצֵחַ בְּנִגִּינַת מְזֻמֹּר שִׁיר :

אֱלֹהִים יְחַנְּנוּ וַיְבָרְכֵנוּ
יְיָ פָּנָיו אֶתָּנוּ סֵלָה :
לְדַעַת בְּאֶרֶץ יִרְכָּה
בְּכָל-גּוֹיִם יִשׁוּעָתְךָ :
יִדְוֶה עַמִּים | אֱלֹהִים
יִדְוֶה עַמִּים | כָּלָם :
יִשְׁמְחוּ וַיִּרְנְנוּ לְאֻמִּים :
כִּי-תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל
וּלְאֻמִּים | בְּאֶרֶץ תִּנְחָם סֵלָה :
יִדְוֶה עַמִּים | אֱלֹהִים
יִדְוֶה עַמִּים כָּלָם :
אֶרֶץ נִתְּנָה יְבוּלָה
יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ :
יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים
וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל-אֲפֹסֵי-אֶרֶץ :

אֲכַן שָׁמַע אֱלֹהִים : (יט)
אֲכַן. צִלְמַת יֵשׁ לְדַעַת :
(כ) אֲשֶׁר לֹא הֶסִיר
תְּפִלָּתִי. מִלְּפָנָיו וְחִסְדּוֹ
לֹא הֶסִיר מֵאֵתִי : (ט)

סו (ב) יָאֵר פָּנָיו.
לְהִרְאוֹת פָּנָיו
שׁוֹחֲקוֹת לַתַּת טַל וּמַטְרָה :
(ג) לְדַעַת צִלְמַת דְּרַכְךָ.
לְהוֹדִיעַ שְׂמִידַתְךָ לְהַטִּיב
לְעַמְּךָ וְעַל זֶה יוֹדוּךָ
וַיִּשְׂמְחוּ וַיִּרְנְנוּ לְאֻמִּים :
(ה) כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים
מִיִּשְׂרָאֵל. לְצִדִּיק : תִּנְחָם.
תִּנְחָם צִדְקַת הַמִּישׁוֹר
וְעַל זֹאת יוֹדוּךָ עַמִּים
כָּלָם : (ו) אֶרֶץ נִתְּנָה
יְבוּלָה. וְגַם אֵל הָאֶרֶץ
שִׁנְתָּה יְבוּלָה וְעַל אֲשֶׁר
יְבָרְכֵנוּ הַשֶּׁם (ס"א"ב) :
(ג) וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל אֲפֹסֵי
אֶרֶץ. שִׁיחֲמְרוּ לֹאוֹ אֵלֹהֵי
שָׁמַיִם וַיִּירָאוּ הַשֶּׁם אֵיךְ
צִדְקָתוֹ וְגִדְלָתוֹ :

(ט)

(ג)

(ד)

(ה)

(ו)

(ז)

(ח)

ת"א

בָּרוּךְ אֱלֹהִים, צִדְקָתוֹ ה' : אֱלֹהִים יְחַנְּנוּ פְקִידָה סַעַר ע"ו כָּל
הַמְזֻמֹּר :

באור קנג

Psalmen 66, 67.

והסדו מחתי, וטעם
דברי היחיד בעבור המלך
המדבר צעד עמו:

סז (ב) אלהים יחנונו
ונר, חמר הרב חזן
יחיוח ז"ל. כי צוה הסיר
צוך המלך חותו וחת עמו
צרכת כהניס הנחלקת
לדי תלקיס, עושר, דצוק
חלמי, חכמה, נצורה,
והחיוך טס נטעמי הכתובי
לסי דרכו, חזל נלע"ד
שחזור סיר זה כסנתי
ולח נטעמיה, כי מלנד
קיסיות חחרות ורבות
הנופלות דדיוורו, כאשר
ירחה המעיין נהס, הנח
לח ירעתי טעס הדלנו
צין מעלת דצוק חלמי
למעלת החכמה הלח חחת
היא, וצמה יוצק החלס
ליוורו חס לח ע"ס דרכו
החכמה? חולס מחמרי
צרכת כהניס צחמת חונס
חלח ג' הכוללי ג' מיני
צרכות, וטעמיהן כזה:
יצרכן ה', סיוסוף לו
עושר צריחות וטוצע,
וישמרן, מועות המחזרות
חלו הטורות: יחר ה'
סניו חליך ויחנק, צחור
חכמה ורוח דעת, וכן
סדרו צעלי התפלה לחמר
וחגנו מחתך דעה, יסח
ה' סניו חליך, צהשגחתו
ומשכטו הצוק, ויטס לק"ז צזה
טלוס, כי המשפט יסח טלוס
לעס, ונכנד ג' המחמריס

- 19. Allein er hört mich, Gott!
Er merkt auf mein Flehen wohl.
- 20. Gelobt sei Gott, der nicht verwirft mein Flehen,
Noch seine Güte von mir wendet!

67.

Hymne an Gott.

- 1. Dem Sangmeister auf Neginoth, ein Psalm zum Saitenspiel.
- 2. Gott sei uns gnädig;
Gebe uns seinen Segen,
Und laß sein Antlitz uns erleuchten.
- 3. Daß man auf Erden deinen Weg erkenne,
Unter allen Völkern deine Hilfe.
- 4. Dir huldigen die Staaten, Gott!
Dir huldigen die Staaten alle.
- 5. Nationen freuen sich und jauchzen,
Daß du gerecht die Staaten richtest,
Regierst auf Erden alle Reiche;
- 6. Dir huldigen die Staaten, Gott!
Dir huldigen die Staaten alle.
- 7. Das Land gibt sein Gewächß;
Uns segne unser Gott.
- 8. Gott segne uns,
Und ihn verehere alle Welt.

החלה זכר ג' פעמים יברכנו צזה המזמורי, חזל לח שחר סדר הצרכות ככתוצ צתורה, כי חס יזכור תחלה
היקר' צעיניו מכל וחמר. אלהים יחנונו, דעת וצחור החכמה כאשר יוסיף לצחר יחר ונו', וכתרגום
הרצ, וכן לדעת ונו': (ג) ישועתך, כ"ע סל דרכך מטעס חמי חעציר כל טובי על סניך שהטיצ
הטס צ"ה לתסה צצוקט מחנו לחמר הודעני נח חת דרכיך, כנוכר כצר פעמים צחזוכנו: (ד) יודוך
עמיס חלמיס, ההעברה מצרכה לצרכה צחמר נעיס ומלילה נחה. ובוח חהודיה הסויבת חל כל
צרכה וצרכה. עמים כלסי, עמ"ט לעיל צחחלת סי' י"ט: (ה) ישמחו ונו', הנה צרכת הסוצע
וצרכת חור החכמה והמדע יס שנחלח צחון צהחלט. ויט סלח נחלח, הכל כפוי סעולות יוטצני
וכסי חכמת הצורה יתעלה, חמנס מטסט ה' והשגחתו צצירותיו יחלח תמיד צחחלט, כי כל מה
סעוטה ה' צמטסט יעטה, ולכן לח יזכור המטורר זחת הצרכה ע"ד צקסה, חזל יחמי סיטמחו סעמיס
על הצרכה הזחת הנחלחת צחחלט. מישור, תוחר הפעל ע"ד סס המקר' וטעורו מטסט יטר.
ולאומים, יחס ספעול כמו עמיס צחמר הקודס, וטעס תנחס כטעס ותרחשו חת הילד. בארץ
תנחס, היא ההשגחה סזוכנו, וכחלו חמר כי הטסוט עמיס מיסור וכי תנחה לחמיס צחון:
(ז) ארץ נתנ' יצולס, כסוצרכנו חלמינו והיא צרכת הסוצע והעיטר: (ח) יברכנו חלמיס, כיון
לשלט טס צרכת ננד ג' מחמרי התורה חע"ס טטנה מטעס סזוכנו (לעיל ס' ה'), חמנס טעס
הכתוצ צרכה כוללת, כלומר חלמיס יצרכנו, חותנו כל יוטצני חזל, צלטס חלה סזכר צחורו וטוכו
ומטסטו, ולכן מן סרחוי סייחרו חותו כל חססי חרן, הוא יעטה חת סלו וחנו חין לנו לעשות
כי חס לחהצח ולירח' חותו כל הימיס. ומדרך מלילה זכה לסיוס צכלל:

תהלים סח

רשי

סח

סח (ב) יקום אלהים
יפולו אויביו.

שיר נצחון בהעלות ארון אלהים אל עירו בשמחה ובשירים.

עמלק וכיולא זו : (ג)
בהנדרף. כהתנדף כאשר
יתנדף העטן כן תנדפם:
מפני אלהים. מפני

(ה) לַמַּנְצֵחַ לְדָוִד מִזְמוֹר שִׁיר:

הארון צימי משה.
וצנוחה יאמר סוצה ה'
וגו' (צמדצר י') : (ד)
וישישו צשמחה. וזהו

(3) יָקוּם אֱלֹהִים יִפּוּצוּ אוֹיְבָיו

וַיָּנוּסוּ מִשְׁנֵאוֹ מִפְּנֵיו :

המטוס וכן יאמרו שירו
לאלהים וגו' : (ה)
סולו. לשון שצח וכן לא

(2) כְּהַנְדֵּף עֵשֶׂן הַנְּדֵף

כְּהַמֵּם דּוֹגַג מִפְּנֵי-אֵשׁ

תסלה צכתס. (איוצ
כ"ח). המסולאים צפו
(איכה ד') : ציה שמו.

יֶאֱבְדוּ רְשָׁעִים מִפְּנֵי אֱלֹהִים :

צסס י"ה שהוא לשון
יראה כדמתרגמ' דחילא
עזי וזמרת יה (לקמן

(7) וְצַדִּיקִים יִשְׂמְחוּ יַעֲלֶצוּ לִפְנֵי אֱלֹהִים

וַיִּשְׂשׂוּ בַשְּׂמֵחָה :

קו"ח), וכן כי יד על כס
יה (שמות ז') צתרגום
וכן כי ציה ה' (ישעיה

(ה) שִׁירוּ | לְאֱלֹהִים זָמְרוּ שִׁמּוֹ

סָלוּ לָרֶכֶב בְּעֶרְבּוֹת

כ"ו) ארי צכן תתפרקון
צמימ' דחילא ה' ותקיף
עלמא אומר המסורד

בֵּיתָה שִׁמּוֹ וְעֲלֶזוּ לִפְנֵיו :

שצחו לפניו וגורו מפניו
ועלזו וזהו דוגמא האמור
צמקוסאחד וגילו צדעדה

(1) אָבִי יִתּוּמִים וְדִין אֱלֹמְנוֹת

אֱלֹהִים בְּמַעֲוֶן קָדְשׁוֹ :

(לעיל צ') : (ו) אבי
יתומים. זהו השצח
שתצחו לפניו כל הענין

(11) אֱלֹהִים | מוֹשִׁיב יְחִידִים | בֵּיתָה

מוֹצִיא אֲסִירִים בְּכּוֹשְׁרוֹת

עד סוף כל המזמור
יתומים שנעשה אז
לישראל שהם יתומים

אֲדִ-סוֹרְרִים שְׂכָנֵי צַחִיחָה :

כמו שנאמר (איכה ד')
יתומים היונו ואין
אז : ודין אלמנות.
שעשה משפעה של

ת"א כהנדרף עשן עקידה טער ס"ו : וצדיקים ישמחו. סס : סלו
לרכב מבלס דף ל"ח : אבי יתומים סס : אלהים מושיב
סנהדרין צ' כ"צ : מוצא אסירים. סועה ח' צ' :

ירושלים שנאמר צה היתה כאלמנה (סס) : (ו) מושב יחידים ציתה. ישראל שהיו מפוזרין
כנסס יחד איש איש מנדרחו והוסיצס צית שלט וכניסיה שלימה : מוליא אסירים צכושדות.
הוליא את ישראל ממלרי' צחדש שהוא כשר להולכי דרכים לא חמה ולא לנה : אך סודרים. מלרים :

באור

סח (א) מזמור שיר, יתכן היות חזרו אחרי סלכו המלך את מלכות ליון ועלה את ארון ה'
לעירו צשמחה וצטיירים כנזכר צארכיות צסטר ד"הו למלכו יאודה (ד"ס ח' ע"ו) : (ב) יקום
אלהים וגו', סופח שירו צנסיעת הארון צמחמר שחמר חצי סנצוהיס צנסוע הארון (צמדצר י'),
אך שהוא סולך ומוסיף צמליאה. (ג) כהנדרף, מקור מזנין ופעל כחצרו בהמס, ומססעו כהנדרף.

באור קנר

Psalmen 68.

68.

Siegeslied, als er die Lade Gottes unter Freudengefängen in seine Stadt zurückführte.

1. Dem Sangmeister David's, ein Psalm zum Singen.

Singung.

- 2. Gott mache sich auf,
Daß seine Feinde zerstreuet,
Flüchtig werden seine Hasser.
- 3. Wie Rauch verjagt wird, jage sie fort;
Wie Wachs am Feuer zerschmilzt,
Bergehen Uebelthäter vor Gott.
- 4. Aber fröhlich seien die Gerechten.
Sie frohlocken vor dem Herrn,
Und verbringen wonnevolle Tage.

Chor I.

- 5. Singt dem Namen Gottes!
Preiset ihn mit Saitenspiel!
Macht ihm Bahn, der durch die Aetherwüste fährt.
Sein Name ist Ewiger! frohlocket vor ihm!
- 6. Ein Vater der Waisen,
Ein Richter der Witwen;
Gott in seiner heiligen Wohnung!

Chor II.

- 7. Ein Gott, der Einsamen das Haus besetzt!
Gefesselten die Freiheit gibt;
Doch Widerspännstige bewohnen dürres Land.

תנודף, מנ"הק ע"ד השלמים,
והתי"ו לנוכח. בהמם
מסעלי הנפל, והוא צל"ו
חחת חולם, וחזרו בחולם
חחת ליר"י: (ד) וצדיקים,
ויר"ו לעורר ההיסך
וכתובים הרב. ישמחו,
יש להם לשמחה, גם יעלזו
בחמת לפני הלהים ובר',
כן שכל הרב לתובם, והוא
זה טעם מנועת ויר"ו
החזרה, חזל יחזרו צ'
המחמרים החזרונים יעלזו
ויטישו לפני הלהים,
נגד מסני הלהים בחמת
הקודם והטעם כת"י
קדם ה', כי הצדיקים
ירחיש חת הלהים צעזור
בצורתו ומסעטו בעולמו,
חזל לח יירחו מפניו,
כי חס ישמחו צו: וישישו
שמחה, יש טרולים לפתרו
מלשון זקנה כלומר נעשו
יטישים בשמחה, חך מלנד
שהוא נגד דרכי הלשון
ודקדוקו, הנה גם חין
לויך לזה, חזל הנון בטעם
הרד"ק שהכפל לרוב
השמחה, ואם נאמר
החברל שזין טעם ששון
לטעם שמחה שיהי'
הח' התענוג שימלא לחיט
צדק מה מפחת היותו
להוא בעלמו נעים ועד
נעשו (חן) עטוואס
פערנגיגען פירדען),
ונזה הכוונה והרוחני טוים
חזל לח יפול טעם השמחה

כי חס על דרכי הדעת והשכל (ויך חיינעס דינגעס פרייען), דהיינו כשיתענג האדם צדק מה מפחת התולדו'
סיון כי יולד ממנו מה שהוא טוב צעיונו, (ויס עוד נדבר באריכות מענין זה ההבדל, חך שחין כאן מקומו)
יש לפ"ז לפרט טעם ויטישו בשמחה שיתענגו הצדיקים צעזרתם צנה העולם בשמחת נפש, צעזור
סיונו כי לח תולד מהתענוג שהוא טוים תולדה נעה חזל חרצה כל מה שנמשך ממנו יהי' לטובה,
לח כן התענוגות הרשעים צרעתם, והרצ תובם כפי הענין: (ה) סולו ובר', כיון שהולך חת הארץ
מקום נסח כבוד חל, יחמר המסורר סולו המסולם פנו דוך לוסר העקוב ולהסיר כל מכסול ונגף
צפני הנושאים חותו, לרוב צעזרות, סס לשמים ונקרה כן לדעת ר' משה הנהן צעזור שהוא רחב
בערצות מדבר (מדבר הרצ"ע), וזה שתובם הרב (דיח עטהעד-וויסטע), כי החזיר הן והצהיר
הנקרה רקיע שמים צל"הק חסר צו תלויס הארץ והשמש וכל הכוכבים ומזלות, הוא מכונה צלשויות
העמים צסס (עטהער), וטעם רוב צחמר הרב חזן יחיוח סכוח מניע, להיות כי הרוב צ מניע
הנרצב ע"כ. והוא נכון בחמת חס יהי' השם מתייחס אל הפעולה ציחם הפעול, כמו רוב שמים
צעזרך (דבריס ל"ד וכתובם הרב סס), חזל כשיצוה עס יחם הצו"ת יהי' טעם רוב, שתעזור
השבחתו מן הקלם אל הקלם וכתובם הרב כחן חך הענין יהי' אחד צשניהס, ב"ה סמו, ת"י יה
סמיה, וכן תובם הרב: (ו) אבי יתומים, טעם ועלזו לפניו, כי זה חלחי האלהים הרוב צעזרות
מעון קדשו הוא ג"כ חצי יתומים ודין חלמנות ע"ד כי רס ה' וספל יראה (מדבר הרצ"ע):
(ז) מושיב יחוייס ציפה, ע"ד כי צות יעשה לך ה', והטעם כי היחידים ויחם רבים והוסיצס,
(מדבר הנ"ל) וטעם יחידים כמו שחמר הרב חזן וחיח ז"ל: חיס וחשתו חסר יעמדו יחידים

רשימי

תהלים סח

אלהים בצאתך לפני עמך
בצעדך בשימון סלה:
ארץ רעשה ו

אף שמים נשפו מפני אלהים
זה סיני מפני אלהים אלהי ישראל:
נשם נדבות תניף אלהים
נחלתך ונלאה אתה כוננתה:
חיתך ישבו-בה

תכין בשוכתך לעני אלהים:
אדני יתן-אמר

המבשרות צבא רב:
מלכי צבאות ידון ידון
ונות בית תחלק שלל:
אם-תשכבון בין שפתים
כנפי יונה נחפה בכסף
ואברותיה בירקרק חרוץ:

*סג"ל באתנ"ח

- (ח) שכנו לחיכה. נשאה. ארלם ליה ולמאה. (מלאתי): (ח) בצערך. כשנלעדתה צלעדך צלעד שלך: סלה. שם הרליתני זה דרכך לעולם לכל לדה גלולה: (ט) זה סיני. גם הוא רעש מפני ה' אלהי ישראל: (י) נשם נדבות תניף. עוד זאת עשית לנו אם הולדנו לגשמים הכיפות והטלת עלינו תמיד גשמי נדסה וצדקה: נחלתך ונלאה אתה כוננתה. כשהיתה נחלת ארץ נלאה ולמאה למטר אתה כוננת אותה. (מלאתי): נחלתך ונלאה. הקרויה נחלתך והיא נלא כלו פעמים שהיא כך: (יא) חיתך ישבו בה. עדתך ישבו בה כמו ויאספו פלשתים את מחניהם לחיה (ס"ג) כ"ג). ד"א חיתך. כנסת ישראל קרויה צהמתו וחיתו של הקצ"ה: תכין צטוצתך. כשילאו ממלרים הסיצותם צמדצר ארצעי' שנה לפי שעמדו כנעניים וגידעו את האילנות וצתוך כך שעכצו צמדצר עמדו ותקנו הכל: (יב) ה' יתן אומר המצטרות וגו'. אומר מאמר עוד הוא ישאג צקול להשמיד לצלות הבוים הרצים ומהו האומר מלכי לצלות הבוים ידון יתנדדו ויושלכו מתוך א"י וכנסת ישראל שהיא נות צית תחלק את שללם כמו שנאמר והיה סחרה ואתננה קדש וגו' (ישעיה כ"ג): (יד) אם תשכבון צין שפתים וגו'. כל זה האומר יאמר להם אם אתם שכצתם צין תחומיכם והתענגת צתענוגים זאת יונתי כנסייתי כנפיה נחפה צכסף ומהו הכסף והחרון צפרט שדי וגו' כשפירט הקצ"ה לפניהם תורתו אטד המלכים נשלגים ומתלצנים זה צארץ ללמות וחשך ולזו נחפו כנפיה (כנפי יונה) צכספה וחמדתה של תורה ומלות: כנפי יונה. פלי"מא צלע"ז: ואצרותיה. כנפיה שעופפת צהן: צירקרק חרוץ. פתד דונט צן לצרט החרון הוא זהו ולכך נתנו המסודר אלל הכסף וירקרק החרון הוא הזהו אשר יוצל מארץ החוילה ומארץ כוש זהו עוצ מאד לא הוא ידוק ולא הוא אדום ולכך קדאו ירקרק כמו (ויקרא י"ג) לצן אדמדם שאינו לא לצן ולא אדום ולכך נכפל ירקרק אדמדם: (טו) בפרש. לשון ופרטו את השמלה.

אלהים בצאתך עקידה שער מ"ד: נשם נדבות סנת ט"ו, ס"ח. חניגה צ"ו, י"ג: חיתך ישבו בה עניצין ד', נ"ד: מלכי מצבאות סס: ונות בית נדבות ח', ט': אם תשכבון סועה ח', י"ח: כנפי יונה נדבות ח', נ"ב, סנת דף מ"ט ודף ק"ל:

צקול להשמיד לצלות הבוים הרצים ומהו האומר מלכי לצלות הבוים ידון יתנדדו ויושלכו מתוך א"י וכנסת ישראל שהיא נות צית תחלק את שללם כמו שנאמר והיה סחרה ואתננה קדש וגו' (ישעיה כ"ג): (יד) אם תשכבון צין שפתים וגו'. כל זה האומר יאמר להם אם אתם שכצתם צין תחומיכם והתענגת צתענוגים זאת יונתי כנסייתי כנפיה נחפה צכסף ומהו הכסף והחרון צפרט שדי וגו' כשפירט הקצ"ה לפניהם תורתו אטד המלכים נשלגים ומתלצנים זה צארץ ללמות וחשך ולזו נחפו כנפיה (כנפי יונה) צכספה וחמדתה של תורה ומלות: כנפי יונה. פלי"מא צלע"ז: ואצרותיה. כנפיה שעופפת צהן: צירקרק חרוץ. פתד דונט צן לצרט החרון הוא זהו ולכך נתנו המסודר אלל הכסף וירקרק החרון הוא הזהו אשר יוצל מארץ החוילה ומארץ כוש זהו עוצ מאד לא הוא ידוק ולא הוא אדום ולכך קדאו ירקרק כמו (ויקרא י"ג) לצן אדמדם שאינו לא לצן ולא אדום ולכך נכפל ירקרק אדמדם: (טו) בפרש. לשון ופרטו את השמלה.

באור קנה

Psalmen 68.

1.

- 8. Gott, als du vor deinem Volke auszogst, Einhertratsst in der Wüste, Selah!
- 9. Da bebte die Erde; die Himmel trofen vor Gott! Dieser Sinai vor Israel's Gott!
- 10. Einen milden Regen lässest du herab; Erquickst dein Erbgut, lechzendes Land.
- 11. Dir geweihte Thiere sollten es bewohnen: Mit deiner Güte, Gott! ward es. Erquickt, für ein bedrängtes Volk.

2.

- 12. Frohe Nachricht sendet Gott! Der Botschaftbringerinnen großes Heer!
- 13. Die Könige mit ihrer Heereemacht, Bewegen sich hier, bewegen sich da; Und die Hausbewohnerin vertheilet Beute.
- 14. Auch wenn ihr bei den Tränken lauert, Deckt Silber die Flügel der Taube, Flammend Gold der Fittige Spitzen.

צירכתי צית צלי צניס ע"כ,
 ויתכן שהיה מוסג על
 קורות החנות. מוציא,
 לחרות חותם שהם
 חסידים זכושרות כמו
 ספדה והולוח את עמו
 מצית עצדים מכור הצדל.
 בכושרותו הם טבעות
 הכנלים והכ"ף בענין
 קו"ף כמו קסורים, כי
 הכ"ף והקו"ף מתולח
 חנה, וכן מי תכן את
 רוח ה' זכ"ף, תקן תכלים
 בקו"ף והענין אחד (שלמה
 זן מלך). אך, הסוררים
 מדיך הישר ולא יחזו
 שמוע, המה טכנו. צחיחה,
 חרץ לחם ולחם' כמו והטבע
 זלחחות נססך ינוסת
 (הרצ"ט) כאלו חמר חך
 כמו שהיה מטיב לטונים
 כן יסדע ז"כ מן הרשעים,
 כי חף טחה חת
 עמו ז"כ עד שהלך

לסדותם ציד חזקה ונמורח בדול, מיד כשהיו סוררים כנמעסה דמרגלים שחמרו נתנה רחם ונשוצה
 מלרים, בזר עליהם לשכון מ' סנה צמדנר: (ח) אלהים זלחתך ובר', יוסף לזחר זה הענין שחמר
 טכמו סנראה בזורתו של הסם יתעלה זעולמו כן נראה חסדו וטובו, גם שזחותה הסגנחה והסקודה
 עלמה הוא מטיב לטונים ומעניס לרעים וזה שחמר כי זלחתך ובר', שם הרחית בזורתך וכחך עד
 טרעסה על הארץ כמו טרעס זה הר סיני: (י) גשם נדנות ובר', יפה חמר הרד"ק: לפי שזכר
 שמים נטפו שהיה רמו ללרות על החוונים ע"ד משל שחטכו השמים על החוונים ויום המטר
 הוא חסך ועגן חמר זכיסך זה גשם נדנות תניף אלהים ע"כ, כלומר חותו הגשם שהי' גשם שוטף
 לעמי הארץ הוא זעלמו הי' גשם נדנות לעם אלהים, וטעם שם נדבות כזר סרשנו לעיל (סיר
 נ"ד). תניף, לשון תנועה קלה וסנוז, וידוע שהיה שיה לכל הרחות מוליך ומניח פעלה ומוריד
 ולזה יתכן כמו כן אלל גשם היורד, ושעור הכתוב תניף אלהים גשם נדנות וכוננת זו נחלתך
 הנלחה: (יא) חיתך, כנסת ישראל קרויה זחמתו וחיתו של הקצ"ה (רס"י), ונראה הטעם כי
 נתונים המה לו ולעבודתו כקרנן של הקדש, וכן תרגם הרב. לעבי, הידוע, והוא עם ישראל שלא
 יוכל לעזור את עלמו זחיתו מעט וחלם ננד קהל עמים רנים. חזל חתה תלחם לו, והסנו"ל
 טחחת הלמ"ד סי' הידועה, כי ירחוי זחטלום זכס, ויש שלא נטלם וזו תנוח הסת"ח ברירח
 אשר היא זחנתה לסנו"ל לפני חות גרונית קזולה כדינה, ולכן תרגם גם הרב (פ"ר ח"י) טעמתו
 כאן כאלו חמר (פ"ר ח"י) געוויססעס: (יב) אדני ובר', כיון שזכר זס' הקידם שמכין ה'
 זטווחו לעם עני יעורר זחחלק הנח עתה על הכלל הנדול כי לא זכח יבזר עם כי חס זרלות ה'
 חותם, וחמר שחזני יתן חומר של. המבשרות לזח רז, ידוע מס"ק שזימים חסם כשהיתה חותה
 מה תלח' זמלחמה על חוונים, ילאו זנותו' וזתולותיהם זתופי' וזמחולות וזשכרו הנלחון הזה
 זסירה זמרה, ולכן טעם הכתוב כאלו חמר ה' הוא הנותן תטועה ונלחון זמלחמה. והוא הנוחך
 חומר זסי לזח רז של המזטרות החלה: (יג) מלכי לנחות, כלומר תלכו חול רז המה ידודן:
 ידודך, מלחון נע ונד, כלומר ילכו ויסוצו סנות להסג הנלחון חליהם. וזות זית, כלומר שחש
 זזיתה ולא תעמול מכל וכל, הוא. תחלק שלל, כלומר תנחה, כי העם המלח הוא מחלק שלל
 זין בזורה, ויתכן שירמו זזה על מעסה יעל וסיסרח: (יד) אם תשכבון ובר', הנה זורה חמרה
 זסורתה לחיזם שזטים למת וזנתם זין המטפתים לטמוע סריקות עדרים ולטמון ידיגם זחיקכס
 וננד זה יחמר המטורר כאן, גם חס המכונן זין ספזים ולא תזוחו זמלחמת ה' לעמו, זכל זה
 תהיו זלכס עטורים זכסך וזזהז מהשלל סתחלק נוה זית הזחת, וזה שחמר. כנפי יונה, זזר
 ידוע הוא סכנסי' ישראל נמשלה ליונה, והטעם זחיות לה חקים ומטפתים לזוקים וטונים והיונה
 היא משל הנקיות והתמימות והחסידות. נחפה זכסך, טעם המשל זחיות מרחיה זנולתה דומה
 למרחם הכסף. בירקרק, של חרון כלומר זלזעו, וכדחמר הרב חנן יחויח שהזהז הטוב המזוקק
 סזעתיס ונקי מכל סיג הוא ירוק מאוד (דהיונו ירק טעום המעורר זמעט מזעיר ירק עשז) כי זה
 עיוו הסזעו כחמר לא יעיקו תערובת סיסנהו ממרחיתו, ע"כ, וזחיות המרח' ה' הוא דומה

רש"י

תהלים סה

בְּפֶרֶשׁ שִׁדִּי | מְלָכִים בָּהּ
תִּשְׁלַג בְּצִלְמוֹן:

(עו) (דברים כ"ג) צודרין את הדבר כשנלה חדשה: מלכים. אלו תלמידי חכמים כמו שנאמר

הַר-אֱלֹהִים הַר-בְּשֵׁן
הַר גְּבֻנָּיִם הַר-בְּשֵׁן:

(עז) (משלי ח') צו מלכים ימלוכו: (טז) הר אלהים הר צסן. והיכן פירשה

לָמָּה | תִּרְצְדוּן הָרִים גְּבֻנָּיִם
הָהָר חָמַד אֱלֹהִים לְשִׁבְתוֹ
אֶף-יְהוָה יִשְׁכֵּן לְנֶצַח:

(זי) צהר סיני שהוא הר אלהים וסמוך לצסן צעבר הידון: הר בצנונים. הר המיוחד שבהרים: בצנונים. לשון הרים על שם גובהם כמו

רָכַב אֱלֹהִים רַבְתִּים אֶלְפֵי שִׁנְאָן
אֲדָנִי בָּם סִינִי בִּקְדָשׁ:
עֲלִית לְמָרוֹם | שְׁבִית שְׁבִי

(יח) (יחזקאל ע"ז) ותבני לך גב כל דבר גבוה קרוי גב: (יז) למה תרלדון הרים בצנונים. כל זה מוסב על ה' יתן אומר עוד יאמר להם למה תרלדון הרים בצנונים למה תאדיצון אתם

לְקַחַת מִתְּנוֹת בְּאָדָם
וְאֶף סוֹדְרִים לְשִׁכֵּן יְהוָה אֱלֹהִים:

(יט) הריים בצנונים. כל זה מוסב על ה' יתן אומר עוד יאמר להם למה תרלדון הרים בצנונים למה תאדיצון אתם

בְּרוּךְ אֲדָנִי יוֹם | יוֹם
יַעֲמֵס־לָנוּ הָאֵל יִשׁוּעָתָנוּ סֵלָה:
הָאֵל | לָנוּ אֵל לְמוֹשְׁעוֹת

(כ) להשחית את ההר אשר חמד אלהים לשבתו לשדות עליו שכינה הוא הר הצית אף הוא לכלל ישכון שם קדושתו קדושת עולם משכחד לשבתו לא שרתה שכינה במקום אחר. דליתי ציסודו של דבי משה הדדסן דלד הוא מארצ צלסון ערבי. אצל מנחם פירש תרלדון כמו תרקדון אף לאותו לשון

וְלִיהוָה אֲדָנִי לַמּוֹת הוֹצֵאוֹת:
אֶדְ-אֱלֹהִים יִמְחַק רֹאשׁ אֲיָבִיו
קָדְקַד שִׁעַר מִתְהַלֵּךְ בְּאַשְׁמִיו:

(כא) קדושת עולם משכחד לשבתו לא שרתה שכינה במקום אחר. דליתי ציסודו של דבי משה הדדסן דלד הוא מארצ צלסון ערבי. אצל מנחם פירש תרלדון כמו תרקדון אף לאותו לשון

קָדְקַד שִׁעַר מִתְהַלֵּךְ בְּאַשְׁמִיו:

(כב) תרלדון אף לאותו לשון נופל הטיעה הזאת: (יח) רכב אלהים וגו'. עוד זה מוסב על ה' יתן אומר להזכיר חצת עמו אף כשנגלה רכב

קָדְקַד שִׁעַר מִתְהַלֵּךְ בְּאַשְׁמִיו:

וה' היה ציניהם צסיני צקודש אף שם עלית אתה נגיד עמו משה צן עמדם למרום

קָדְקַד שִׁעַר מִתְהַלֵּךְ בְּאַשְׁמִיו:

(יט) שצית שצי. את התורה ולקחת מתנות מן העליונים לתתם לצני אדם: ואף סודרים לשכון יה אלהים. אף עוד גרמת צסכן הקצ"ה צמשכן ותוך עם שהיו סודרים וממדים ומקליפים אותם: (כ) ברוך ה' וגו'. זה מן הסוד האמוד למעלה שירו לאלהים: יעמס לנו, יתן לנו ישועה דצה (מלא). עומס ככל אשר נוכל שאת. (מלאתי יום יום יעמס לנו כל הימים כן נוהג צנו לכל לרה ישועה): (כא) האל לנו אל למושעות. אל מושיע הוא לנו ולפניו יש הרצה תוללות מיני מות תוללות דרכים אל

* הבית רפה אחר מפיק והמפורת עליו ג' דעים אחד מפיק. ת"א בפרש שדי זכות צ', ט"ו: למה תרצדון מנלה דף כ"ט: רכב אלהים ע"ז ח' ב', עקודה שער מ"ד: עלית למרום שנת ט', פ"ח: ברוך אדני זכות ו', מ': למות וגו' זכות ח', ח':

באור קנו

Psalmen 68.

למרחם השלמה הזכה
 ויקים לכן תרגם הרב
 (פלאומאנד) ליוסי המליל:
 (פר) בפרש סדי, ל' שרור
 כמו ויפרטו את השמלה
 (טוסטיס ח') שיהיו המלכים
 נהרני' וטוחי' ע"ס החדמה:
 בה, מוסב על נות נית
 שזכרי הנה זאת. תשלג
 כללמון, תפן אור במקום
 חסן ולמות, כאמרו ורח
 נחסן אורן (מדנני רע"ס),
 כלומר תנחם התשועה
 סתחומית אחרי שיחשבו
 שאין להם עוד תשועה,
 ושעם תשלג כטעם תלנין
 דלעיל (שיר נ"ח) וכתרגום
 הרב: (שז) הר אלהים
 ונר, ג"ז מוסב על מה
 שאמר לעיל תכין צעונתך
 לעני אלהים אך צנחנה
 אחת, לאמר שאין
 לתמוה על מה שזכר
 ה' לו עם עני ומדוכה
 לעמי ולא זכר זכרי גדול
 וחזק, כי לא צנחה ובחון
 ידלה ה', ונראה זה
 מתם שזכר ה' זכר סיני
 שהוא קנר קומה מאור
 ומעט נחנת ידיו לו,
 להרחות שם לעמו

- 15. Die Allmacht streckt dort Könige hin;
Dann leuchtet Schnee im Düstern.
- 3.
- 16. Berg Gottes, ist der Berg zu Baschan,
Breiten Rücken streckt der Berg zu Baschan.
- 17. Was eifert ihr, ihr Berge breiter Rücken?
Jenen Berg erfor zu seinem Sitze Gott;
Ewig thront der Heilige auf ihm.
- 18. Myriaden sind des göttlichen Gefolges,
Myriaden himmlischer Mächte;
In ihrer Mitte der Herr: — So Sinai im
Heiligthum!

Chor.

- 19. Du stiegest hoch empor,
Trugst Heute davon,
Empfingest Menschen zum Geschenk;
Nahmst auch Widerspänstige an,
Wohnest unter ihnen, Ewiger! Gott!
- 4.
- 20. Tag für Tag sei Gott gepriesen;
Er ladet uns auf, ist aber unser Helfer,
- 21. Und ist unser Gott, ein Gott der Hilfe;
Der Ewige, er weiß vom Tode Rettung.
- 22. Aber seiner Feinde Haupt zerschmettert Gott,
Die Scheitel des verstockten Bösewichts.

ולתת להם את תורתו, ולא זכר נהר זמן ומקומו ידוע צמחה ח"י) שהוא הר אלהים, כלומר
 הר גבו' ותלול צמחים. הר גבנונים, נקרא ההר הנצורה כך, לפי שבצנחותו יש לו צנחון צמחתו
 וצו תרחם צנחותו (נד"ק) וכתרגום הרב, וטעם היחיד על הרבים שאמר הר וחמר בצנחנים, או
 שהוא להסלבה, או צעור שהר זמן יש לו הרים רבים עומדים על צמחים הנקראים יחד הריו צמן.
 (יז) למה תולדון, יסה פירטו הרב רע"ס תלסון תולדו דין כלומר מדון וריצ, וכן תרגם הרב
 ואמר כן ד"ח כאלו יבעטו ויקנטרו ההרים הגדולים ההם על יתרון חזקם הנצוי צענייהם והוא
 ליוסי המלילה. ההר חמד, כלומר חע"ס שאחם נצוהים אין הנחור' זכס כי זה ההר חמד אלהים
 לשנתו, אף, יטכון ה' עליו לנח, וכל קנחתם וכעסכם ללא יועיל: (יח) רכב אלהים ונר,
 הוסיף לדבר צנה הענין לאמר, שמתו הכמות צנדל כן הכמות צנדו לא תעוד על יקרת דבר מה,
 חזל אדרג' כל הדברים הסחותים נמעלה המתה רצו המספר יותר מהדברים הנעלים מעליהם עד
 שהנעל' על כל והטלם מכל טלם הוא ח' צחלית האחדות, חה שאמר רכב אלהים הוא רצו
 רצות וחלק אלהים סנחנים, כלומר מלחכים הסוננים אותה, ונחוכס ה' יחד ומיוחד ואין שני לו
 וכמות זה סיני הוא מיוחד נקדושה מכל ההרים הרבים הסוננים אותה צחק, כזה שכל הר' המ
 לצחר הכתוב הסת'ס הזה, וטעם רכב שם דבר כתרגום הרב (געפח'גע), והוא משל למלך היוצא
 צמרכה ורבים מענדיו סוננים ומלוים אותו צרכו ונפרדים: (יט) עליית למרום, כיון שזכר קדושת
 סיני יזכור צמה נהקדש, ואמר שם עליית שנת למרום אחרי שנתת תורתך עליו, וצנה. שבית סני,
 המתה לצות צ"ח האומרים נעסה ונשמע, ולקחת לך מתנות. בארם, כלומר מתוך צ"ח לקחת
 ונחת לך קלתם מהם למתנה, המתה עמך אשר קנית צידך החזקה הנתונים לך, והסרים למשמעתך
 ואף, שם מוכניה צנפסס להיות סוררים לסעמים הנה צכל זה לקחת אותם לשכון צתוכס, ולכסר
 על פשעיהם, כהדח דכתיב השוכן אהם צתוך טומאתם וטעם אף סוררים דלעיל צשחונם שנים
 ועומדים צרשעתם, וה' הוא הצוחן לצות. אלהים, המלוק מדת הרחמים למדת הדין: (כ) ברוך
 ה', יש להודות לו צכל יום ויום צענד המתה הטובה הזאת אשר על ידה אהם גס. יעמם לנו
 לפעמים צרות לענוס אותנו צענד עינתינו, הנה החל חזם הוא צעלמו יסועתונו כשנסוד חליו
 ונחזור למוט: (כא) האל לנו ונר, מעתה יחזור לענין הראשון לדבר על ארצו ישראל המכנה
 צסם ארצו ה'. (כעין הסתיחה) ולאמר אך זה אלהים שהוא לנו אל למושעות עד שיתן לנו

תהלים סח

אמר אדני מבשן אשיב

(כג) המות אך לא עלינו והוא נותנס. חבל ימחן

אשיב ממצלות ים:

זהם אש אויזיו: (כב) קדקד שעיר. קדקדו של

למען | תמחין רגלה פדם

(כד) עשו שהיה איש שעיר ומתהלך תמיד בלשמו

לשון פלביק מאיבים מנהו:

ואינו חוזר מדעתו: (כג) אמר ה' מצטן אשיב. כי

ראו הליכותיך אלהים

(כה) כן הצטיח להשיב אותנו מתוך אצירי צטן ומאיי

הליכות אלי מלכי בקדש:

הים: (כד) למען תמחן. דגלינו: צדס. כשימחן

קדמו שרים אחר נגנים

(כו) את ראש האויז תהא דגלינו צוקעת צדמס

בתוך עלמות תופפות:

תמחן לשון (סופטים ה') מחלה וחלפה דקתו כמו

במקהלות פרכו אלהים

(כז) צקעה ולשון משנה הוא והיו עולי דגלים

אדני ממקוד ישראל:

צוקעים עד ארכצותיהם צדס: ד"א תמחן שס כלי

שם בנימן צעיר רדם

(כח) שטואצין צו יין מן הצור מחן שמו. צמס' ע"א.

שרי יהודה רגמתם

ולשון כלציק מדס האויזים: מנהו. תהי'

שרי זבלון שרי נפתלי:

פרנסתו בדאמדינון מאי משמע דמן ליסנא

צוה אלהיך עיך

(כט) דמזוכי היא דכתיב (דניאל א') אשר מנה

עוזה אלהים זו פעלת לנו:

את מאכלכס וגו': (כה) ראו הליכותיך אלהים.

מהיכלך על-ירושלם

(ל) כלומר ואלו נאה לך להושיעשכסדאו הליכותך

לך יובילו מלכים שיי:

צקדושתך ציס קדמו שרים לשורר לפניך

* דגש אחר שורק גדול ע"ד הארמית.

סידת הים ואחריהם צאו הנוגנים אלו

ת"א אמר אדני גיטין ה' כ"ו: קדמו שרים נדרים דף ל"ו: במקלות נרכות ז' מ"ע: כתוצות ה' ז' סוטה ה' ל"ה:

המלאכים: (כו) בתוך עלמות תופפת. צתוך מדוס ונעדרותיה אשר לקחה התוף צידה ואמרו צטצחס: (כז) במקהלות צדכו אלהים ממקוד ישראל. אף עוצרים ממעי אמן אמרו סידה: (כח) שם צנימן. הלעיר נעטה רודה עליהם. רודס כמו רודס צקמן משס זכה להיות מלך לפי סירד תחלה לים וכן אמר לו שמואל לשאול (ש"א ט"ו) הלא אס קטן אתה צעיניך ראס שצטי ישראל אתה ותרגמו יונתן שצטא דצנימן עצר צימא צדיס כל סאר שצטיא: שרי יהודה רגמתם. מתקנאים צהס וצורקין צהס אצנים וכן שרי זבלון ונפתלי וכן אמר לו לזה אלהיך עיך (ס"א א'): ד"א רגמתן דקמתס לצוטי צגדי דקמתס לשון ארגמן. כך חצרו מנחס: (כט) עוזה אלהים וגומר. עכטיו חוזר המסורד לתפלתו שהתפלל יקום אלהים ויפולו אויזיו עוזה אלהים והתגבר אשר כל אלה פעלת לנו: מהיכלך על ירושלים. וממה סירדו המלכים צצוד היכלך אשר על ירושלים יוצילו לך דודן וסי: (לא) גער חית קנה. זה היה ישמעל שנמשך כחוזר יער הדד צין הקנים. עדת אצירים צעגלי עמים.

באור

Psalmen 68.

תולדות לנרות מן המות ,
 הוא אל המעניש ומסיב
 במול חוינו נרחשו המתהלך
 בחשמיו להרע לעמו אשר
 נחר צו : (כג) אמר
 חרני, כי כן רחינו עתה
 כי חמר ה' אל המלך ואל
 עמו כלומר גור. מבשן
 חסו, את חוינוכס סנסו
 מן המלחמה ורוליס
 להמלט על נפסם צהרי
 צסן הנצוהיס וגם חותם
 סנסו למולות יס להסתר
 מסניך (והוא ד"ת) מסס
 חסונו למען וגו'. והנה
 כמו שיחנגרו בשן ויס
 לענין גובה ועומק כן
 יתנגרו גם לענין פנים
 ואחור, כי צסן למזרח
 ח"י מקום שנת עמו
 ומזרח וארס, ויס ממערב
 לח"י שמה יסנו הפלסתיס,
 ויהי ח"כ הטעם כאלו
 חמר כל חוינוכס מסניצו:
 (כד) למען תמחן רגלך
 צדס, כשימחן את דחם
 החויצ תהא רגליו

- 23. Von Baschan, spricht der Herr, bring' ich zurück ;
 Ich bring' aus Meeress Tiefen zurück !
- 24. Daß du durch Blut mit deinem Fuße watest ;
 Mit Feindes Blut die Hunde sättigst.
- 5.
- 25. Man schau't nun deinen Prachtzug, Gott!
 Den Einzug meines Gottes,
 Meines Königs in sein Heiligthum.
- 26. Die Sänger voran, Saitenspieler folgen,
 Umgeben von Paukenschlägerinnen.
- 27. In vollen Chören, loben sie Gott ;
 Die vom Ursprung Israel's, den Ewigen.
- 28. Hier Benjamin, der Jüngste, führt sie an!
 Die Fürsten Juda's in Purpurgewand,
 Die Fürsten Sebulun's, Fürsten Naphthali's.
- 6.
- 29. Dein Gott hat dir das Reich beschieden !
 O Gott! befestige das Reich, das du gestiftet.
- 30. Beherrsche nur Jerusalem aus deiner Burg!
 Die Könige bringen dir ihren Tribut.

צוקעת צדמס. תמחן, לסון צוקע צחון הדס כמו מחלה חלסה רקתו כמו צקעה, ולסון משנה הוא
 ויהיו עולי רגלים צוקעים עד חרכצוהיהם (רס"י) וכן תרגם הרצ (וואטען). ואומר חני טיס
 הסורס חץ, וממנו יסתעפו הסרטים חוץ חלן, חציה מחן כל חד כפי ענינו, וכל ענין שרס מחץ
 חיונו חלח ענין הברלה, וזה טעם סס מחן על המכה המנדלת צגוף צטר מצטר חו חצר מחצר,
 ג"ו טעם סס מחילה שסמטו צו חו"ל על הכותל המנדלת צין מקום למקום, ומזה הטעם הונח
 גם לענ"ד על ההליכה צחון דצר הנוול ונקסס כדס, לפי סלריך העוצר להצדיל החלקיס צסעמיו.
 חך צצר הנוול גרידה חסטר סלח יסול סס זה, צהיות ההנדלה חונה נכרת כ"כ צעצור קלות
 נזילתו. מאריבים. מדס חויציס (הרצ"ע) וכן תרגם הרצ. מנהו, תחי סרנסתו כדחמרינן מחי
 משמע דמן ליסנח דמזוני הוא (רס"י) ובתרגום הרצ : (כה) ראו וגו' עתה כשצנע ה' חמרתו
 והניח את המלך מכל חויציו מסניצו נכחו הליכת המון רצ שחסף המלך לכצור הסס והוא. הליכות חלי.
 סהוא מלכו אל מקום הקודס שחבין המלך דוד, והטעם על נסיעת הארון, ושעס מלכו כי כן דרך
 המלכיס ללחת ולצח צמרכ' רצה : (כו) קדמו סריס וגו', ססור הוד ההליכות והסריס סס צפה
 והנוגיס ציד צכלי וסירוסו קדמו הסריס ואחריהם הנוגיס (סלמה צן מלך) וכן תרגם הרצ. תוספות,
 מכו' צחוף חטר חטר צידס כי דרך הנסיס צחוף (הרד"ק), וחין זה החוף המלוי עתה צידינו
 כי כזה תהיה המסח כצידה מנסיס וצטרע צנסיעה צדרך, חלל הי' בלי נגון צלסון ססרד (טוסח)
 והוא עבול מתכת חלול וקצוע צו עיר הנפסטר כעור חסינו, וסניצו העבול תקועיס סעמוניס רציס,
 וכסמנועעות החוף ומכות חותו ציד יסמע קול כן מן העור הנפסטר כן מן הסעמוניס : (כה) במקהלות,
 עס. ססקור יסרלל, היולחיס ממקור יסרלל כמו וממי יהודה ילחו (רצ"ע) וכן תרגם הרצ.
 (כח) שם צנימן, חע"ס סהוא הלעיר צסצני וסרלל. רודם, צלוי וסנחוי צקמן וכן המעלה
 מיס, ושעס סכנוי על המקהלות וסירוסו סהוא ה' הולך לסניסם ושעס הקדימה חזחת לפי סעיר
 הקודס היתה נחלקו גם סס סרי יהודה. רגמתם, רקמתם לצוסי נגדי רקמתם לסין חרבמן, כן
 חצרו מנחה, (רס"י) וכן תרגם הרצ, ויחמר צנווי סזה סהוא סנע מלכות כי מלצוסי חרבמן היו
 צימיו סחם מלצוסי מלכות, גם סס. שרי צנולן סרי נפתלי, יתכן סצ' הסצטיס חחלה היו הצחוריס
 ציסרלל לענין צצורה וחמלות הלנ, וכצר חמרה דצורה צסירתה צנולון עס חרף נפסו למות ונסתלי
 על מרומי סרה, חו סכיון החסורר לפקיס עחם ולחת להס סכר סוצ ע"ו הזכרון סזה, צעצור
 סנדצו חו לנס צימי דצורה ללחת לעזרת יסרלל צצוריס : (כט) צורה חליך עזך, יסוי המסורר
 הדצור אל המלך לחמור, צכל הגחון והתפחרת סזה נח' סילוח חליך עזך, כלומר סמלכותך
 היא נחונה לך תולון חלל. עזרה חליסם, כיון סזכר סתהוות העו יתסלל מיד על קיומו וחמר
 עזח חליסם צעך זו העו חטר סעלת לנו צנחך ועולס יודך כי צהיות חתה סועלו גם עליך לקיימו

רשי

תהלים סח

גֵּעַר חַיִּת קָנָה (לא)
 עֲדַת אֲבִירִים בְּעַגְלֵי עַמִּים
 מִתְרַפֵּם בְּרִצֵּי-כֶסֶף
 בְּזֶרַע עַמִּים קָרְבוֹת יַחֲפָצוּ:
 יֵאָתֶיךָ חֲשָׁמַנִּים מִנֵּי מִצְרַיִם
 כּוֹשׁ תִּרְיֵץ יָדָיו לְאֱלֹהִים:
 מִמְּלָכוֹת הָאָרֶץ שִׁירוּ לְאֱלֹהִים
 זַמְרוּ אֲדָנֵי סֵלָה:
 לָרֶכֶב בְּשָׁמַי שְׁמֵי-קָדָם
 הֵן יִתֵּן בְּקוֹלוֹ קוֹל עֹז:
 תִּגְוַע עֹז לְאֱלֹהִים (לב)
 עַל-יִשְׂרָאֵל גְּאוֹתוֹ
 וְעֹזוֹ בַּשְּׁחָקִים:
 נוֹרָא אֱלֹהִים מִמְּקַדְשֵׁיךָ
 אֵל יִשְׂרָאֵל (לג)

עם ששמנו ועשתו כפרים
 אצירים צתוך שאל
 האומות שאינם אלה
 כעגלים לנגדם: מתרפס
 צרלי כסף. אינם
 מתרבים לכל אדם אלא
 אם כן מרלה להם
 מעות: צוד עמים.
 פזרו את השצטים כד"א
 (דצרים ל"ג) אף חוצצ
 עמים ותמיד קדצות
 יחפלוץ. חפלים להלחם
 צנו: (לב) יאתיו
 השמנים. לעתיד יצאו
 לך דודנות ממלרים
 ומכוש. ומנחם פתד
 השמנים שם מדינה יושצי
 השמונל והפותרי'
 פותרין אותו לשון דודון:
 (לג) שירו לאלהים.
 שהראה גדלו וגאל את
 עמו: (לד) הן יתן. הן
 נותן: (לו) גורא אלהים
 ממקדשיך. ממה
 שהחדצתו אתה יראו אם
 למקדשו לא נשא פנים
 קל וחומר לרשעים
 העוצדים כוכבים
 המזלות. ומדרש אגדה
 אל תקרו ממקדשיך אלא
 ממקודשיך. שכתהקצ"ה

ת"א גער חית ספחים י' קט"ו: יאתיו חשמנים שס: נורא
 אלהים זנחיס י"ד קט"ו:

עושה דין צלדיקים מתירא ומתעלה ומתקלם. וכן הוא אומר צקרוצי אקדש (ויקרא
 י') ונקדש צכצודי (שמות כ"ט) צמיתת שני צני אהרן. ורצותינו דרשו כל המזמור עד צרוך

באור

לכבוד שם הבורא, חן צהיות שמתאר התפלה אינו מעיקר הענין, כי אם מה שהולך וחומר צכחוצים
 הצחים, והי' זה מתאר מוסר צלצד, וכן הסבירו הר"ם ע"ס הטבלת תרנומו: (ל) מהיכלך
 על ירוסלים, אחר מעתה כשצוה חלהיך עזן וידצד טונאך תחתך וסניח לך מסצנו. לא תלסרך
 עוד לצרוד נעסקי מלחמות, אצל חסנ צמנוחה ושלום צהיכלך אחר מטס תמלון על עמך, וצכל
 זה יובילו לך מלכים טי, גם אותם סכצסת גם אותם סלח נלחמו אהך כלל צעצור הטס טעשית
 לך צמלחמותיך. ויתכן סצתיצת מהיכלך ירמיז על הצות סצנח חירס לדוד, כי גם זה סימן הבור
 על בודל עזו שהי'. לו צרית אחוה עם מלך צודל כזה וכדצתיצ צהצוה (ט"ז ה') ויסלח חירס וגו'
 וידע דוד כי הבינו ה' למלך על יסרחל וכי נסח ממלכחו וגו': (לא) גער וגו', יוסיף לחמת
 דצרו לחמר כי אם גם נסו העמים האלה לעמוד עוד פעם נבדך הנה הם חלוטסיס כ"כ ט"ו הטכות
 טהכית צהס עתה סחין אהם לרוך לטרוד עלמך ולהצניעם, כי אם תסלח צצוייך וחנטי מלחמתך,
 אחזר המה עדת חציריסי נכד עבלי העמים האלה ואתה תהיה מתרפס צרלי נסף, צהיות סכצד
 צוד סר לצחך העמים האלה סיחסצו להלחם אהך. כזא סכל הר"ם לצחך כללות ענין הכתוב, וחנחנו
 נחזור מעתה על פירסו. היות קנה, וכנס צסס זה לצציון כלומר סחינס כמו חיתור יער הגדולות
 סלניך וניעה רצה להצרוחם צחרצות ורמחיס, כי אם כחיה הצומסת צתוך קנה וסיף, טע"י בערה
 צלצד יסחדו וינוסו וכמו סחרנס הרצ, וחפסר סינמת צסס זה צפירט על הסלסחיס כי מלחנו

באור קנה

Psalmen 68.

31. סנקרה מחניטס נטס זה
 כדכתיב (ס"ג כ"ג)
 ויחספו סלסתיס לחיה,
 וחית סלסתיס חוניה וכן
 נוסל עליהס סס חות
 קנה היות מקוס סנתס
 על ססת היס. ועוד רחי'
 מססוקהנח. ע"ה חזיריס,
 גזיריס, כמו סלה כל
 חזירי (חינה ח'), ונסיות
 סהסס זה נוסל גס על
 ספריס סחוקיס כעסס
 חזירי נסן (לעיל כ"ג)
 חמר. בעגלי עמיס,
 כלומר סלזחות סעמיס
 סס כעגליס נכדיהס לענין
 סגנורס וסכה, מתרסס,
 לסן סטוח, כלומר ססתסח
 ננחת עלי מסותיך, ברצי
 כסס. כמו נלספי כסס,
 כלומר עלי מלססח מחתיכו'
 כסס, בזר עמיס, כי זה
 סלחת עדה חזיריס נעגלי
 עמיס כזר זר וכו', וחססר
 סטעס היחיד על סר הלוח,
 חך הכחסון יותר נכין כסי
 תרגום סרז, וטעס זר כמו

31. Ruhend auf silbernem Estrich,
 Schrecke das Gezucht im Schilf!
 Einer Heldenstiere Schaar
 Besteht die Kälber der Völker;
 Zerstreut die schlachtbegierigen Horden.
 32. Die Fürsten kommen aus Mizrajim herzu;
 Rausch faltet die Hände zu Gott!

Chor I.

33. Königreiche der Erde!
 Singet Gotte!
 Rührt dem Herrn eu'r Saitenspiel!
 34. Ihm, der über der uralten Himmel
 Höchsten Gipfel fährt.
 Hört, wie seine Stimme donnert;
 Donner der Allmacht!
 35. Gebet Gotte das Reich!
 Seine Majestät über Israel;
 Seine Allmacht hoch am Firmamente!

Chor II.

36. Furchtbar donnert's Gott!
 Aus deinem Heiligthume.

סזר, כלומר סלח יעמדו רנע חזל יסזרו חנה וסנה מיד כסינור ונענעה דרניס ינוסר: (לב) השמנים,
 סנניס כחסתונחי (רז"ע). מני מלריס, מדך חרן סלסתיס קרוז לזוח מלרימז כידוע, ולכן חמר
 כסתבער נחית קנה זו והכניע אותס, ינורו גס סריס מן מלריס לסלסליס חתך ולכדך. כוש,
 חחי מלריס וסכנו זחפריקח, תריץ ידיו, לסון כסיסה כתי ססלה ללוליס חססי, כי כן דרך סמתחון
 לכוף כפית ידיו, וכמו סתרכס סרז (פחלטען), וחיו"ו תדון לנסתר על החותה, חו יהי' סטעס
 חתה סחלך ססנז ע"י ססכלהך סכוס יהי' מרוזן ידיו. לאלהים, חמר על ידי ננחת: (לג) ממלכות
 סחך, מס סחמר נחלה למקלות יסרסל יחמר עתה לכל ממלכות סחך חחי סכזר סכירי גזות
 ס' על ידי ססכלת ענדיו ונלחונס. כמו סהעיר עליו נססוק הקודס: (לד) לרוכב, זחורו טעמו
 לעיל (ס"ה) וטעס סמי סתי כמו סמי סמי סמי כלומר זרוס גזע וטעס קיס סטומריס מימי קדס,
 כלומר זמן רזי וכתרגום סרז. הן יתן, הן נותן (רס"י) וכן תרגס סרז, ויהי' כחלו ידמה סתסורר
 נחיונו סכסר זח סחלך עם חרון הצרית עד עקוס חמר נטה סס סחל סופיע ס' עליהס נקולות
 ונרקיס לכזד ולקנל סני כסח כנודו ולסרחות לזוני למסיחור ועמו, חס לח נחמר סנחת סמעס
 סחי' כן סי', חו יסי' טעס יתן נטעס סרכנת סעמיד וסיהוס חמר סערנו עליו נחית אעבור
 דלעיל (סיר מ"ג). קול עוז, סהוח חות וסימן על עזו וכחו נעולמו: (לה) חנו, כלומר סודו
 מעת' סעוז סוח לאלהיס חמר זו סוח מוסל זכל סחך וסעל יסרסל נסרס נחוחו כמו סעז
 נסחקיס, כי סס נחר לו לעס ונחר כס מקיס נסוכס לסכון סמו סס: (לו) נורא וגי', ססונה
 על סס' סקודס נסיהודי' עלמה. סמקרשיך, זיו"ד סרניס, מעון קדשו נסמיס וסילכל קדשו נחון.
 אל יסרסל, נסרס. הוא, זה סנתן עוז ותעלמות לעזו, חמר זו ינלחו על חויוסס. ברך
 חלהיס, על כל סעוצות סחלה. וחסטר סזרו סתחלת חותו סחמר סנחל זסוף כל ססר מססרי
 סחליס, וחמר סור סעט עוניס חחי סירס מקהלות סתסורריס. ומעתה נחענג נחיתת סחלוקה
 וסענרותי' זזה ססיר סמעולה, חס מתחלה סקדמנו סקיתס נלחי מסוסקת סהקונע מקוס למזכן
 ס' זחון נחלת עם, ציורח למען דרוס, חותו סס לריך לסחמין ולחמת ד' כלליוס, דחיונו. הכלל
 סח', מליחת חלהיס נורח עולס: הכלל סנ', ססנתתו ומסססו נעולמו לרעיס ולסונוס; הכלל
 סנ', נחירת עם סנולה. הכלל סד', נחירת מסכן כזוד סמו. חת נחיות חזור סיר זה כססוח
 סחרון חל חון סיריעס נעיר דודי, סכליל זו סתסורר כל סכלליס סחלה, כחמר נרסס כסנתנזון
 עליו, היטב, כי סנה ססתיחה (ס"ז עד ד') סנרססה מחמר מלוח סתורה מסו' ס', סוח סחמת
 הכלל סח' כחמר יקיס חלהיס נסעולותיו סנדולות וסנורחת חמר עיו"ו יסולו חויונו סחומריס
 נלנס חין חלהיס ויסכל דעתס. וחח"כ יזמרו נסיר מקהלות ח' (ס"ח ו') לכזוד ססס תוכן ככלל
 סז' סחע"ס סהוח רס מכל רס זכל זה ירחה חף על סססל מכל ססל ננחורו, ויסנית עליו לתת לו

רשי

תהלים סח סט

הוא נתן עז ותעצמות לעם
ברוך אלהים:

סט

בו יספר נודל עניו ובשתי ושפלותו ע"אויביו אכזריים ומחרפים.

(א) למנצח על-שושנים לרוך:

(3) הושיעני אלהים כי באו מים
עד-נפשי:

(ג) טבעתי בין מצולה ואין מעמד
באתי במעמקי-מים ושבבת
שפתני:

(ד) יגעתי בקראי נחר גרוני
כלו עיני מיחל לאלהי:

(ה) רבו משערות ראשי שנאי חנם
עצמו מצמיתי איבי שקר
אשר לא-גזלתי אז אשיב:

*סנו"ל באחנה

ת"א הושיעני וגו' סיטה ז' ל"ו:

י"א): (ה) אויבי שקר. טנאים. אותי על שקר שאין אני רודף אחר שקר שלהם לתפוס
טעות: אז אשיב כשהם נאספים עלי אני משחר אותם צממון מה שלא גזלתי

באור

כל לרכו ולמנוע מחתו הנק, ויוסף צטיר מקהלות ז' (ס' ו') לזכר ענון ההשגחה ולחמור סהור
יסלם לחים כמעשהו, והוא הנבול לרעים ולטובים וירחו זה המסורר במלילותיו חל קורות אצותיו
ואצות עמו, אך לא יזכרם צטרט, כ"ח בכלל וע"ד רמז, אחריו החלק ה"א, (ס"ח עד י"ח)
הפורט כלל ההשגח' והבמול צטרטית מעשה דוליות מלרים, ויסכיל ישרת דרכו ה' אשר לזיקים
ילכו צט ופוסעים יכסלו צט, כי צדצר אשר יחצר הרסע יללח העוצ לפני ה'. ויש לעמוד על התכונה
ננס המסורר לתחילת המאורע הזה מסחת ז' בחינות, (ח) היותו ראשית וסיצת כל הקורות הנחות
אחריו, (ג) היותו התחלת טיר יקר המובל צטני עמו חיתו קדם, זו סורת דנורה, דהיונו ג"כ
החלות החלק ה"א אחר הסתיחה, ועליו החלק ה"ב' (ס' י"צ עד ט"ו) הנמשך על המחמר
האחרון נחלק הקודם, והוא פורט כלל כי לא נכה יבצר איש כמו סטענו עליו, ונס זזה ורמז
צמליותיו על הקורות צומי דנורה טעלה כנר צרעיונו: נס על החלק ה"ב', (ס' ט"ז עד י"ח)
אמרנו לעיל סהור נמשך על המחמר האחרון נחלק ה"א, והוא פורט כלל כי לא נבאוס ובחון

ה' יום יום על מתן
תורה וגטס נדבות צמתן
תורה וחיתך ישנו זה.
ואני אין לצי מתישצ
לאמן לשון ישנו זה
צלסון נתישצו צתורה
וההר חמד אלהים
לשצתו אין לצי מתישצ
לדרסו על הר סיני
סהרי לא לשצתו חמדו
ולא לשכון צו לנלה וכאן
כתיצ ישכון לנלה וכן
מלכי לצחות פידסו כמו
מלאכי לצחות ואין זה
לשון מקרא:

סט (א) על שושנים.
על יסדאל שהם
כטוטנה צין החוחים
סהחוחים מנקצין אותם
והתפלל עליהם: (ב)
כי צאו מים. האומות:
(ג) בין מצולה. צצון
טיט של מצולה: טצולת
היא טטף חתק הנהר
פי"ל צלע"ז: (ד) נחר.
יש כמו (איוצ ל) חדה
מני חודצ: כלו עינו. כל
תוחלת ממוטכה קרויה
כליון עינים כמו (דצדים
כ"ח) וכלות עליהם כל
היום, מכלות עינים
(ויקרא כ"ו). ועיני
רעעים תכלינה. (איוצ

באור קנט

Psalmen 68, 69.

ינצח ה' ולא כל דבר
 המרצה בחלקיו חי צהיטיו
 הוא הקדוש, והניח נח"י
 מקדושת סיני מצחינה
 הזאת יעזור המסורר
 לפאר צטיר מקהלות וס'
 י"ט) קדושת הפר הזה,
 אשר ירד ה' עליו לקנות
 לו עם סגול' ולפיות לו
 נחלים ולשכון אחר
 חמיר והוא הכלל הג'
 שזכרנו: אחרי החלק הד'
 (ס"ג עד כ"ד) הפורט
 תולדת הסונה הוא
 הסוננת תמיד התמועה
 והנחון לעמו, ועליו
 החלק ה"ה (ס' כ"ה)
 עד כ"ח) הפורט מה
 סתמך מהנחון שהוא
 צחינת ח', והוא תפארת
 הלוכות חלבים נקודם,
 סנת כל הסייר, והחלק
 הו' (ס' כ"ט עד ל"ג)
 הפורט כ"כ מה סתמך
 מה הנחון הנמור הוא
 צחינת אחרת דחינו זרכת
 שלום למך ולעמו, והכרת
 גדולת הסס מבווי אחר,
 אחרי יעיר כל תמלכות

Israel's Gott!
 Er gibt dem Volke Reich und Macht.
 Gelobt sei Gott!

69.

Schilderung seines Elends, seiner Schmach und Herabsetzung durch seine grausamen, ihn höhnennden Feinde.

1. Dem Vorsänger auf Schochanim, von David.
2. Rette mich, o Gott! das Wasser dringt an's Leben! —
3. Bersenkt im Schlamm — Untiefe, nirgends Grund! Von Fluth bedeckt, des Stromes Spiel.
4. Ermatte ich von Schreien, meine Kehle röchelt: — Mein Gesicht vergeht Vom Schau'n nach meinem Gotte.
5. Mehr denn meines Hauptes Haare, Sind derer, die umjoust mich hassen; Fester als gewundene Locken, Die mir Gram sind unverdient; Ich muß erstatten, was ich nicht geraubt.

החן צטיר מקהלות ה' (ס' ל"ג עד ל"ה) למרות כי חף סה' הוא מלך על כל החן הנה הוא אל ישראל צפוט וסוכן סמו צפוטס זהר קדשו צירוסלים, והוא תוכן כלל הד', ועליו צטיר מקהלות ז' (ס' ל"ו) תצוה ההודיה היתה צעלמה, והיא תסיים הסייר, והיו' ח"כ נועס מתכונת הסייר נזה, סתיהה, ב' מקהלות, ג' חלקים סודסוס, מקהלה אחת, ג' חלקים סודסוס, ב' מקהלות, ומי לח יתענג צפטר חלקי הסייר האלה הסונים תאוד ציניהם, חצל יסולנו ויתחזרו ע"י חין ערכס הנור נחה והיו אחד. ועל סנוי נחוח המחמרים צמקהלות עיון פתיחת סירת הים צנתינת הסלוס להכ"ה זל"ל. ויתכן עוד סאחרי ססימו המסורסוס סיר זה, סחזרו על נסיעת הארון, סתחילו לסיר סיר כ"ד, סחוצר על כניסת הארון למקומו, כי כן הוא מתחיל צזה הענין ססייס צו הסייר סלסנונו צחצר כנר צחזרו לעיל ע"ס:

ס"א) על שושנים, כלי ננון. לדוד, חמר הר"ק וז"ל: המזמור הזה נאמר על לשון הגלות. והוא מדבר לשון יחיד דרך כלל או כל ח' מצני הגלות מתסלל וצוכה על לרותיו ע"כ, ולס"ז יהי, טעס לדוד סתקונו ע"ס דרך המלך דחיונו ססלה וסופו נסחון והלל כדמסויס יהללוהו וגו', והנכון סהמלך תקן צעלמו זה המזמור צעת לר לו, וסיומו אהלל ונו', וצענר הדמיון ססיוצוהו החכמים האחרונים צומניהם אל ענין הגלות והוסוסו ז' הפסוקים צסוף הסייר להעיר על מה סיכונו, ועמ"ס לעיל (סוף סיר י"ד): (ב) כי באו סים, זה והדומה כלס ד"מ. עד נפש, החיונית, וכתרגום הרצ, כלומר עוד מעט וחנוד כסיענרו המיס עלי ראשי. ביון, סס נסרד וענינו עפר הלח כטיע, וכתרגום הרצ: (ג) מצולה, כלומכ זה סעצעתו צו הוא תלולה וחין צו מקוס. מעמד, ע"ס הכריחה או קורות סתולדות אח"ר להניב צו רגלי. ושבולת, טעף המיס ומקוס סנגרים צו המיס נכח נקרח כן (סלמה צן מלך) והוא מה סקורין זל"ח (דער סטרדאק) וצענר הכח תטעוף ותולין עמה צחזק' כל סנח לתוכ' חס ינצה וחס לח ינל', תצין מזה כונת הר"ה: (ד) נחר סרסו חרר וענינו לשון חמימות, וצלסון יסמעלל הוא מוסלל אל הנסימה צכצדות (רעכעון) סהוא אחד מסימני הגסיסה וכתרגום הרצ: כלר עיני, ענין כליון והסתתה (סלמה צן מלך) וכן תרגס הרצ. מ'חל, ת"י מן לאורכח לחלחי, וכן נראה דעת רס"י ורד"ק וכן תרגס הרצ, וחיונו כן על סו הנקוד, והרצ"ע הלך צעקצותיו לסרס צענר סיותו מ'חל, והוא לחוק צטעס חצל כמו סחמר סהקרוחה הוא סנת חרחר גרונית, כן חמר ססיוחול לסמים הוא סנת כליון עינו, וכחלו חמר כנר חזרו חוסי ויססקו חיוצרי לסעול כחטטס. כדרך הסמוך למיתס: (ה) רבו ונו', יסונו מן סמסל אל סנתסל.

רשימי

תהלים סט

אֱלֹהִים אַתָּה יָדַעְתָּ לְאֵילָתַי
וְאֲשֵׁמוֹתַי מִמָּה לֹא-נִכְחַדְדוּ:
אֶל-יָבוֹשׁוּ בִּי | קוֹיָה אֲדַגֵּי יְהוָה
צְבָאוֹת
אֶל-יַכְלָמוֹ בִּי מִבְּקִשֶׁיךָ אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל:
בִּי-עָלֶיךָ נִשְׂאתִי חֲרָפָה
כַּסְתָּהּ כְּלָמָה פָּנָי:
מוֹזֵר הָיִיתִי לְאָחֵי
וְנִכְרִי לִבְנֵי אִמִּי:
בִּי-קִנְיָת בֵּיתְךָ אֶכְלָתַנִּי
וְחֲרָפוֹת חוֹרְפֶיךָ נִפְלְאוּ עָלַי:
וְאַבְכָּה בְּצוּם נַפְשִׁי
וְתָהִי לְחֲרָפוֹת לִי:
וְאַתְנַה לְבוֹשֵׁי שֹׁק
וְאַהֵי לָהֶם לְמַשָּׁל:
יִשְׂיַחוּ בִּי יוֹשְׁבֵי שַׁעַר
וְנִגְיָנוֹת שׁוֹתֵי שֶׁכֶר:
וְאַנִּי תַפְלֵתִי-לֵךְ | יְהוָה עֵת רְצוֹן
אֱלֹהִים בְּרַב-חַסְדֶּיךָ עָנֵנִי
בְּאֵמַת יִשְׁעֶךָ:
הֲצִילֵנִי מִמַּיִם וְאֶל-אֲטַבְעָה
אֲנַצֵּלָה מִשְׁנַאי וּמִמַּעַמְקֵי-מַיִם:
אֶל-תְּשׁוּבָתִי | שִׁבְלֵת מַיִם

- (ו) מהם: (ז) אל יבושו
 זי קויך. אל תכחני
 צידם פן יבושו קוויך
 צמה שמאודע זי ויאמדו
 הלל כך אידע למי
 שהיה מקוה להקצ"ה:
 (ח) לאחי. לעשו:
 (י) קנאת ציתך. לאו
 החיצה טנהגת צנו
 צעוד ציתך קיים
 ונתקנאו זי: (יא)
 ואבכה צלוס נפסי.
 צתענית: ותהי לחרפות
 לי. מה שאני צוכה
 ומתענג לפניך. הם
 מתלוללים עלי: (יג)
 ונגינות. זי לשותי
 שכר (סל"ח): (יד)
 ואני תפלתי לך ה'.
 יהי עת תפלתי עת
 רצון: (טז) ואל תאטר
 ואל תסגור עלי. צאה.
 לרה נכדיה זו את פיה
 לצלעני: תאטר. כמו
 אטר יד ימיני (סופטים
 י"ד) סגור יד ימינו
 שאינו משתמש זה:
- (ט) כי קנאת ביתך אכלתני
 וחרפות חורפך נפלו עלי:
 (י) ואבכה בצום נפשי
 ותהי לחרפות לי:
 (יא) ואתנה לבושי שוק
 ואהי להם למשל:
 (יב) ישיחו בי יושבי שאר
 ונגינות שותי שכר:
 (יג) ואני תפלתי-לך | יהוה עת רצון
 אלהים ברב-חסדך ענני
 באמת ישעך:
 (יד) הצילני ממיים ואל-אטבעה
 אנצלה משנאי וממעמקי-מים:
 (טו) אל-תשובתי | שבלת מיים

ת"א כי קנאת זמנים ה', נ"ר: ואני חפלתי צרכות ח', ס': אל
 תשפני סיטה ז', ל"ר:

מצמית, מענין **מ**
 למהך כן סכל הכ"ה
 לפדס. וכפל הענין לעד.
אשר לא גולתי וכו',
 יתכן שזה מוסר על מה
 שחמרו עליו זימי חזקלוס
 פחינו דין דין לדק: (ו)
אלהים וכו', כלומר
 הנה זה חמת שחמתי
 הרבה מאוד וכל חמתותי
 הם בלויות וידועות לפניך,
 אך הלא גם את זה
 ידעת סלחלים האנשים לה
 חמתי מחומה, ושהם
 חוינו סקר, ולכן חני
 מקום לך שתושיעני
 מידם. ונח אל ינשוו צו
 וכו'. (ז) **ארנבי**, סמוך
 לז' נסמכים והטעם חזון
 נזחות מעלה ומטה
 כתרנוס הרב. **אלהי**
ישראל, נסמך, או שהיה
 לכפל הענין: (ח) **עליך**,
 צערוך נשחתי וכסתה
 והייתי: (ט) **מור וכו'**,
 כלומר שהם יחשבו חותי
 כזו: (י) **קנאת ביתך**,
 הנה הקנאה הזאת שקנאת
 למקדשך שלא יתללוהו
 צמעסיהם הרעים, הוא
 חלתינו כי עי' יחסכו
 לי לחוינים; וחמך
 לטון חכיל' צעור חס
 הקנאה. והרפת חורפין
 וכו', כי למען הודק
 מעסיהם חרסון וחפוני
 חסר חני מקנא לך:
 (יא) **ואבכה בצום**
נפשי, נמלחות לז חס
 ממת נפשו יזלו הדמעות
 מתוך עיניו, והנה צום
 ירזה הנסר, ולכן חמך דרך
 מלינה כאלו נמוב כל נפשו
 חחת חחת נדמעות הנזלות
 מתוך עיניו עד סיתוס
 ויהו לחסס, וכתנוס הרב
 (פ' ערווינען), כלומר שהיה

6. Gott! dir ist meine Thorheit zu bekant ;
Meine Schulden sind dir unverborgten.
7. Laß nicht durch mich beschämt sein,
Die dir vertrauen, Gott! Herr der Welt!
Laß nicht an mir zu Schanden werden,
Die nach dir fragen, Gott Israel's.
8. Denn um deinetwegen trag' ich Schmach,
Deckt Schamroth mir das Angesicht ;
9. Bin ich meinen Brüdern fremde,
Meiner Mutter Söhnen unbekant.
10. Eifer für dein Haus hat mich verzehrt ;
Deiner Läst'rer Schmähen fiel auf mich.
11. Ich verwein', im Fasten, meine Seele ;
Man höhnet mein dazu.
12. Ich kleide mich in Trauerkleidern,
Auch das wird ihnen Spottgedicht.
13. Wer am Thor sitzt, wascht von mir ;
Die Trinker sinnen auf mich Lieder.
14. Ich aber bete Herr zu dir, zur Gnadenzeit:
Gott! nach deiner gränzenlosen Güte!
Erhöre mich mit deiner treuen Hilfe!
15. Reiß mich aus dem Nothe, daß ich nicht versinke,
Daß ich errettet werde von meinen Widersachern,
Und aus des Wassers Tiefen.
16. Daß mich die Fluth nicht überschwemme,

מכלה נספד צלוס וצנכי. ותהי להרפות לי, חסר שחמרו עליו, שהיה
 מדחי וסזם ימנעו מלסתנהב צמדת מלכות כדאוי: (ב) **ישחרו בי**, טעם צי"ת צענין דבור ידוע
 ממ"ס לעיל (סיר כ'). **יושבי שער**, ריקס לרחות מי יולח וזח לתת צו דוסי. ובג'גרות שותי
 שבר, גם הם יסיתו צי, כי יתענגו לחצר ובנינות ומסלים המלחים חרסות ולילנות עליו דרכי
 ומנהגי: (טו) **ואנצלה משנאי**, החסוכניס לוי כמעמקי מים, וכצר הערנו על יופי ההעצרה
 ממסל נממסל ומממסל למסל נמלינה: (טז) **תאמר**, לטון סתימ', ושעס צחר כמו צור, ופעמים
 להיסך כמו אך מעין וצור (ויקרא י"ח), ועוד נראה לי ההגדל סצניניהס מעט וזה שהצחר יהי לו
 כותל חזניס סניז היולח מעל פני האון צרוס גונה חמה או חמתיס, חזל הצור יש סחין לו כותל
 כלל, ובס חס יש לו (חסר מטעם זה יקרח צסס צור חלוז כמו סמלינו במקרא) הוא לח תלח ממעל

רש"י

תהלים סט

וְאֵל־תְּבַלְעֵנִי מִצֹּלָה
וְאֵל־תֹּאמַר־עָלַי בְּאֵר פִּיָּה :
עֲגִבֵּי יְהוָה כִּי־שׁוֹב חֶסֶדְךָ
כָּרַב רַחֲמֶיךָ פָּנָה אֵלַי :
וְאֵל־תִּסְתַּר פָּנֶיךָ מֵעֲבֹדְךָ
כִּי־צָר־לִי מִהֵרָ עֲגִבֵּי :
קָרְבָה אֶל־נַפְשִׁי גְאֹלָה
לְמַעַן אֵיבִי פָדֵנִי :
אַתָּה יְדַעַת חַרְפְּתִי וּבְשֹׁתִי
וּכְלַמְתִּי :
נִגְדָךְ כָּל־צֹרְרֵי :
חַרְפָּה | שְׂכַרְהָ לְפִי וְאֲנוּשָׁה
וְאֶקְוֶה לְנוֹד וְאֵין
וְלִמְנַחֲמִים וְלֹא מִצָּאתִי :
וַיִּתְּנוּ | בְּבָרוּתִי רֵאשׁ
וְלִצְמֹאֵי יִשְׁקֹנֵי חֶמֶץ :
יְהִי־שְׁלַחְנָם לְפָנֵיהֶם לְפֶחַח
וְלִשְׁלוּמִים לְמוֹקֵשׁ :
תִּחְשַׁכְּנָה עֵינֵיהֶם מִרְאוֹת
וּמִתְנִיחָם תָּמִיד הַמַּעַד :
שִׁפְךָ־עֲלֵיהֶם זַעֲמָךְ
וַחֲרוֹן אַפֶּךָ יִשְׁיָגָם :
תִּהְיֶה־טִירְתָם נִשְׁמָה
כַּאֲהֲלֵיהֶם אֶל־יְהוָה יֵשֵׁב :

(יט) קרבה אל נפשי.
(קדצ אלוי) : גאלה.
גאל אותה : (כא)
ואנושה . ואלנס .
ואחלה כמו (מיכה
א') כי לנושה מכותיה
וכמו (ט"ז י"ג) ואלנס
הילך דצת טצע ול"ת
היאך האל"ף זו משמשת
טורט ומשמשת שימוש
המיסצ הדיצור אל
המדצר , כן דרך תיבה
שתחלטה אל"ף כגון
(מלאכי א') ואהב את
יעקב , אנו אהבי אהב
(משלי ח') הרי הוא
כמו ואהב . וכן (לפניה
א') אסף אסף כמו
אסף : לנוד . שיצואו לי
אוהבים לנוד לי
ולנחמני : (כב) בברותי .
צטעודתי כמו תצא נא
תמד אחותי ואצרה
מידה (שמואל ב' י"ג) :
ראש . מדה : (כג)
ולשלומים . כשיקור
לשלוט יהפך שלום

(יז)
(יח)
(יט)
(כ)
(כא)
(כב)
(כג)
(כד)
(כה)
(כו)

ת"א ויתנו בברותי חולין ו' , ס"ו , יהי שלחנם מבלה
ח . ט"ז

באור קסא

Psalmen 69.

לחרץ, כי חס יסתוה פיה
 עם סני החזמה: (י"ט)
באלה, זמסק ס"ח, ולכן
 בחל חותם, והמסורר
 הידוע שמש גזם המחמר
 זרסיון הס"ח לעשותו שם
 מקרה כסס בחולה ולח
 חטח כי גם זה זלתי
 מבוהל: (כא) **ואנושה**,
 לשון חולשה וכתרגום הרב
 ומססו וחחננוס' וקמלות
 חל"ץ המדבר תור' על
 חל"ץ הסרס הנברעת
 להקל על המזטח והסורק
 זמקום חולם כדרכם להתחלף
 (מדבריו ר' שלמה זן מלך),
 ונראה לי הטעם צעזור
 הנוסף וטעם כלל ההתחלפות
 צעזור המולח שהוא אחד
 צענייהם כחצר יורה ע"ו
 סימן ההמשך ואין כאן
 מקומו לזכרו. **לנור**,
 סיהי' אחד מלטער על
 לערי, כי גם זאת נחמה
 מועטת לנסס כידוע:
 (כב) **ויתנו וגו'**, כלומר
 לח די שלח ימעטו לרות
 זתנחומותם, חזל חדרניה
 ירסיסו עוד עליהן כהנה
 וכהנ', סרחו עלמס כחיהצו
 להצרות חותי, כדרך
 המנחמים, ויצרנוי נחש
 ולעום ויסקווי חומן:
 (כג) **לשלומים**. לשון
 תשלומין, ושער הכתוב
 כפי השכלת הר"מ כזה:
 יהי שלחנס לסנייהם לפח
 ולמוקט לשלומים, כלומר
 למען תהי' להם שלומים
 מדה כבוד מדה שהרעו
 לי צענין שלחני וכדחמר
 צס' הקודם: (כד) **מראות**,
 תזלתי ראות עוד: **הסער**,
 לוי תצנין הסעיל
 וזכר המעדה זמתני' כי
 עקר היות הודס זקות'
 הוא חוק המתניס
 (והקומ' הוח ב"ב משל
 הכה והצריחות) וכן חמר
 מחן מתניס קמיו וחמר
 חגרה צעו מתניס וחמר
 חוק מתניס חמין כח
 (מדבריו ר' שלמה זן מלך),
 (כז) **כי אתה אשר**
 הבית, כמו כי חסר

- Der Abgrund nicht verichlinge,
 Die Gruft nicht über mich sich schließe,
17. Erhöre mich, Gott! denn deine Güte ist tröstlich!
 Wende dich zu mir nach deiner Allbarmherzigkeit;
18. Verbirg dein Antlitz nicht vor deinem Knechte!
 Wie angst ist mir! eile, erhöre mich!
19. Sei meiner Seele nah, erlöse sie,
 Hilf mir, um meiner Feinde willen!
20. Meine Schande, Scham und Schmach,
 Die mich kränken alle, sind vor dir.
21. O! die Schmach bricht mir das Herz!
 Ich taumle ohnmächtig hin. —
 Warte auf Mitleid — doch umsonst!
 Sehe aus nach Tröstern, finde keinen.
22. Gift reicht man mir zur Labung;
 Essig, meinen Durst zu stillen.
23. Daß ihre Tafel ihnen eine Falle,
 Eine Schlinge werde zur Vergeltung;
24. Daß ihre Augen finster werden,
 Nichts mehr seh'n!
 Laß ihre Lenden immer wanken!
25. Gieß deine Ungnade über sie!
 Deines Zornes Gluth ergreife sie!
26. Dede sei ihr Schloß,
 Ihre Hütten unbewohnt.

רשי

תהלים סט

- (כז) למוקט: (כז) בי. את העם הזה אשר אתה הכית דפו. אתה קפלתה מעט והם עזרו לרעה: (כח) ואל מכאוז חלליך יספרו דצדיהם לצוא צעלה נטחית' צהיותם כלצים: (כט) (לב) ותיטב. הלולי לה': משור פר. הוא שור שהקריצ אדם הדאטון טנדל צקומתו וציוס טנקדל שור צו ציוס הצואו שהשור צן יומו קדוי שור טנאמר (ויקדל כ"צ) שור או כטצ או עז כי יולד. צו ציוס נדמה לפד שהוא צן שלט: (ל) מקדין מפרים. קדנותיו קדמו לפדסותיו שהרי צקומתו וצקדניו נצדל ודאטו ילא מן הארץ תחלה כדרך כלהנולדים הוליאתן הארץ כמלאו קדניו קדמו לדגליו: (ל) ראו ענוים ישמחו דרשי אלהים ויחי לבבכם: (ל) כי שמע אל אביונים יהוה ואת אסיריו לא בזה: (ל) יהללוהו שמים וארץ ימים וכל רמש בם: (ל) כי אלהים יושיע ציון ויבנה ערי יהודה וישבו שם וירשנה: (ל) וזרע עבדיו ינחלוה ואת בני שמו ישכנו ביה:

תיא מספר ר"ס ח' ע"ו: ותיטב לה' שנת כ"ח. ר"ס ב' כ"ה עכ"ס ח' ח' חולק כ' ס':

Psalmen 69.

באור קסב

27. Denn, wen du schlägst, verfolgen sie;
Deine Verletzten zu quälen, sinnen sie nach.
28. O daß sie Sünde auf Sünde häufen,
Nie kommen zur Begnadigung vor dir!
29. Daß sie vertilgt im Lebensbuche,
Nie mit Begnadigten verzeichnet werden!
30. Mich, der ich elend und betrübt bin,
Mich setzet deine Hilfe hoch empor!
31. Drum lob' ich Gott in einem Liede,
Ehr' ihn hoch in Dankgesängen.
32. Dies gefällt dem Herrn weit besser,
Denn ein Farr mit Horn und Klauen.
33. Schauet ihr Leidenden! werdet froh!
Ihr Sucher Gottes! euer Herz leb' auf!
34. Denn der Herr erhört die Armen!
Verschmäht nicht, wen er fesseln läßt.
- Chor.
35. Es lob' ihn Erd' und Himmel,
Meer, und was darin sich regt!
36. Denn Gott wird Zions Helfer sein!
Wird aufbau'n Juda's Städte,
Zum Bewohnen, zum Besitzen!
37. Sie erbet seiner Knechte Samen,
Die Freunde seines Namens wohnen d'rinnen.
- לח ירצה זהם, כי הם לאחזהו חוקם יחריט מוסרי: (לו) וישבו למען שיטצו סם היוטנים וירטום היורטום, וכתרום הרז: (לז) ורע וכו', כלומר ומי הם היוטנים? זרע ענדיו ומי הם היוטנים? חוטני סמו, ופתח זום הפסוק זום דטיוס זום הקודם, וכזר הענדו לעיל זסתיחת הסיר על טעם חלו הכ' הכתובים החרוני':

תהלים ע"א

רשי

ע

תפלה לאל להושיעו מהר משונאיו השמחים על רעתו ולהכלימם.

ע (א) לדוד להזכיר. לשון תפלה הוא

כמו ולאנחנו צטס ה' אלהינו נזכיר (לעיל כ') וכן 3737 הימים להזכיר ולהודות לה'. צמדדט תילים דאיתי משל למלך טכעס על לאנו וסתד אפ הדיר והוליא אפ הלאן ואת הדועה אחר זמן החזיר את הלאן וצנה את הדיר ולא הזכיר את הדועה אחר הדועה הרי הלאן מוחזר והדיר צנוי ואני איני נזכר כך למעלה מן הענין נאמר כי אלהים יושיע ליון וגו' ואזי שמו ישכנו זה הרי הדיר צנוי והלאן כנוס והדועה (זה דוד) לא נזכר לכך נאמר לדוד להזכיר אלהים להצילני: (ד) ישובו על עקב

(ב) למנצח לדוד להזכיר:

(3) אלהים להצילני יהוה לעזרתי חושה:

(2) יבשו ויחפרו מבקשי נפשי יפגו אחר ויכלמו חפצי רעתי: ישובו על עקב בשתם

(7) האמרים האח האח: ישישו וישמחו בך כל מבקשיך ויאמרו תמיד יגדל אלהים אהבי שועתך:

(8) ואני עני ואביון אלהים חושה לי עזרי ומפילטי אתה יהוה אל תאחר:

עא

תפלה לאל לפלטו מכף מעול וחומץ, ולא יעזבהו לעת וקנתו כבלות כחותיו.

עא (ג) לצוא תמיד. צאותו מעוז להנלל צתוכו מן הרודף: לוית להושיעני. פעמים דצות הוטעתני ע"י שלוחין:

(א) בך יהוה חסיתי אל-אבושה לעולם:

(3) בצדקתך תצילני ותפלטני הטה-אלי אונך והושיעני:

(2) היתה לי לצור מעוז

ת"א ישישו וישמחו עקבים מ"צ ס"ז.

באור קסג

Psalmen 70, 71.

ע (א) להזכיר, ט עמו
 מסורס לעיל (סיר
 ל"ח). ותרגום סגז חזר
 צחמת חף על סי פסגה, כי
 סס כונתו על האזכר'
 זנחונת היות עקר הקרבן,
 ובחן כונתו עליה זנחונת
 היותם חלק מסקנזן המוצח:
 (ב) אלהים להצילני, הס
 כזר נכתבו כל חלו ססוקי
 הסיר זנחונת מעטים זחלק
 החחרון מסיר מ' ויתכן
 סנזדלו מהרשונות לזירך
 הסזגה. חושף, מוסך
 עלמו וחזר עמו להצילני
 ולעזרתי: (ד) ישובו
 חזיר, וזנחירו ישומו,
 ושחר ססנוים יעווין לעיל
 (סיר מ):

עא (א) כך ה', חמר
 הרד"ק ל: סזמיר
 סזס חמרו סמוך למזמור
 חמר לסניו, לסוכך לח
 חמר זו פתיחה למזלח
 ומזמור, וחמרו זנחור
 מסני חזסלום זנו, והעד
 חל ססליכלי לעת זקנה
 וזנחור מסני סחול לח
 סי' זקן, ע"כ, וחססר
 סזימי זקנותו חזרו זתסלם
 סלח פחלם הדות מלכותו
 זחולסת כחותיו והכחסון
 הוא היותו יכון כסי
 תוכן ססיר: אל חזנסה,
 דרך פסלם: (ג) לצור
 חעין, להסתר זו על כן
 חחכיו לזוח תמיד.
 (הרז"ע), כלומר סחוכל
 תמיד לזוח סתה ולנרוח
 מסני סלרות סנווסות חותי
 וכן תרגם הרזי וזמקום
 חחר לצור מעון: צויות
 להוסיעני, כלומר לזור
 מעון חסר סקדת להוסיעני
 סס ולהוסיעני סס לזעה,
 וכתרגום סרז, כי סלעי
 ומלודתי חתה, ולא חחר

70.

Bitte an Gott, ihm gegen die schadenstohen feinde
 beizustehen und dieselben zu beschämen.

1. Dem Vorsänger; von David, beim Duftopfer.
2. Gott! mich zu erretten —
 Eile, Herr! mir beizustehen!
3. Erröthen und verstummen müssen,
 Die mir nach dem Leben stehen!
 Weichen und zu Schanden werden,
 Die sich meines Unglücks freuen!
4. Vor Scham zurücke beben,
 Die mir zuriefen: da! da!
5. Vergnügt und glücklich sei'n in dir,
 Alle, die dich suchen;
 Und immer sagen: Groß ist Gott!
 Die Freunde deines Heils.
6. Aber arm bin ich und elend;
 D'rum eile, Gott! zu mir!
 Nur du bist Hilfe mir und Rettung!
 Ach, Ewiger! Verzeuch nicht!

71.

Bitte an Gott, um Errettung aus der Hand des Un-
 gerechten und des Räubers, auch daß er ihn im Alter,
 wo seine Kraft vergeht, nicht verlassen möge.

1. Herr, ich trau' auf dich!
 Daß mich nie zu Schanden werden.
2. Befreie, rette mich, Barmherziger!
 Neige mir dein Ohr und hilf mir!
3. Sei mir eine Felsenburg,

רש"י

תהלים עא

לְבוֹא תָמִיד צְוִיָּתָ לְהוֹשִׁיעַנִי
 כִּי סָלַעַי וּמְצוֹדֹתַי אַתָּה :
 אֱלֹהֵי פִלְטָנִי מִיַּד רָשָׁע
 מִכַּף מַעְוֵל וְחוֹמֵץ :
 כִּי-אַתָּה תִקְוֹתַי אֲדַגֵּי יְהוָה
 מִבִּטְחִי מִנְעוּרַי :
 עָלֶיךָ אֶגְמַמְכֹּתִי מִכֶּטֶן
 מִמַּעַי אֲמִי אַתָּה גּוֹזֵי
 בְּךָ תִהְלָתִי תָמִיד :
 כַּמּוֹפֵת הָיִיתִי לְרַבִּים
 וְאַתָּה מַחֲסִי-עֵז :
 יִמְלֵא פִי תְהִלָּתְךָ
 כָּל-הַיּוֹם תִּפְאַרְתְּךָ :
 אֶל-תִּשְׁלִיכֵנִי לַעֲת זִקְנָה
 כַּכְּלוֹת כָּחִי אֶל-תַּעֲזֹבֵנִי :
 כִּי-אֲמַר אֹיְבֵי לִי
 וְשֹׁמְרֵי נַפְשִׁי בּוֹעֲצֵי יַחְדָּו :
 לֵאמֹר אֱלֹהִים עֲזָבוּ
 רִדְפוּ וְתִפְשׁוּהוּ כִּי-אֵין מַצִּיל :
 אֱלֹהִים אֶל-תִּרְחַק מִמֶּנִּי
 אֱלֹהֵי לְעִזְרָתִי חִישָׁה :
 יִבְשׁוּ יַבְשׁוּ יִכְלוּ שִׁטְנֵי נַפְשִׁי
 יַעֲטוּ חֲרָפָה וּכְלָמָה מִבְּקִשֵׁי רַעְתִּי :
 וְאֲנִי תָמִיד אֵיחָל
 וְהוֹסַפְתִּי עַל-כָּל-תְּהִלָּתְךָ :

(ד) וחומץ. כמו חומם
 וכך (ישעיה א') אשרו
 חמוץ. כגזל : (ו) אתה
 גוזי. אתה מוליא
 ומעצירי כמו (צמדצד
 י"א) ויגז שלויס. כי גז
 חיס ונעופה (לקמן ל') :
 (ז) כמופת הייתי לרבי.
 רבים דלו לרתי ודלבו
 פן יקדאס דוגמת לרתי
 פן אהיה להם לאות
 כאשר הוקדה לזה כן
 יקדה לנו כענין שנאמר
 (יחזקאל כ"ד) והיית
 להם למופת : (ט)
 לעת זקנה. אם
 זקנתי צחטאים כלומר
 שחטאתי הרבה : (י) כי
 אמרו אויבי לי. אמרו
 אויבי עלי ונועלו יחדיו
 לאמר אלהים עזבו חין
 אנו נענשין עליו שכבר
 נכשל צעזרה : (יד)
 ואני תמיד איחל.
 לי שועתך וכשתושיעני
 אוסיף על תהלתך :

(י) ת"א אלהי פלטני יומח
 ד' ל"ט קידושין כ',
 נ"ב. מ"ע אמי יומח
 ח' ה' סוטה ט',
 ת"ה. נדה ג', ל"ח.
 ימלא פי צרכות ז',
 ג"ח. לאמר אלהים
 עזבו סוטה כ"ח. ואני
 תמיד עקרים ת"ז, פ"ט.

* חושה קרי

באור קסד

Psalmen 71.

ואיון לי לחסות כ"ח זך,
 כיון הו"ח לזם נתינת
 (זור): (ד) וחומק, נלד"י
 כצו חומם נסתין, וכן
 חסרו חמון, נבול (רס"י),
 וכן הוא דעת נד"ק והלח"ע
 וכן תרגם הרב: (ו) גרזי,
 לטין הסרה כמו וינז
 סלויס, על כו. כך
 חסלתי חמיד, כלומר
 חסלל נסבחתך עלי,
 (מדצרי סח"ז"ע). ויס
 מפרטים מ"ס ממעי,
 כמ"ס מנסן כלומר מזמן
 סולתו ממעי חמי חתה
 גרזי מלרותי, והרב תרגם
 כדרך ח"א: (ו) כמופת
 סיותי, נמס סקרה לי
 חיק פתחום הספיל חיס
 ותרימו, תמחן חותו
 ותרגמו, חל חתה תמיד,
 סחסי עות, כלומר תעולם
 לה נחתו לודי סיוק ע"י
 הסגויס חלם להיותך,
 תמיד נעזרתו: (יב) אל
 תרחק, דרך תסלם וסעד
 חוסם: (יד) ודוספתי,
 נמס סגורם צי חיק תפליח
 לעסות נסקימן דל. על כל
 תלמד, שחתה מסולל נמ

Wo ich immer Zuflucht finde,
 Wo du befehlst, mir beizustehen;
 Nur du bist Fels und Beste mir!

4. Rette, Gott! mich aus der Hand des Frevlers,
 Aus des Ungerechten Faust, des Räubers.
5. Denn du bist meine Zuversicht,
 Meine Hoffnung, Herr! von Jugend auf.
6. Auf dich verließ ich mich von Mutterleibe;
 Du halfst mir ihrem Schooß entkommen.
 Auch ist mein Rühmen stets von dir.
7. Vielen dien' ich zur Belehrung —
 Du aber bist mir festes Vertrauen!
8. Mein Mund wird deines Lobes voll,
 Deines Preises immer voll sein.
9. Werf mich nur im Alter nicht;
 Verlaß mich nicht, da meine Kraft vergeht!
10. Feinde unterreden sich von mir;
 Die auf mein Leben lauern, pflegen Rath;
11. Sprechen: „Gott verläßt ihn, setzet nach,
 Ergreift ihn, Niemand rettet!“
12. Gott, sei du nicht fern von mir!
 Eile, o mein Gott, mir beizustehen!
13. Umkommen müssen und zu Schanden werden,
 Die Widersacher meiner Seele;
 Daß sie in Hohn und Schmach sich hüllen,
 Die sich meines Unglücks freuen!
14. Ich aber werde unaufhörlich harren;
 Unaufhörlich deinen Ruhm vermehren

רש"י

תהלים עא

- (טו) לא ידעתי ספורות. של לדקות והתשועות טענית עמי : (טז) אבוא. להודות ולהלל בגבורתיך : (יז) ועד הנה. עד היום צנה טענר עלי ועד זקנה ושינה לכשאגיע לשטים ושנים אל תעזבני (ס"א"ח) : (יח) לכל יצוא גבורתך. לכל אשר יצוא אללי אגיד גבורתיך : (יט) וצדקתך אלהים. אשר היא עד מרום שני המקלות מחוצרים עד אגיד זרועך לדור : (כג) תרגנה שפתי. עם זמד קול הכבוד כשאזמנר לך בכבוד :
- פִּי | יִסְפֹּר צְדָקָתְךָ (טו)
 כָּל־הַיּוֹם תְּשׁוּעָתְךָ
 כִּי לֹא־יָדַעְתִּי סִפּוּרֹת :
 אָבּוּא בְּגִבּוֹרֹת אֲדַנִּי יְהוָה (טז)
 אֶזְכֹּר צְדָקָתְךָ לְבִדּוֹךְ :
 אֱלֹהִים לְמַדְתָּנִי מִנְּעוּרַי (יז)
 וְעַד־הַנְּהִי אֶגִּיד גְּבֻלֹתֶיךָ :
 וְגַם עַד־זְקֵנָה | וְשִׁיבָה (יח)
 אֱלֹהִים אֶל־תַּעֲזֹבֵנִי
 עַד־אֶגִּיד זְרוּעֶךָ לְדוֹר
 לְכָל־יָבוּא גְּבוּרָתְךָ :
 וְצְדָקָתְךָ אֱלֹהִים עַד־מָרוֹם (יט)
 אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ גְּדֻלּוֹת אֱלֹהִים
 מִי כַמּוֹךְ :
 אֲשֶׁר הִרְאִיתָנוּ* | צְרוֹת רַבּוֹת (כ)
 וְרַעוֹת תְּשׁוּב תַּחֲיִינֵנוּ*
 וּמִתְהוֹמֹת הָאָרֶץ תְּשׁוּב תַּעֲלֵנוּ :
 תָּרַב גְּדֻלָּתִי | וְתִסַּב תִּגְחַמְנִי : (כא)
 גַּם־אֲנִי | אֹדֶךָ בְּכָל־יָבֹל (כב)
 אֲמַתְךָ אֱלֹהִי
 אֶזְמַרְהָ לְךָ בְּכִנּוֹר קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל :
 תִּרְנְנָה שִׁפְתֵי כִּי אֶזְמַרְהָ לְךָ (כג)
 וְנַפְשִׁי אֲשֶׁר פָּדִיתָ :
 גַּם־לְשׁוֹנִי כָּל־הַיּוֹם תְּהַנְּנָה צְדָקָתְךָ (כד)
 כִּי־בָשׂוּ כִּי־חָפְרוּ מִבְּקִשֵׁי רַעְתִּי :
 * הִרְאִיתָנוּ קָרִי * תַּחֲיִינֵנוּ קָרִי * תַּעֲלֵנוּ קָרִי

Psalmen 71.

באור קסה

עתי. (טו) ספורות, סס
 הפועל מזנין הקל צח"ו
 רסו' צמקוס ה"ח, כי דין
 אחד להס צממות, (ונחור
 זה הכלל צחכות יצוא
 חו"ס צמקוס חחר),
 והמסך המאמרים לסי
 סחמר טיססר הסועתו כל
 סיוס כלומר תמיו, סוסף
 צום סעמו לחמר כי לה
 ידעתי לססר חותס חחת
 חחת צחוסן סחוכל לססוק
 יוס אחד חולס עלמו מססר.
 חן: (סז) אברוא, לנד
 צחלס הנזרות לדנר צס,
 חס לה חוכל לענור כלן,
 גס. אוכיר, לנד חלק
 מעס מלוקתן, חס לה
 חוכל להביד כלס. לבדך,
 מתורגס על פי טעס סס
 זה סנחרנו לעיל (סיר נ"ו
 ססוק ו'): (יז) אלחים
 למדתני מכעורי, צכל
 חסדין סעסית לי סיס
 להביד כל עת צנסלחותין
 צלי הססק. ועד חנה,
 כלומר עד עתה סחני זקן
 עדיון. אניד נסלחותין,
 חדסות לנקריוס חסר חתה
 עוטס צעצוכי: (יח) ונס
 עד זקנה וסיעה, כלומר
 עד חותה זקנה סחיה
 סיעה. אל תעזוני, כ"ח
 תבמלני חסדיס טוניס,
 צחוסן סחוכל להביד זרועך;
 לדרר, הנח, גס. לכל
 יצח, כלומר לכל דור חסר
 יצח עוד עד עולם דתיונו
 צמבילת ססר כחוצ, חו
 סיעור המאמרים כזה: עד

15. Mein Mund rühmt deine Allgerechtigkeit,
 Deine Hilfe Tag für Tag!
 Zwar sie erzählen, kann ich nicht.
16. Den Eingang nur zu deiner Allmacht
 Darf ich wagen, Gott! mein Herr!
 Der Allbarmherzigkeit nur bloß erwähnen.
17. Dies lehrtest du mich, Gott! von Jugend auf.
 Auch jetzt noch rühm' ich deine Wunder.
18. Und auch im Alter, Gott! bei grauem Haupte,
 Berlässest du mich nicht;
 Daß ich der Nachwelt deinen Arm,
 Der Zukunft deine Allmacht preise.
19. Und deine Allgerechtigkeit, Gott!
 Bis zur Himmelhöhe!
 Wunderthaten, die du thust,
 Wer gleicht dir, Gott?
20. Viel Angst und Leiden liebest du mich dulden:
 Doch rufst du mich zurück in's Leben;
 Reuchst aus der Erden Tiefe mich herauf;
21. Verleihst mir wieder hohe Würden,
 Und wendest dich, mir Trost zu geben.
22. D'rum dank' ich deiner Treue
 Mit Psalterenspiel, mein Gott!
 Schlage meine Harfe dir,
 Heiliger in Israel!
23. Meine Lippen jauchzen dir!
 Dir tönt mein Saitenflang,
 Meine Seele, die du rettetest!
24. Täglich dichtet meine Zunge
 Von deiner Allgerechtigkeit.
 Denn, die mein Verderben suchen,
 Sind beschämt — verstummen.

חביר זרועך לכל דור, עד חביר בצורתך לכל יצוא: (יט) וצדקתך, חסר היוז עד מרוס,
 ונדולות חסר עסית חסר. פי כמון אלחים: לעסות גדולות כל כן: (כ) תשוב תחיוני, וכן
 כל העתידים צום הכתוצ וצמרון לי כלס מרכזיס מעתיד וחס, על דרך סהערנו עליו סעמיס:
 (כב) אודך חמתך, חודס לך על חמתך: (כג) תרננה וכו', צסעת סחזמרה לך ספתי ונספי
 תרננה כלומר סיהי' פיו ולנו סיוס (הרד"ק) וסר"ת מסרס כי ע"ד כן, כדיונו לסעמיס לחמת,
 וכחלו סמר, סי ונספי וכלי זמרי כלס מוכניס לרנן לך. אשר סדית, תהבלות (חו מלכות) סחין
 לצו נכון עמי צבלות (חו צלרות) וחין הנסס יכולס לקצל רוח הקודס לסורר ולזמר, (מדנרי סנ"ל),
 וסוח נכון מחוד, וכנר חמרו חו"ל חין רוח נצוחס סודה חלח מתוך סמחה, וסמטניל יצון:
 (כד) תהגה לזקתך, ידוע ססרס רנה צל"סק נוסל כן על הדצור הסנימי בעל הדצור החלוני,
 וכן תוצת (דיכ"טען) צל"ח יחמר גס על סעיון צלצ להוליה מחסנות ורעיונות, גס על דצור חותן
 הסנינות צסס חו צכתנ, חך יחמר צפרע על חנור ססוריס ומזמוריס, ויהי ח"כ סעס הכתוצ
 כחן כאלו חמר המסורר חסי' תמיס צעיון להוליה כל יוס צלסוני מזמוריס חדסיס המדצריס תהלות
 עליו לזקתך, גס תהי' לו פנחי וחסן להפעסק צום. כי צוסו וכו', כל מסניל ירחס סהוסף הר"ת
 להסליס המלילס צתיצת (פערסטוואען) סהציה צתנומו, מפחת צ' צחיות (ח) צהתננד על ידס
 מעמד המסורר למעמד סונחיו ססחיו תרונה, וספתיסס תחלמנ', (ג) צהססיקו צרעיון הסתיקס
 וססתחלמות:

תהלים עב

רש"י

עב

בו ידבר מהרר מלכות שלמה המצליח, איך בימיו הון ועושר יהיו לרוב בארץ, ושלוה ומשפט וצדקה יחד תפריחנה.

עב (א) לשלמה. על שלמה בנו

התפלל תפלה זו שלמה זר"ה שהוא עתיד לשאול מאת הקב"ה לז להצין לשמוע משפט: משפטיך. חכמת דינך שלווית צתור: ולדקתך. ללדיק את הדין. מלך וצן מלך שניהם צלמה אמורים. ד"א משפטו למלך תן היסודין יהו כלים צי והלדק' עשה לצני שיהיה שלום צימיו: (ג) ישאו הרים. צימיו: שלום לעם: ומהו השלום שההרים נושאין כשהן עושין פירות אין עין הצדיות לדה וקורא איש לרעהו אל תחת גפן ואל תחת תאנה: ובצעות צדקה. ובצעות ישאו להם שלום ע"י הלדקה שיעשו: (ה) יראוך עם שמש.

(ב) לשלמה |

אלהים משפטיך למלך תן

וצדקתך לבן-מלך:

ידין עמך בצדק (3)

וענייך במשפט:

ישאו הרים | שלום לעם (2)

והבעות בצדקה:

ישפט | עניי-עם (7)

יושיע לבני אביון וידבא עושק:

יראוך עם-שמש (ה)

ולפני ירח דור דורים:

ירד כמטר על-גן (ו)

כרביבים זרזיף ארץ:

יפריח-בימיו צדיק (ז)

ורב שלום עד-בלי ירח:

וירד מים עד-רים (ח)

ומגדור עד-אפסי-ארץ:

מספטיך למלך תן היסודין יהו כלים צי והלדק' עשה לצני שיהיה שלום צימיו: (ג) ישאו הרים. צימיו: שלום לעם: ומהו השלום שההרים נושאין כשהן עושין פירות אין עין הצדיות לדה וקורא איש לרעהו אל תחת גפן ואל תחת תאנה: ובצעות צדקה. ובצעות ישאו להם שלום ע"י הלדקה שיעשו: (ה) יראוך עם שמש. ממנו ולמדו ישראל לידאה אותך כל ימי השמש והירח לדור דורים: ולפני ירח. צעוד הירח קיים לדורהם לפניו. והדב' יש צלשון משנה צפני הצית ושלא צפני הצית: (ו) ירד כמטר על גן. ירד דצרו צתוך עמך וצלצם כמטר היורד על ירק הגזוזת שהוא לדיק לבגמים לאחר שגזזהו כענין שנאמר (עמוס ז') והנה לקט אחר בזי המלך: זרזיף ארץ. לשון טיפוס הוא צלשון ארמי צמס' יומא הו

מנו זרזיפי דמיוא: (ז) יפריח צימיו לדיק. ישראל: ורצ שלום. יפריח צימיו ויהי שלום זה אדוך עד לא עולם וכל תפלה זו נתקיימה חוץ מדצד הזה לפי ששלמה חטא לפיכך לא נמשכה מלכותו שהמלכות נמסרה לדוד על תנאי אס ישמרו צניך את דרכי (ס"א דרכס) וישראל פרחו צימיו שנאמר (מלכים א' ד') יהודה וישראל דצים כחול וגומר ורוב שלום היה שנאמר וישב יהודה וישראל לצטח איש תחת גפנו כל ימי שלמה: (ח) וירד

ת"א לשלמה אלהים עקידה שער ל"ו. ישפט עניי עם סס שער ל"ב. יראוך עם שמש זכרות ח' י' ודף ל"ח. שנת ס"ז ק'. סנהדרין י"א, ל"ט. עקרים מ"ד, ס' / מ"ו:

מנו זרזיפי דמיוא: (ז) יפריח צימיו לדיק. ישראל: ורצ שלום. יפריח צימיו ויהי שלום זה אדוך עד לא עולם וכל תפלה זו נתקיימה חוץ מדצד הזה לפי ששלמה חטא לפיכך לא נמשכה מלכותו שהמלכות נמסרה לדוד על תנאי אס ישמרו צניך את דרכי (ס"א דרכס) וישראל פרחו צימיו שנאמר (מלכים א' ד') יהודה וישראל דצים כחול וגומר ורוב שלום היה שנאמר וישב יהודה וישראל לצטח איש תחת גפנו כל ימי שלמה: (ח) וירד

באור קסו

Psalmen 72.

72.

עב (א) לשלמה, הננו
 כמו שאמר הרחנ"ע
 ו"ל סהיה ננוחת אחד מן
 המסוררים על שלמה,
 ויאמר חני עוד שחזור
 אחרי שנחת ה' אל
 המלך שלמה ונצפון בחלום
 הלילה ויאמר לו שאל מה
 אהן לך, ויאמר שלמה
 אתה עשית וכו' ונתת
 לעבדיך לך שומע למפוס
 את עמך וכו' ויוטב הדבר
 בעיני ה' ויאמר אליו
 יען אשר שאלת וכו'
 הנה עשיתו כדבריך וכו',
 וגם אשר לא שאלת נתתי
 לך גם יעופר גם כבוד
 וכו' (ה"ה נכתובים בספר
 מ"ח ב'), והנה ע"ס
 הדברים האלה חזר
 המסורר סיר זה דרך
 נקטם אל ה' סיקים את
 דברו למלכו. משפטיך.
 שהם כלם ע"ס דרכי
 החכמה העליונה.
 וצדקתך, והאנת הרוק
 אשר לך ואשר גם חסוס.
 לבן מלך, הנה שלמה
 המלך הרחמן זישראל
 שהי' בן מלך, ויחשוב
 המסורר ירוסת הכסף
 לבן מלך לזכיה גדולה
 לעמו, ויתכן שהוא

Schilderung der glorreichen Regierung des glücklichen Salomo, wie, zu seiner Zeit, der Wohlstand sich im Land entfalten und Friede, Gerechtigkeit und Tugend im Vereine blühen werden.

1. An Salomo.

- Gott! verleihe dein Gericht dem Könige;
 Dem Königssohne dein gerechtes Urtheil.
2. Daß er dein Volk gebührl. richte,
 Recht spreche deinen Unterdrückten.
3. Die Berge tragen Glück dem Volke!
 Glück die Hügel durch Gerechtigkeit.
4. Er schaffe Recht dem armen Volke;
 Stehe der Dürftigen Kinder bei,
 Zermalme den Unterdrückten.
5. So verehrt man dich, so lange Sonne
 Und Mond wähet, für und für.
6. Er lasse sich herab,
 Wie Regenguß auf abgemähtes Land,
 Wie Tropfen, die das Erdreich feuchten.
7. In seinen Tagen blühe der Gerechte,
 Und großes Glück, bis nimmer sei der Mond.
8. Er herrsche von Meer bis Meer,
 Vom Strom bis an des Landes Ende.

מוסר על מה שאמר שם שלמה בהפלתו ותתמר לו את החסד הגדול הזה ותתן לו בן יוסף על
 כסאו (שם ס' ו'): (ב) ידיו, כדי שידון, וכן תרגם הרב. וענין, חיון כל עני עני נממן דוקא,
 כי כל הנעות מענות, חזל עמו כחן המעונים והעשתיקים שנעמן: (ג) ישאו וכו', כאלו חמר
 והעם שאני מתפלל על זה לפי שנעשות הליקה וסחו הרים וננעות, שלום לעם, שעשו שלימות
 כל הסוציות ונרכות, וכתרגום הרב (בליק) וסח יגדל ויסכה כחבר תנוחות על הרים וננעות,
 (ד) ישפוט, ונחיות שהדבר בן הנני מתפלל שתתן לו לנצח ועבור לסוס וכו', ואל: (ה) יראוך:
 המוראו, וכתרגום הרב (חחן). עם שם ולסני ירח, כלומר כל עוד ששמתם וסירח קימים. וזה.
 דור דורים, שעמו לעולם, כי תמיד יזכר צדקו הימים הסלום המוסר לעם צימי מלך אשר לדקם
 אהב ופעם לפני ירח, כפעם לא יהי' לך אלהים חחויס על פני: (ו) ירד, המלך לרחות צעמו,
 ולהסיר להם כהטנת ירודת המטר על בן, ופעם וירד להיותו בנים נמדדבתו מכל עם. ועיון בספר
 נתיבות הסלום להר"ה (נרחשית ו"ח ה') - גז, הוא העפס הנקלה, וכאידד עליו המטר ילזים עוד,
 (מדברי הרד"ק). זרזיק. טרסו זרף נכסילת הס"ח וחיון לו ריע נמקרה, חזל ייס צדומה לו בלסונות
 חחרות מחללות המורח, ועל סיהס ננחר הכתוב, כי הנס צפוריח יקרח למטר זריפתא, ולס"ז יהי'
 טעם כרזיזים זרזיק כעס חבלי מטר וחיונת על מוסכת חחרת עמה על בן על חרף, חולס חזי יהי'
 משטרו וכרזיזי זרזיק, ונחרמית יקרח לסס זרזיק, כחאמר חז"ל מור מטר זרזיפי דמיה ויהי'
 שם ע"מ זרזיר, ולס"ז יהי' טעם המחמר סירד כרזיזים זרזיק כלומר כזרזיק רזיזים על חרף, וחיון
 לתמיה על הסוף הסדר צמתיכות כי בן דרכו צמלולה לנחות: חחנס בלסון יסמעאל יסול שם זראפח
 על הנוריים המוכנים צחלרות ההס להסקות סדה, ולס"ז יהי' זרזיק סעל ע"ד המרובע, וטעם
 המחמר וכרזיזים יסקה חרף, וכדוך הזה תרגם הרב: (ז) עד צלי ירח, כלומר כל זמן שהעולם
 קיים: (ח) מים עד ים, מים סוף הוא ים האדום (מארע רונרוס), היולח אל ים הדרומי עד
 קלה ים האמלצי תאלחה לצוח לור ולדון. ומנהר, הנחר הגדול נחר סרת. עד חפסי חרף, הוא
 מעבר לתרסיס והלחה עד קנות חלקי חיררפסח וחפריקח מקוס בגול ים האמלצי העובר צין
 סניהס ויולח והולך אל תוך ים חוקינות והנה זכר המסורר כל חורף ורוענ סיוסונ כפי אשר הי'

רש"י

תהלים עב

לפניו יכרעו ציִים
 ואיביו עפר ילחכו:
 מלכי תרשיש ואיים מנחה ישיבו
 מלכי שבא וסבא אשכנז יקריבו:
 וישתחוו־לו כל־מלכים
 כל־גוים יעבדוהו:
 כי־יציל אביוֹן משוע
 ועני ואין־עזר לו:
 יחם על־דל ואביוֹן
 ונפשות אביוֹנים יושיע:
 מתוך ומחמם יגאל נפשם
 ויקר דמם בעיניו:
 ויחי ויתן־לו מזהב שבא
 ויתפלל בעדו תמיד
 כל־היום יברכהו:
 יהי פסת־בר בארץ בר־אש הרים
 ירעש כלבנון פריו
 ויציצו מעיר בעשב הארץ
 יהי שמו | לעולם
 לפני־שמש יבין שמו
 ויתברכו בו כל־גוים אשרהו:

(ט) מים עד ים כל
 א"י מים סוף ועד ים
 פלשתים: ומנהר עד
 אפסי ארץ. כי הוא
 רודה בכל עזר הנהר
 וגו' (טס): (טז) ציִים.
 כתות של סדים כדמתרגם
 וליס מיד כתוס (צמדצד
 כ"ד) וסיען יסתחדן
 מדומאי: (י) מלכי
 תרשיש ואיים מנחה
 ישיבו. כי אבי תרשיש
 למלך צים עם אבי חיר
 אחת לשלש סנים תצא
 אבי תרשיית וגו' (מלכים
 א' י'): ומלכי סבא. מלכת
 סבא: אשכנז. דורן:
 (יא) כל גוי' יעבדוהו.
 וכל הארץ מצויאים
 מנחה לשלמה והמה
 מצויאין איס מנחתו (טס
 ד'): (יד) מתוך
 ומחמם. ממכות ומנוול.
 מתוך לשון תוך תוכות
 צעלי מזמות חודסי און
 כמו איס תככים (משלי
 כ"ט): יגאל נפשם. על
 ידו משפט ולדקה
 שיעשה זהם: (טו)
 ויחי. שלמה: ויתן
 לו הקצ"ה: מזהב
 סבא. וכן היתה גם
 עושד גם כבוד אשד
 לא היה כמוך וגומר
 (מלכים א' ג'): ויתפלל
 צעדו תמיד וגו'. היא
 התפלה היא הצדקה
 כשהקצ"ה אומר לאדם
 צדוך תהיה לשון תפלה
 הוא: (טז) פסת צד.
 לשון פסיון תוס' ודצוי.
 ודצותינו פירטוהו לשון
 גלוסקאות לימות המשיח
 וכל המזמור צמלך
 המשיח. ד"א פיסת צד
 כשכותן שוצע צעולם:
 ירעש כלבנון פדיו.
 חטין גסין. כפירות
 האילן ככליות של שור
 הגדול שהיה צימי שמעון
 צן טטח: וילינו. ישדאל:
 מעיר, מתוך ירושלים
 כעשצ הארץ:

* יבון קרי

ת"א יהי פסת בר שצת צ' ל', כתוצות י"ב, קי"צ. ירעש כלבנון
 יומח ח' כ"ח. ויציצו מעיר כתוצות טס. סנהדרין ו"ח ל'
 לפני שמש פסחים דף נ"ד. נדרים דף ל"ט. סנהדרין ו"ח, ז"ח.

המקום כשכותן שוצע צעולם: ירעש כלבנון פדיו. חטין גסין. כפירות האילן ככליות של שור הגדול שהיה צימי שמעון צן טטח: וילינו. ישדאל: מעיר, מתוך ירושלים כעשצ הארץ:

באור קסז

Psalmen 72.

נודע צימיוס חסס . (ט)
 צי"ם, טוכנו, המדנרות
 כמו הקדוים וזולתם
 חע"ס טהס וחוקים מן
 הייסוב לסניו וכרעו
 וכ"ס זולתם (מדנ"ק).
 ואויביו עסר ולחכו,
 יוכרחו להסתחות לי חסילו
 חולה ולנשק עסר רבליו:
 (י) אשכר, לסון מנחה
 ומתן כחסר יעיד עליו
 הכסל : (יא) כי יליל וכו'.
 דרך הסלם כרוז העתידים
 זנה המזמר, כלומר יה"ר
 ביחסך לו כל הכבוד הזה
 זכות הלזק והחסס
 חסר יעסס בחותו לז נסון
 חסר תוחיל לתת לו:
 (יב) אביון, חסר הוא
 משוע. ועני, חסר חין
 עוזר לו, להיותו עני
 חסר גם מרעיו רחקו
 ממנו: (יד) מתוך, הוא
 מרמה זלח ידיעה. וחמס,
 הוא בזל צידיעה (סג"ל),
 וכן תרגם הרב. ויקר,
 וי"ו המחזרת זסנה, לפי
 סיקר לכן יחס וכו' (מדנרי
 סג"ל), וכן תרגם הרב:
 (טו) ויחי וכו', ידוע
 טסס חיים זססרי חמ"ת
 נוסל על הרוב על החיים
 המחזרים ולא על החיות
 ברידח והסוכו הדלות
 והעניות וכחסר כזר חמרו
 חז"ל עני חסר זמה,
 וזעקנות זה הדרך סגל הרב
 לזחר המסך חלו הכתובים
 לחמר לח די ססענו'
 והחזונו' יזכורה, זעזור
 הבמול סיעסה להם, חזל גם
 מי סהוה עסיר ויחי' חיים
 טרזי, ופרזים וחיוו נלרך לו

9. Vor ihm beugen sich Wüstenbewohner,
Und seine Feinde lecken Staub.
10. Die Reiche Tarschisch und der Küsten
Bringen ihm Geschenke;
Scheba's und Seba's Könige
Führen Gaben zu.
11. Alle Fürsten fallen vor ihm nieder,
Alle Völker sind ihm unterthan,
12. Denn er rettet flehende Bedrängte,
Den Elenden, der keinen Helfer hat.
13. Schon des Armen, schon des Dürftigen,
Rettet der Verlass'nen Leben;
14. Befreiet sie von Trug und Frevel;
Denn theuer achtet er ihr Blut.
15. Wer wohl lebt, bringt ihm Gold aus Scheba,
Betet immerdar für ihn,
Und gibt ihm täglich seinen Segen.
16. Dicht Getreide steht im Lande,
Auf hoher Berge Gipfel.
Wie Libanon rauscht seine Frucht!
Und in den Städten blüht's,
Wie auf der Flur Gewächs.
17. Sein Nachruhm währe ewig!
Sein Name mit der Sonne gleich!
Man segue sich mit ihm,
Alle Völker ihn.

* * *

גם הוא יזכורנו ויחן לו זכרונת לנו מנחה מזה סנה. ויתפלל נערו חמיד, שיזריך ימיו וילח זמלכותו
 לחסנתו חותו זעזור הנכבה והסלום סיהי' צימיו זכות מלכותו הסוצה והיסרה, כי יחי': (טז) ססת
 זר, מלסון כי ססה הנבע, ר"ל סיפסה ויתרגם הזרע, (מדנרי חזןחיוח), וכן הוא דעת רס"ו.
 וכדרך הזה תרגם הרב. ירעש כלננון סרו, כלומר והסזליס והיו עונות וזריחות עד סירעסו
 זרוח הנוסנת זסה כמו עלי הלננון, (מדנרי מדנ"ק). ויציצו מעיר, וכן זעיר זנני חדם תהי'
 הנכבה עד סוליו מעיר לרוז כעסז חחרן (מדנרי סג"ל), וכן תרגם הרב: (יז) לפני סמס,

רע"י

(יז) יהי שמו. שמו של שלמה נזכר לעולם זעושרו וזחכמתו: לפני שמש ינון שמו.
 כל ימי השמש יגדל שמו. ינון ל' מלכות וסדרה כמו (מסלי כ"ט) ואחריתו יהיה
 מנון. ולניני השליט על ככסי אחרים אמרו זלזס. נינס יחד (לקמן ע"ד) מלכיהם

רש"י

תהלים עב

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוּךָ:
 וּבְרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם
 וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת-כָּל-הָאָרֶץ
 אָמֵן וְאָמֵן:

(כ) בְּלוֹ תִּפְלוֹת דָּוִד בֶּן-יִשָּׁי:

ת"א עשה נפלאות נדב ז', ל"א, וברוך שם שם: כלו תפלות ססחיס קי"ז:

מעט (איוצ כ"ד) שומו שמים (נדמיה ז') וא"כ הוא לא נכתב המזמור במקומו ואין מוקדם ומאוחר צספר ונראין הדבר שלים עת זקנתו כסהמליך את שלמה אמרו:

(יח) יחד ויתצרכו זו. אדם אומר לצנו תהי חכם ועשיר בשלמה: (יח) ברוד ה'. העוש' נפלאות גדולות צדדת האש מן השמים ע"י שלמה צני: (כ) כלו תפלות דוד, רצותינו דדשו כלו כל. אלו תפלות דוד לכלול כל הספר על סס דוד ואף מ"ס צני קרח ועשרה זקנים על סס שהוא נקרא נעים זמירות ישראל (שמואל ז' כ"ג), ויש לפתור כלו כמו כסתיימו כמו דומו

באור ק

Psalmen 72.

18. Gelobt sei der Ewige, Gott, der Gott Israels,
Der allein Wunder thut.
19. Und gelobt sei der Name seiner Majestät;
Daß seine Majestät die ganze Welt erfülle.
Amen, Amen!
20. (Ende der Gebete David's, Sohn Ischai's.)
- נשעס לסני ירח דלעיל.
יבון שמו, הנכון סהוה
מסרס ניו ונכד מזנין נסעל
ומענין זן, ולזכו לזמר
כמו סהנן זכר סחז כן
יהי שמו זכר לעולם
ומעטיו הטונים טיעסה
(מדברי סלמה ו' מלך),
וכדיק הזם תונס הרב.
כל נויס, מוסנ לחחור
ולסניס, כלומר כל נויס
יתצרכו צו לחמר יהי'
מלכנו כמלך סלמה, כו. יאשרודהו כל נויס, כלומר יודו סהוה סי' מחוסר זחוק: (יה) ברוך ובי',
טעמו נסוף חלק סרחסין. (כ) כלו וכו', מקום זחורו, זקדמתנו (יעויין סס):

